ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΩΝ ΖΩΝΤΑΝΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΑΝΤ. Ι. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜ. ΤΣΑΤΣΟΣ ὑφηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΒΟΥΛΗΣ 1

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ: Φιλελλήνων 2

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΗΛΕΦ. 24-263

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ ..... Δρχ. 150
ΕΞΑΜΗΝΟΣ ..... » 75
Διὰ Τραπέζας, Ἑταιρίας καὶ λοιποὺς Ὀργανισμοὺς δρχ. 300

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ ..... Λ.Α. 1
ΕΞΑΜΗΝΟΣ ..... ΣΕΛ. 10
ΕΙΣ ΑΜΕΡΙΚΗΝ: δολλάρια 4

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡ. 3

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΜΑΡΤΙΟΥ 1935

ΑΘΗΝΑΙ ΕΤΟΣ ΣΤ. - ΤΕΥΧΟΣ 270

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ:
Οἱ φοιτηταὶ καὶ τὸ Πανεπιστήμιον.

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ:
Ἀνάμικτα.

ΥΠΟ ⁂:
Πρὸς νέαν κρίσιμον καμπὴν τῆς Κ.Τ.Ε.

ΝΕΙΛΟΥ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ:
Ἡ μισθοδοσία τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου.

ΑΛΕΞ. ΒΑΜΒΕΤΣΟΥ:
Οἱ ἑρμηνευτικοὶ νόμοι.

ΕΥΣΤΡ. ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗ:
Αἱ συνταγματικαὶ μεταρρυθμίσεις.

Γ. Σ. ΦΡΑΓΚΟΥΔΗ:
Ἡ μεταρρύθμισις τοῦ Συντάγματος ἐν Γαλλίᾳ.

Μ. ΓΟΥΤΟΥ:
Αἱ κοινωνικαὶ νόσοι καὶ ἡ ἀσφάλισις.

ΠΑΝ. Ι. ΔΕΔΟΠΟΥΛΟΥ:
Ἡ αὐτάρκεια ὡς δόγμα.

Ν. ΜΑΝΟΥΣΗ:
Ἡ ἀγροτικὴ μεταρρύθμισις καὶ ὁ νέος ἀγροτικὸς νόμος.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Ε. Ι. ΤΣΟΥΔΕΡΟΥ:
Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ Ἰσολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1934.

Κ. ΚΛΕΙΝΙΑ:
Βιομηχανία καὶ πρῶται ὕλαι.

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ:
Ἡ ρήτρα τοῦ χρυσοῦ εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας.
—Ἡ καπνικὴ κίνησις Ἀνατ. Μακεδονίας καὶ Θράκης.
—Ἡ χρηματιστηριακὴ κίνησις τῆς ἑβδομάδος.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ

ΑΛΚ.:
Ἡ χιλιοστὴ παράστασις τοῦ Ἐθνικοῦ.

Δ. Κ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ:
Τὸ σκότωμα τοῦ λέντσου

ΑΥΡΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ:
Μᾶς χρειάζεται καὶ δεύτερη συμφωνικὴ ὀρχήστρα;

ΔΗΜ. Α. ΧΑΜΟΥΔΟΠΟΥΛΟΥ:
Μία ἰδιοφυΐα—θρῦλος.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ.

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

HELLENIC BANK TRUST C°
ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΗΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ . . . . . ΔΟΛΛΑΡΙΑ 1.500.000

Δέχεται καταθέσεις καὶ ἐκτελεῖ πάσης φύσεως τραπεζιτικὰς ἐργασίας ὑπὸ λίαν εὐνοϊκοὺς ὅρους. Οἱ ἔχοντες συναλλαγὰς καὶ συμφέροντα ἐν Ἀμερικῇ δύνανται ν' ἀποτείνωνται εἴτε ἀπ' εὐθείας πρὸς τὴν HELLENIC BANK TRUST Co, 51 Maiden Lane, New York U.S.A. εἴτε πρὸς τὴν ΕΘΝΙΚΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ἐν Ἀθήναις μὲν εἰς τὸ Κεντρικὸν Κατάστημα (Τμῆμα Ἐργασιῶν Ἀμερικῆς), ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις δὲ εἰς τὰ κατὰ τόπους Ὑποκαταστήματα αὐτῆς

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1934

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ			ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ		
Μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ, παρὰ Τραπέζαις, Τοκομερίδια, Ἐπιταγαί, Ἔντ. Ταμ. Γραμ.	Δρχ.	290.609.654.08	Κεφάλαιον Ἑταιρικὸν	Δρχ.	100.800.000.—
Διαθέσιμα παρὰ Τραπέζαις Ἐξωτερικοῦ	»	58.742.858.16	Κεφάλαιον Ἀποθεματικὸν	»	75.200.000.—
Προεξοφλήσεις	»	492.363.818.17	Καταθέσεις Ὄψεως	»	900.419.518.97
Δάνεια καὶ Λ)σμοί. Ἤγγυημ. διὰ χρεωγρ.	»	241.059.101.38	Καταθέσεις Προθεσμίας	»	529.680.677.38
Δάνεια καὶ Λ)σμοί. Ἤγγυημ. δι' ὑποθήκης	»	85.697.238.90	Καταθέσεις εἰς ἐγγύησιν	»	40.367.579.42
Δάνεια καὶ Λ)σμοί. Ἤγγυημένοι διὰ διαφόρων ἐγγυήσεων	»	331.998.816.05	Ταμευτήριον	»	713.525.170.64
Προκαταβολαὶ ἐπὶ ἐμπορευμ. καὶ φορτωτικῶν	»	269.826.252.49	Τρέχοντες Λογαριασμοὶ	»	262.912'596.14
Τρέχοντες Λογαριασμοὶ	»	598.925.998.80	Ἐπιταγαὶ πληρωτέαι	»	35.684.349.43
Χαρτοφυλάκιον Χρεωγράφων	»	176.358.038.51	Μερίσματα πληρωτέα παρελθ. χρ.	»	1.602.786.30
Συμμετοχαὶ διάφοροι εἰς ἐπιχειρήσεις	»	37.536.789.57	Μέρισμα χρήσεως 1934	»	8.064.000.—
Κτίρια καὶ Κτήματα Τραπέζης	»	90.354.599.64	Κέρδη καὶ Ζημίαι. Ὑπόλοιπον εἰς νέον	»	5.216'602.47
Ἐγκαταστάσεις, Ἔπιπλα, Χρηματοκιβ. κλπ.		115.—			
	Δρχ.	2.673.437.280.75		Δρχ.	2.673.473.280.75

ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑΙ

ΧΡΕΩΣΙΣ			ΠΙΣΤΩΣΙΣ		
Γενικὰ Ἔξοδα	Δρχ.	75.974.712.60	Ὑπόλοιπον προηγουμένης χρήσεως	Δρχ.	4.075.364.65
Φόροι Ἑλλην. Δημοσίου καὶ ἀλλοδαπῆς	»	4.167.939.40	Προμήθειαι, Τόκοι, Πρόσοδοι καὶ διάφορα κέρδη, ἀφαιρέσει διαφόρων προβλέψεων καὶ ἀποσβέσεων	»	96.079.763.76
Εἰσφορὰ ὑπὲρ Ταμείου Συντάξ. τῶν ὑπαλ.	»	2.631.887.85			
Ἀπόσβεσις ἐγκαταστάσεων καὶ ἐπισκευῶν	»	1.365.308.19			
Ὑπόλοιπον πρὸς διανομὴν	»	16.015.280.37			
	Δρχ.	100.155.128.41		Δρχ.	100.155.128.41

ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΕΡΔΩΝ

Μέρισμα πρὸς δρχ. 8.— κατὰ μετοχὴν	Δρχ.	8.064.000.—
Κράτησις διὰ φόρον ἐπὶ τοῦ μερίσματος	»	2.166.690.90
Ποσοστὰ Διοικητικοῦ Συμβουλίου	»	473.322.50
Κράτησις ὑπὲρ φιλανθρωπικῶν σκοπῶν	»	47.332.25
Κράτησις ὑπὲρ τοῦ Ταμείου Συντάξεων τῶν ὑπαλλήλων	»	47.332.25
Ὑπόλοιπον εἰς νέον	»	5.216.602.47
	Δρχ.	16.015.280.37

Ἐν Ἀθήναις τῇ 22ᾳ Φεβρουαρίου 1935

Ἐντολῇ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου
Εἷς Σύμβουλος
ΣΤ. ΕΥΓΕΝΙΔΗΣ

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου
Ι. Κ. ΗΛΙΑΣΚΟΣ

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λογιστηρίου
Θ. Γ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΡΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ Φρ. Τσιόβα
ΗΜΕΡΟΜ. 4-6-92
ΑΡΙΘ. 4566Γ

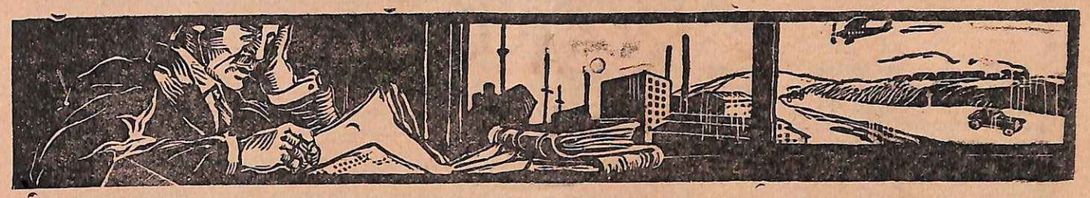

ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΑΙ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

Ἐγράφη εἰς τὰς ἐφημερίδας ὅτι πρόκειται νὰ γίνῃ ριζικὴ ἐκκαθάρισις τῶν φοιτητῶν, ἵνα μὴ παραμένουν μεταξὺ τῆς ἀκαδημαϊκῆς νεολαίας πυρῆνες ἐθνικῆς ἀποσυνθέσεως.

Ἡ ἀνησυχία τῶν πανεπιστημιακῶν ἀρχῶν ἐκδηλοῦται κάπως ἀργά. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου καταβάλλεται μεταξὺ τῶν φοιτητῶν ἡ συστηματικὴ προσπάθεια νὰ διαδοθοῦν ἀπατηλὰ ἰδανικά, ξένα πρὸς τὰς παραδόσεις τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ ἀπὸ γενικωτέρας ἀπόψεως ἐσφαλμένα.

Κατὰ τῆς συστηματικῆς ταύτης προσπαθείας οὐδὲν ἔπραξε τὸ Πανεπιστήμιον.

Μεμονωμένη μόνον ἐξεδηλώθη ἀντίδρασις, καὶ τοῦτο κυρίως ἐν τῇ νομικῇ σχολῇ, τῆς ὁποίας τὰ νεώτερα μαλιστα μέλη, ἐμφορούμενα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ πεποιθήσεις ἰδεοκρατικάς, συνεκράτησαν ἐν ἀρχῇ καὶ διὰ τῆς ἐπιμόνου καὶ συστηματικῆς αὐτῶν διδασκαλίας κατέκτησαν κατόπιν τὰς συνειδήσεις σχεδὸν ὅλων τῶν μαθητῶν αὐτῆς. Εἰς τὰς ἄλλας σχολὰς ὅμως ἐξηκολούθησε σχεδὸν ἄνευ ἐξαιρέσεως ἡ μακαρία τῶν διδασκόντων ἀδιαφορία καὶ τὸ κακὸν ηὐξήθη. Τὰ μεγάλα ἀνθρώπινα προβλήματα, ὁ ἠθικὸς τῆς ἐπιστήμης προορισμὸς δὲν ἀνεπτύχθησαν εἰς τοὺς νέους, τῶν ὁποίων ἡ φυσικὴ ἀνησυχία δὲν ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ ἄλλην ἱκανοποίησιν ἀπὸ τὴν μύησιν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ἱστορικοῦ ὑλισμοῦ θεμελιουμένην κοινωνικὴν θεωρίαν.

Δὲν εἶναι σκοπὸς ἡμῶν σήμερον νὰ εἴπωμεν διατί εἶναι ἐσφαλμένη καὶ βλαβερὰ ἡ θεωρία τοῦ ἱστορικοῦ ὑλισμοῦ. Σήμερον αἰσθανόμεθα τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διατυπώσωμεν τοῦτο μόνον: ὅτι πρόκειται νὰ διωχθοῦν οἱ φοιτηταί, διότι... δὲν ἐπροστατεύθησαν ὡς ἔδει ἀπὸ τὴν ἀσύδοτον διδασκαλίαν τοῦ ἱστορικοῦ ὑλισμοῦ, καὶ δὴ νὰ διωχθοῦν παρ' ἐκείνων ἰδίως, οἱ ὁποῖοι ἔδει νὰ τοὺς ἔχουν ὁπλίσει μὲ τὰς ἀναγκαίας γνώσεις, ὥστε νὰ μὴ ἀποβοῦν εὐάλωτα θύματα τῆς συστηματικῆς προσπαθείας τῶν ὀπαδῶν τοῦ ἱστορικοῦ ὑλισμοῦ, καὶ οἱ ὁποῖοι ὅμως παρέλειψαν νὰ πράξουν ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ καθῆκον αὐτῶν.

Αἰσθανόμεθα ὡς ἐκ τούτου τὴν ὑποχρέωσιν νὰ καταδικάσωμεν ἀπολύτως καὶ ἀνεπιφυλάκτως τὴν τοιαύτην ἀντίληψιν τῶν ἀδικησάντων καὶ ἀδικούντων εἰσέτι, οἵτινες ἐπιζητοῦν νὰ τιμωρήσουν τὰ θύματά των.

Ἴσως ἀπαντήσουν οἱ σήμερον ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀνωτάτου ἐκπαιδευτικοῦ ἱδρύματος ὅτι εὑρίσκονται πρὸ τοῦ συντελεσθέντος ἤδη κακοῦ καὶ ὅτι προτιμότερον ν' ἀδικηθοῦν ὀλίγοι σήμερον, παρὰ πολλοὶ αὔριον.

Ἡμεῖς φρονοῦμεν ὅμως ὅτι πρὶν ἢ ληφθῇ τὸ σκληρὸν τῆς ἐκκαθαρίσεως μέτρον διὰ τῆς διὰ παντὸς ἀποβολῆς, ὀφείλει τὸ Πανεπιστήμιον, ἑκάστη σχολή, ἕκαστος τῶν διδασκόντων νὰ καλέσῃ τοὺς φοιτητάς, οἱ ὁποῖοι ἔδωσαν ἀφορμήν, καὶ νὰ ἐξηγήσῃ πρὸς αὐτοὺς ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον δὲν ἱδρύθη διὰ νὰ διαδίδουν αὐτοὶ τὰς ἰδέας των, ἀλλὰ νὰ διδάσκωνται καὶ ὅτι ὀφείλουν πρὶν ἢ ἀναλάβουν τὸ βαρείας εὐθύνας συνεπαγόμενον ἔργον τοῦ διδασκάλου, πρῶτον νὰ διδαχθοῦν καὶ νὰ κρίνουν ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τῶν τεταγμένων ἐπὶ τούτῳ καὶ τότε μόνον, ἀφοῦ καταστοῦν ἐπιστήμονες, νὰ διδάξουν.

Κάθε ἄλλο μέτρον, οἱαδήποτε δῆθεν ἐπιβεβλημένη αὐστηρότης θὰ εἶναι ὄχι μόνον ἄδικος, ἀλλὰ καὶ ἄστοχος.

Ταυτοχρόνως ὀφείλει ἑκάστη σχολὴ νὰ ὀργανώσῃ μαθήματα, εἰς τὰ ὁποῖα ὄχι μόνον ν' ἀντιμετωπίζεται καὶ κηρύσσεται τὸ σφαλερὸν τῆς μεθόδου τοῦ ἱστορικοῦ ὑλισμοῦ καὶ τῶν ἐκ ταύτης συμπερασμάτων, ἐν σχέσει πρὸς ἕκαστον εἰδικὸν τῆς ἐπιστήμης κλάδον, ἀλλὰ καὶ νὰ μεταδίδεται εἰς τοὺς σπουδάζοντας ἡ πίστις ἐπὶ τὴν ἠθικὴν ἀποστολὴν τοῦ ἐπιστήμονος ἐν γένει καὶ εἰδικῶς τοῦ φιλολόγου, τοῦ νομικοῦ, τοῦ φυσικοῦ, τοῦ ἰατροῦ.

Σήμερον, πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, εἰς τὸ Πανεπιστήμιον μεταδίδονται ξηραὶ γνώσεις ἐστερημέναι τοῦ ἠθικοῦ περιεχομένου των. Ἡ ἠθικὴ τῶν νέων ἀνησυχία δὲν εὑρίσκει ὁδηγόν.

Τὴν εὐαίσθητον ἀντίληψιν τῆς νεανικῆς ψυχῆς συγκινεῖ ἡ κοινωνικὴ ἀδικία. Ἡ ἐγκυκλοπαιδικὴ γυμνασιακὴ μόρφωσις ἔχει καταστήσει τὴν ἔμφυτον πρὸς γνῶσιν ροπὴν ἐξαιρετικῶς εὐρεῖαν καὶ διὰ τοῦτο τὰ διδάγματα τῆς εἰδικῆς ἐπιστήμης δὲν ἔχουν ἀκόμη δι' αὐτὴν ἀξίαν.

Οἱ γλωσσικοὶ κανόνες, ἡ ἱστορία τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου, ἡ ἀνθρωπολογία, αἱ μαθηματικαὶ ἐξισώσεις διδασκόμεναι μὲ ὅλην τὴν ξηρότητα τὴν δῆθεν ἁρμόζουσαν εἰς τὴν πανεπιστημιακὴν ἀξιοπρέπειαν ἀφίνουν νὰ ὑπερεκχειλίσῃ τῆς νεανικῆς ψυχῆς ἡ ὁρμή, τὴν ὁποίαν ἀκαθοδήγητον εὑρίσκει καὶ παραπλανᾷ ὁ ἱστορικὸς ὑλισμὸς ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι εὑρύνει τὴν ἐπιστημονικὴν ἀντίληψιν καὶ ἀποκαλύπτει τὴν κοινωνικὴν ἀδυναμίαν καὶ δεικνύει τὴν ὁδὸν τῆς ἀποκαταστάσεως.

Ἐὰν οἱ διδάσκοντες εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τακτικοὶ καθηγηταί, ἐκτακτοι, ὑφηγηταὶ δὲν δυνηθοῦν ν' ἀντιληφθοῦν τὴν σημασίαν τῆς ἀδρανείας αὐτῶν, ἐὰν περιορισθοῦν νὰ προκαλοῦν οἱ μὲν καὶ ν' ἀνέχωνται οἱ δὲ τὰς ἀποβολὰς φοιτητῶν, οἵτινες, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καλῶς ὁδηγούμενοι θὰ ἠδύναντο ν' ἀποτελέσουν ὑποδείγματα διὰ τοὺς ἄλλους, τότε δὲν ἀπομένει παρὰ νὰ ἐπέμβῃ τὸ κράτος καὶ νὰ ζητήσῃ λόγον ὄχι ἀπὸ τοὺς μὴ διδασκομένους, ἀλλ' ἀπὸ τοὺς μὴ διδάσκοντας.

Οἱ ἀναγνῶσται τῆς «Ἐργασίας» δικαιοῦνται νὰ λαμβάνουν

τὸν «Φιλολογικὸν Νέον Κόσμον»

(μηνιαῖον φιλολογικὸν περιοδικὸν ἐκ 250 σελίδων μὲ ἀρίστην ὕλην, ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ «Νέου Κόσμου»)

εἰς τὴν αὐτὴν τιμὴν

τῶν δραχ. 6 κατὰ τεῦχος

εἰς τὴν ὁποίαν τὸ λαμβάνουν καὶ οἱ ἀναγνῶσται τοῦ «Νέου Κόσμου».

ΑΝΑΜΙΚΤΑ

Ἡ «Ἐργασία» δὲν ἠθέλησε ν' ἀναμιχθῇ εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἀποπείρας, ἡ ὁποία ἐξακολουθεῖ νὰ συγκλονίζῃ τὴν συνείδησιν κάθε πολίτου, κάθε ἀνθρώπου εἰς τὸν τόπον μας. Ὄχι διότι διστάζει νὰ ἐκφέρῃ τὴν ἐπὶ τῆς δίκης γνώμην αὐτῆς, ἀλλὰ διότι ἀναμένει νὰ φθάσῃ τὸ ζήτημα εἰς μίαν φάσιν περισσότερον ἀποφασιστικήν.

Ἡ στάσις ὅμως τοῦ εἰσαγγελέως, ἡ ὁποία δικαίως ἐπεκρίθη, μᾶς ἀναγκάζει, παρὰ τὸν βαθύτατον πρὸς τὸ ἀξίωμά του σεβασμόν, ἢ μᾶλλον ἕνεκα αὐτοῦ, νὰ εἴπωμεν καθαρὰ ὅτι δὲν ἐστάθη εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ καὶ ὅτι ἤρχισε νὰ συγχέῃ δύο τινά: τὸ κράτος τοῦ δικαίου, τὸ ὁποῖον εἶναι τεταγμένος νὰ ἐκπροσωπῇ καὶ τὴν κυβέρνησιν τοῦ κράτους. Ὁ εἰσαγγελεὺς ἐκπροσωπεῖ τὸ κράτος, δὲν ἐκπροσωπεῖ τὴν κυβέρνησιν καὶ ἡμεῖς θλιβόμεθα διότι παρίσταται ἀνάγκη νὰ τὸ εἴπωμεν Ἡμεῖς ἐνομίζαμεν ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ κ. Γαρέζου ἐπρόκειτο νὰ μνημονεύηται εἰς τὰ δικαστικὰ χρονικὰ ὡς ὄνομα ὑψηλόφρονος καὶ ἀνεπηρεάστου λειτουργοῦ τῆς Θέμιδος, ἀξίου νὰ φέρεται ὡς παράδειγμα εἰς τοὺς ἐπιγενομένους. Ἀλλὰ φαίνεται δυστυχῶς ὅτι ἠπατήθημεν.

□□

Ὁ κ. Λούβαρις ἐν τέλει ἐδέχθη τὴν γενικὴν γραμματείαν τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας. Μετὰ τὴν οἰκτρὰν ἀποτυχίαν τοῦ κ. Παλαιολόγου, ἡ ἀνάδειξις τοῦ κ. Λούβαρι εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦτο εἶναι ἀληθῶς παρήγορος.

Ὁ κ. Λούβαρις ἔχει ὅλα τὰ στοιχεῖα διὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰ μεγάλα ἐκπαιδευτικὰ συμφέροντα κατὰ τρόπον ἱκανοποιητικόν. Ἔχει ἀναμφισβήτητον πνευματικότητα καὶ δεδοκιμασμένην ἀντίληψιν. Ἔχει ὅμως ἐπὶ πλέον καὶ ἰδίαν προσωπικότητα ὥστε νὰ δύναται ν' ἀντιταχθῇ κατὰ τῶν πιέσεων τῶν διαφόρων ὀχληρῶν καὶ πολυαρίθμων ἀτυχῶς ἐπισκεπτῶν τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας.

Διὰ τοῦτο ἡμεῖς ἐλπίζομεν ὅτι ὄχι μόνον θὰ δυνηθῇ νὰ θέσῃ πολλὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα παρημέλησεν ὁ πολυάσχολος προκάτοχός του, ἀλλὰ καὶ νὰ διορθώσῃ ὅσα θὰ εὕρῃ κακῶς κείμενα.

Ὁ κ. Λούβαρις δύναται νὰ εἶναι βέβαιος ὅτι ἀπὸ ἡμᾶς θὰ εὕρῃ κάθε ἠθικὴν βοήθειαν, ἀλλὰ καὶ σκληρὰν ἐπίκρισιν ἐὰν ὀλιγωρήσῃ τὰς ἐλπίδας, τὰς ὁποίας στηρίζομεν ἐπ' αὐτοῦ.

□□

Λαμβάνοντες ἀφορμὴν ἀπὸ ἐπιστολὴν συνεργάτου μας δικηγόρου, ἡ ἔκτασις τῆς ὁποίας ὅμως δὲν ἐπιτρέπει τὴν δημοσίευσίν της, ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν καὶ τῶν δικαστῶν καὶ τῶν δικηγόρων ἐπὶ τῆς ἀνάγκης νὰ σέβωνται καὶ οἱ δικασταὶ τοὺς πληρεξουσίους τῶν διαδίκων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἀνάγκης αὐτοὶ οὗτοι οἱ ἀσκοῦντες τὸ δικηγορικὸν λειτούργημα νὰ ἀπαιτοῦν κατὰ τὴν νόμιμον ἄσκησιν αὐτοῦ ἀπόλυτον σεβασμόν. Πράγματι, πολλοὶ δικασταὶ κατωτέρων ἰδίως δικαστηρίων, παρεξηγοῦντες τὴν παρεχομένην αὐτοῖς ἐξουσίαν φρονοῦν ὅτι δύνανται νὰ ἐπιδεικνύουν περιφρόνησιν πρὸς τοὺς πληρεξουσίους τῶν διαδίκων. Τὸ μέτρον εἶναι μειωτικὸν καὶ τῶν ἀνεχομένων τὴν στάσιν αὐτὴν δικηγόρων, ἀλλὰ καὶ τῶν δικαστῶν, οἱ ὁποῖοι δημιουργοῦν τὸ ζήτημα.

Ἡμεῖς εὐχαρίστως θ' ἀσχοληθῶμεν ἐντεῦθεν ἐπὶ τοῦ θέματος, ὁσάκις οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἀναγνῶσται μας, μᾶς δώσουν λεπτομερῆ στοιχεῖα.

Ἐφιστᾶται ἰδιαιτέρως ἡ προσοχὴ τῶν ἀναγνωστῶν μας εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Νείλου Σακελλαρίου.

Τὸ ἄρθρον αὐτὸ θίγει τὸ θεμελιῶδες πρόβλημα τῆς μισθοδοσίας τοῦ κλήρου, ἄνευ τῆς λύσεως τοῦ ὁποίου δὲν δυνάμεθα νὰ βαδίσωμεν πρὸς τὴν ἠθικὴν ἀνύψωσιν αὐτοῦ. Ἡ ὀξεῖα ἀντίληψις, ἡ ὁποία διακρίνει τὸν συνεργάτην μας, ἀποκαλύπτει πράγματι εἰς τὸν ἀναγνώστην ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ προβλήματος, ὅλας τὰς δυσκολίας, τὰς ὁποίας προβάλλει, ἀλλὰ παρέχει καὶ τὴν βεβαιότητα ὅτι τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι φύσει ἄλυτον.. Καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη δεικνύει: ὅλην τὴν ἀξίαν τῆς προσπαθείας, τὴν ὁποίαν καταβάλλε τὸ κόμμα τῶν φιλελευθέρων διὰ νὰ λύσῃ τὸ ἐκκλησιαστικόν μας πρόβλημα.

□□

Ἐν συνεχείᾳ πρὸς ὅσα εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος ἐγράψαμεν παρατηροῦμεν τὰ ἑξῆς:

Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἐξέδωκε κατὰ τὸ ἔτος 1934 1403 ἀποφάσεις (ἔναντι 1019 τοῦ ἔτους 1933), ἐξ ὧν 661 δέχονται ἀσκηθείσας προσφυγὰς καὶ αἰτήσεις, 718 εἶναι ἀπορριπτικαί (178 λόγῳ ἀπαραδέκτου καὶ 540 λόγῳ ἀβασίμου), 19 προδικαστικαί, 1 ἑρμηνευτικὴ καὶ 3 ἀφῶσι τὸν Ἐσωτερικὸν Κανονισμόν.

Ἀναλυομένων τῶν ἀνωτέρω ἀποφάσεων κατὰ Τμήματα:

1) Τὸ Α΄ Τμῆμα ἐξέδωκε 228 (65 ἀποδεχομένας προσφυγὰς καὶ αἰτήσεις, 149 ἀπορριπτικάς, 13 προδιακοστικὰς καὶ 1 ἑρμηνευτικήν), ἐξ ὧν 145 ἐπὶ προσφυγῶν διοικ. ἐν γένει ὑπαλλήλ., 21 ἐπὶ προσφυγῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων, 13 ἐπὶ αἰτήσεων ἀναιρέσεως κατ' ἀποφάσεων τοῦ Διοικ. Δικ. Φορολ. Παραβάσεων (7), τοῦ Διοικ. Δικ. Μεταλλείων (4), τοῦ Διοικ. Δικαστ. Παραβάσεων φορολ. Οἰνοπνεύματος (1) καὶ τοῦ Διοικ. Δικαστ. Ναυτ. Ἐπιτάξεων (1) καὶ 49 ἐπὶ προσφυγῶν κατ' ἀποφάσεων Ἐπιτροπῶν διατιμήσεως ἀλεύρων—ἄρτου.

2) Τὸ Β΄ Τμῆμα ἐξέδωκε 400 ἀποφάσεις (200 ἀποδεχομένας προσφυγὰς ἢ αἰτήσεις, 199 ἀπορριπτικὰς καὶ 1 προδικαστικήν), ἐξ ὧν 246 κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ Κώδ. Δημ. Κοιν. Νομοθεσίας, 40 κατὰ γνωμοδοτήσεων Ἀνακτ. Συμβουλίων Στρατιωτικῶν, 2 ἐπὶ ζητημάτων ἰθαγενείας, 4 κατ' ἀποφάσεων τοῦ Διοικ. Δικ. Ὑπ. Γεωργίας, 108 ἐπὶ αἰτήσεως ἀναιρέσεως κατ' ἀποφάσεων τοῦ Ἐλεγκ. Συνεδρίου (41), Δευτερ. Φορολ. Ἐπιτροπῶν (54), Δευτεροβ. Ἐπιτροπῶν Φορολ. Ἐπιτηδευματος (3), Διοικ. Δικαστ. Καθορ. Ὁρίων (9) καὶ κατ' Ἀναθεωρητ. Ἐπιτροπ. Ναυτ. Ἀπομ. Ταμείου (1).

3) Ἡ Ὁλομέλεια ἐξέδωκε 771 ἀποφάσεις (396 ἀκυρωτικὰς, 370 ἀπορριπτικάς, 4 προδικαστικὰς καὶ 1 ἑρμηνευτικήν), ἐξ ὧν 770 ἐπὶ αἰτήσεων ἀκυρώσεως καὶ 1 κατὰ παραπομπὴν ἐκ τοῦ Α΄ Τμήμ. λόγῳ σπουδαιότητος.

Πλὴν τῶν εἰρημένων ἀποφάσεων, τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἐξέδωκε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο (1934) καὶ 1014 γνωμοδοτήσεις ἐπὶ κανονιστικῶν Δ) των (ἔναντι 979 τοῦ 1933).

□□

Ἀξιότιμε κ. Διευθυντά,

Ἐπιτρέψατε μοῦ νὰ σᾶς ἀπασχολήσω ἐπὶ τοῦ κάτωθι ζητήματος:

Ἡ γερμανικὴ κυβέρνησις διὰ νόμου τῆς 9ης Ἰουνίου 1933, σκοποῦντος τὴν προστασίαν τοῦ μάρκου καὶ τὴν ἀποφυγὴν τῆς διαροῆς τοῦ συναλλάγματος τῆς Ράϊχσμπανκ, ἐρρύθμισε τὰς πρὸς ἀλλοδαποὺς γερμανικὰ χρέη, θεσπίσασα ὅτι πᾶν σχετικὸν ποσόν, εὐθὺς ὡς καταστῇ ληξιπρόθεσμον, δέον νὰ κατατίθεται δεσμευμένον ὑπὲρ τοῦ ἀλλοδαποῦ δικαιούχου εἰς ἓν ἐπὶ τούτοις ἱδρυθὲν Ταμεῖον (Konversionskasse). Εἰς τοὺς ἀλλοδαποὺς δικαιούχους παραχωροῦνται διὰ τὰ ἀναλογοῦντα αὐτοῖς ποσὰ ἰδιότυπά τινα ἄτοκα γραμμάτια (scrips), τῆς γερμανικῆς κυβερνήσεως ἐπιφυλασσούσης ἑαυτῇ τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐξόφλησιν τούτων, ὁψέποτε ἤθελε κρίνει σκόπιμον καὶ συμφέρουσαν αὐτήν. Τελευταίως, φαίνεται ὅτι πρόκειται νὰ ὁρισθῇ διὰ τὰ scrips αὐτὰ τόκος 3 % καὶ λήξις τὸ 1945. Χάριν διευκολύνσεως τῶν δικαιούχων, οἵτινες ἤθελον ἔχει ἀνάγκην μετρητῶν ἢ καὶ ἤθελον δυσπιστῇ πρὸς τὴν σταθερότητα τοῦ μάρκου, ἡ Colddiskontbank (παράρτημα τῆς Ράϊχσμπανκ) ἐξοφλεῖ ἀπὸ τοῦδε τὰ ἐν λόγῳ scrips εἰς τὰ 30 % μέχρι 40 % τῆς ὀνομαστικῆς ἀξίας των. Φανερὰ συνεπῶς εἶναι ἡ ὁπωσδήποτε μένη μεγάλη ζημία, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὑρίσκονται καὶ οὐκ ὀλίγοι Ἕλληνες ἰδιοκτῆται ἀκινήτων ἐν Γερμανίᾳ, ἀδυνατοῦντες νὰ λάβωσι τὰς ἐκ τῶν ἐνοικίων προσόδους των καὶ περιαγόμενοι εἰς δυσχερῆ οἰκονομικὴν θέσιν. Ἀσφαλῶς δὲ θὰ ὑπάρχωσι καὶ ἄλλαι κατηγορίαι Ἑλλήνων δικαιούχων, ὥστε νὰ πρόκειται ἐν συνόλῳ περὶ σημαντικῶν ποσῶν, διαφευγόντων τὴν ἐθνικήν μας οἰκονομίαν.

Μεταξὺ ὅμως τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἑλλάδος ὑφίσταται συμβαοις ἀμοιβαίου κλήρικ συνεπείᾳ οὗτινος πρὸς διενέργειαν ἐμβάσματος ἐκ τῆς μιᾶς χώρας εἰς τὴν ἄλλην, δὲν ἀπαιτεῖται πλέον ἡ χρησιμοποίησις αὐτουσίου συναλλάγματος. Ἡ Ἑλλὰς ἐπιδεικνύουσα ὡς πάντοτε τὴν καλὴν της πίστιν ἐπέτρεψεν ἤδη ἐλευθέρως καὶ ἄνευ περιορισμῶν τὴν μέσῳ τοῦ κλήρικ πληρωμὴν τῶν παλαιῶν χρεῶν πρὸς τὴν Γερμανίαν. Ἀντιθέτως ὅμως, αἱ γερμανικαὶ ἀρμόδιαι ἀρχαί, ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω περιπτώσεως τῶν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἐμβασμάτων, ἐφ' ὧν δὲν συντρέχει πλέον περίπτωσις ἐφαρμογῆς τοῦ ἀπαγορευτικοῦ τῆς ἐξαγωγῆς συναλλάγματος γερμανικοῦ νόμου, ἀρνοῦνται περιέργως νὰ ἐπιτρέψωσι τὴν ἀποδέσμευσιν καὶ διενέργειαν τῶν ἐμβασμάτων μέσῳ τοῦ ἑλληνογερμανικοῦ κλήρικ. Τοῦτο μάλιστα τυγχάνει τοσούτῳ μᾶλλον περίεργον, καθ' ὅσον ἡ ἐνέργεια αὐτων τῶν πληρωμῶν μέσῳ κλήρικ θὰ ἦτο ἀπολύτως πρὸς τὸ συμφέρον τῆς γερμανικῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας καὶ τῶν γερμανικῶν ἐμπορικῶν ἐξαγωγῶν, λόγῳ δὲ τῆς ἐνεργητικότητος τοῦ ἑλληνογερμανικοῦ κλήρικ, μᾶλλον ἡ ἡμετέρα Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος θὰ ἐδικαιολογεῖτο ἔχουσα ἀντιρρήσεις, βασματων, ὅπερ ὅμως δὲν συμβαίνει.

Θὰ ἔδει συνεπῶς νὰ δεχθῶμεν ἢ ὅτι ἡ Γερμανία, παρὰ τὸ συμφέρον της, ἀπαγορευει τὰ ὡς ἄνω ἐμβάσματα μέσῳ τοῦ κλήρικ, διότι ἀποβλέπει εἰς μεγαλύτερον κέρδος, ἐὰν ἐξαναγκάζωνται οἱ Ἕλληνες δικαιοῦχοι εἰς ἀποδοχὴν τῶν scrips καὶ ἐξόφλησιν τούτων παρὰ τῆς Colddiskontbank εἰς τὰ 40 % τῆς ἀξίας των, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ ὅμως πλέον καθαρὰν δήμευσιν εἰ μή τι ἄλλο, ἢ ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀρμόδιοι, καθεύδοντες ὑπὸ μανδραγόραν, ὡνήσαν νὰ προβῶσιν εἰς τὰ κατάλληλα διαβήματα πρὸς τοὺς ἐν Βερολίνῳ. Σημειωτέον ὅτι ἡ Ἀγγλία πρὸ μηνῶν τινῶν, καίτοι μὴ ἔχουσα μετὰ τῆς Γερμανίας σύμβασιν κλήρικ, ὡς ἡμεῖς, ἐπέτυχε διὰ καταλλήλων διαβημάτων τὴν ὑπὲρ των Ἀγγλων δικαιούχων καταβολὴν ἔναντι τοῦ λαβεῖν των ποσοῦ 400.000 λιρῶν, εἰς αὐτούσιον συνάλλαγμα μάλιστα.

Μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι δημοσία παρότρυσις πρὸς τοὺς ἀρμοδίους θὰ παρακινήσῃ τούτους εἰς δραστηριωτέρας ἐνεργείας, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ὑπερασπίσεως ἑλληνικῶν δικαιωμάτων καὶ συμφερόντων, ζητῶ συγγνώμην διὰ τὴν ἀπασχόλησιν καὶ διατελῶ μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς

Α. Κ. Παπαγεωργίου

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΠΡΟΣ ΝΕΑΝ ΚΡΙΣΙΜΟΝ ΚΑΜΠΗΝ ΤΗΣ Κ. Τ. Ε.

Μέσα εἰς τὰ πυκνὰ ἐξωτερικὰ νέα τῶν τελευταίων ἡμερῶν, τὰ ὀφειλόμενα εἰς τὰς δημιουργηθείσας μετὰ τὸ ἀγγλογολλικὸν ἀνακοινωθὲν τῆς 3 Φεβρουαρίου σημαντικὰς διὰ τὴν Εὐρώπην διπλωματικὰς ζυμώσεις, παρῆλθε σχετικῶς ἀπαρατήρητος μία εἴδησις, βαθείας ἐν τούτοις ἠθικῆς, ἂν μὴ πολιτικῆς σημασίας: ἡ Παραγουάη προέβη εἰς τὴν κατὰ τὸ ἐδ. 3 τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Συμφώνου προαγγελίαν περὶ ἀποχωρήσεώς της ἀπὸ τῆς Κ.Τ.Ε.

Τὰ σχετικὰ τηλεγραφήματα δὲν εἶναι ἀκόμη ἀρκούντως λεπτομερῆ, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ ὅτι πρόφασις τῆς ἀποχωρήσεως τῆς Παραγουάης ὑπῆρξε τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς ἀποφάσεως τῆς 16 Ἰανουαρίου τῆς Συμβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κ.Τ.Ε. διὰ τὴν διαφορὰν Βολιβίας—Παραγουάης, τὸ ὁποῖον, ὑπὲρ τῆς Βολιβίας καὶ μόνης, τὰς ὑφισταμένας, ἔναντι ἀμφοτέρων τῶν διαμαχομένων μερῶν, ἀπαγορεύσεις παροχῆς εἰς αὐτὰ ὅπλων καὶ πολεμεφοδίων.

Συνοψίζομεν ἐν ὀλίγοις τὰ τοῦ ἐνδιαφέροντος τούτου νομικοῦ καὶ πραγματικοῦ ζητήματος. Ὅταν ἡ Κ.Τ.Ε., ἐν τῇ προσπαθείᾳ της νὰ ἀντιδράσῃ κατὰ τοῦ ἀκηρύκτου κατ' ἀρχάς, καὶ εἶτα κηρυχθέντος καὶ ἐπισήμως παρὰ τῆς Παραγουάης κατὰ τῆς Βολιβίας πολέμου, ὁ ὁποῖος μαστίζει ἀπὸ διετίας καὶ πλέον τὴν περιοχὴν ταύτην τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, ἐσκέφθη νὰ ἀπαγορευθῇ ἡ παροχή, ἐξ οἱουδήποτε κράτους, ὅπλων καὶ πολεμεφοδίων εἰς τοὺς διαμαχομένους, ἡ Βολιβία διεμαρτυρήθη διὰ δύο κυρίως λόγους: Πρῶτον διότι μία τοιαύτη ἀπαγόρευσις θὰ ἔβάρυνε περισσότερον αὐτήν, κράτος μεσόγειον, ἀπὸ τὴν Παραγουάην, διαθέτουσαν ποταμίας διεξόδους πρὸς τὴν Θάλασσαν, καὶ συνεπῶς εὐχέρειαν ἐξουδετερώσεως (διὰ λαθραίου ἐμπορίου) τῆς ἀπαγορεύσεως. Δεύτερον διότι διὰ μιᾶς τοιαύτης ἀποφάσεως θὰ ἐτίθετο εἰς ἴσην μοῖραν ὁ ἐπιτιθέμενος καὶ τὸ θῦμα τῆς ἐπιθέσεως. Ἀλλὰ καὶ ἄλλο ἐγεννήθη ζήτημα: ἂν ἐξάγεται ἐκ τοῦ Συμφώνου τῆς Κ.Τ.Ε. ἡ δυνατότης μιᾶς τοιαύτης ἀπαγορεύσεως.

Ἡ Συνέλευσις τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου ἀπεφάνθη ὅτι τὸ γενικώτερον τοῦτο νομικὸν ζήτημα, ἐὰν νοεῖται παρομοία ἀπαγόρευσις ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ Συμφώνου, εἶναι τόσον λεπτὸν καὶ πολύπλοκον, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ δοθῇ ἀπάντησις χωρὶς νὰ προηγηθῇ μακρὰ ἐπ' αὐτοῦ μελέτη ἀπὸ εἰδικῆς τινος Ἐπιτροπῆς. Ἀλλ' ὅτι οὐδόλως ἠμποδίζοντο, ὅσα μέλη τῆς Κ.Τ.Ε. ἐθέσπισαν τὴν ἀπαγόρευσιν, νὰ τὸ πράξουν, οὐχὶ κατ' ἐφαρμογὴν ἄρθρου τινὸς τοῦ Συμφώνου, ἀλλ' ἐν τῇ κυριαρχικῇ των ἐξουσίᾳ καὶ τῇ ἐπιθυμίᾳ ὅπως, διὰ τοῦ μέτρου τούτου, συμβάλουν εἰς τὴν κατάπαυσιν τῶν ἐχθροπραξιῶν.

Ἰδοὺ τώρα παραπονουμένη ἡ Παραγουάη ἀντὶ τῆς Βολιβίας. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι τὰ ἐπιχειρήματα τῆς Βολιβίας, καὶ ἰδίως τὸ δεύτερον, ἦσαν βάσιμοι, ἐνῷ ἡ θίγουσα σήμερον τὴν Παραγουάην ἀπόφασις ἐλήφθη κατόπιν τῆς ἀρνήσεως αὐτῆς νὰ δεχθῇ τὰς συστάσεις τῆς Κ.Τ.Ε., ἃς διετύπωσεν ἡ Συνέλευσις ἐν τῇ ἁρμοδιότητί της ἐκ τοῦ ἐδ. 4 τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ Συμφώνου.

□□

Ἀλλὰ πρὸς τί νὰ ἀσχολῆται κανεὶς περισσότερον μὲ τὸ νομικὸν ἢ τὸ τυπικὸν μέρος τοῦ ζητήματος. Ἡ οὐσία εἶναι μία. Ὅτι, ὅπως ἡ Ἰαπωνία, ἀρνουμένη νὰ δεχθῇ τὴν ἀπόφασιν τῆς 24 Φεβρουαρίου 1933 τῆς Κ.Τ.Ε. διὰ τὸ μαντζουριανόν, ἀνήγγειλε τὴν ἀποχώρησίν της, οὕτω τὴν ἀγγέλλει σήμερον καὶ ἡ Παραγουάη, διότι δὲν ἐννοεῖ νὰ δεχθῇ τὴν ἀπόφασιν τῆς 24 Νοεμβρίου 1934, ἣν ἐδέχθη ἐν τούτοις τὸ ἕτερον τῶν διαμαχομένων μερῶν. Καθίσταται, διὰ τῆς δευτέρας ταύτης περιπτώσεως ἐν διαστήματι διετίας κυνὼν ὅτι, εἰς περίπτωσιν ρήξεως δύο κρατῶν, μελῶν τῆς Κ.Τ.Ε., καὶ λειτουργίας ἐκ τούτου τῆς ὅλης διαδικασίας τῆς ἀγούσης τελικῶς εἰς τὰς ἐκ τοῦ ἐδ. 4 τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ Συμφώνου συστάσεις, τὸ κράτος τὸ μὴ ἱκανοποιούμενον ἐκ τῶν συστάσεων τούτων τὰς ἀγνοεῖ καὶ ἀπονωρεῖ τῆς Κ.Τ.Ε. Εἶναι φανερόν, κατόπιν τούτου, ποῖον νέον κλονισμὸν διέρχεται σήμερον, μετὰ τόσας ἄλλας ἀποτυχίας, λησμονηθείσας κάπως μὲ τὴν αἰσίαν ἔκβασιν τῶν ζητημάτων Σαὰρ καὶ Μασσαλίας, ἡ Κ.Τ.Ε.

□□

Ἐν τούτοις, ὁ κλονισμὸς οὗτος δὲν εἶναι τίποτε πρὸ ἑνὸς ἀπείρως σοβαρωτέρου κινδύνου ὃν διέρχεται ὁ ὀργανισμὸς τῆς Γενεύης. Ἐλέγαμεν εἰς προηγούμενον σημείωμά μας περὶ τοῦ αἰθιοπικοῦ προβλήματος: (1) «Ἀλλὰ καὶ ἄλλο θλιβερὸν ἐπακόλουθον θὰ εἴχεν ἡ δυσμενὴς τυχὸν διὰ τὴν εἰρήνην τροπὴ τῆς κατοστάσεως. Τὴν δημιουργίαν ἑνὸς νέου ἀδιεξόδου διὰ τὴν Κ.Τ.Ε., ἑνὸς ἀναλόγου πρὸς τὸ μαντζουριανὸν διλήμματος νὰ ἀδικήσῃ μίαν μικρὰν Δύναμιν ἢ νὰ δυσαρεστήσῃ ἀνεπανορθώτως μίαν μεγάλην, ἐκ τῆς στηρίξεως τῆς ὁποίας ἤρτηται κατὰ μέγα μέρος ὁ ὅλος θεσμός». Ἐὰν ἡ ἀπείθεια ἑνὸς δευτερευούσης σημασίας κράτους, ὅπως ἡ Παραγουάη, δὲν στερεῖ ἁπλῶς τὴν Κ.Τ.Ε. ἑνὸς ἀπὸ τὰ 60 μέλη της, ἀλλὰ τῆς ἐπιφέρει καὶ καίριον ἠθικὸν πλῆγμα, εἶναι εὐνόητον ποῖαι θὰ ἦσαν αἱ συνέπειαι μιᾶς ἐνδεχομένης ἀπειθείας μεγάλης εὐρωπαϊκῆς Δυνάμεως. "Οταν, πρὸ δύο περίπου ἐτῶν, ἐσείοντο τὰ θεμέλια τῆς Κ.Τ.Ε. ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἀποτυχιῶν εἰς τὰ ζητήματα τῆς Μαντζουρίας, τῆς Οἰκονομικῆς Συνδιασκέψεως, τοῦ Ἀφοπλισμοῦ, καὶ ἤρχισε τότε ἡ Ἰταλία νὰ ἐκφράζεται ἀναφανδὸν κατὰ τοῦ θεσμοῦ, ὅλοι ἐφοβήθησαν ὅτι ἦλθε τὸ τέλος της. Ἡ προσέγγισις τῆς Ἰταλίας πρὸς τὰς δύο Μεγάλας δυτικὰς Δυνάμεις, εἰς τὴν ὁποίαν ἄλλως τε ὀφείλονται κατὰ πολὺ καὶ οἱ δύο προμνημονευθεῖσαι πρόσφατοι ἐπιτυχίαι τῆς Κ.Τ.Ε., ἔδωσεν εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην νέαν ζωήν. Τί θὰ ἐγίνετο ἂν ἐδείκνυε καὶ πάλιν σημεῖα ἀπομακρύνσεως ἡ Ἰταλία;

Καὶ δὲν φαίνεται μὲν πιθανὸν νὰ συμβῇ τοιοῦτό τι. Καθ' ὅλας τὰς ὑπαρχούσας ἐνδείξεις, ἡ Ἰταλικὴ ἐν Ἀνατολικῇ Ἀφρικῇ πολιτικὴ τυγχάνει τῆς ἐγκρίσεως, ρητῆς ἢ ἔστω καὶ σιωπηρᾶς, τῶν κυβερνήσεων Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας. Ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, καὶ ἂν εἴτε καταλλήλως μεταιωθῇ νέα προσφυγὴ τῆς Αἰθιοπίας εἰς τὴν Κ.Τ.Ε., εἴτε, γινομένη τυχόν, μείνῃ ἀνευ ἀποτελέσματος, ποῖον θὰ εἶναι ἐφεξῆς τὸ κῦρος τοῦ θεσμοῦ τῆς Γενεύης εἰς τὰ μικρὰ κράτη; Ποίαν θὰ ἐμπνέῃ ἐμπιστοσύνην ὀργανισμὸς ἐξαρτῶν τὴν τύχην του, καὶ συνεπῶς ἐμπνέομενος ἐκ τῆς πολιτικῆς τῶν μεγάλων;

Τὸ ἰταλικὸν περιοδικὸν «Ἀποικιακὴ Δρᾶσις» εὑρίσκει περίεργον πῶς, ἐνῷ τὸ 1890 ἡ Αἰθιοπία ἐλογίζετο ἀκόμη γῆ ἀποικήσιμος (ἕνα εἶδος δηλ. res nullius ὑποκείμενον εἰς τὰς ὀρέξεις τοῦ πρώτου κατοπλαβόντος), τὸ 1923 ἐγένετο δεκτὴ εἰς τὴν Κ.Τ.Ε. ὡς ἰσότιμος πρὸς τὰ λοιπὰ κράτη τοῦ κόσμου. Καὶ προσθέτει: «Τώρα ἠνοίχθησαν τὰ μάτια». Δὲν γνωρίζομεν ποίους λόγους ὑπονοεῖ τὸ περιοδικὸν διὰ τὴν ἀποτύφλωσιν αὐτήν. Ἀλλὰ γνωρίζομεν τὰ ἑξῆς: "Οτι τὸ 1890 οὔτε Κ.Τ.Ε. ὑπῆρχεν, οὔτε ἡ ἀρχὴ τῶν ἐθνοτήτων καὶ τῆς αὐτοδιαθέσεως τῶν λαῶν ἐκυριάρχει. "Οτι εἰς τὴν πρὸ τοῦ μεγάλου πολέμου ἐπεκτατικὴν των προσπάθειαν, αἱ Μεγάλαι Δυνάμεις τῆς Εὐρώπης κατένεμον μεταξύ των, ἔστω καὶ δι' ἰδεωδῶν γροσμῶν, πᾶσαν ἐκτὸς αὐτῶν γῆν, ὅτι ὑπῆρχαν σχέδια διανομῆς τῆς Κίνας, τῆς Περσίας, τοῦ Ἀφγανιστάν, καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν πορτογαλλικῶν ἀποικιῶν τῆς Ἀφρικῆς, — πράγματα ποὺ οὔτε περνοῦν σήμερον ἀπὸ τὸν νοῦν. "Οτι ἔκτοτε ὄχι μόνον ἐδραιώθησαν ἐν τῇ ἀνεξαρτησίᾳ των τὰ κράτη αὐτά, ἀλλ' ἱδρύθησαν καὶ ἄλλα, ὅπως ἡ Ἀραβία καὶ τὸ Ἰράκ. "Οτι ἀσφαλῶς δὲν εἶναι κατωτέρα εἰς πολιτισμὸν ἡ χριστιανικὴ Αἰθιοπία ἀπὸ τὸ Ἰράκ ποὺ ἐξεδίωξε πρό τινος τοὺς χριστιανούς. "Οτι, ὅταν τὸ 1923, ἐγένετο δεκτὴ ἡ Αἰθιοπία εἰς τὴν Κ.Τ.Ε., ἐξητάσθησαν ἐπισταμένως αἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Συμφώνου ἀπαιτούμεναι πρὸς τοῦτο προϋποθέσεις, ὡς ἡ ἐλευθέρα διακυβέρνησις τῆς χώρας καὶ ὁ παρ' αὐτῆς σεβασμὸς τῶν διεθνῶν συνθηκῶν. "Οτι ἂν ἐπικαλεσθῇ, ὡς παράβασιν τοῦ τελευταίου τούτου ὅρου, ἡ Ἰταλία τὰ τελευταῖα ἐπεισόδια εἰς τὰ σύνορα τῆς Σομαλίας, θὰ ἠδύνατο νὰ τῆς ἀπαντηθῇ πρῶτον ὅτι τὰ ἐπεισόδια ἔγιναν ἐπὶ αἰθιοπικοῦ ἐδάφους, καταχρηστικῶς, ὡς φαίνεται, κατεχομένου ἀπὸ τοὺς Ἰταλούς, δεύτερον ὅτι συνορια- καὶ διαφοραί, εἰς ἐξωευρωπαϊκὰς ἰδίως χώρας, συνηθέστατα γεννῶνται (ὅρα καὶ τὴν πρόσφατον περίπτωσιν Ἰράν—Ἰράκ) καὶ λύονται ὁμαλῶς διὰ τῶν συνήθων μέσων τῆς Κ.Τ.Ε. καὶ τρίτον ὅτι ἡ Αἰθιοπία ἐπρότεινεν ἤδη, πρὸς ὁριστικὴν διαχάραξιν τῶν συνόρων της μὲ τὴν Ἰταλικὴν Σομαλίαν, τὴν σύστασιν διεθνοῦς διαιτητικῆς ἐπιτροπῆς, τοῦθ' ὅπερ ἠρνήθη νὰ δεχθῇ ἡ Ἰταλία.

Εἶναι ἀκόμη πρόωρον νὰ ἐκφράσῃ κανεὶς τελειωτικὰ συμπεράσματα ἐπὶ τοῦ θέματος. Ἀλλ' αἱ ἑξῆς, ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε γεγονότων, παρατηρήσεις εἶναι χαρακτηριστικαί: "Οταν, τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἔλαβε χώραν τὸ πρῶτον ἰταλοαιθιοπικὸν ἐπεισόδιον, παρῆλθε καιρὸς μέχρις οὗ ἀχεῖ πρὸ τῆς Κ.Τ.Ε. Τὰ πρῶτα σχετικὰ αἰθιοπικὰ τηλεγραφήματα πρὸς Γενεύην ἐκρίθησαν ἁπλῶς πληροφοριακά. Ἔπειτα, ὅταν

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Η ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑ ΤΟΥ ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

Τοῦ κ. ΝΕΙΛΟΥ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ, Δ)ντοῦ τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Ἐμπορ. καὶ Οἰκονομ. Ἐπιστημῶν καὶ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου

Α'.

Εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα καὶ εἰς τὸν ἡμερήσιον Τύπον ἐπανειλημμένως ἔγινε λόγος περὶ τῆς μισθοδοσίας τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου τῆς Ἑλλάδος, ἀρκετὰ δ' ἐλέχθησαν καὶ ἐγράφησαν περὶ τῆς ἀνεπαρκοῦς, διὰ νὰ μὴ εἴπωμεν τῆς πενιχροτάτης, μισθοδοσίας τοῦ Ἕλληνος ἐφημερίου, χωρὶς νὰ κατορθωθῇ μέχρι σήμερον, νὰ ληφθῇ ἕνα μέτρον ἀποφασιστικὸν διὰ τὴν βελτίωσιν μιᾶς καταστάσεως, ἡ ὁποία κάθε ἄλλο παρὰ συντελεστικὴ ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ διὰ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ κλήρου. Ἐπειδὴ ὅμως ἐξ ὅσων ἐλέχθησαν ἢ καὶ ἐγράφησαν δὲν ἠμπορεῖ ὁ μὴ γνωρίζων λεπτομερῶς τὸ ζήτημα νὰ μορφώσῃ σαφῆ καὶ συγκεκριμένην γνώμην περὶ τοῦ ἀπαιτουμένου χρηματικοῦ ποσοῦ διὰ τὴν ἀνεκτήν, τοὐλάχιστον, τακτοποίησιν τῆς μισθοδοσίας τοῦ Ἕλληνος ἱερέως, δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον, νομίζομεν, νὰ ἐκθέσωμεν τὴν πραγματικὴν θέσιν τοῦ ζητήματος, ἵνα, ἐπὶ τῇ βάσει σαφῶν δεδομένων, καθοδηγηθῇ ἡ Πολιτεία καὶ ἀναζητήσῃ τοὺς σχετικῶς ἐλαχίστους πόρους, ποὺ ἀπαιτοῦνται, διὰ νὰ δοθῇ ἡ ἀπαρχὴ μιᾶς λύσεως ἱκανοποιητικῆς. Ἀλλὰ πρὶν εἰσέλθωμεν εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ θέματος, εἶναι ἀπαραίτητον, νομίζομεν, νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι, δὲν εἶνε ὀρθόν, οὔτε σκόπιμον, νὰ ἀποβλέψῃ ἡ Πολιτεία καὶ νὰ ἀναζητήσῃ τοιούτους καὶ τοσούτους πόρους, ὥστε νὰ μισθοδοτῆται ὁ Ἕλλην ἐφημέριος κατὰ τρόπον ὥστε, νὰ κατασταθῇ ὑπάλληλος ἐπὶ μισθῷ, νὰ ἐξισωθῇ δηλαδὴ πρὸς τὸν κρατικὸν ὑπάλληλον. Καὶ τοῦτο, διὰ νὰ μὴ ἀπομακρυνθῇ ὁ Ἕλλην ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ περιβάλλοντος τοῦ θρησκευτικοῦ, τοῦ ἱεροῦ, τὸ ὁποῖον ἐδημιούργησε διὰ μέσου τοῦ μακροῦ χρόνου ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ ἡ ἑλληνικὴ παράδοσις. Ἂν ἀνατρέξῃ κανεὶς εἰς παλαιοτέρας ἐποχάς, παρατηρεῖ ὅτι, ὁ Ἕλλην ἐφημέριος ἀπέζη ἐκ τῶν τυχερῶν του, τὰ ὁποῖα ἐλάμβανεν ἐκ τῶν χριστιανῶν τῆς ἐνορίας του, μὲ τὴν αὐθόρμητον τούτου θέλησιν, ἐκ τῶν ἱεροπραξιῶν καὶ ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ ἱεροῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἐξετέλει, κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τῶν ἱερῶν του καθηκόντων. Οὐδέποτε παλαιότερον ἐδημιουργήθη ζήτημα μισθοδοσίας τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου, ἂν δὲ σήμερον καὶ ἀπό τινος χρόνου εὑρίσκεται ἡ Πολιτεία καὶ ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία πρὸ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ, τοῦτο ὀφείλεται, κατὰ τὴν γνώμην μας, καὶ εἰς τὸ ὅτι, ὁ ἐφημεριακὸς κλῆρος δὲν παρηκολούθησε καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῆς ἰδικῆς του πλευρᾶς τὴν καλῶς ἐννοουμένην πρόοδον τῆς κοινωνίας καὶ κυρίως τὴν πνευματικήν· δὲν εὑρίσκεται σήμερον ὁ κλῆρος ἀπὸ ἀπόψεως μορφώσεως εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν θέσιν, ὥστε νὰ ἠμπορῇ νὰ ἐμπνέῃ τὸν πρέποντα εἰς τὸ σχῆμα του σεβασμὸν καὶ τὴν ἐκτίμησιν κάθε χριστιανοῦ, καὶ ἡ ὁποία ἐκτίμησις ἁρμόζει εἰς ἕνα ἐφημέριον, ὥστε χωρὶς ποτὲ ὁ ἱερεὺς νὰ ζητῇ ἀμοιβὴν ἀπὸ τὸ ποίμνιόν του, νὰ κατορθώνῃ νὰ ζῇ, ὅπως ἁρμόζει εἰς τὴν θέσιν του, αὐτὸς καὶ ἡ οἰκογένειά του, ἀπὸ μόνον τὰ τυχερά του.

Ἀλλ' ἡ Πολιτεία καὶ ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία εὑρίσκεται πλέον ἐνώπιον μιᾶς καταστάσεως, πρὸ μιᾶς πραγματικότητος. Ὁ ἐφημέριος, ἰδίᾳ τῆς ὑπαίθρου χώρας, πάσχει οἰκονομικῶς, πένεται πλέον, εἶνε ρακένδυτος, καὶ τὸ οὐσιῶδες εἶναι ὅτι ἡ κατάστασις αὕτη συντελεῖ καὶ εἰς τὴν μείωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος τοῦ λαοῦ. Εἶνε ἀνάγκη ἐπιβεβλημένη νὰ σημειωθῇ τὸ ταχύτερον μία βελτίωσις τῆς λυπηρᾶς, ἀλλὰ καὶ λίαν ἐπιβλαβοῦς αὐτῆς καταστάσεως.

Ἡ καλλιτέρευσις λοιπὸν αὐτὴ ὄχι μόνον δὲν εἶνε ἀδύνατος, ὄχι μόνον εἶνε ἐφικτή, ἀλλὰ καὶ ἠμπορεῖ νὰ ἐπιτευχθῇ μὲ μόνον μίαν πραγματικὰ ἀποφασιστικὴν θέλησιν τῶν ἁρμοδίων.

Καὶ ἠμπορεῖ νὰ κατορθωθῇ ἡ βελτίωσις, διότι, καθὼς θὰ καταδειχθῇ κατωτέρω, ἀφ' ἑνὸς μὲν δὲν ἀπαιτοῦνται μεγάλα χρηματικὰ μέσα, καὶ ἀφ' ἑτέρου καὶ κυρίως διότι, ἡ ἔξευρεσις τῶν ἀπαιτουμένων χρημάτων δὲν παρουσιάζει καμμίαν δυσκολίαν. Ἀπεναντίας ἀπαιτεῖται σχετικῶς μικρὸν χρηματικὸν ποσόν, ποὺ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξοικονομηθῇ καὶ ἀπὸ αὐτὰς τὰς σημερινὰς εἰσπράξεις τῶν ἱερῶν ναῶν, ἀρκεῖ μόνον νὰ ληφθοῦν ἀποφασιστικὰ μέτρα, ὥστε νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ πρέπουσα διάθεσις τῶν συνήθων εἰσπράξεων τῶν ναῶν, αὐτῶν τῶν γνωστῶν εἰς ὅλους μας εἰσπράξεων, ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὴν αὐθόρμητον συνδρομὴν καὶ ἀπὸ τὸ κερὶ τοῦ Ἕλληνος χριστιανοῦ, χωρὶς καμμίαν πίεσιν, χωρὶς ὁ ἑλληνικὸς λαὸς νὰ ὑποχρεώνεται ἀπὸ κανένα διὰ τὴν συνδρομήν του αὐτήν, ἀλλ' ἡ ὁποία εἶνε καὶ ποτὲ δὲν θὰ παύσῃ νὰ εἶνε αὐθόρμητος καὶ νὰ προέρχεται ἀπὸ τὸν σεβασμὸν τοῦ Ἕλληνος χριστιανοῦ πρὸς τὰ θεῖα καὶ ἱερὰ τῆς Ἐκκλησίας του.

□□

Ἡ σημερινὴ δύναμις τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου τῆς Ἑλλάδος ἔχει ὡς ἑξῆς, ἀπὸ ἀπόψεως προσόντων καὶ ἀριθμοῦ τῶν ἐφημερίων:

Πτυχιοῦχοι τῆς Θεολογίας εἶνε	57
Ἀπόφοιτοι διδασκαλείων, γυμνασίων καὶ Ἱερατικῶν Σχολῶν	669
Ἀπόφοιτοι τῶν τριῶν κατωτέρων γυμνασιακῶν τάξεων	1319
Ἀπόφοιτοι Ἑλληνικοῦ σχολείου (παλαιοτέρου)	3018
Ἀπόφοιτοι δημοτικῶν σχολείων	2824
Γνωρίζοντες μόνον ἀνάγνωσιν	37
Σύνολον	7874

Ἕνα νομοθετικὸν διάταγμα τῆς 13ης Δεκεμβρίου 1923 καθώριζε τὰ τῆς μισθοδοσίας τῶν ἐφημερίων (ἄρθρον 80) καὶ σύμφωνα μὲ τὰς διατάξεις αὐτοῦ ὁ μισθὸς τῶν ἱερέων ἀντεστοίχει πρὸς τὸν μισθὸν γραφέως β' τάξεως μέχρι τοῦ γραμματέως α' τάξεως. Κατὰ τὸ αὐτὸ διάταγμα (ἄρθρον 82), ἡ μισθοδοσία τῶν ἐφημερίων θὰ κατεβάλλετο ἀπὸ τὸ γενικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Ταμεῖον (τὸ ὁποῖον κατηργήθη ἀπὸ τοῦ 1931) καὶ ὁ χρόνος ἀπὸ τὸν ὁποῖον θὰ ἤρχιζεν ἡ καταβολὴ μιᾶς μισθοδοσίας, ὅπως τὴν καθώριζεν αὐτὸ τὸ Διάταγμα, καὶ αἱ λεπτομέρειαι περὶ αὐτῆς, θὰ ἐκανονίζοντο διὰ μεταγενεστέρου διατάγματος.

Ἀλλὰ τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δὲν ἔγινε. Οὔτε τὸ κανονιστικὸν Διάταγμα ἐξεδόθη, οὔτε αἱ διατάξεις περὶ μισθοδοσίας ἐφηρμόσθησαν, καὶ ἡ ἀμοιβὴ τοῦ ἱερέως, ὅπου δίδεται ἀμοιβὴ εἰς χρῆμα, καταβάλλεται οὐσιαστικῶς ὑπὸ τῆς ἐνοριακῆς ἐπιτροπῆς κάθε ναοῦ, ἐκ τῶν εἰσπράξεων ποὺ ἔχει ὁ ναὸς ἀπὸ τὸ παγκάρι του, ἀπὸ τὴν περιφορὰ τοῦ δίσκου του, ἀπὸ τὸ κερί του, ἀπὸ τὰ τυχερά του ἐν γένει, ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὴν ἀβίαστον θέλησιν τοῦ ἐκκλησιαζομένου ἐνορίτου χριστιανοῦ.

Ὁ ἐφημέριος λοιπὸν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐνοριακὴν ἐπιτροπήν, τῆς ὁποίας πρωτεύοντα μέλη εἶνε οἱ λαϊκοὶ ἐπίτροποι, οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ἐνοριτῶν τοῦ ναοῦ. Αὐτοὶ κατὰ τύπους, ἀλλὰ καὶ κατ' οὐσίαν διαχειρίζονται τὰς εἰσπράξεις κάθε ναοῦ καὶ τὴν περιουσίαν του. Ὁ ἐπίτροπος τῆς ἐκκλησίας εἶναι ἐκπρόσωπος τῆς ἐνορίας της, ὁ κατὰ τύπους ἐκπρόσωπος τοῦ σύνολου τῆς χριστιανικῆς κοινωνίας, ποὺ ὑποτίθεται ὅτι φροντίζει ὅπως ὁ καλὸς νοικοκύρης, διὰ τὴν οἰκονομικὴν βελτίωσιν καὶ ἐξύψωσιν τῆς ἐκκλησίας. Διετηρήθη λοιπὸν καὶ μετὰ τὸ Διάταγμα τοῦ 1923 ἡ αὐτὴ κατάστασις, ποὺ ἦτο καὶ πρὸ αὐτοῦ, ὡς πρὸς τὴν μισθοδοσίαν τοῦ κλήρου.

Κατὰ τὸν νόμον 5148 καὶ τὸν 5439, ψηφισθέντας ἀπὸ τὰ νομοθετικὰ σώματα (ἐπὶ ὑπουργοῦ τοῦ κ. Γ. Παπανδρέου), ἱδρύθη κλήρου τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ ὁποίου, ἐνῷ οἱ ἱερεῖς εἰσφέρουν ὑπὲρ τοῦ Ταμείου ἕνα μικρὸν ποσοστὸν 5 % ἐπὶ τοῦ μισθοῦ των, ἐξασφαλίζουν μίαν σύνταξιν εἰς περίπτωσιν ἀναπηρείας των, ἢ γήρατος, καθὼς καὶ διὰ τὴν χήραν σύζυγον καὶ τὰ ἀνήλικα ὀρφανά, χάρις καὶ εἰς τὴν εἰσφορὰν τῆς ἐκκλησίας ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ, μὲ περίπου ἑνὸς ἄλλου τόσου ποσοστοῦ ἐπὶ τοῦ μισθοῦ τῶν ἱερέων. Ἀπὸ τὸ Ταμεῖον αὐτὸ λαμβάνουν σύνταξιν γήρατος κλπ. ὑπὲρ τοὺς 500 ἱερεῖς, ἀποχωρήσαντες ἀπὸ τὸ ἔργον των ἢ αἱ χῆραι σύζυγοί των καὶ τὰ ὀρφανὰ τέκνα των, καὶ τὸ Ταμεῖον αὐτὸ διαθέτει τώρα πλέον ὑπὲρ τὸ ἓν καὶ ἥμισυ ἑκατομ. δραχμῶν ἐτησίως διὰ τὴν σύνταξιν ἢ τὴν περίθαλψιν τῶν ἐν λόγῳ ἱερέων, οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων δὲν ἐλάμβανον τίποτε ἀποχωροῦντες ἐκ τῆς ὑπηρεσίας, διότι τὰ οἰκονομικὰ τῶν ναῶν δὲν ἐπέτρεπον νὰ χορηγηθῇ ἔστω καὶ κάποια περίθαλψις εἰς τὸν ἀποχωροῦντα ἱερέα, παρὰ τὰς διατάξεις, πρὸ πολλοῦ ἰσχύοντος σχετικοῦ νόμου. Παραλλήλως πρὸς τὴν ἵδρυσιν τοῦ Ταμείου αὐτοῦ, καθωρίσθησαν δι' ἄλλου νόμου «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» σαφεῖς καὶ ἄξιαι πολλῆς προσοχῆς διατάξεις διὰ τὴν μισθοδοσίαν τῶν ἱερέων. Κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου αὐτοῦ καὶ τὴν διαβάθμισιν τῶν ἐφημερίων, σύμφωνα μὲ τὰ προσόντα των, ὁρίζονται οἱ ἑξῆς μισθοί:

Διὰ τοὺς πτυχιούχους θεολόγους ἀρχικὸς μηνιαῖος μισθὸς	δρ. 2000
Διὰ τοὺς ἀποφοίτους διδασκαλείου ἢ θεολογικῆς σχολῆς ἢ γυμνασίου	» 1500
Διὰ τοὺς λοιποὺς ἐν γένει	» 1000

Κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον, τοῦ κ. Γ. Παπανδρέου, ὁρίζονται καὶ προσαυξήσεις τῶν ἀρχικῶν μισθῶν τῶν ἱερέων: α') δι' ἕκαστον τέκνον 5 % μέχρι τεσσάρων τέκνων, δηλαδὴ μὲ ἀνώτερον ποσοστὸν προσαυξήσεως διὰ μόνον τὰ τέκνα 20 %' β') διὰ πολυετῆ ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ ἱερέως προσαύξησις ἀνὰ πενταετίαν 5 % μέχρι ποσοστοῦ 30 %, ἤτοι δι' ἓξ τὸ πολὺ πενταετίας. Οὕτω τὸ σύνολον τῶν προσαυξήσεων ἠμπορεῖ νὰ φθάσῃ εἰς τὰ 50 % τοῦ ἀρχικοῦ μισθοῦ. Αὐτὴ ἡ μισθοδοσία, παρεχομένη πραγματικῶς εἰς τὸν ἐφημέριον, χωρὶς βέβαια νὰ τὸν στερήσῃ τῶν ἄλλων του ἀπολαυῶν, τῶν τυχερῶν του, ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς μία ἀνεκτὴ ἐνίσχυσις, ποὺ τὸν ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὸν πειρασμὸν νὰ ἐκτίθεται εἰς τὴν δεκαρολογίαν τῶν ἐνοριτῶν του, καὶ ἀφ' ἑτέρου δὲν ἐξισώνεται μὲ τὸν κρατικὸν ὑπάλληλον, διότι ἡ μισθοδοσία αὐτὴ δὲν εἶνε οὔτε ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ἐπαρκής, διὰ νὰ ζήσῃ ὁ ἐφημέριος, ἂν στερηθῇ τῶν τυχερῶν του. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ὁ νόμος τοῦ κ. Παπανδρέου ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀρκετὰ ἐπιτυχὴς διὰ τὸν σκοπὸν ποὺ ἔγινε καὶ ἐπεδίωκε.

Ἀλλ' ἂς ἴδωμεν, ἂν ἐπέτυχεν ὁ νόμος αὐτὸς καὶ ποῖα ἀποτελέσματα ἔδωκεν ὡς τώρα, συμφώνως μὲ τὰς προβλέψεις του.

Σύμφωνα μὲ τοὺς μισθοὺς αὐτοὺς τῶν ἐφημερίων, ἀπαιτεῖται ἐτησίως ποσὸν 98 ἑκατομμυρίων 886 χιλιάδων δραχμῶν διὰ τὴν μισθοδοσίαν των. Ἐπειδὴ ὅμως κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου αὐτοῦ (τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1931) εὑρέθησαν 642 ἱερεῖς νὰ λαμβάνουν μισθοὺς μεγαλυτέρους ἀπ' αὐτοὺς ποὺ καθώριζεν ἡ σχετικὴ διάταξις, καὶ τοῦτο, διότι μερικαὶ ἐνοριακαὶ ἐπιτροπαὶ ηὔξησαν τοὺς μισθοὺς μερικῶν ἐφημερίων πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς διατάξεως, ἀπαιτεῖται ἐτησίως ποσὸν 1 ἑκατομμυρίου 248 χιλιάδων δραχμῶν ἐπὶ πλέον, ἤτοι ἐν ὅλῳ 100 ἑκατομμύρια δραχμῶν περίπου. Ἂς περιορισθῶμεν εἰς τὸν στρογγυλὸν ἀριθμὸν τῶν 100 ἑκατομμυρίων.

Ἀλλ' ὑπάρχουν 1845 ἱερεῖς, ἐκ τοῦ ἀνωτέρω συνολικοῦ ἀριθμοῦ, οἱ ὁποῖοι ἀμείβονται, καὶ τώρα καὶ πρὸ τοῦ ἐν λόγῳ νόμου 5439, εἰς εἶδος. Οἱ ἱερεῖς αὐτοὶ δὲν ἐλάμβανον οὔτε καὶ λαμβάνουν μισθὸν εἰς χρῆμα, ὅπως οἱ ἄλλοι ἱερεῖς, ἀλλ' ἀντὶ χρηματικῆς ἀμοιβῆς ἐδίδετο εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τῶν ἐνοριτῶν των κατὰ διαφόρους ἐποχὰς τοῦ ἔτους π.χ. σιτάρι, καλαμπόκι, λάδι, ὄσπρια κλπ. ἀναλόγως τῆς παραγωγῆς τοῦ τόπου, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπάγεται ὁ ναὸς εἰς τὸν ὁποῖον ἱερουργεῖ ὁ ἐφημέριος.

Ὁ συνολικὸς μισθὸς τῶν εἰς εἶδος μισθοδοτουμένων ὡρίσθη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ νόμου εἰς 1000 δραχ. μηνιαίως, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι, ἡ εἰς εἶδος ἀμοιβὴ θὰ ὑπολογισθῇ πρὸς 500 δραχ. μηνιαίως, νὰ συμπληρωθῇ δ' οὕτω ἡ ἀμοιβὴ διὰ καταβολῆς εἰς ἕκαστον ἐκ τῶν ἐν λόγῳ καὶ 500 δραχ. μηνιαίως. Ἐπειδὴ ἡ οὕτω ὑπολογιζομένη εἰς εἶδος ἀμοιβὴ φθάνει τὰ 11 ἑκατομμύρια δραχμῶν ἐτησίως, ἕπεται ὅτι διὰ τὴν ὡς ἄνω ὁρισθεῖσαν μισθοδοσίαν τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου ἀπαιτοῦνται 100—11=89 ἑκατομμύρια δραχμῶν ἐτησίως.

Καὶ οἱ μὲν ἀναφερθέντες νόμοι τοῦ κ. Παπανδρέου καθώρισαν, ὡς ἀνωτέρω ἐξετέθη, τοὺς μισθοὺς τῶν ἱερέων. Ἀλλὰ πῶς καὶ πόθεν θὰ ἐξευρίσκοντο τὰ χρήματα διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου; Ἰδοὺ ποῦ ἐβασίσθη ὁ νόμος αὐτὸς καὶ εἰς ποῖα σημεῖα δὲν ἱκανοποιήθησαν αἱ προβλέψεις, ἐφ' ὧν ἐβασίσθη.

Ἀπὸ στατιστικὰ δεδομένα προέκυψε καὶ εἶνε γεγονὸς αὐτὸ πλέον, ὅτι πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου 5148 κατεβάλλοντο παρὰ τῶν ἱερῶν ναῶν διὰ μισθοδοσίαν τῶν ἐφημερίων ἐν γένει εἰς μετρητὰ δραχ. 40 ἑκατομ. 830 χιλιάδας περίπου ἐτησίως, ἐνῷ κατὰ πληροφορίας, τὰς ὁποίας ἔδωκαν τότε αἱ καθ' ὅλην τὴν χώραν Ἱ. Μητροπόλεις, τὰ ἐτήσια ἀκαθάριστα ἔσοδα αὐτῶν ἀνήρχοντο εἰς 180 ἑκατομ. δραχ. Ὑπελογίσθη λοιπὸν ὅτι, ἂν ἐκ τῶν ἀκαθαρίστων αὐτῶν εἰσπράξεων τῶν ναῶν διατεθοῦν τὰ 40 % διὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ κλήρου, θὰ προκύψῃ ποσὸν 72 ἑκατομμ. δραχμῶν ἐτησίως. Ἐὰν εἰς τοῦτο προστεθῇ μία σταθερὰ ἀπόδοσις 15 ἑκατομμυρίων ἐτησίως ἐκ τῆς πωλήσεως εἰδικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἐνσήμου, ἀλλὰ καὶ τὸ σπουδαιότερον, ἂν ἐπικουρήσῃ καὶ ὁ ὀργανισμὸς τῆς ρευστοποιήσεως τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας διὰ τὴν μισθοδοσίαν μὲ ποσοστὸν 10 % ἐκ τῶν εἰσοδημάτων της, ἤτοι 10 ἑκατομ. ἐτησίως, ὡς ὁρίζει ὁ σχετικὸς νόμος, θὰ ἐξησφαλίζετο ὁλόκληρον τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν διὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν τῆς μισθοδοσίας τῶν ἱερέων.

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Τὸ τέλος.

ΝΕΙΛΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

Διευθ. Ἀνωτ. Σχολῆς Ἐμπορ. καὶ Οἰκον. Ἐπιστημῶν, Καθηγητὴς Πανεπιστημίου

ἢ τοῦ ἐδ. 2, περὶ καταστάσεως δυναμένης νὰ διαταράξῃ τὴν εἰρήνην, ἢ τὰς μεταξὺ κρατῶν καλὰς σχέσεις, ἐξ ὧν ἤρτηται ἡ εἰρήνη, ὁπότε δὲν παρίσταται ἀπαραιτήτως ἀνάγκη εἰδικῆς συγκλήσεως τοῦ Συμβουλίου. Καὶ ὅταν ἐπεκράτησεν ἡ δευτέρα ἀποψις, καὶ τὸ Συμβούλιον, μεταξὺ τῶν ἄλλων του συνήθων ἀσχολιῶν, ἐξήτασε τὴν ἰταλο-αἰθιοπικὴν διαφοράν, κατεβλήθη πᾶσα προσπάθεια καὶ ἐπετεύχθη νὰ μὴ εἰσέλθῃ τὸ Συμβούλιον εἰς ἐξέτασιν τῆς οὐσίας, ἀλλὰ νὰ παραπεμφθῇ τὸ ζήτημα εἰς ἀπ' εὐθείας διαπραγματεύσεις μεταξὺ τῶν δύο ἐνδιαφερομένων κρατῶν. Ὅταν ἔλαβε χώραν τὸ δεύτερον ἐπεισόδιον, διεκηρύχθη ὅτι εἶναι περιττὸν νὰ ἐπιβαρύνεται ἡ Κ.Τ.Ε. μὲ νέας προσφυγάς, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἤδη ἀνοικτὴ ἡ διαδικασία τῶν ἀπ' εὐθείας διαπραγματεύσεων. Πλὴν αἱ διαπραγματεύσεις αὗται κωθίστανται λίαν προβληματικῆς ἀποδόσεως, ἀφοῦ οἱ Ἰταλοὶ ἀρνοῦνται νὰ δεχθοῦν τὴν συμμετοχὴν εἰς αὐτὰς τῶν εἰς τὴν αἰθιοπικὴν ὑπηρεσίαν διατελούντων εὐρωπαίων ἀξιωματικῶν, τῶν μόνων δηλαδὴ δυναμένων νὰ χειρισθοῦν τόσον λεπτὰ πολιτικοστρατιωτικὰ ζητήματα.

Ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω —καὶ προσεπαθήσαμεν νὰ παραθέσωμεν ἀσχολίαστα τὰ γεγονότα— ἐξάγεται ἀρκετὰ σαφῶς ὅτι οἱ φόβοι μας διὰ τὴν προσεχῆ τύχην τοῦ γοήτρου τῆς Κ.Τ.Ε. δὲν ἦσαν ἀδικαιολόγητοι. Εἶναι φαίνεται μοιραῖον, μετὰ τινα ἀναλαμπήν, νὰ διέλθῃ πάλιν δυσχερεῖς στιγμὰς ὁ πολυπαθὴς θεσμός.

Μὲ ἕνα κουτάκι βερνικόχρωμα «ΔΙΑΜΑΝΤΟΛ — ΚΛΙΝΟΠΟΙΙΑΣ» τῆς ΒΙΒΕΧΡΩΜ, τὸ κρεββατάκι τοῦ παιδιοῦ σας γίνεται κατάλευκο.

ΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΟΙ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ

ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΒΑΜΒΕΤΣΟΥ

1. Ἐγένετο μέχρι τοῦδε δεκτὸν παρ' ἡμῖν ἓν τε τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τῇ νομολογίᾳ, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς παντοδυναμίας τοῦ νομοθέτου, ὅτι νόμοι ἑρμηνευτικοὶ ἔχουν πλήρη ἰσχὺν ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐρεύνης τῆς ὀρθότητος τῆς ὑπ' αὐτῶν διδομένης ἑρμηνείας καὶ ὅτι ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ἀνατρέχει εἰς τὴν ἡμέραν τῆς ἰσχύος τοῦ ὑπ' αὐτῶν ἑρμηνευομένου νόμου, ἐφ' ὅσον φυσικὰ δὲν προσκρούουν κατὰ περιεχόμενον πρὸς διάταξίν τινα τοῦ Συντάγματος. Ἀπό τινος ὅμως παρατηρεῖται μεταξὺ τῶν νεωτέρων ἐπιστημόνων τάσις πρὸς ἀνατροπὴν ἤ, τοὐλάχιστον, περιορισμὸν τῆς ὡς ἀδιαμφισβητήτου θεωρουμένης ἀρχῆς ἐκείνης. Τὴν τάσιν ταύτην ἐνισχύει ὄχι μόνον ἡ ἐν Γαλλίᾳ διατυπωθεῖσα κριτικὴ τῆς ἑρμηνευτικῆς παντοδυναμίας τοῦ νομοθέτου(π.χ. Duguit Σύστημα Συνταγματικοῦ Δικαίου 3η ἔκδ. II 274 ἐππ.), ἀλλὰ καὶ αἱ παρ' ἡμῖν προκύψασαι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καταχρήσεις ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἑρμηνευτικοὺς νόμους, τῶν ὁποίων ἡ ἔκδοσις προεκλήθη ὄχι πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἑρμηνείας ἀμφισβητουμένων κειμένων, ἀλλὰ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ὑπὲρ ὡρισμένων προσώπων ἐπιλύσεως συγκεκριμένων διαφορῶν, ἐκκρεμουσῶν ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων.

2. Ἀξίζει νὰ ἀποθανατισθοῦν μερικὰ χαρακτηριστικὰ παραδείγματα.

α) Διὰ τοῦ ἑρμηνευτικοῦ νόμου 2230 τοῦ 1920 ἠρμηνεύθησαν αἱ... διατάξεις τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου ὡς πρὸς τὸ τέταρτον τῆς ἀπόρου καὶ ἀπροίκου χήρας. Ὁ νόμος οὗτος ἰσχυσεν ἐπὶ ὁλόκληρον ὀκταετίαν ὡς ἑρμηνευτικός, ὅτιαν ἐξεδόθη ἄλλος ἑρμηνευτικὸς νόμος, ἑρμηνευτικὸς τοῦ ἑρμηνευτικοῦ, ἐν ὄψει ὡρισμένης διαφορᾶς, ὡς κατηγγέλθη ἐνώπιον τῶν νομοθετικῶν σωμάτων, ὁ νόμος 3587 τοῦ 1928 δι' οὗ ὡρίζετο, ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νόμου 2230, αἵτινες, ὡς εἰκός, ὡς ἐκ τοῦ ἑρμηνευτικοῦ χαρακτῆρος τοῦ νόμου ἐκείνου, ἴσχυον ἀναδρομικῶς, δὲν ἴσχυσαν ἀναδρομικῶς ἀλλὰ μόνον ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου ἐκείνου καὶ ἐφεξῆς! Κατόπιν τοῦ δημιουργηθέντος θορύβου, διὰ τοῦ νόμου 4774 τοῦ 1930 κατηργήθη ἀναδρομικῶς ὁ νόμος 3587 καὶ ἐπανῆλθον, ἀναδρομικῶς, εἰς ἰσχὺν αἱ διατάξεις τοῦ νόμου 2230, ὡς εἶχον πρὸ τοῦ καταργουμένου νόμου (βλ. ἐν Κώδ. Θέμιδος 1930 σελ. 420-430 τὴν θλιβερὰν ἱστορίαν τῶν νομοθετημάτων τούτων).

β) Εἶναι γνωστοὶ οἱ νόμοι 987 καὶ 1414, καθ' οὓς πᾶσα ἐν Ἑλλάδι πληρωτέα εἰς χρυσᾶ νομίσματα ὑποχρέωσις ἐξοφλεῖται διὰ τραπεζογραμματίων εἰς τὸ ἄρτιον, Ἐκκρεμούσης ὡρισμένης ὑποθέσεως, ὑπεβλήθη εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα «πρότασις» νόμου (ὑπεραστιστοῦ τῆς ὑποθέσεως ἦσαν, κατὰ σύμπτωσιν, μέλη τῶν νομοθετικῶν σωμάτων), ἥτις καὶ ἀπετέλεσε τὸν νόμον 5602 τοῦ 1932, δι' οὗ, ἀντὶ φωτογραφίας

Διὰ Μελάνας τυπογραφικὰς καὶ λιθογραφικάς, λευκάς, διαφανεῖς, χρωματιστάς, ἐπιπέδων καὶ κυλινδρικῶν πιεστηρίων, ἀποταθῆτε εἰς τὴν ΒΙΒΕΧΡΩΜ.

τῆς μιᾶς καὶ μόνης ἐνώπιον τοῦ Β΄ Τμήματος τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐκκρεμούσης τοιούτου εἴδους ὑποθέσεως, ὡρίσθη, ὅτι «δάνεια συναφθέντα ἐν Τουρκίᾳ ἀπὸ τοῦ 1914 μέχρι τοῦ 1918 μεταξὺ ἀλλοδαπῶν ὑπηκόων μὴ ἀνταλλαξίμων εἴτε εἰς αὐτούσια χρυσᾶ νομίσματα εἴτε εἰς λίρας χρυσᾶς ΕΙΤΕ ΕΙΣ ΕΙΚΟΣΟΦΡΑΓΚΑ ΧΡΥΣΑ (οἱ συντάκται ἐφοβοῦντο μήπως δὲν φθάνουν τὰ χρυσᾶ νομίσματα καὶ τὰ ἀνέλυσαν διὰ νὰ ἀναφέρουν, ὡς ἐν τῇ εἰδικῇ ἐκείνῃ ὑποθέσει, τὰ χρυσᾶ εἰκοσόφραγκα) πληρωτέα ἐν Ἑλλάδι, ἐξοφλοῦνται εἰς ἑλληνικὰ τραπεζιτικὰ γραμμάτια κατὰ τὴν ὑπὸ τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος διατίμησιν τοῦ νομίσματος, εἰς ὃ τὰ ἐξοφλητέα δάνεια συνήφθησαν». Ὁ νόμος οὗτος, ἀνατρέπων διὰ μίαν κατηγορίαν ὑποθέσεων (α) σύναψις ἐν Τουρκίᾳ, β) χρόνος συνάψεως !914—1918, γ) τόπος ἐκτελέσεως κατὰ τὴν σύμβασιν ἡ Ἑλλάς, δ) συμβαλλόμενοι ἀλλοδαποὶ ὑπήκοοι μὴ ἀντιαλλάξιμοι, εὐσχήμως διὰ νὰ μὴ λεχθῇ καὶ «Ἀρμένιοι») δηλαδή, πράγματι, διὰ μίαν συγκεκριμένην ὑπόθεσιν, νομοθεσίαν ἐπὶ δεκαπενταετίαν ὅλην ἐφαρμοζομένην, ἀντὶ νὰ προκαλέσῃ τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου, προήχθη, παρὰ τὴν ἀσαφῆ ἤ, πάντως, μὴ ρητὴν διατύπωσίν του ὡς ἑρμηνευτικοῦ, εἰς ἑρμηνευτικὸν καὶ ἐγένετο δεκτὸς πρὸς ἀναθετικὴν ἑρμηνείαν, ἀντίθετον πρὸς τὸν ἑρμηνευόμενον νόμον, διὰ μίαν ὑπόθεσιν, ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου (39|1933 καὶ 2|1934 ἐν Θέμιδι ΜΔ, 229, ΜΕ, 154). Τοῦ ἀνηθίκου τούτου νόμου καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτοῦ τὴν κατάργησιν δὲν εὑρέθη ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ἄξιος τοῦ ὀνόματος, ἵνα τὴν εἰσηγηθῇ.

γ) Καὶ τὰ δύο ταῦτα προηγούμενα ὑπερβαίνει εἰς θρασύτητα ἡ ἀκόλουθος περίπτωσις, εὑρισκομένη εἰσέτι εἰς τὸ στάδιον τῆς ἀποπείρας. Τὴν ἀναρχίαν ἐπὶ τῶν ἀφορώντων τὴν ἐκτέλεσιν τῶν δημοσίων ἔργων καὶ τὴν παροχὴν στοιχειωδῶν ἐγγυήσεων εἰς τοὺς ἀναλαμβάνοντας τὴν ἐκτέλεσιν τοιούτων, οἵτινες διὰ τῶν συμβάσεων παρεδίδοντο σιδηροδέσμιοι εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἑτέρου συμβαλλομένου καὶ τῶν ὀργάνων αὐτοῦ, ἦλθε νὰ τερματίσῃ ὁ νόμος 5367 τοῦ 1932 καὶ τὰ κατ' ἐξουσιοδότησιν αὐτοῦ ἐκδοθέντα Προεδρικὰ Διατάγματα. Κατὰ τὸ ἄρθρον 7 τοῦ νόμου τούτου «αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου καὶ τῶν βάσει τούτου ἐκδοθησομένων Διαταγμάτων ἐφαρμόζονται διὰ πάντα ἀνεξαιρέτως τὰ δημόσια ἔργα καὶ τὰ τοιαῦτα ἔργα, λιμενικά, δημοτικά, κοινοτικὰ καὶ ὑπὸ νομικῶν ἐν γένει προσώπων δημοσίου δικαίου ἐκτελούμενα ἔργα κλπ.». Ἡ διάταξις εἶναι σαφεστάτη καὶ οὐδεμίαν καταλείπει ἀμφιβολίαν, ἀλλ' ἀπαρέσκει εἰς ἕνα Δημαρχον, σοβαρὸν κομματικὸν παράγοντα. Δι' ὅ καὶ γίνονται αἱ ἀκόλουθοι κατὰ σειρὰν ἀπόπειραι καταργήσεως αὐτῆς ὡς πρὸς μόνον τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας δι' ἑρμηνευτικῶν διατάξεων: πρῶτον εἰς δύο νομοσχέδια τοῦ ὑπουργείου Συγκοινωνίας ἐτέθη (ὅποια πρωτοπιάσῃ) ὁμοιόμορφος διάταξις, καθ' ἣν ἡ ἀληθὴς ἔννοια τοῦ ἄρθρου ἐκείνου, τοῦ ὁρίζοντος, ὅτι ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἔργων, εἶναι ὅτι δὲν ἐφαρμόζεται ἐπ' αὐτῶν! Τὸ πρᾶγμα ἀπεκαλύφθη ἐν τῇ Γερουσίᾳ καὶ ἡ διάταξις, συναινέσαντος καὶ τοῦ ὑπουργοῦ διεγράφη (βλ. Τεχν. Χρονικὰ ἀριθ. 70|71 σελ. 1050, 1066-1067, 1070), δεύτερον ἡ αὐτὴ διάταξις ἐτέθη ὡς ἄρθρ. 90 εἰς τὸ νομοσχέδιον «περὶ μεταρρυθμίσεων εἰς τὴν νομοθεσίαν περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων», ὑπεκλάπη δὲ ἡ ψῆφος τῆς Γερουσίας καὶ παρέστη ἀνάγκη εἰδικῆς ψηφοφορίας κατὰ τὴν εἰς τὸ σύνολον ψήφισιν περὶ τοῦ ὅτι «τὸ ἄρθρον 90 ἐτέθη ἐκ παραδρομῆς καὶ πρέπει νὰ διαγραφῇ» (βλ. Τεχν. Χρονικὰ αὐτόθι σελ. 1070-1071 ἐν ὑποσημειώσει), ἀφοῦ δὲ ἀπέτυχεν ἡ ἐντὸς ἄλλων νομοσχεδίων ὑποκλοπή, δὲν ἐδίστασεν ὁ ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας νὰ κατασκευάσῃ τρίτον εἰδικὸν νομοσχέδιον ἀπὸ 18 Δεκεμβρίου 1934 δι' οὗ καὶ πάλιν ἑρμηνεύει τὸ ἄρθρ. 7 τοῦ νόμου 5367 ἀντιθέτως πρὸς τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ διὰ μόνον τὰ ἔργα νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου (δήμων, κοινοτήτων, λιμένων κλπ.) καί, ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ τὰ δικαστήρια θ' ἀπεφαίνοντο κατὰ τοῦ νομοθετοῦντος Δημάρχου, ἀκυροῖ καὶ πᾶσαν ἐν τῷ μεταξὺ δυνάμει τοῦ, οὕτως ἀνηθίκως ἑρμηνευομένου, νόμου ἐνεργηθεῖσαν διαδικασίαν ἢ ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν ὑπὸ οἱασδήποτε ἀρχῆς ἢ διαστηρίου!! Ὡς εἶναι εὐνόητον, ὁ ὑπογράφων τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ὑπουργὸς δὲν ἐπαύθη, ὡς ἔδει, αὐτοστιγμεί, τὸ δὲ νομοσχέδιον βεβαίως θὰ ψηφισθῇ, ἂν ἐξασφαλισθῇ καὶ ἐν τῇ Γερουσίᾳ ἡ πλειοψηφία ὑπὲρ τοῦ κυβερνῶντος Δημάρχου.

3. Τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα εἶναι, νομίζω, ἱκανὰ διὰ νὰ συζητηθῇ σοβαρῶς τὸ ζήτημα τῶν ἑρμηνευτικῶν νόμων. Εἶναι βεβαίως ἀληθές, ὅτι, κατὰ κανόνα, δύναται εἰς νόμον τινὰ νὰ δοθῇ ἀναδρομικὴ δύναμις καί, συνεπῶς, ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται σοβαρὸν τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι, ἀφοῦ ὁ ἑρμηνευτικὸς νόμος οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ νόμος μὲ ἀναδρομικὴν ἰσχύν, ὁ δὲ νομοθέτης δύναται νὰ προσδώσῃ τοιαύτην καὶ εἰς τὸ νέον νομοθέτημα, ἄρα πᾶς ἑρμηνευτικὸς νόμος οὐδαμοῦ προσκρούει, ἔστω καὶ ἂν δίδῃ ἑρμηνείαν ἀντίθετον πρὸς σαφῆ ἔννοιαν τοῦ ἑρμηνευομένου νόμου, διότι ἰσοδυναμεῖ πρὸς νέον νόμον καταργητικὸν τοῦ πρώτου μὲ ἀναδρομικὴν ἰσχὺν ἀφ' ἧς ἴσχυσεν ὁ καταργούμενος. Ἀλλ' ἡ σοβαρότης τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου εἶναι μόνον φαινομενική. Ἡ δύναμις τοῦ νομοθέτου νὰ προσδώσῃ ἀναδρομικὴν δύναμιν εἰς τὰ νομοθετήματά του δὲν ἠμφισβητήθη, ἀλλ' ἂν ὁ ἑρμηνευτικὸς νόμος εἶναι ἔννοια ταυτόσημος πρὸς τὸν νέον νόμον ἀναδρομικῆς ἰσχύος πρὸς τί ἡ πολυτέλεια τῆς χωριστῆς ταύτης ἐννοίας; Καὶ ἂν μὲν ἡ διάκρισις περιωρίζετο μόνον εἰς τὴν ἐπιστήμην, θὰ ἠδυνάμεθα νὰ τὸ θεωρήσωμεν ὡς μίαν ἐξαιρετικὴν συγγραφικὴν λεπτολογίαν, ἄνευ πρακτικῆς σημασίας. Παρ' ἡμῖν ὅμως ἔχομεν ρητὴν συνταγματικὴν διάταξιν (ἄρθρ. 28 ἐδ. 2), καθ' ἣν «ἡ αὐθεντικὴ ἑρμηνεία τῶν νόμων ἀνήκει εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν». Σημαίνει τοῦτο, ὅτι «ἡ ἔκδοσις νόμων μὲ ἀναδρομικὴν ἰσχὺν ἀνήκει εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν», ὅταν τὸ ἄρθρ. 3 τοῦ Συντάγματος ὥρισεν, ὅτι «ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἀσκεῖται ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας», ἐν τούτῳ δὲ περιλαμβάνεται, μὴ ὑπάρχοντος περιορισμοῦ, καὶ ἡ ἔκδοσις νόμων μὲ ἀναδρομικὴν ἰσχύν; Προφανῶς, ὄχι. Αἱ λέξεις «αὐθεντικὴ ἑρμηνεία τῶν νόμων» δὲν δύναται ἐν τῷ Συντάγματι νὰ ταυτίζωνται μὲ τὴν ἔννοιαν τῶν νόμων μὲ ἀναδρομικὴν δύναμιν, ἀλλ' ἔχουν αὐτοτελὲς οὐσιαστικὸν περιεχόμενον.

4. Τὸ πρᾶγμα εἶναι εὐνόητον, ἂν ἐξεταισθῇ ἡ διαφορὰ διατύπωσις τῶν νέων νόμων ἀναδρομικῆς ἰσχύος καὶ τῶν ἑρμηνευτικῶν νόμων. Οἱ πρῶτοι θέτουν νέους κανόνας δικαίου καὶ ὁρίζουν ρητῶς ὅτι ἰσχύουν ἀναδρομικῶς ἀπὸ ὡρισμένης ἐποχῆς. Οἱ δεύτεροι δὲν θέτουν νέον κανόνα, ἀλλ' ἁπλῶς δίδουν τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν προϋφισταμένου τοιούτου, ἡ δὲ ἀναδρομικότης εἶναι μία, φυσική, συνέπεια τοῦ ἑρμηνευτικοῦ χαρακτῆρος, δι' ὅ καὶ οἱ ἑρτῆς φράσεως «ἡ ἀληθὴς ἔννοια τοῦ νόμου τάδε εἶναι ὅτι» ἢ ἄλλης παρεμφεροῦς. Ὁ ἑρμηνευτικός, ἐνῷ πράγματι εἶναι νέος νόμος μὲ ἀναδρομικὴν ἰσχύν, τοῦτο δὲν εἶναι ἁπλῶς «ὑποκρισία», ὡς λέγει ὁ Duguit, εἶναι ἐξαπάτησις, διὰ δολίων μέσων, τῶν νομοθετικῶν παραγόντων. Διότι, ἐὰν τὰ νομοθετικὰ σώματα γνωρίζουν, ὅτι πρόκειται νὰ θέσουν νέαν διάταξιν, θὰ σκεφθοῦν σοβαρῶς ἂν θὰ θελήσουν νὰ δώσουν εἰς ταύτην ἀναδρομικὴν δύναμιν, ἐνῷ δίδουν ταύτην σιωπηρῶς καὶ ἐν ἀνεπαρκεῖ σταθμίσει τῶν πραγμάτων, ὅταν νομίζουν ὅτι ἑρμηνεύουν μίαν νομοθετικὴν ἀσάφειαν προϋφισταμένου νόμου. Ἡ ἐμφάνισις λοιπὸν νόμου τινὸς ὡς δῆθεν ἑρμηνευτικοῦ, ἐνῷ πράγματι εἶναι νέος νόμος μὲ ἀναδρομικὴν δύναμιν, ἀποτελεῖ «κατάχρησιν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας», ἀντιστρατευομένην εὐθέως πρὸς τὴν περὶ «αὐθεντικῆς ἑρμηνείας» διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 28 ἐδ. 2 τοῦ Συντάγματος, δι' ὃ καὶ τὰ δικαστήρια, κατὰ τὴν ἑρμηνευτικὴν δήλωσιν τοῦ ἄρθρ. 5 τοῦ Συντάγματος, ὑποχρεοῦνται νὰ μὴ ἐφαρμόζουν νόμον, οὗτινος τὸ ψευδοερμηνευτικὸν περιεχόμενον ἀντίκειται πρὸς τὴν διάταξιν ἐκείνην τοῦ Συντάγματος.

5. Ἵνα μὴ ὅμως ἡ τοιαύτη τῶν δικαστηρίων δρᾶσις ἀγάγῃ εἰς μείωσιν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας δέον νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ὁ ἔλεγχος αὐτῶν στρέφεται μόνον περὶ δύο τινά, ἤτοι α) περὶ τοῦ ἐὰν ὁ ἑρμηνευόμενος νόμος ἦτο ἀσαφής, χρήζων ἑρμηνείας, β) περὶ τοῦ ἐὰν ἡ δοθεῖσα ἑρμηνεία ἀντίκειται εὐθέως πρὸς τὴν σαφῆ ἔννοιαν τοῦ ἑρμηνευομένου νόμου. Δὲν δύανται ὅμως νὰ ἐξιχθῇ μέχρι καὶ τοῦ ἐλέγχου τῆς δοθείσης ἑρμηνείας, ἂν δηλαδὴ ὁ ἑρμηνευτικὸς νόμος ἠρμήνευσεν ὀρθῶς τὸν ἑρμηνευόμενον, οἱότι ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ συχνάκις παρουσιάζονται διχογνωμίαι, δὲν εἶναι δὲ δυνατὸν νὰ ἀποκλεισθῇ ἀπὸ τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν ἡ δυνατότης νὰ ἐπιλέξῃται αὐτὴ τὰς γνώμην, ἣν ἡ ἰδία εἶχεν, ὅταν ἐνομοθέτει τὸν ἑρμηνευόμενον νόμον. Διὰ τῆς διακρίσεως ταύτης δίδεται, νομίζω, ἡ προσήκουσα λύσις, ἤτις σέβεται καὶ τὴν συνταγματικὴν ἔννοιαν τοῦ ἑρμηνευτικοῦ νόμου, τῆς «αὐθεντικῆς ἑρμηνείας» καὶ τὴν κυριαρχίαν τοῦ νομοθέτου, ὅπως ἑρμηνεύσῃ τὸ νομοθέτημά του καθ' ἣν ἔννοιαν αὐτὸς ἠθέλησε νὰ δώσῃ εἰς αὐτό.

Ἐλπίζω, ὅτι τὰ δικαστήρια, ἀναθεωροῦντα τὴν πεπατημένην ὁδὸν τῆς παντοδυναμίας τοῦ νομοθέτου, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω παρατηρήσεων τῆς ἑλληνικῆς πραγματικότητος, καθ' ἃς δύναται ἐπιτήδειοι νὰ ἐπιτυχάνουν ἑρμηνευτικοὺς νόμους πρὸς ἔμμεσον ἐπέμβασιν εἰς τὰ δικαστικὰ ἔργα, τοῦθ' ὅπερ θίγει καὶ τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ Συντάγματος περὶ ἀνεξαρτησίας τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, θὰ καταστήσουν ἐν τῷ μέλλοντι ἀδυνάτους ἀνηθικότητας, ὡς αἱ ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσαι.

ΑΛΕΞ. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΗΝ. ΕΜΠΟΡ. ΠΙΣΤΕΩΣ

Συνάλλαγμα — Ἐπιταγαί

Ἡ ΒΙΒΕΧΡΩΜ, θέτει εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς ἐφοπλιστεῦ τὰ μέσα, ὅπως ἀνεξόδως δοκιμάσῃ τὰ Ὑφαλόχρώματά της καὶ τὰ λοιπὰ χρώματα Ναυτιλίας.

ΑΙ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

ΤΟΥ Κ. ΕΥΣΤΡ. Γ. ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗ

Καὶ ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης καὶ δὴ κατ' ἐπανάληψιν ἔχομεν κάμῃ μίαν θερμὴν σύστασιν: ὅτι, προκειμένου περὶ θεμάτων δημοσίου ἐνδιαφέροντος, πρέπει οἱ γράφοντες νὰ ἀναφερώμεθα εἰς ὅσα, τοὐλάχιστον προσφάτως, ἔγραψαν ἄλλοι περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος. Διότι ἄλλως οὔτε ἡ συζήτησις προάγεται, οὔτε γνώμη γενικωτέρα καὶ ἄρα ἐγκυροτέρα σχηματοποιεῖται περὶ τοῦ θέματος. Αἱ προσωπικαὶ προστριβαὶ εἰς ἐπιστημονικὰς συζητήσεις εἶνε ἀκατανόητοι καὶ ἂν τυχὸν παρεισέφρησαν ζωηραὶ ἐκφράσεις. Διότι κακὴ πρόθεσις καὶ ruimus injuriandi εἰς συζήτησιν ἐπιστημονικὴν εἶνε ἀνεγχώρητος.

Ἔχομεν ὑπ' ὄψει τρία ἄρθρα, δημοσιευθέντα εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 268 τεῦχος τῆς «Ἐργασίας», τοῦ κ. Θ. Δ. Τσάτσου, τοῦ κ. Ἀνδρ. Γ. Νοταρᾶ, τοῦ κ. Χ. Ὁ πρῶτος, προκειμένου περὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ἢ καθηκόντων αὐτοῦ, τὰ διαιρεῖ εἰς «στατικὰ» καὶ εἰς «δυναμικά». Δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἐννοήσωμεν, εἰς τί χρησιμεύει ἡ διάκρισις αὕτη. Καὶ φοβούμεθα, ὅτι διακρίσεις τοιαῦται ἐξ ἐπιτηδεύσεως προερχόμεναι, δημιουργοῦν ἀσάφειαν εἰς τὸ θέμα. Διότι καὶ δὲν ἠδυνήθημεν, νὰ ἐννοήσωμεν, διατί εἶνε «στατικὰ» ἐκεῖνα, «τὰ ὁποῖα σκοπὸν ἔχουν νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ὁμαλὴν τοῦ πολιτεύματος λειτουργίαν». Καὶ ἐπίσης διατί «στατικῶς» ἢ «δυναμικῶς» διαφέρουν ταῦτα ἐκείνων, «τὰ ὁποῖα τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας καθιστοῦν οὐσιαστικὸν παράγοντα τῆς πολιτειακῆς βουλήσεως». Καὶ ἡ ἔκφρασις «πολιτειακὴ βούλησις» μᾶς φαίνεται καὶ αὐτὴ μεταφυσική.

Μετὰ ταῦτα ὁ κ. Θ. Δ. Τσάτσος, καθορίζων τὰς γνώμας του, παρατάσσει τρεῖς «ἀπαιτεῖται» καὶ τρία «δέον», ἐξ τὸ ὅλον θέσφατα, ἐλάχιστα ἢ οὐδόλως αἰτιολογῶν αὐτά. Ἀλλ' ἂς τὰ ἐξετάσωμεν δι' ὀλίγων. 1) «Ἀπαιτεῖται» νὰ διατυπωθῇ εἰς τὸ Σύνταγμα σαφῶς, λέγει ὁ κ. Τσάτσος, ὅτι ὁ Πρόεδρος ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐξετάζῃ ἐὰν καὶ κατὰ πόσον ἐτηρήθη κατὰ τὴν ψήφισιν τῶν νόμων ἡ συνταγματικὴ διαδικασία. Ἐρωτῶμεν: διατί δὲν εἶναι σαφὲς ὅτι καὶ τώρα ὁ Πρόεδρος ἔχει τὸ καθῆκον τοῦτο; Τὰ ἄρθρα 69 καὶ 75 εἶναι καθ' ἡμᾶς σαφῆ. Καὶ ἐὰν προκύψῃ διχογνωμία πρὸς τὸν Πρωθυπουργόν, σημαντικοῦ βέβαια περιεχομένου, ἐφαρμογὴν ἔχει τὸ ἄρθρον 71, καθ' ὃ «ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας διορίζει καὶ παύει τὸν Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου». Δι' ὅτι ἄλλως θὰ κυβερνᾷ πλέον ὁ Πρόεδρος καὶ οὐχὶ ὁ Πρωθυπουργός. 2) «Ἀπαιτεῖται» νὰ συνέρχεται, λέγει ὁ κ. Τσάτσος, ὑποχρεωτικῶς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, τοὐλάχιστον ἅπαξ τοῦ μηνός, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, οὐχὶ δὲ μόνον «ὁσάκις κρίνει τοῦτο ἀναγκαῖον», ὡς λέγει τὸ νῦν ἄρθρον 74 τοῦ Συντάγματος. Διότι ὁ κ. Τσάτσος θέλει ἕνα Πρόεδρον, ὅστις «θὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν ὄχι μόνον νὰ παρακολουθῇ ἀμεσώτερον τὰ κρατικὰ προβλήματα, ἀλλὰ καὶ νὰ δίδῃ κατευθύνσεις εἰς τὴν λύσιν αὐτῶν καὶ νὰ ἐπηρεάζῃ γενικῶς τὰ πολιτικὰ πράγματα». Δηλαδὴ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας θὰ εἶνε Πρωθυπουργὸς ἄνευ χαρτοφυλακίου, ἀσφαλῶς δὲ νικῶν πάντοτε εἰς τὴν διελκυστίνδα μετὰ τοῦ κατὰ τὰ εἰρωνείαν καὶ πάντως πολυτέλειαν ἑτέρου Πρωθυπουργοῦ! 3) «Ἀπαιτεῖται» νὰ δημοσιεύῃ ὁ Πρόεδρος τοὺς ψηφισθέντας νόμους, μετὰ πάροδον διμήνου, καὶ ἄνευ προσυπογραφῆς τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ, διότι εἰς τὸν Ὑπουργόν, λέγει ὁ κ. Τσάτσος, «οὐδεὶς οὐδέποτε διενοήθη ν' ἀπονείμῃ ἐξουσίαν ἀνασταλτικὴν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν νόμων». Ἀλλὰ διατί ἐμποδίζει τὸ ἰσχύον Σύνταγμα τὸν Πρόεδρον νὰ συστήσῃ τὴν δημοσίευσιν τοῦ νόμου, νὰ τὴν ἀξιώσῃ ἀπὸ τὸν Πρωθυπουργόν, νὰ διαφωνήσῃ πρὸς τὸν Πρωθυπουργὸν καὶ νὰ παύσῃ τοῦτον, ἐὰν οὗτος δὲν ζητήσῃ τὴν παῦσιν τοῦ δυστροποῦντος Ὑπουργοῦ; Διατί ἄνευ ἀνάγκης ζητοῦμεν συνταγματικὴν μεταρρύθμισιν κεθ' ἑαυτὴν μὲν ὅλως περιττήν, δυναμένην δὲ νὰ συντελέσῃ εἰς κρατικὴν συγκέντρωσιν ἐπικίνδυνον; 4) «Δέον», κατὰ τὸν κ. Τσάτσον, ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα διαλύσεως τῆς Βουλῆς «ἄνευ ἐγκρίσεως τῆς Γερουσίας». Τὸ «ἄνευ ἐγκρίσεως τῆς Γερουσίας» εἶνε βεβαίως λίαν σοβαρὸν καὶ κατ' ἀρχὴν ἀποδεκτὸν ὑπὸ τῶν πλείστων παρ' ἡμῖν. Εἶνε ὅμως ἡ διάλυσις τῆς Βουλῆς σπουδαιοτάτη καὶ κατ' ἐξοχὴν πρᾶξις «πολιτική», ὑπὸ εὐθύνην δὲ δυναμένη νὰ τεθῇ μόνον «πολιτικήν», καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὴν πολιτικωτάτην Ἀγγλίαν ἡ διάλυσις τῆς Βουλῆς εἶνε δικαίωμα ἀποκλειστικὸν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πρωθυπουργοῦ—διότι εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἀγνοοῦν τὴν μὴ ἐκ τοῦ Κοινοβουλίου, ἀλλὰ Ὑπηρεσιακήν, Κυβέρνησιν, ἀναλαμβάνουσαν δεμμώρως τὴν εὐθύνην, τὴν τάχα εὐθύνην, ἀκατανόητον καὶ ἀσύλληπτον διὰ Ὑπηρεσιακὴν Κυβέρνησιν εὐθύνην, διὰ τὴν σπουδαιότατην τῶν πολιτικῶν πράξεων καὶ συνταγματικῶν ἐφαρμογῶν, τὴν διάλυσιν τῆς Βουλῆς. Δὲν ἦτο μικρὰ ἡ εὐθύνη καὶ ἦτο μεγάλη ἡ ἐπελθοῦσα κύρωσις διὰ τὸν «Ἐθνικὸν Συνασπισμὸν» διαλύσαντα τὴν Βουλὴν κατὰ Ἰανουάριον 1932. Ἀλλὰ εἶνε πικρὰ καὶ ὀδυνηρὰ ἡ ἀνάμνησις διαλύσεως τῆς Βουλῆς κατὰ τὸ 1915 ὑπὸ τὴν ἀσύλληπτον εὐθύνην Ὑπηρεσιακοῦ Πρωθυπουργοῦ. 5) «Δέον» ὁ Πρόεδρος νὰ συγκαλῇ Βουλὴν καὶ Γερουσίαν, διὰ Διατάγματος, χωρὶς νὰ ἀπαιτῆται εἰς αὐτὸ ὑπουργικὴ προσυπογραφή. Διότι συμβαίνει Κυβέρνησίς τις νὰ ἀποφεύγῃ τὴν σύγκλησιν τῶν Βουλῶν, φροντίζουσα νὰ ἐξοικονομῇ τὰ πράγματα. Ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου ἐρωτῶμεν: ἐὰν ἀποφεύγῃ ἡ Κυβέρνησις νὰ συγκαλέσῃ τὰς Βουλάς, διαφωνῇ δὲ ὁ Πρόεδρος, τί ἐμποδίζει καὶ τώρα νὰ κάμῃ ὁ Πρόεδρος συστάσεις, νὰ συγκαλέσῃ παρ' ἑαυτῷ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ἐν ἀνάγκῃ καὶ νὰ παύσῃ τὴν Κυβέρνησιν; Ἐννῷ, ἀντιθέτως, ἐὰν εἰς τὴν σύγκλησιν τῶν Βουλῶν διαφωνῇ ἡ Κυβέρνησις, τὰς συγκαλέσῃ δὲ ὁ Πρόεδρος, πειθαρχῇ δὲ ἡ κοινοβουλευτικὴ πλειονοψηφία εἰς τὴν Κυβέρνησιν, πῶς θὰ μείνῃ ὁ Πρόεδρος εἰς τὴν θέσιν του; Διατί λησμονοῦμεν τὸ παράδειγμα τοῦ Μιλλεράν, ἐξαναγκασθέντος εἰς παραίτησιν; 6) «Δέον» ὁσάκις ἡ πλειονοψηφία τῆς ἐκλεγομένης Βουλῆς δὲν ὑπερβαίνῃ τὰ 14)25 ὁ Πρόεδρος νὰ παύσῃ τὴν ἐκ τῆς πλειονοψηφίας ταύτης Κυβέρνησιν, νὰ διορίζῃ Κυβέρνησιν Ὑπηρεσιακήν, μὴ ὑπόχρεων νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, δυναμένην νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν ἀρχὴν ἐπὶ ἔτος ὁλόκληρον, ἀτονοῦντος κατ' αὐτὸ καὶ τοῦ θεσμοῦ τῆς αὐτοδιαλύσεως, μετὰ δὲ τὸ ἔτος ἡ τοιαύτη Κυβέρνησις ἢ θὰ παραιτηθῇ ἢ θὰ προκηρύξῃ ἐκλογάς. Διὰ τοῦ «δέοντος» τούτου δὲν πρόκειται συμπλήρωσίς τις ἢ βελτίωσις τοῦ ὑφισταμένου πολιτεύματος, ἀλλὰ περὶ πολιτεύματος κατὰ βάσιν ἀλλοίου. Δὲν πρόκειται δηλαδὴ περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ Συντάγματος, ἀλλὰ περὶ ἀντικαταστάσεως αὐτοῦ. Ἐὰν τεθῇ ζήτημα τοιοῦτο, θὰ συζητήσωμεν.

□□

Ἐξετάζομεν τώρα τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Νοταρᾶ. Γράφει: «Θὰ φανῇ ἴσως περίεργον ὅτι τὴν σπουδαιότεραν σημασίαν ἀποδίδομεν εἰς τὸ ἐκλογικὸν σύστημα». Τὸ πιστεύει λοιπόν, ὅτι ἡ σκέψις του αὕτη εἶνε τόσον πολὺ πρωτότυπος, ὥστε καὶ ὡς περίεργος νὰ φανῇ; Ἐὰν ὅμως θελήσῃ, θὰ πεισθῇ ὅτι γλαῦκα ἐκόμισεν εἰς Ἀθήνας.

Διατυπώνει καὶ μίαν ἄλλην σκέψιν του, τὴν ἑξῆς: «Ὅπως τὸ πλειονοψηφικὸν σύστημα εἶνε τὸ ἰδεῶδες ἐκλογικὸν σύστημα εἰς μίαν συνταγματικὴν μοναρχίαν, οὕτω καὶ τὸ ἀναλογικὸν εἶναι τὸ ἰδεῶδες σύστημα διὰ πᾶν νεοϊδρυθὲν δημοκρατικὸν καθεστώς». Αὐτὴ ἡ σκέψις, μάλιστα, εἶνε περίεργος, λίαν περίεργος! Διότι ἀγνοεῖ παντελῶς τὸ ἀναμφισβήτητον πρᾶγμα, ὅτι τὸ ἀναλογικὸν ἐκλογ. σύστημα εἶνε ἀπολύτως ἀντιδημοκρατικόν, διὰ δύο κυριώτατα λόγους: πρῶτον διότι ὁ Λαὸς οὐδὲ ἁπλῶς ἐρωτᾶται κατὰ τὰς ἐκλογὰς ποίαν θέλει Κυβέρνησιν, συναφῶς δὲ καὶ δεύτερον διότι καταλύεται ἡ καθολικὴ ψηφοφορία, ὡς εἶπεν ἄριστα ὁ Κλεμανσώ, ἀφοῦ καταλύεται ἡ βασικὴ δημοκρατικὴ ἀρχὴ τῆς πλειονοψηφίας. Τὰ θέματα ταῦτα ἔχουν συζητηθῇ εὐρύτατα εἰς τὰς Βουλὰς καὶ εἰς τὰ ἐπιστημονικὰ συγγράμματα καὶ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἄγνοια ἢ ἡ παραγνώρισις αὐτῶν.

Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος ἐξαπολύουν μίαν διάτορον κραυγήν, ὅτι τὸ σύστημά των εἶνε δίκαιον, τὸ μόνον δίκαιον. Τόσον δὲ πολὺ κραυγάζουν, ὥστε, κατοπτοοὐμενοι οἱ πλεῖστοι τῶν ἀντιπάλων των, διατείνονται καὶ αὐτοί: «ὥσπερ δίκαιον τὸ ἀναλογικόν, εἶνε ἀληθῶς δίκαιον!» Ἀλλὰ ἡ ἐπιπολαιότης αὕτη διαρρήγνυται ὡς πομφόλυξ μὲ τὴν πρώτην καὶ ἀσθενεστέραν ἐπιστημονικὴν ὀξεῖαν. Βέβαια, ἐὰν σκοπὸς κατὰ βάσιν τῶν ἐκλογῶν εἶνε ἡ ἐφαρμογὴ τῆς πάλης τῶν τάξεων, ἐὰν δηλαδὴ ἑκάστη τάξις, ἐπάγγελμα, φατρία, καλῆται διὰ τῆς προκηρύξεως τῶν ἐκλογῶν νὰ ἐκλέξῃ κατὰ τὴν ἀναλογίαν τοῦ ἀριθμοῦ της τοὺς ἐκπροσώπους της πρὸς διαπάλην ἢ διαπραγμάτευσιν καὶ ἀκολούθως πρὸς ἀνάλογον λαφαρογωγίαν, τότε ἀναμφηρίστως τὸ ἀναλογικὸν σύστημα εἶνε δίκαιον! Ἀλλ' ἐὰν καὶ αἱ ἐκλογαὶ βά

τὸ ἐκ τῆς πρακτικῆς ἀνάγκης πλάσμα, κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ πλειονοψηφία ἐκλαμβάνεται ἀντὶ τῆς ὁλοψηφίας καὶ ἡ ἐκλογικὴ περιφέρεια ἀντὶ τῆς ὅλης χώρας. Εἶνε λοιπὸν τὸ ἀναλογικὸν σύστημα καὶ ἀπολύτως ἀντιδημοκρατικὸν καὶ ἐκδήλως δὲ συμμοριακόν, ἀποτόμως ἀντιτιθέμενον πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ δικαίου ἐν προκειμένῳ, νοουμένην καὶ ὑπάρχουσαν συμφῶς μετὰ τῆς ἐθνικῆς ἑνότητος καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης. Γεμίζουν τὴν ἀτμόσφαιραν οἱ ὀπαδοὶ τῆς ἀναλογικῆς μὲ τὰς φωνάς των περὶ δικαίου, ἐκδήλου δὲ ὄντος τοῦ πράγματος, ὅτι δὲν ἐξυπηρετεῖται ὁ κυριώτατος σκοπὸς τῶν ἐκλογῶν πρὸς ἀναγόρευσιν Κυβερνήσεως ἐκ τῆς πλειονοψηφίας, ἐκρήγνυνται εἰς νέας φωνὰς ὅτι τάχα καὶ αἱ συμμαχικαὶ Κυβερνήσεις ἔχουν καὶ αὐταὶ προτερήματα καὶ ἀρετάς, ἐνῷ καὶ αὐτοὶ δὲν δύνανται νὰ ἀρνηθοῦν, ὅτι ἡ συμμαχικὴ Κυβέρνησις δὲν ἔχει συνοχήν, δὲν ἔχει ἄρα δύνασιν, δὲν ἔχει βιωσιμότητα, δὲν ἔχει ἄρα κῦρος πολύ, δὲν ἔχει ἐπιβολήν, δὲν ἔχει πρὸς ἐφαρμογὴν πρόγραμμα, ἀλλὰ συμβάσεις κατὰ ἀμοιβαίας ὑποχωρήσεις καὶ παραχωρήσεις διὰ τὴν λαφυραγωγίαν τῶν δημοσίων ἀγαθῶν ὑπὸ συμπραττουσῶν φατριῶν. Καὶ ἰσοῦτο ὀνομάζεται δίκαιον! Διότι φαντάζονται πολλοί, ὅτι μοναδικὸς σκοπὸς τῶν ἐκλογῶν εἶνε ἡ ἐκλογὴ διαφόρων Α, Β, Γ ὡς βουλευτῶν, ἐνῷ ἡ ἐκλογὴ τούτων δύναται νὰ εἶνε μὲν μία τῶν συνεπειῶν, ἀλλὰ οὐχὶ βάσις ἑνὸς λογικοῦ καὶ σκοπίμου ἐκλογικοῦ συστήματος.

Ὁ κ. Νοταρᾶς δὲν εἶνε ὀπαδὸς τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος. Φρονεῖ, «ὅτι ὁ καθορισμὸς τοῦ μονοέδρου συστήματος μὲ εἰρηνοδικειακὴν περιφέρειαν, ἢ κατὰ τι μεγαλειτέραν, θὰ ἦτο μᾶλλον συντελεστικὴ διὰ τὴν διάσωσιν τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ». Εἰς τὴν ἐπαρχίαν μου, τῆς Οἰτύλου, ἐκλέγεται κατὰ τὸ ἰσχύον σύστημα εἰς βουλευτής. Ἔχομεν δὲ τέσσαρα εἰρηνοδικεῖα! Ὁ κ. Νοταρᾶς δὲν ἀγνοεῖ καὶ τὸ γράφει, ὅτι τοιαύτη περιφέρεια δίδει ἐπικράτησιν εἰς τὴν δωροδοκίαν. Δὲν σκέπτεται ὅμως ὅτι γιγαντώνει καὶ τὴν ρουσφετολογίαν. Λησμονεῖ τὴν τοιαύτην γιγάντωσιν εἰς τὴν Γαλλίαν. Δὲν ἀνέγνωσε δὲ ὅτι καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν μετὰ τὴν τοιαύτην ἀνάπτυξιν ρουσφετολογίας ἤρχισαν μερικοὶ καὶ οὐχὶ τυχαῖοι νὰ ἀναμιμνήσκωνται εὐνοϊκῶς... τὴν κατὰ τὸ 1884 ὁριστικῶς καταλυθεῖσαν δωροδοκίαν!! Διατί παθαίνει ταῦτα ὁ κ. Νοταρᾶς; Διότι ἰσχυρίζεται, περιέργως, ὅτι ἀπαραιτήτως καὶ ἀναγκαίως καὶ ἀπολύτως ὅταν ἡ περιφέρεια εἶναι πολύεδρος καὶ τὸ σύστημα πλειονοψηφικόν, πάντως θὰ καταρτίζωνται συνδυασμοί. Διατί ὅμως ἀποκλείεται ἡ διὰ νόμου ἀπαγόρευσις τῶν συνδυασμῶν, ἐὰν τοῦτο κριθῇ σκόπιμον; Ἀλλά, πλὴν τούτου, ἐμφανίζει καὶ ἀναλύει προτερήματα καὶ ἐλαττώματα τοῦ πλειονοψηφικοῦ συστήματος ἔχων ὑπ' ὄψει μόνον τὸ ψηφοδέλτιον, ἀρνούμενος καὶ ἁπλῶς νὰ σκεφθῇ τὸ πάτριον καὶ ἅγιον σφαιρίδιον, τὸ φιλελεύθερον καὶ δημοκρατικὸν ἢ μᾶλλον λαοκρατικώτατον σφαιρίδιον, τὸ θαυμάσιον αὐτὸ μέσον τῆς εὐγενοῦς καὶ προοδευτικῆς ἐκλεκτικότητος. Ἀρνεῖται ἐπίσης νὰ ἐνθυμηθῇ τὴν θαυμαστοῦ μηχανισμοῦ ψηφοδόχον κάλπην, διὰ τῆς ὁποίας ἀποκλείεται πᾶσα κατὰ τὴν ψηφοφορίαν νόθευσις καὶ εἶναι περιττὸς ὁ ἐπὶ τῆς κάλπης καὶ ἀπέναντι τοῦ ψηφοφόρου σφαιριοδότης ἀντιπρόσωπος. Ἑπομένως δὲν συζητοῦμεν τοὺς διαφόρους αὐτοὺς ἰσχυρισμούς, στερουμένους δεδομένων γνωστῶν καὶ σπουδαιοτάτων. Ἡμεῖς, ἔχοντες ὑπ' ὄψει πάντα ταῦτα, ἔχομεν ἀναπτύξει ἐκλογικὸν σύστημα, κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ πλειονοψηφία τοῦ ὅλου ψηφοφοροῦντος λαοῦ τῆς χώρας ἀναγορεύει κατὰ τὰς ἐκλογὰς τὴν Κυβέρνησίν του, Κυβέρνησιν ἐξ ἑνὸς κόμματος, Κυβέρνησιν ὁμοιογενῆ καὶ ἰσχυρὰν καὶ βιώσιμον, οἱ δὲ βουλευταὶ ἐκλέγονται ὑπὸ τῆς πλειονοψηφίας ἑκάστης ἐκλογικῆς περιφερείας, ἐκλεγόμενοι δὲ κατὰ ἐκλεκτικότητα προτιμοῦσι πάντοτε τοὺς ἀρίστους δὲν θὰ αἰσθάνωνται μίαν ἀκαταμάχητον ἀνάγκην ὅπως ρουσφετολογοῦν. Τὸ σύστημα ἡμῶν ἐκεῖνο εἶνε γνωστὸν καὶ πάντως δὲν πρόκειται νὰ τὸ διεξετάσωμεν διὰ τοῦ παρόντος ἄρθρου μας. Λέγομεν μόνον καὶ τονίζομεν, ὅτι ἐνεργουμένης μὲν τῆς ἐκλογῆς συγχρόνως, ἀλλὰ χωριζομένης εἰς ἐκλογὴν ἀφ' ἑνὸς κόμματος καὶ προγράμματος, εἰς ἐκλογὴν ἀφ' ἑτέρου προσώπων, ἐξαντλεῖται ὁ φανατισμὸς εἰς τὴν ἐκλογὴν κόμματος καὶ προγράμματος, οὕτως ὥστε τὰ πρόσωπα ἔπειτα προτιμῶνται κατὰ τὴν ἱκανότητα καὶ ἀξίαν των, σύμφωνα μάλιστα καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μηχανισμὸν τοῦ συστήματος.

□□

Ὁ κ. Χ. ἔχει πολλὰς γνώμας ὀρθάς, τὰς ὁποίας ἀνεπιφυλάκτως ἀποδεχόμεθα, ἰδιαίτατα τὰς ἀφορώσας περὶ ἐλευθεριῶν καὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀναφέρεσθαι. Ἐνιστάμεθα ὅμως εἰς μερικὰς γνώμας του περὶ Τύπου, ἄν καὶ εἴμεθα ἀπολύτως σύμφωνοι μετ' αὐτοῦ, ὅπως «προτιμῶμεν τὰς ποιεκτροπὰς τῶν πολιτῶν, ἤστω καὶ τῶν κακῶν καὶ χυδαίων, παρὰ τὴν τυραννίδα τῶν ἀρχόντων». Ὑπήρξαμεν ὁ κοινοβουλευτικὸς εἰσηγητὴς τοῦ ἰσχύοντος νόμου περὶ Τύπου, κατὰ τὸν ὁποῖον δὲν ὑπάρχει ἀδίκημα ἐξυβρίσεως κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Ἐγνωματεύσαμεν κατ' ἐπανάληψιν ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ Τύπου καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς, ὅπως μένῃ ἀτιμώρητος ὁ ἔλεγχος καὶ ὁ ὑβριστικὸς ἀκόμη τοῦ τε δημοσίου καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ προσέτι βίου τῶν πολιτευομένων. Ἀλλά, δυστυχῶς, δὲν ἔχει βάσιν ἡ γνώμη τοῦ κ. Χ. ὅτι «ἡ ἐνίσχυσις τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας θ' ἀποτελέσῃ μέσον περιορισμοῦ τῶν ἀτασθαλιῶν τοῦ Τύπου». Δυστυχῶς, λέγομεν, ἡ δικαστικὴ ἐξουσία δὲν ἠθέλησεν, οὐχὶ δὲν ἠδυνήθη, νὰ βοηθήσῃ εἰς τὸν περιορισμὸν τῶν ἀτασθαλιῶν τοῦ Τύπου. Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἐπομεν ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς, «κάμνομεν μίαν τρύπαν εἰς τὸ νερὸν ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία!» Ἀλλὰ καὶ ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία τώρα ἔκαμε πρᾶξιν τερατώδη καὶ ὑπὸ ἠθικὴν καὶ ὑπὸ νομικὴν ἔποψιν καὶ ἀντίληψιν, θεσπίσασα νόμον, ὃν ὠνόμασε «περὶ παραγραφῆς», ἐνῷ εἶνε νόμος ἀμνηστίας ἀδικημάτων, τοῦ παρόντος, τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ... μέλλοντος! Ἀλλ' ἄς μὴ πολυλογῶμεν: οὐδὲν τὸ σκόπιμον θὰ συντελεσθῇ διὰ τὸν Τύπον, ἐὰν δὲν θεσπισθοῦν διὰ τὸ λειτούργημα τοῦ ἐφημεριδογράφου προσόντα α') ἀνωτέρας μορφώσεως, β) ἐπὶ ἔτη τινὰ ἀποδειχθείσης ἐπαγγελματικῆς τινος εὐδοκιμήσεως, γ') πιστοποιουμένης ὑπὸ ἐγκυροτάτης Ἐπιτροπῆς, μετὰ αὐστηρότατον καὶ λεπτομερῆ ἔλεγχον, ἠθικῆς ὑποστάσεως ἐξαιρέτου.

Ἀναμφιβόλως ἀπέτυχεν ἀξιοθρηνήτως ὁ θεσμὸς τῶν δέκα ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ Γερουσίας ἐκλεγομένων γερουσιαστῶν, τῶν καὶ ἀριστίνδην κοινῶς καλουμένων. Ἀλλὰ ὅλη ἡ συζήτησις περὶ ἐκπροσώπων τῶν παραγωγικῶν τάξεων, ἢ ἀντιπροσωπεύσεως τῶν ἐπαγγελματικῶν συμφερόντων, ἢ κράτους συντεχνιακοῦ καὶ δὲν συμμαζεύεται, εἶνε συζήτησις ἀναξία τοῦ κ. Χ. διότι εἶναι συζήτησις ἀνθρώπων μόνον ἀμαθῶν καὶ ἀπείρων, ἢ φανατικῶν προπαγανδιστῶν κατὰ τοῦ καθεστῶτος. Ἑπομένως ἀντιτιθέμεθα ζωηρότατα εἰς τὴν ἐν μέρει ἢ ἐν ὅλῳ καταρτισιν καὶ τῆς Γερουσίας μόνης κατὰ ἕνα τῶν θορύβων τούτων ἀνθρώπων ἀμαθῶν ἢ προπαγανδιστῶν. Εἶνε ἄλλο τὸ ζήτημα ὅτι καθ' ἡμᾶς καὶ οἱ ὑποψήφιοι βουλευταὶ καὶ γερουσιασταὶ πρέπει ὑποχρεωτικῶς νὰ ἔχουν τὰ προσόντα, τὰ ὁποῖα προτείνομεν ἀνωτέρω καὶ διὰ τοὺς ὑποψηφίους ἐφημεριδογράφους. Ἀλλὰ οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Λαοῦ πρέπει νὰ ἐκλέγωνται οὐχὶ κατὰ μίαν ἐφαρμογὴν τῆς ἀπαισίας πάλης τῶν τάξεων. Πρέπει νὰ ἐκλέγωνται διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας, ὑπὸ τοῦ συνόλου τοῦ ψηφίζοντος Λαοῦ ἀδιαιρέτως καὶ κατὰ πνεῦμα γενικὸν ἐθνικῆς ἑνότητος καὶ κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης. Ὅταν ἐκλείψῃ ἀπὸ τὴν πολιτικὴν τὸ γενικὸν πνεῦμα καὶ αἱ Βουλαὶ ἀπαρτισθοῦν ἀπὸ ἐκπροσώπους εἰδικῶν συμφερόντων, διακεκριμένων τάξεων, ἰδιαιτέρων ἐπαγγελμάτων, συντεχνιῶν, τὸ κράτος θὰ μεταβληθῇ εἰς στάδιον ἐμφυλίου πολέμου πάντων κατὰ πάντων, ἀλλὰ καὶ ἕκαστον ἐπάγγελμα, ἑκάστη συντεχνία θὰ μεταβληθῇ εἰς πεδίον ἀλληλοσπαραγμοῦ μωροφιλοδόξων ἢ λαφυραγωγῶν. Καὶ τὰ θέματα ταῦτα ἔχουν ἐξαντληθῆ ἐπιστημονικῶς διὰ τοὺς μελετηροὺς ἐπιστήμονας. Ὁ κ. Μουσσολίνι δὲν εἶνε ἔγκυρος διδάσκαλος, διότι καὶ ἀτέλειαν θεωρητικῆς μορφώσεως πάσχει, καὶ πρώην φανατικὸς σοσιαλιστὴς εἶνε, ἀλλὰ καὶ χεῖρα δυστε παντὸς τοιούτου εἴδους θεσμοὶ ὑπ' αὐτὸν εἶνε εἰρωνικὰ κατασκεύασματα ἄνευ σημασίας καὶ σοβαρότητος. Ἀλλὰ ἔχουν πολὺ ἀμβλεῖαν τὴν ἀντίληψιν καὶ παρ' ἡμῖν ὅσοι δὲν παρατηροῦν, παρ' ὅλον τὸ μικρὸν χρονικὸν διάστημα, καὶ μωροφιλοδόξους καὶ λαφυραγωγοὺς σύμφωνα πρὸς τὰς ἐκτιθεμένας ἐνταῦθι ἰδέας καὶ γνώμας νὰ ἀναδεικνύωνται ἐφημεριδογράφοι καὶ νὰ ἐκλέγωνται βουλευταὶ —οἱ πολιτικάντηδες(!)— ἄνθρωποι ἀνεπάγγελτοι, ἄεργοι, κοινωνικοὶ κηφῆνες. Ναί. Ἀλλὰ ἀλλοίμονον εἰς πᾶν καθεστὼς καὶ πᾶσαν πρόοδον ἐὰν ἀπὸ τὴν πολιτικὴν ἐκλείψῃ τὸ γενικὸν πνεῦμα, τὸ πνεῦμα τοῦ ἔθνους, τὸ πνεῦμα τῆς κοινωνικῆς ὁλότητος καὶ ἀλληλεγγύης.

Δὲν συμφωνοῦμεν, ὅτι πρέπει ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας νὰ ἔχῃ ἀνασταλτικὸν VETO ὡς πρὸς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν καὶ νὰ ἐκλέγεται οὗτος ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ Λαοῦ. Φοβούμεθα τὴν τυραννίδα ἑνὸς τοιούτου Προέδρου, ἀνδρὸς ἰσχυροῦ, φοβούμεθα πολὺ περισσότερον τὴν Αὐλὴν ἑνὸς τοιούτου Προέδρου, ἀνθρώπου μικροῦ.

Εἴμεθα ἀπολύτως σύμφωνοι εἰς τὴν ἀπέχθειαν τοῦ κ. Χ. ἔναντι τῶν ἀναγκαστικῶν νόμων. Εἴμεθα πολὺ περισσότερον αὐτοῦ ὀργισμένοι ἐναντίον τῆς καταχρήσεως ταύτης, τὴν ὁποίαν πολεμοῦμεν ἀπὸ τοῦ 1911 ἀνενδότως. Καὶ τὸ ἄρθρον 77 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος πρέπει νὰ καταργηθῇ, καθ' ὅσον ἡ ἐν γένει περὶ αὐτοῦ πεῖρα καὶ φρικιαστικὰ πολλὰ παραδείγματα πείθουν ὅτι εἶνε καὶ αὐτὸ πηγὴ αὐθαιρεσιῶν καὶ ἀτιμιῶν καὶ κακοηθεστάτων ἐκμεταλλεύσεων.

Ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἀποσαφήσῃ ὁ κ. Χ. τὰς γνώμας του περὶ ἀνεξαρτησίας τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, διότι βέβαια κατ' ἀρχὴν συμφωνοῦμεν ἅπαντες. Ἀλλὰ εἰς ὅλα τὰ πράγματα ὑπάρχει ἓν ὅριον, ἐν προκειμένῳ δὲ τὸ ὅριον ὑπάρχει ἐκεῖ, ὅπου ἀρχίζει ἡ ἀποσύνθεσις. Κατὰ τὰς αὐτὰς ἐννοίας

"Οστις θέλει βερνικόχρωμα ἐσωτερικῆς ἢ ἐξωτερικῆς χρήσεως, χιονώδους λευκότητος, περσελανικῆς στιλπνότητος, μεγάλης ἀντοχῆς, ζητεῖ «ΔΙΑΜΑΝΤΟΛ—ΛΟΥΞ» τῆς ΒΙΒΕΧΡΩΜ.

Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑ

ΤΟΥ κ. Γ. Σ. ΦΡΑΓΚΟΥΔΗ

Ἡ «Ἐργασία» ὡς ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς ἐρεύνης περὶ τὸ πολιτειακόν μας πρόβλημα, ἐδήλωσεν ὅτι θὰ δημοσιεύσῃ σειρὰν ἄρθρων ἀφορώντων εἰς τὰς ἀναλόγους ἀλλαχοῦ καταβαλλομένας προσπαθείας. Τὸ κατωτέρω ἄρθρον τοῦ κ. Γ. Φραγκούδη συσχετίζει ἐπὶ πλέον τὰ ἐν Γαλλίᾳ πρὸς τὰ ἐν Ἑλλάδι, τοῦ συγγραφέως ἐκθέτοντος τὰς ἐπὶ τοῦ προκειμένου προσωπικὰς ἀντιλήψεις του.

Ὁ πρώην πρωθυπουργὸς τῆς Γαλλίας κ. Ἀνδρέας Ταρντιὲ ἐξέδωκε κατὰ τὸ τέλος τοῦ λήξαντος ἔτους ἐνδιαφέρον βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «La Reforme de l' état», εἰς τὸ ὁποῖον διεκτραγῳδῶν τὴν κατάστασιν τοῦ ἐν Γαλλίᾳ κοινοβουλευτισμοῦ προτείνει τὰς ἀναγκαίας συνταγματικὰς μεταρρυθμίσεις διὰ τὴν ἀναστήλωσιν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος.

Ἐὰν τὰ δύο μεγάλα ἔθνη τῆς Εὐρώπης, ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία, ἐμειναν ἀπρόσβλητα ἀπὸ τὰ δικτατορικὰ ρεύματα, κατορθώσαντα νὰ κρατήσουν τὸν ἐχθρὸν μακρὰν ἀπὸ τὰ χαρακώματά των, δὲν δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι τὸ ἀντικοινοβουλευτικὸν κήρυγμα δὲν ἀντήχησεν οὔτε ἐν Γαλλίᾳ, οὔτε ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἀλλ' ὁ κ. Ταρντιὲ δὲν εὐαγγελίζεται πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς καταστάσεως τὴν δικτατορίαν οἱουδήποτε εἴδους, ἀλλ' ἁπλῶς προτείνει τὴν μεταρρύθμισιν ὡρισμένων διατάξεων τοῦ Συντάγματος. Ἡ ἐξέτασις δὲ τῶν ἐν Γαλλίᾳ προτεινομένων μεταρρυθμίσεων ἐνδιαφέρει τὰ μέγιστα καὶ ἡμᾶς, ἔνθα παρόμοια ὑφίστανται προβλήματα.

Τῆς κινήσεως ἐν Γαλλίᾳ πρὸς συνταγματικὴν μεταρρύθμισιν ἡγεῖται ὁ πρώην πρόεδρος κ. Γαστὼν Ντουμέργκ, ὁστις διὰ διαγγέλματός του τὸν Νοέμβριον 1934 ἐδήλωσεν ὅτι «ἡ ἀναθεώρησις τοῦ Συντάγματος ἦτο ἀνάγκη ἐπείγουσα διὰ τὴν Γαλλίαν». Μὲ τὸν Ντουμέργκ συνετάχθη ἀμέσως καὶ ὁ κ. Ταρντιέ, ὅστις εἰς τὸ προμνησθὲν βιβλίον του δίδει κτυπητὰ παραδείγματα τῆς κοινοβουλευτικῆς ἀκαταστασίας.

Ἐὰν ἡ Γαλλία παραδέρνῃ εἰς διαρκεῖς κυβερνητικὰς μεταβολὰς καὶ κρίσεις, τοῦτο προέρχεται, διότι ὑπάρχουν βαθύτερα αἴτια τῆς κρίσεως. Ἡ κρίσις ὀφείλεται εἰς τὴν ὑπερτροφίαν τῆς δυνάμεως τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας εἰς βάρος τῆς ἐκτελεστικῆς. Ἡ νομοθετικὴ δὲ ἐξουσία ὑφίσταται τὴν δουλείαν τῶν ἐκλογικῶν ὀλιγαρχιῶν, τῶν ὁποίων τὰ συμφέροντα καταπνίγουν τὸ γενικὸν συμφέρον τοῦ κράτους (ἀπαράλλακτα ὅπως παρ' ἡμῖν τὰ λεγόμενα μπουλούκια). «Ὁ ὑπουργὸς εἶναι σκιὰ ἀλλάσσουσα κατὰ μῆνα. Τὸ κράτος περιῆλθεν εἰς ἀναιμίαν. Τὸ πᾶν εἶναι ὁ εἰσηγητὴς τοῦ προϋπολογισμοῦ. Καὶ ἐνῷ αὐξάνει ἡ δύναμις τῶν κομμάτων, παρακμάζει ἡ ἰσχὺς τοῦ κράτους. Ἡ Γαλλία πρέπει νὰ ἀναστηλώσῃ τὴν ἐξουσίαν τοῦ κέντρου, ἀλλέως θὰ καταλήξῃ εἰς ἀναρχίαν. Ἡ Δημοκρατία, ἀναφωνεῖ ὁ κ. Ταρντιέ, δὲν θὰ ζήσῃ παρὰ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἀναγεννηθῇ. Πρὸς τοῦτο χρειάζεται νὰ ἐλευθερώσωμεν τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν ἀπὸ τὴν τυραννίαν τῆς βουλευτοκρατίας».

Ἀλλ' ἡ τυραννία αὐτή, τὴν ὁποίαν καταγγέλλει ὁ κ. Ταρντιέ, κατ' ἐπίφασιν μόνον ὑπάρχει. Ἐὰν ὁ ὑπουργὸς εἶναι δοῦλος τοῦ βουλευτοῦ, ὁ βουλευτὴς εἶναι δοῦλος τοῦ κόμματος, τῶν συμφερόντων τῶν μπουλουκίων καὶ τῶν ἀτόμων, τὰ ὁποῖα τὸν ἔφεραν εἰς τὴν Βουλήν. Ἄρα γε αἱ προτεινόμεναι μεταρρυθμίσεις θὰ εἶναι τοιαῦται, ὥστε νὰ μεταβάλουν τὴν κατάστασιν;

Ὡς πρώτην μεταρρύθμισιν ὁ κ. Ταρντιὲ προτείνει τὴν ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας διάλυσιν τῆς Βουλῆς.

Κατὰ τὸ γαλλικὸν ἐν ἰσχύϊ Σύνταγμα τοῦ 1875, ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δὲν δύναται νὰ διαλύσῃ τὴν Βουλήν, παρὰ τῇ συγκαταθέσει τῆς Γερουσίας. Ἀλλ' ἡ Γερουσία οὐδέποτε ἔδωσε τὴν συγκατάθεσίν της· τοιουτοτρόπως ἀπὸ τοῦ 1875 μόνον μίαν φορὰν διελύθη ἡ Βουλὴ πρὸ τῆς λήξεως τῆς ἐντολῆς της. Ὁ κ. Ταρντιὲ φρονεῖ, ὅτι ἡ μακροβιότης αὕτη τῆς Βουλῆς στερεῖ τὸν Πρόεδρον τοῦ κυριωτέρου ὀργάνου τῆς ἀναστηλώσεως τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας. Προτείνει ὅθεν ὅπως δοθῇ εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας τὸ δικαίωμα τῆς διαλύσεως ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ πρωθυπουργοῦ, ὅπως γίνεται καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἀλλ' ἐὰν ἦτο δυνατὸν διὰ μιᾶς μεταρρυθμίσεως νὰ φέρωμεν εἰς τὴν ἠπειρωτικὴν Εὐρώπην τὰ ἀγγλικὰ ἤθη, ἡ μεταρρύθμισις θὰ ἦτο σωτήριον μέτρον. Φρονοῦμεν ὅτι ἡ διάλυσις τῆς Βουλῆς προτάσει τοῦ ἑκάστοτε πρωθυπουργοῦ θὰ ἐδημιουργήσῃ διὰ τὴν Γαλλίαν ἄλλας δυσχερείας καὶ καλύτερον θὰ ἦτο ἐὰν ἐνομοθετεῖτο ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς διαλύσεως μένει τῆς ἀπολύτου δικαιοδοσίας τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Καὶ ἡ δευτέρα μεταρρύθμισις, ἡ προτεινομένη ὑπὸ τοῦ κ. Ταρντιέ, στηρίζεται ἐπίσης ἐπὶ τοῦ ἀγγλικοῦ παραδείγματος. Ἐν Ἀγγλίᾳ, ὡς γνωστόν, οὐδεμία δαπάνη εἶναι δυνατὸν νὰ ψηφισθῇ ἢ τῇ προτάσει τῶν ὑπουργῶν. Τὸ γαλλικὸν Σύνταγμα ἐπιτρέπει καὶ εἰς τοὺς βουλευτὰς νὰ προτείνουν νέας δαπάνας, ὡς καὶ μείωσιν τῶν ἐσόδων. Ἔτσι, ὁ βουλευτὴς καταντᾷ ἐπὶ τετραετίαν ὁ ἀκίνητος διαιτητὴς τῶν δημοσίων ἐσόδων, τὰ ὁποῖα αὐξάνουν κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ κόμματος καὶ τῶν ἰδιωτικῶν συμφερόντων, ἅτινα ὁ βουλευτὴς ἀντιπροσωπεύει. Οἱ προϋπολογισμοὶ ὅλοι φουσκώνουν μέχρι τῆς ἐπιψηφίσεώς των κατὰ τρόπον ὀλεθρίον διὰ τὰ δημόσια οἰκονομικά. Ὁ κ. Ταρντιὲ προτείνει λοιπὸν ὅπως αἱ πιστώσεις καὶ τὰ ἔσοδα εἰσάγονται μόνον ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν.

Ἀλλὰ τί θὰ ἐμποδίσῃ τὸν ὑπουργόν, εὑρισκόμενον ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ βουλευτοῦ, νὰ προτείνῃ αὐτὸς τὰς αὐξήσεις τῶν δαπανῶν καὶ τὰς ἐλαφρύνσεις τῶν φόρων;

Ἡ τρίτη μεταρρύθμισις τὴν ὁποίαν προτείνει ὁ κ. Ταρντιὲ εἶναι ἡ κατάργησις τοῦ πολιτικοῦ συνδικαλισμοῦ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν βουλευτοκρατίαν ηὐξησαν κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετίαν ἐν Γαλλίᾳ κατὰ 200 χιλιάδας.

«Ἡ αὐθάδεια τῶν συνδικάτων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, τὴν ὁποίαν ἐδοκιμάσαμεν καὶ ἡμεῖς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, φέρει εἰς κίνδυνον τὴν Δημοκρατίαν. Οἱ ὑπάλληλοι, καὶ ἰδίᾳ οἱ κατωτεροι, ζητοῦν τὸ δικαίωμα νὰ συνεταιρίζωνται διὰ νὰ κτυποῦν τὸ κράτος. Δυνάμει τοῦ κοινοῦ δικαίου ζητοῦν νὰ συνεταιρίζωνται, λησμονοῦντες ὅτι δὲν εἶναι μόνον ὑπάλληλοι, ἀλλὰ καὶ δημόσια ὄργανα. Ὁ νόμος περὶ συνδικάτων δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ, λέγει, διὰ τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους. Ὁ ὑπάλληλος τοῦ κράτους δὲν εἶναι ὅπως ὁ ἐργάτης, ἢ ὁ ἰδιωτικὸς ὑπάλληλος, διότι ἀσκεῖ ἐξουσίαν τοῦ κράτους, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ κτυπᾷ». Καὶ ἐν Γαλλίᾳ ὅπως καὶ ἐδῶ δυστυχῶς ὁ κλάδος τῶν διδασκάλων ὠργανώθη πρῶτος κατὰ τρόπον ἀντίθετον πρὸς τὰ συμφέροντα τῆς Πολιτείας. Ἐν Γαλλίᾳ οἱ δημοδιδάσκαλοι εὑρίσκονται εἰς ἐπανάστασιν κατὰ τοῦ Κράτους. Οἱ δημοδιδάσκαλοι δὲ εἶναι ἐν Γαλλίᾳ 80 χιλ. τῶν ὁποίων τὴν θέλησιν ἐκπροσωπεῖ μία μειοψηφία τῶν Ἰταλωτέρων, ὅπως δυστυχῶς καὶ παρ' ἡμῖν. Ὁ Πουανκαρὲ ὡς ἐξῆς ἐν τινι λόγῳ του κατὰ τὸ 1928 ἐζωγράφισε τὴν κατάστασιν: «Ἀφοῦ ἀντέταξαν κατὰ τοῦ κράτους τὴν ἐπαναστατικὴν των δύναμιν, οἱ ἡγέται τῶν ὑπαλληλικῶν συνδικά-

---

συμφωνοῦμεν μετὰ τοῦ κ. Χ. πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, ἀλλὰ βεβαίως διαφωνοῦμεν εἰς παντοδυνομίαν αὐτοῦ, ἀναλαμβάνοντος εἰς χεῖράς του, χεῖρας τελείως ἀνεξαρτήτους, σχεδὸν ὅλην τὴν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν καὶ ἐν γένει τὴν τρομοκράτησιν ὅλων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, πλὴν δὲ τούτου καὶ τὸν μέγαν ἐπηρεασμὸν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας διὰ τῆς «οὐσιαστικῆς ἐπεξεργασίας τῶν ἐκτελεστικῶν διαταγμάτων». Ἀλλὰ διαφωνοῦμεν σφοδρότατα καὶ ἀπολύτως εἰς τὴν γνώμην πρὸς τελείαν ἀνεξαρτοποίησιν «τοῦ στρατοῦ, τοῦ ναυτικοῦ καὶ τῶν ἀεροπορικῶν δυνάμεων». Ὅλη ἡ ἱστορία διδάσκει, ὅτι ἐκεῖνοι οἱ στρατοὶ (τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Σπάρτης, τῆς Ρώμης, τῆς Ἑνετίας, τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γερμανίας, τῆς Γαλλίας κλπ.) ἐθριάμβευσαν καὶ ὑπὸ κοιβαρῶς ἀκόμη στρατιωτικὴν ἔποψιν, τελείως καὶ εἰς διάρκειαν, ὅσοι καὶ ἐφ' ὅσον ἦσαν ὑποτεταγμένοι εἰς τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν. Καὶ ἐκείνων τῶν στρατῶν τὸ ἔργον ἦτο γόνιμον καὶ εἰς αἰτιατὰ ἐκπολιτιστικὰ ἐξαίρετα. Καὶ παρ' ἡμῖν ὁ στρατὸς τοῦ Διαδόχου, ὑπὸ ἀσθενεῖς πολιτικὰς Κυβερνήσεις, ἠττήθη αἰσχρῶς κατὰ τὸ 1897. Ἐθαυματούργησε κατὰ τὸ 1912 καὶ 1913 καὶ 1917 — 1920, ὅτε τὰν ἐχειραγώγει ἡ ἰσχυρὰ πολιτικὴ ἐξουσία. Συνετρίβη εἰς τὰ 1922, ὅτε δὲν ὑπῆρχε πολιτικὴ ἐξουσία ἔγκυρος. Ἀλλὰ ὁ κ. Χ. φοβεῖται τοὺς «παράγοντας τῶν διαφόρων κομμάτων», ἐνῷ ἡμεῖς φοβούμεθα τοὺς «παράγοντας τῶν διαφόρων στρατώνων», τῶν ὁποίων ἡ ὀλεθρία δράσις ἀρχίζει ἀπὸ μιᾶς ἐπιστολῆς πρὸς Μπασδέκην, ὅτε ἀνηγορεύθη τὸ δόγμα τῆς στρατοκρατίας!

Δὲν κρίνομεν σκόπιμον νὰ ἐπεκταθῶμεν εἰς κριτικὴν τῶν ἄλλων γνωμῶν τοῦ κ. Χ. Διότι εἰς τὰς πλείστας, ὡς ἤδη, εἴπομεν

των προκαλοῦν τὴν κυβέρνησιν νὰ τοὺς παραχωρήσῃ τὴν θέσιν της. Τὸ κράτος ὀφείλει νὰ ἀποφασίσῃ, ἐὰν θέλῃ νὰ ζήσῃ, νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν κατάστασιν αὐτήν».

Ὁ κ. Ταρντιὲ προτείνει καὶ εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν νὰ μιμηθῇ ἡ Γαλλία τοὺς Ἄγγλους, οἵτινες δι' ἀλληλοδιαδόχων νόμων ἐκανόνισαν τὰς σχέσεις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἀπέναντι τῆς Πολιτείας. Οἱ Ἄγγλοι ὑπάλληλοι δὲν δύνανται νὰ συνεταιρίζωνται παρὰ μόνον δι' αὐστηρῶς ἐπαγγελματικοὺς σκοπούς. Εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ κυβέρνησις τοῦ Μπονκοὺρ ἀνετράπη ὑπὸ τοῦ σοσιαλιστικοῦ κόμματος τῇ ἀπαιτήσει τῶν ὑπαλλήλων. Τὰ κόμματα εἶναι ποὺ πταίουν, λέγει, διότι διὰ τοὺς ἰδίους σκοποὺς μετέβαλον τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους εἰς ἐκλογικούς των πράκτορας, ἀλλὰ τὰ κόμματα τῆς Ἀγγλίας δὲν ζητοῦν τὸ ἴδιον ἀπὸ τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους.

Κατὰ τέταρτον λόγον ὁ κ. Ταρντιὲ προτείνει τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ δημοψηφίσματος, ὅπως ἐν Ἑλβετίᾳ. Τὸ δημοψήφισμα εἰσῆλθεν εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν διαφόρων λαῶν. Λέγει δὲ ὅτι τὸ δημοψήφισμα ἐν Ἑλβετίᾳ ἀπέδειξε τὸν λαὸν πλέον συνετὸν καὶ πλέον οἰκονόμον ἀπὸ τοὺς νομοθέτας του. Τὸ δημοψήφισμα θὰ μᾶς ἀπήλλαττε, λέγει, ἀπὸ τὴν τυραννίαν τῶν κλικῶν. Μεταξὺ τῶν διαφόρων εἰδῶν τοῦ δημοψηφίσματος, ὁ κ. Ταρντιὲ προτιμᾷ τὸ δημοψήφισμα, τὸ ὁποῖον ἰσχύει ἐν Ἀμερικῇ καὶ δι' οὗ ζητεῖται ἡ συγκατάθεσις τοῦ λαοῦ δι' ὡρισμένα ζητήματα.

Πέμπτη μεταρρύθμισις, τὴν ὁποίαν προτείνει ὁ κ. Ταρντιὲ εἶναι ἡ ψῆφος τῶν γυναικῶν, ἡ ὁποία εἰσήχθη εἰς τὰς περισσοτέρας χώρας τοῦ κόσμου. Λέγει δὲ ὅτι διὰ τῆς ψήφου τῶν γυναικῶν δὲν θὰ βελτιωθῇ βέβαια ἡ κατάστασις, ἀλλὰ κηρύσσεται ὑπὲρ αὐτῆς διὰ λόγους ἰσότητος καὶ δικαιοσύνης εἰς τὰ πολιτικὰ δικαιώματα. Ἡ ψῆφος τῆς γυναικὸς δὲν ἔβλαψε τὰ κράτη, εἰς τὰ ὁποῖα εἰσήχθη.

Ἡμεῖς, ὄντες ἐναντίον τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων τῶν γυναικῶν διὰ λόγους ἰδιάζοντας εἰς τὴν Ἑλλάδα, δὲν ἔχομεν νὰ ὠφεληθῶμεν ἐκ τῆς ἐπιχειρηματολογίας τοῦ κ. Ταρντιέ.

Μερικαὶ τῶν μεταρρυθμίσεων τούτων, ὡς ἡ ψῆφος τῶν γυναικῶν, τὸ δημοψήφισμα καὶ ὁ καταστατικὸς χάρτης τῶν ὑπαλλήλων, θὰ ἠδύναντο νὰ γίνουν καὶ δι' ἁπλῶν νόμων, ἀλλ' ὁ κ. Ταρντιὲ θέλει τὰς μεταρρυθμίσεις νὰ θεμελιωθοῦν ἐπὶ συνταγματικῶν διατάξεων. Ἀλλ' ἐὰν ἡ κοινὴ γνώμη ἐν Γαλλίᾳ ὡρίμασε διὰ τὰς μεταρρυθμίσεις ταύτας, θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ γίνουν καὶ ἄνευ μεταρρυθμίσεως τοῦ Συντάγματος. Ἀλλὰ μήπως, ἐὰν ὑπῆρχε κοινὴ γνώμη, δὲν θὰ ἠδύνατο ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας νὰ διαλύσῃ τὴν Βουλήν, πιεζομένης τῆς Γερουσίας; Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ κ. Ταρντιὲ ἀπαντᾷ εἰς τὸ ἐρώτημα, διότι ὡς πρόεδρος τῆς κυβερνήσεως δὲν ἐπρότεινε τὴν διὰ νόμων διόρθωσιν τῶν κακῶν, τὰ ὁποῖα ἀπαριθμεῖ;

—«Διότι, ἀπαντᾷ, ὑπῆρξα τρεῖς φορὰς πρωθυπουργός, τὴν πρώτην τρεῖς μῆνας, τὴν δευτέραν ὀκτὼ καὶ τὴν τρίτην δύο, ποτὲ δὲν εἶχα πλειοψηφίαν σταθερὰν καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν εὑρισκόμην πάντοτε ἐν μειοψηφίᾳ. Ἐντὸς τριῶν μηνῶν μοῦ ἐτέθη ζήτημα ἐμπιστοσύνης 40 φορὲς καὶ μίαν ὡραίαν πρωΐαν ἀνετράπην ὑπὸ τῆς Γερουσίας δίχως λόγον».

Μεταξὺ τῆς ἀθλιότητος ταύτης, ὅπου αἱ κυβερνήσεις εἶναι ἔρμαιον τῶν παρασκηνίων καὶ πίπτουν διὰ τὸ τίποτε, καὶ τοῦ ἰδικοῦ μας συστήματος, τοῦ νὰ δύναται μία κυβέρνησις νὰ μένῃ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ παρανομοῦσα, ἡ κραυγὴ μία πρέπει νὰ εἶναι: «μεταρρύθμισις ἢ ἐπανάστασις». Ἡ Ἑλλὰς συγκεντρώνει καὶ τὰ δύο κακά, καὶ τὴν τυραννίαν τῆς κυβερνήσεως καὶ τὴν διαφθορὰν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας. Νομίζομεν ὅτι τὸ κύριον σημεῖον πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐνίσχυσις τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἐν τῷ κοινοβουλευτικῷ πολιτεύματι. Ἡμεῖς εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιτύχωμεν τὸ τοιοῦτον, δίχως μίαν ριζικὴν καὶ ἴσως βιαίαν μεταβολήν. Εἰς τὴν Γαλλίαν θὰ ἦτο ἴσως δυνατὸν ἡ μεταβολὴ νὰ ἐπέλθῃ καὶ ἄνευ συνταγματικῆς μεταρρυθμίσεως, ἀφ' οὗ ὁ κ. Ταρντιὲ εἶναι τόσον ὀλιγαρκής. Ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ τῆς ἀδυναμίας του ἀναφωνεῖ ἐν τέλει: «Αὐτὰ μόνον ζητῶ, δὲν εἶναι πολλά, ἀλλ' εἶναι τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα».

Ἡ γαλλικὴ Δημοκρατία εἶναι μία τῶν ἰσχυροτέρων Δυνάμεων τῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ κόσμου ὅλου, ὁ δὲ γαλλικὸς λαὸς ἔχει τεραστίας ὑλικὰς καὶ ἠθικὰς δυνάμεις καὶ ἴσως θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ εὕρῃ τὴν δύναμιν τῆς ἀναγεννήσεώς του εἰς μίαν ἠθικὴν μᾶλλον ἐπανάστασιν ἐν τῷ πολιτικῷ βίῳ τοῦ ἔθνους παρὰ εἰς τὴν προτεινομένην συνταγματικὴν μεταρρύθμισιν.

Γ. Σ. ΦΡΑΓΚΟΥΔΗΣ

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΚΑΡΔΙΑΣ

ΗΛΕΚΤΡΟΚΑΡΔΙΟΓΡΑΦΟΣ

Διὰ τοῦ μοναδικοῦ τούτου Μηχανήματος ἐπιτυγχάνεται ἀκριβὴς καὶ τελεία διάγνωσις ὅλων τῶν νοσημάτων τῆς ΚΑΡΔΙΑΣ καὶ τῆς ΑΟΡΤΗΣ, ἤτοι αἱ ταχυκαρδίαι, βραδυκαρδίαι, ἀρρυθμίαι, ἐκτακτοσυστολαί, αἱ μυοκαρδῖτιδες, ἐνδοκαρδῖτιδες (πάθησις τῶν βαλβίδων) ἡ ἐξασθένησις, ὑπερτροφία, ὑπερλίπανσις καὶ σύφιλις τῆς καρδίας, ἡ ὑπερσυμπαθητικοτονία, ὑπερβαγοτονία, ἡ νεύρωσις τῆς καρδίας, ἡ ἀορτίτις, στηθάγχη, ψευδοστηθάγχη καὶ ἐν γένει πᾶσα συγγενὴς καὶ ἐπίκτητος πάθησις τῆς καρδίας.

Τὸ Μηχάνημα τοῦτο εἶναι ἐγκατεστημένον εἰς τὸ ἰδιωτικὸν Ἰατρεῖον τοῦ

ΔΙΔΑΚΤΟΡΟΣ κ. Δ. ΑΡΧΙΓΕΝΟΥΣ ΕΙΔΙΚΟΥ ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΥ

ΠΑΤΗΣΙΩΝ 107, ΣΤΑΣΙΣ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΝΘΑ ΔΕΧΕΤΑΙ 8—10 π. μ. ΚΑΙ 2—6 μ. μ.

ΓΙΑ ΝΑ ΧΟΡΕΨΕΤΕ

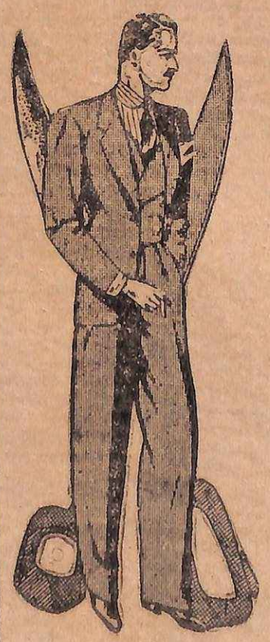

τὶς Ἀποκρηὲς θὰ χρειασθῆτε ἕνα ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΚΟΣΤΟΥΜΙ ἀμπιγιὲ ἢ ἕνα ΣΜΟΚΙΝ ἀπὸ καλὸ ΑΓΓΛΙΚΟ ΥΦΑΣΜΑ. Ἕνα τέτοιο θαυμάσιο καὶ σοβαρὸ ΚΟΣΤΟΥΜΙ ἢ ἕνα ΣΜΟΚΙΝ θὰ τὸ ἀποκτήσετε μὲ μικρὰς δόσεις

ΜΟΝΟΝ ΑΝ ΑΠΟ ΤΩΡΑ

ἀποταθῆτε εἰς τὴν

ΕΤΑΙΡΙΑΝ ΣΤΑΡΡ Α.Ε.

ΑΘΗΝΑΙ:
Στοὰ Ἀρσακείου 12
ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ:
Ὁδὸς Φίλωνος 46—48
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ:
Ὁδὸς Βενιζέλου 22
ΠΑΤΡΑΙ:
Ὁδὸς Μαιζῶνος 109
ΒΟΛΟΣ:
Ὁδὸς Ἑρμοῦ 111

Τὸ Τεχνικὸν προσωπικὸν τῆς ΒΙΒΕΧΡΩΜ, διευθύνουν Ἐπιστήμονες Χημικοὶ πολυετοῦς πείρας καὶ βαθείας μορφώσεως.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑΙ ΝΟΣΟΙ ΚΑΙ Η ΑΣΦΑΛΙΣΙΣ

ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ κ. Μ. ΓΟΥΤΟΥ

Ὀρθῶς ὁ νεαρὸς νόμος 6298 δὲν συμπεριέλαβε μεταξὺ τῶν ἀσφαλιστέων κινδύνων καὶ τὴν ἀνεργίαν, ὡς ἄλλως τε συνέβη καὶ μὲ ἄλλα κράτη οἰκονομικῶς εὐεκτοῦντα περισσότερον ἡμῶν. Ἡ ἀνεργία ἐξελιχθεῖσα εἰς κοινωνικὴν νόσον ἀπροβλέπτου διαρκείας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δώσῃ ἀσφαλεῖς σχετικῶς μαθηματικοὺς ὑπολογισμοὺς διὰ νὰ ἀσφαλισθῇ ὡς εἰς ἐποχὰς ὁμαλῆς οἰκονομικῆς ἐξελίξεως.

Ἀσχέτως τούτου, εἰς τὴν Ἑλλάδα οὔτε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀνέργων γνωρίζομεν ἀκόμη, μαζὶ μὲ τὰ ἄλλα στοιχεῖα, ὅσα εἶναι ἀπαραίτητα διὰ νὰ ἀποτελέσουν τὴν βάσιν τῶν ἀσφαλιστικῶν ὑπολογισμῶν, οἱ ὁποῖοι εἶναι προϋπόθεσις πάσης ἀσφαλίσεως. Οἱ παρὰ τῆς Γεν. Συνομοσπονδίας τῶν Ἐργατῶν τῆς Ἑλλάδος δοθέντες ἀριθμοὶ τῶν ἀνέργων ἀποτελοῦν ἁπλῆν ἐκτίμησιν ἀσχέτως τοῦ ὅτι γενικῶς θεωροῦνται ὡς ὑπερακοντίζοντες τὴν πραγματικότητα.

Ἡ ἀντιμετώπισις ἑπομένως τῆς ἀνεργίας διὰ τῆς ἀσφαλίσεώς της καὶ διὰ τῆς παροχῆς ἐπιδομάτων —σύστημα τοῦ ὁποίου ἡ χρησιμότης τόσον ἀμφισβητεῖται λόγῳ τῶν μεγάλων οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους περικλείει — παρ' ἡμῖν δὲν δύναται κἂν ν' ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον συζητήσεως διὰ τὸν λόγον τῆς ἐλλείψεως στατιστικῶν στοιχείων καὶ ὄχι μόνον διὰ τὰς οἰκονομικὰς συνθήκας τῆς χώρας.

Διὸ καὶ ἡ ἀμελέτητος ἀνάθεσις καὶ τῆς ἀσφαλίσεως τῆς ἀνεργίας εἰς τὸ ἵδρυμα τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ συμπαρασύρῃ καὶ τοὺς λοιποὺς κλάδους αὐτῆς εἰς μοιραίαν καταστροφήν.

Αἱ κοινωνικαὶ ἀσφαλίσεις ὡς γενικὸς θεσμὸς ἐφαρμοζόμενοι τὸ πρῶτον σήμερον ἐν Ἑλλάδι ἔχουν ν' ἀντιμετωπίσουν ἰδίᾳ τὸ πρόβλημα τῆς ὑγείας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ὑπὸ δυσμενεστάτας συνθήκας, ὡς ἴσως δὲν συνέβη τοῦτο εἰς καμμίαν ἄλλην χώραν τῆς Εὐρώπης. Αἱ πρόσφατοι πολεμικαὶ περιπέτειαι, ἡ ἀπότομος ἐπαύξησις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας, αἱ κακαὶ συνθῆκαι ὑφ' ἃς διαβιοῖ ὁ οἰκονομικῶς ἀσθενέστερος ἐργαζόμενος πληθυσμός, κυρίως δὲ ἡ ἔλλειψις ὠργανωμένης κοινωνικῆς πολιτικῆς μέχρι σήμερον (περιθαλψις πενήντων, ἰσχυρὰ οἰκονομικῶς ἀλληλοβοηθητικὰ ταμεῖα, κρατικὰ νοσοκομεῖα, ἰδιωτικὴ ἐν γένει κοινωνικὴ πρόνοια δι' ὁλόκληρον τὸν πληθυσμὸν τῆς χώρας), συνέτειναν εἰς τὸ νὰ εὑρίσκεται ἀκόμη ἡ ὑγεία τοῦ λαοῦ εἰς κατώτερα ἐπίπεδα. Ἡ φυματίωσις κυρίως καὶ ἡ ἑλονοσία ἐμφανίζονται εἰς τὴν χώραν μας ὑπὸ τὴν μορφὴν ὀξυτάτων κοινονόσων. Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς ὑγειονομικῆς ὀργανώσεως τῆς ἀσφαλίσεως ἀσθενείας περίπου τὸ ἓν τέταρτον τῶν κατ' ἔτος θανάτων ὀφείλονται εἰς τὴν φυματίωσιν. Κατὰ δὲ τὴν ὑγειονομικήν μας ὑπηρεσίαν ὁ μέσος ὅρος τοῦ κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ποσοστοῦ θνησιμότητος ἐξ ἑλονοσίας ἀνέρχεται εἰς 9.14 ἐπὶ 10.000 κατοίκων, ἐνῷ εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ Βουλγαρίαν, κράτη τὰ ὁποῖα θεωροῦνται ὡς τὰ μᾶλλον ὑποκείμενα εἰς τὰς ἀσθενείας ταύτας, τὸ ποσοστὸν τῶν θανάτων εἶναι 0.7 ἐν τῇ πρώτῃ καὶ 1.58 ἐν τῇ δευτέρᾳ (ἴδε Φ. Κοπανάρη, Δημοσία Ὑγεία ἐν Ἑλλάδι). Εἶναι φυσικὸν ἄρα, ὅτι ἡ ἀντιμετώπισις τῶν κοινωνικῶν τούτων ἀσθενειῶν μόνον παρὰ τοῦ ἱδρύματος τῶν ἀσφαλίσεων δὲν θὰ φέρῃ τὴν λύσιν τοῦ ὑγειονομικοῦ προβλήματος τῆς χώρας, καίτοι θὰ σημειώσῃ ἀσφαλῆς λίαν ἱκανοποιητικὸν σταθμόν.

Διὰ τὴν ἀποτελεσματικὴν καταπολέμησιν τῶν νόσων τούτων (πρόληψις, θεραπεία) ἀπαιτοῦνται μεγάλα οἰκονομικὰ μέσα (τεχνικὰ ἔργα, μακρὰ παρακολούθησις τῶν ἀσθενῶν, ἀπομάκρυνσις αὐτῶν ἐκ τῶν οἰκογενειῶν των κλπ.). Ἀπαιτεῖται τὸ κοινωνικὸν σύνολον ὡς τοιοῦτον νὰ ἐνδιαφερθῇ καὶ νὰ ἐπιβαρυνθῇ οἰκονομικῶς διὰ τὸν ἀγῶνα κατὰ τῆς φυματιώσεως καὶ ἑλονοσίας.

Τὸ ἔργον τοῦτο πρέπει ν' ἀναλάβῃ τὸ κράτος ἢ καὶ τὸ ἵδρυμα τῶν ἀσφαλίσεων (εἰς τὴν Ἰταλίαν ἰδιαιτέρα ἀσφάλισις τῆς φυματιώσεως ἔφερε θαυμαστὰ ἀποτελέσματα), εἰς τὸ ὁποῖον ὅμως πρέπει νὰ δοθῇ καὶ πρόσθετος εἰδικὸς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πόρος.

Ἡ κοινωνική μας πολιτικὴ πρέπει ἐπὶ τέλους ν' ἀποκτήσῃ τὸν ρυθμόν της, διότι σήμερον ἐμφανίζεται τελείως ἀσυνεπὴς πρὸς ἑαυτὴν καὶ ἄνισος, ἀναγνωρίζουσα δυαδικὸν σύστημα εἰς τὴν ἀσφάλισιν: ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ σύστημα τοῦ ἱδρύματος τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, τὸ ὁποῖον ἀφέλαβε τὸν γενικοῦ ἐνδιαφέροντος ἀλλὰ καὶ δυσχερῆ ἀγῶνα τῆς ἀνεψώσεως τοῦ πεδίου τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ διὰ τῶν ἀποκλειστικῶν πόρων τοῦ ἐργάτου καὶ τοῦ ἐργοδότου, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ σύστημα τῶν καθ' ἕκαστον ταμείων, τὰ πλεῖστα τῶν ὁποίων, καίτοι εἶναι ἁπλῶς ταμεῖα μόνον συντάξεως, στηρίζονται κατὰ μέγα μέρος εἰς κοινωνικοὺς πόρους. Εἶναι ἀνεξήγητος ὄντως ἡ εὐκολία μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Ἕλλην νομοθέτης ἀνεγνώρισεν ἐπανειλημμένως εἰς ὠργανωμένας ὁμάδας (ἰατρούς, δικηγόρους κλπ.) ἢ ἔστω καὶ εἰς εἰδικὰς κατηγορίας ἐργατῶν τὸ δικαίωμα, ὅπως ἐπιβαρύνωσι τὴν κατανάλωσιν δι' οἰκονομικῶν βαρῶν, ὧν τὸ προϊὸν ἔχει προορισμὸν νὰ διατίθεται εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε ὑπὲρ μικροῦ σχετικῶς ἀριθμοῦ ἀτόμων ἐκ τῶν ἐργαζομένων καὶ ἔτι μικροτέρου ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὁ ὄγκος τῶν ἀπορωτέρων ἐν γένει τάξεων. (Οὕτω π.χ. τὸ ταμεῖον ἀσφαλίσεως ἀρτεργατῶν ἐπιβαρύνει μὲ 3 ½ λεπτὰ κατ' ὀκᾶν τὸν ἀλεθόμενον σῖτον ὅλης τῆς παραγωγῆς τῶν ἀλευρομύλων. Τὸ ταμεῖον ἀσφαλίσεως μυλεργατῶν μὲ 2 λεπτὰ κατ' ὀκᾶν τοῦ ἀλεθησομένου σίτου, ἐκ τῶν ὁποίων μόνον ἡ εἰσπραξις τοῦ 1 λεπτοῦ στηρίζεται ἐπὶ τοῦ νόμου, ἡ εἰσπραξις δὲ τοῦ ἑτέρου ἐγένετο διὰ τῆς ἐπὶ τούτῳ αὐξήσεως τῆς διατιμήσεως κατὰ προφανῆ καταχρησιν ἐξουσίας. Τὸ ταμεῖον ἀσφαλίσεως καπνεργατῶν 4 % ἐπὶ τοῦ ἐνιαίου φόρου τοῦ καπνοῦ, τὸ ταμεῖον συντάξεως προσωπικοῦ ΣΠΑΠ 5 λεπτὰ ἐφ' ἑκάστου εἰσιτηρίου τῶν σιδηροδρόμων ΣΠΑΠ, 10 λεπτὰ δὲ ἐφ' ἑκάστης φορτωτικῆς καὶ δελτίου ἀποσκευῶν, τὸ ταμεῖον συντάξεως προσωπικοῦ σιδηροδρόμων Θεσσαλίας 20 λεπτὰ ἐπὶ τῶν φορτωτικῶν καὶ 10 λεπτὰ ἐπὶ τῶν εἰσιτηρίων, τὸ ταμεῖον συντάξεως προσωπικοῦ ἀεροφώτος Πειραιῶς 4½ λεπτὰ ἐφ' ἑκάστης ὀκᾶς παραγομένου κώκ καὶ 6 λεπτὰ ἐφ' ἑκάστου κιλοβάτ ἀερίου, τὸ ταμεῖον συντάξεως ἐκτελωνιστῶν 5 δραχμὰς ἐφ' ἑκάστης πράξεως εἰσαγωγῆς, τὸ ταμεῖον αὐτοκινητιστῶν 1.68 ἐφ' ἑκάστου γαλονίου βενζίνης κλπ.).

Οἱ κοινωνικοὶ οὗτοι πόροι δὲν εἶναι δίκαιον νὰ διατίθενται ὑπὲρ ὡρισμένης μικρᾶς κατηγορίας ἐργαζομένων. Προερχόμενοι ἐκ τοῦ συνόλου πρέπει καὶ νὰ διατίθενται καὶ διὰ τὴν καλυτέρευσιν τοῦ ἐπιπέδου τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ὅλων τῶν ἐργαζομένων ἢ καὶ εὐρύτερον ἀκόμη καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπορωτέρων ἐν γένει τάξεων, ἄλλως δημιουργεῖται ἡ ἐντύπωσις ὅτι ὡρισμέναι ἐργαζόμεναι τάξεις ἀπολαύουν οὐσιώδη πλεονεκτήματα εἰς βάρος τῶν ἄλλων ἐργαζομένων τάξεων, τὰς ὁποίας ἐπιβαρύνουν ὡς καταναλωτάς.

Στοιχειώδης ἀντίληψις δικαιοσύνης ἐπιβάλλει, ὅπως οἱ κοινωνικοὶ πόροι ἀφαιρεθοῦν ἀπὸ τὰ διάφορα εἰδικὰ ταμεῖα, διατεθοῦν δὲ τὸ ταχύτερον ὑπὲρ τοῦ συνόλου τῶν ἐργαζομένων. Τοῦτο θέλει ἐπιτευχθῆ ἂν διατεθοῦν διὰ τὸν κατὰ τῆς φυματιώσεως καὶ τῆς ἑλονοσίας ὑγειονομικὸν ἐξοπλισμὸν τῆς χώρας μὲ τὰ συγχρονισμένα ἀπαραίτητα μέσα. Οὕτω δὲ διὰ τῆς ἑνιαίας ἀντιμετωπίσεως τῶν ἀσθενειῶν τούτων θὰ ἀπαλλαχθῇ ἡ καθ' ἕκαστον κατηγορία τῶν ἐργατῶν ἀπὸ τὸ μωσαϊκὸν τῶν παροχῶν, αἵτινες εἰς ἄλλα μὲν ταμεῖα εἶναι λίαν πλουσιοπάροχοι, εἰς ἄλλα δὲ πενιχραί. Συγχρόνως δὲ ἡ ἀνάθεσις εἰς ἑνιαῖον ὀργανισμὸν τῆς ἀντιμετωπίσεως τῆς φυματιώσεως καὶ τῆς περιθάλψεως τῶν φυματικῶν ὅλων τῶν ταμείων θὰ ἀποκαταστήσῃ καὶ τὴν πειθαρχίαν, ἥτις πρέπει νὰ ὀφείλεται ἐκ μέρους τῶν ἀσθενῶν διὰ τὸ συμφέρον τῆς ὑγείας των εἰς τὴν Διοίκησιν, πειθαρχίαν λίαν σήμερον ἠλαττωμένην εἰς πολλὰ ταμεῖα, ἅτινα συχνὰ ὑποκύπτουν εἰς τοὺς ἐκβιασμοὺς τῶν ἀσθενῶν.

Ὁ ἀγὼν κατὰ τῶν δύο ἀσθενειῶν πρέπει νὰ συντονισθῇ, τοσοῦτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον ἡ μία προλειαίνει τὸν δρόμον πρὸς τὴν ἑτέραν. Ἡ ἀνάγκη τῆς καταπολεμήσεως τῶν δύο τούτων κοινωνικῶν νόσων εἶναι τόσον ἐπιτακτικὴ καὶ ἡ τοιαύτης μέλλουσα νὰ προκύψῃ ὠφέλεια τόσον γενικὴ καὶ ἀπὸ ἀνθρωπιστικῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἐθνικῆς οἰκονομίας, ὥστε ἂν οἱ γεννησόμενοι συνδυασμοὶ ἀποδείξουν ἀνεπαρκεῖς τοὺς ὑφισταμένους κοινωνικοὺς πόρους, περὶ τὰ 106 ἑκατομμύρια, δὲν πρέπει νὰ διστάσῃ κανεὶς εἰς τὸ νὰ αὐστήσῃ τὴν αὔξησιν αὐτῶν ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ ἀναγκαίου.

Εἰδικότερον θὰ ἠδύνατο νὰ συζητηθῇ καὶ τοῦτο, ἂν θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιβαρυνθοῦν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων αὐτῶν καὶ ἐκείνα αἱ ἐπιχειρήσεις, τῶν ὁποίων αἱ μηχανικαὶ ἐγκαταστάσεις ἀντικατέστησαν μέγαν ἀριθμὸν ἐργατικῶν χειρῶν, ἐφ' ὅσον αἱ ἐπιχειρήσεις αὗται ἐλάχιστα συνεισφέρουν εἰς τὸ ἵδρυμα τῶν ἀσφαλίσεων.

Μ. ΓΟΥΤΟΣ

Ν. Ο. ΓΙΑΒΟΠΟΥΛΟΣ

Ἰατρός, Ἀφροδισιολόγος

Ὁδ. Πανεπιστημίου 4 (Πλατ. Μητροπόλεως)

Τηλέφωνον 25-408

"ΙΚΑΡΟΣ,,

Σᾶς χρειάζεται Βερνίκι εἰδικὸν διὰ λιθογραφημένα μέταλλα, ἀντέχον εἰς ὑψηλὴν θερμοκρασίαν; Τηλεφωνήσατε: 41-675 ΒΙΒΕΧΡΩΜ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Η ΑΥΤΑΡΚΕΙΑ ΩΣ ΔΟΓΜΑ

Τοῦ κ. ΠΑΝ. Ι. ΔΕΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ἡ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος διαπιστωθεῖσα ἐλαφρὰ βελτίωσις τῆς παγκοσμίου οἰκονομικῆς καταστάσεως, ὀφειλομένη κυρίως εἰς ἀπροβλέπτως ἐμφανισθέντας κατ' ἔκτασιν περιωρισμένους συντελεστάς, ἐχαιρετίσθη μὲ ἀνυπόκριτον ἐνθουσιασμὸν ὡς σταθερὰ καὶ ὁριστικὴ πλέον ἀπαρχὴ πλήρους ἀναρρώσεως τῆς διεθνοῦς οἰκονομίας. Ὁ ἐνθουσιασμὸς οὗτος ἐφ' ὅσον τείνει νὰ ἐπικουρήσῃ ἀπὸ τῆς ψυχολογικῆς αὐτῆς πλευρᾶς τὴν γιγάντιον προσπάθειαν πρὸς ἔξοδον ἐκ τῆς παρούσης δυσχεροῦς καταστάσεως, εἶναι ὄχι μόνον σκόπιμος, ἀλλὰ καὶ ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖος. Δὲν πρέπει ὅμως αὐθυποβαλλόμενοι τρόπον τινὰ ἀπὸ μερικὰς σποραδικὰς καὶ ἀσταθμήτους εἰσέτι ἐνδείξεις οἰκονομικῆς ἀναζωογονήσεως, νὰ θεωρήσωμεν ὡς ὁριστικῶς ὑπερπηδηθεῖσαν τὴν κρίσιμον περίοδον, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἀπὸ μακροῦ ἤδη κλυδωνιζόμεθα.

Ὁ ὀπτιμισμὸς εἶναι ὠφέλιμος ἐφ' ὅσον δὲν ἐξικνεῖται εἰς πάντελῆ παραγνώρισιν τῆς βοώσης πραγματικότητος.

Ἡ περίοδος ἣν διατρέχομεν χαρακτηρίζεται κυρίως ἀπὸ μίαν παγίαν ὀργανικὴν νοσηρότητα καὶ μίαν ἔκδηλον ἀνισορροπίαν εἰς τὰς μεταξὺ πάντων τῶν οἰκονομικῶν παραγόντων ἀμοιβαίας σχέσεις. Αἱ μονομερεῖς ἐπὶ μέρους προσπάθειαι πρὸς ἀποσόβησιν ἐπικειμένων καταστροφῶν, αἱ ἐσπευσμέναι καὶ ἀμελέτητοι ἐνέργειαι πρὸς περιστολὴν καὶ ἐξουδετέρωσιν τῶν ὑπὸ τῆς ἐξαπολυθείσης θυέλλης ἐπαπειλουμένων κινδύνων, τὸ αὐστηρῶς καὶ ἀποκλειστικῶς ἐθνικιστικὸν πνεῦμα, ὅπερ ἐμπνέει τὰς πρὸς ἐξισορρόπησιν τῆς δεινῶς κλονιζομένης οἰκονομίας κατευθυνομένας προσπαθείας δὲν ἐπιτυγχάνουν εἰμὴ τὴν διαιώνισιν καὶ ὁλονὲν ἐπὶ τὰ χείρω τροπὴν τῆς ἀρκετὰ ἤδη βεβαρημένης παγκοσμίου οἰκονομικῆς καταστάσεως.

Τὰ αἴτια τῆς παρατάσεως τῆς παγκοσμίου κακοδαιμονίας δέον νὰ ἀναζητηθοῦν εἰς τὰ ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῆς ἐκδηλώσεως διαπραχθέντα καὶ ἐξακολουθητικῶς διαπραττόμενα σφάλματα οἰκονομικῆς τακτικῆς. Διότι εἶναι φανερὸν ὅτι οὐδέποτε θὰ κατωρθοῦτο δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ μία παγκόσμιος ἁρμονία εἰς τὴν παραγωγὴν καὶ κατανάλωσιν τῶν ἀγαθῶν, ἤτις θὰ σημάνῃ τὴν ὁριστικὴν ἔξοδον ἐκ τοῦ κύκλου τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως, ἐφ' ὅσον, ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς πάντα τὰ κράτη καὶ ἕν ἕκαστον τούτων κατ' ἰδίαν, προσπαθοῦν δι' ὅλων των τῶν μέσων νὰ περιορίσουν τὰς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγωγάς, εἰς τὸ ἀκρότατον δυνατὸν minimum, ἀφ' ἑτέρου πάντα ἐπίσης τὰ κράτη καὶ ἕν ἕκαστον κατ' ἰδίαν καταβάλλουν τὰς αὐτὰς καὶ μείζονας ἔτι προσπαθείας διὰ νὰ αὐξήσουν τὴν παραγωγήν καὶ τὴν τοποθέτησιν τῶν ἰδίων των προϊόντων εἰς τὰς ἀγορὰς τῶν λοιπῶν κρατῶν, αἵτινες γνωρίζουν ἐκ τῶν προτέρων ὅτι εἶναι κλεισαί, διὰ τοὺς ἰδίους λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους καὶ αὐτὰ τὰ ἴδια κλείουν τὰς ἰδικάς των.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διὰ τῶν ἀλληλοσυγκρουομένων ἐπὶ μέρους λαμβανομένων μέτρων ὄχι μόνον δὲν ἐπιτυγχάνεται ἡ ἐπιδιωκομένη βελτίωσις τῆς παγκοσμίου καταστάσεως, ἀλλὰ ὅλως ἀντιθέτως περιπλέκεται αὕτη εἰς ἀφάνταστον βαθμόν. Διότι δέον νὰ ἐννοηθῇ καλῶς ὅτι τὸ βασικὸν σφάλμα πάντων τῶν ὑπὸ τῆς κρίσεως χειμαζομένων κρατῶν ἐν τῇ πρὸς ἀποτελεσματικὴν ἀντιμετώπισιν αὐτῆς κλιπευθυνομένῃ προσπαθείᾳ των, ἔγκειται εἰς τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἡ ποθουμένη βελτίωσις δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ κεχωρισμένως διὰ μίαν ἑκάστην χώραν καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς παγκοσμίου τοιαύτης. Ἡ ὑπὸ τὰς σημερινὰς οἰκονομολογικὰς διαμορφώσεις ἀλληλεξάρτησις ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ πεδίου, πασῶν τῶν χωρῶν τοῦ κόσμου εἶναι τόσον στενὴ καὶ τόσον ἀνοιπόφευκτος, ὥστε εἶναι λογικῶς ἀδύνατον νὰ ἐννοηθῇ, ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς οἰκονομικῆς κρίσεως καὶ διαταραχῆς, εὐημερία καὶ οἰκονομικὴ εὐπραγία μιᾶς μεμονωμένης χώρας ἢ ἑνὸς κεχωρισμένου συγκροτήματος χωρῶν. Ἡ βάσις τῆς σημερινῆς παγκοσμίου κακοδαιμονίας εἶναι πολὺ βαθυτέρα ἀπὸ ὅ,τι ἐνομίσθη ἀρχικῶς, ἢ ἀπὸ τῆς ἐπομένης τοῦ παγκοσμίου πολέμου διαφοροποίησις τόσον τῆς οἰκονομικῆς ὅσον καὶ τῆς ἐθνολογικῆς καταστάσεως πλείστων χωρῶν τοῦ κόσμου ἤνοιξε διὰ μίαν ἑκάστην ἐκ τούτων νέους σμούς.

Ἡ ἀνεξαρτοποίησις τῶν ἀποικιῶν, αἱ μεγάλαι ἀκινητοποιήσεις, αἱ τεχνηταὶ σταθερτὰς πολιτικὰς αἰτίας ἐθνημιούργησαν ἐντελῶς νέας περιπλόκους καταστάσεις, εἰς τὰς ὁποίας μόνη διέξοδος ἐμφανίζεται ἡ διεθνὴς συνεργασία, ὁ διεθνὴς καταμερισμὸς τῆς παραγωγῆς καὶ ἡ δικαιοτέρα κατανομὴ τῶν εἰσοδημάτων. Οἱ ἐφαρμοζόμενοι πάρα πασῶν τῶν χωρῶν πολιτικοὶ καὶ οἰκονομικοὶ ἐθνικισμοὶ ἐδημιούργησαν τοιαύτην ἀναστάτωσιν ἐν τῇ διεθνεῖ οἰκονομίᾳ, τοσαῦται συγκεχυμέναι καὶ ἀκαθόριστοι εἶναι αἱ ἰδέαι, αἱ τάσεις καὶ αἱ κατευθύνσεις ὅσον ἀφορᾷ τὰ οἰκονομικὰ προβλήματα, τοσαύτη ἡ σύγχυσις καὶ ἡ διαταραχή, ὥστε τὰ ἀμελετήτως προτεινόμενα καὶ σπασμωδικῶς λαμβανόμενα ἐξυγιαντικὰ μέτρα παρὰ μιᾶς ἑκάστης ἐκ τῶν ὑπὸ τῆς οἰκονομικῆς καταιγίδος χειμαζομένων χωρῶν, πλήσσοντα πάσας τὰς λοιπὰς χώρας, στρέφονται τελικῶς καὶ ἐναντίον αὐτῆς ταύτης τῆς ἐφαρμοζούσης αὐτὰ χώρας. Βαρεῖα φορολογία διὰ πολεμικὰ χρέη, πάντος εἴδους ἐπανορθώσεις, δημιουργία νέων κρατῶν μὲ χιλιάδας χιλιομέτρων τελωνειακῶν τειχῶν, πολιτικαὶ ἐπαναστάσεις καὶ διαταραχαὶ ἀποτελοῦν ἕνα ἀδιάσπαστον κλοιόν, ὅστις πιέζει πανταχόθεν τὴν διεθνῆ κίνησιν καὶ δημιουργεῖ ἀντιθέτους ροπὰς πρὸς τὴν ἑνότητα τῆς διεθνοῦς οἰκονομίας.

Ἀλλ' ἡ ἀκολουθουμένη μέχρι τοῦδε τακτικὴ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ὄγκου τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων, εἶναι ἀνάγκη ἐκ βάθρων ν' ἀναθεωρηθῇ. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ὀπισθοδρομήσωμεν καὶ νὰ ἀναζητήσωμεν τὴν σωτηρίαν εἰς τοὺς ἁπλοῦς ὅσον καὶ ὑγιεῖς οἰκονομικοὺς νόμους ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν ὁποίων ἐβάδισεν αἰώνων οἰκονομικὴ ζωή.

Διὰ νὰ εἶναι ἀπρόσκοπτος ἡ ἐξέλιξις τῆς οἰκονομίας, πρέπει ἡ οἰκονομικὴ δρᾶσις νὰ προσαρμόζεται ἑκάστοτε πρὸς τὰς ὑφισταμένας ἀνάγκας, ἡ προσφέρουσα παραγωγὴ νὰ προσαρμόζεται πρὸς τὴν ζήτησιν τοῦ πληθυσμοῦ. Νὰ παράγωμεν ὄχι ὅσα δυνάμεθα, ἀλλ' ὅσα χρειαζόμεθα διὰ τὰς ἀνάγκας μας.

Αἱ μηχανικαὶ καὶ τεχνικαὶ τελειοποιήσεις δὲν ἔγιναν βεβαίως διὰ τὴν καταστροφὴν τῆς ἀνθρωπότητος, ἐν τούτοις ὡς αὗται σήμερον ἐφαρμόζονται ἐκεῖ ὁδηγοῦν. Ἡ τεχνικὴ πρόοδος, εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ μέγιστον μέρος ὀφείλεται ἡ ὑπερπαραγωγή, συνεπικουρούντων καὶ τῶν προστατευτικῶν δασμῶν, ηὔξησεν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τὴν ἀναλογίαν τῶν παγίων κεφαλαίων, τὰ ὁποῖα ὑποχρεώνουν αὐτὰς νὰ παράγουν ὁλονὲν μεγαλυτέρας ποσότητας ἀγαθῶν.

Τὸ μόνον ἀποτέλεσμα τοῦ κρατοῦντος ἐθνικιστικοῦ πνεύματος, ὅπερ δέον ἀφεύκτως ν' ἀναμένεται, ἐφ' ὅσον τὸ ἐθνικιστικὸν πνεῦμα κλείει τοὺς ὀφθαλμοὺς, πρὸ τῆς ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης τῆς διεθνοῦς καὶ ἀμοιβαίας ἀνταλλαγῆς τοῦ πλούτου τῆς γῆς, θὰ εἶναι μελλοντικὴ πτωχεία καὶ γενικὸς ὑποβιβασμὸς τοῦ ἐπιπέδου τῆς ζωῆς.

Τὰ συμπτώματα τῆς καταστάσεως αὐτῆς ἤρχισαν ἐκδηλούμενα ὑπὸ τὴν πλέον τραγικὴν αὐτῶν μορφήν, συνέβη νὰ ἔχωμεν ταυτοχρόνως εἰς ἄλλας μὲν περιοχὰς κρίσεις ὑπερπαραγωγῆς, εἰς ἄλλας δὲ λιμόν. Τὸ καταπληκτικὸν τοῦτο φαινόμενον «παγκοσμίου» οἰκονομίας, τοιαύτη πραγματικῶς δὲν ὑφίσταται, ἀλλ' ὑφίστανται διάφοροι μεγάλαι οἰκονομικαὶ μονάδες (τὰ κράτη), αἱ δὲ οἰκονομικαὶ αὗται μονάδες συνδέονται μὲν πρὸς ἀλλήλας διὰ τῶν διεθνῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν, ἀλλ' ὁσονδήποτε καὶ ἂν εἶναι προηγμέναι, αὗται πόρρω ἀπέχουν ἀπὸ τοῦ νὰ ἔχουν τοιαύτην πυκνότητα καὶ ἔντασιν ὥστε νὰ ἐπιφέρουν στενὸν σύνδεσμον τῶν οἰκονομικῶν μονάδων καὶ νὰ ὑφίσταται πράγματι παγκόσμιος οἰκονομία. Ἡ ὑπερπαραγωγὴ ἀποτελεῖ ἀναμφισβητήτως τὸν κυριώτερον συντελεστὴν τῆς σημερινῆς δυστυχίας, εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ κυρία αἰτία καὶ ἡ ἀφετηρία τῆς παρούσης κρίσεως ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸ μεταπολεμικῶς κυριαρχῆσαν δόγμα τῆς ἀπολύτου αὐταρκείας ἑκάστης οἰκονομικῆς μονάδος εἰς ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς παραγωγικῆς της δυναμικότητος. Ὁ κόσμος ἐζήτησε τὴν σωτηρίαν εἰς τὴν ἀφθονίαν καὶ ἡ ἀφθονία θὰ γίνῃ ἡ καταστροφή του, ἡ ρίζα τοῦ κακοῦ ἔγκειται εἰς τὴν ἐκ τῆς τακτικῆς τῆς αὐταρκείας προελθοῦσαν παγκόσμιον ἀνισορροπίαν μεταξὺ παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως. Ἡ τάσις πρὸς τὴν ἀπόλυτον αὐτάρκειαν ἐπέφερε μίαν παγκόσμιον διαταραχὴν εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως, εἶναι γνωστὸς ὁ οἰκονομικὸς νόμος καθ' ὃν ἡ ἀξία τῶν ἀγαθῶν βασίζεται ἐπὶ τῆς ἐλαχίστης χρησιμότητος αὐτῶν, καθ' ὅσον εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι αἱ ἀνάγκαι παραμένουν ἀκόρεστοι, ἀλλ' εἶναι ἐπίσης ἀληθὲς ὅτι ἡ ἔνταστις αὐτῶν βαίνει φθίνουσα ἐφ' ὅσον δύνανται νὰ ἐξυπηρετηθοῦν δι' ἀγαθῶν. Ἐφ' ὅσον αὐξάνει ἡ παραγωγὴ ἀγαθῶν, ἐπὶ τοσοῦτον ταῦτα ἐξυπηρετοῦν ὀλιγώτερον ἐπιτακτικὰς ἀνάγκας καὶ κατ' ἀκολουθίαν αἱ τιμαὶ τῶν ἀγαθῶν τούτων πίπτουν, διότι οἱ ἔχοντες ὀλιγώτερον ἐντατικὰς ἀνάγκας, μικροτέραν μόνον τιμὴν εἶναι διατεθειμένοι νὰ πληρώσουν. Οὕτω δημιουργεῖται ὑπερπαραγωγὴ διὰ τῆς πτώσεως τῶν τιμῶν τῶν ἀγαθῶν, ὁπότε οἱ παραγωγεῖς δὲν δύνανται πλέον νὰ ἱκανοποιηθοῦν.

Κατὰ τὴν παροῦσαν κρίσιν παρουσιάσθη τὸ φαινόμενον ὄχι μόνον μερικῆς ὑπερπαραγωγῆς (ὡρισμένων κλάδων τῆς παραγωγῆς), ὅπερ ἀποτελεῖ ἔν ἐκ τῶν μᾶλλον συνήθων χαρακτηριστικῶν ὅλων τῶν κρίσεων, ἀλλὰ τῆς γενικῆς ὑπερπαραγωγῆς, ὀφειλομένης εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ συνολικὸν εἰσόδημα δὲν εἶναι εἰς θέσιν ν' ἀγοράσῃ τὴν συνολικὴν παραγωγήν, τ' ἀποτελέσματα τούτου εἶναι γνωστά, ἀπότομος καὶ γενικὴ πτῶσις τῶν τιμῶν εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς οἰκονομίας καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀπαθλίωσις τῶν παραγωγῶν ὅλου τοῦ κόσμου. Εἶναι πλάνη νὰ θεωρῆται ὅτι ἡ διὰ παντὸς μέσου ἐπαύξησις τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς ἑκάστης χώρας ὑπὲρ τὴν δυνατότητα τῆς τοποθετήσεως τῶν ἐκ ταύτης προϊόντων, εἰς ἐποχὴν γενικῆς συστηματοποιήσεως τῶν παντὸς εἴδους περιορισμῶν, ἀποτελεῖ πραγματικὴν προστασίαν καὶ ἐξυγιαντικὴν προσπάθειαν τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας, καθ' ὅσον ἡ ἀνάπτυξις εἰς ὅλα τὰ κράτη ἐθνικῶν βιομηχανιῶν χάριν εἰς τὰ μέτρα δασμολογικῆς προστασίας, ἡ εὑρεῖα ἐφαρμογὴ τῶν μεθόδων τῆς ὀρθολογιστικῆς ὀργανώσεως τῆς παραγωγῆς, ὁ ἐκβιομηχανισμὸς τῆς γεωργίας, αἱ τεχνητῶς ὑψηλαὶ τιμαί, ὁ ἐπεκταθεὶς καὶ τὰ πάντα περιλαβὼν κρατικὸς προστατευτισμὸς ἀποτελοῦν τοὺς κυριωτέρους συντελεστὰς τῆς παρούσης παγκοσμίου οἰκονομικῆς ἐμπλοκῆς.

Ὁ φρενήρης οὗτος δρόμος πρὸς τὴν ὁλοκληρωτικὴν αὐτάρκειαν ὡς ἄμεσον ἀποτέλεσμα ἔσχε τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἐπέκτασιν τῶν ἀντιδράσεων, ἀντιθέσεων καὶ διαταραχῶν, μεταξὺ τῶν διαφόρων οἰκονομιῶν, διότι ἑκάστη οἰκονομία παρουσιάζει ἰδιαίτερα προσόντα ἢ μειονεκτήματα ἀναλόγως τῶν ὁποίων δύναται νὰ προσαρμοσθῇ ταχύτερον ἢ ἀργότερον πρὸς τὴν διαφοροποιητικὴν δύναμιν τῆς παγκοσμίου οἰκονομίας. Ἡ τεχνικὴ πρόοδος καὶ τὸ διὰ ταύτης ἐπιτυγχανόμενον μικρότερον κόστος παραγωγῆς, τείνουν νὰ δημιουργήσουν μίαν εἰδίκευσιν ἐν τῇ παγκοσμίῳ οἰκονομίᾳ πρὸς τὴν τάσιν ὅμως ταύτην καὶ οἱονεὶ εἰς ἀντίρροπον ταύτης δημιουργεῖται ἡ ἀντίθετος, ἡ τάσις τῆς αὐταρκείας καὶ τοῦ προστατευτισμοῦ, ἡ ὁποία ἀκριβῶς διὰ τῆς ἐκπτώσεως τῶν νομισμάτων καὶ τῆς ὑψώσεως τῶν τελωνειακῶν τειχῶν, τείνει νὰ ἐξισώσῃ τὸ διεθνὲς κόστος παραγωγῆς, ὥστε τοῦτο νὰ ἰσοῦται σὺν δασμὸς πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τοιοῦτον, ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἐξισορρόπησις τοῦ διεθνοῦς prix de revient εἶναι ἐν τοῖς πράγμασιν ἀδύνατος, διότι ὁσονδήποτε μεγάλης ἐκτάσεως οἰκονομικὰς μονάδας καὶ ἂν ἔχωμεν, ὡς π.χ. τὰ μεγάλα οἰκονομικὰ συγκροτήματα τῆς Πανευρώπης, τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, τῆς Ἀμερικῆς, τῆς Ρωσσίας κλπ. εἶναι βέβαιον ὅτι παρ' ὅ,τι λόγῳ τῆς μεγάλης των ἐκτάσεως θὰ πλησιάζουν τὴν αὐτάρκειαν, ἐν τούτοις θὰ παρουσιάζουν ἀείποτε ἀνάγκας μὴ δυναμένας νὰ ἱκανοποιηθοῦν λόγῳ ἀκριβῶς τῆς εἰδικεύσεως τοῦ χώρου καὶ τῶν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον εἰς εὐρείας περιοχὰς διαφορετικῶν κλιματολογικῶν συνθηκῶν (π.χ. καφέ, τέϊα δὲν δύναται νὰ παραγάγῃ ἡ Ρωσσία). Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἄλλοτε καθώριζε τὸν κατομερισμὸν ἐν τῷ οἰκονομικῷ χώρῳ, ὁ ρυθμιστὴς δηλαδὴ τῶν τιμῶν, θὰ ὁποκατασταθῇ ἀπὸ τὸ μικρότερον κόστος παραγωγῆς, ὅπερ θὰ πειθαναγκάσῃ τὰ ἐπὶ μέρους οἰκονομικὰ συγκροτήματα νὰ προέλθουν εἰς ἀμοιβαίας συναλλακτικὰς σχέσεις διὰ τὴν ἀνταλλαγὴν εἰδῶν, δι' ἅτινα ἕνα ἕκαστον θὰ ἔχῃ ὑψηλὸν κόστος ἢ ἀνικανότητα παραγωγῆς, ἔναντι παροχῆς ἄλλων, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ ἱκανότης τῆς παραγωγῆς ὑπάρχει καὶ οἱ ὅροι ταύτης εἶναι εὐνοϊκοί.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἕπεται ὅτι ἡ πολιτικὴ τῆς αὐταρκείας, ἀφοῦ θὰ ἀπέφερῃ ἀνεπανορθώτους καταστροφάς, τόσον εἰς τὴν ἐθνικὴν ἑκάστης χώρας οἰκονομίαν, ὅσον καὶ εἰς τὴν παγκόσμιον τοιαύτην, εἶναι προωρισμένη τελικῶς ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων ν' ἀποτύχῃ καθ' ὅλην τὴν γραμμήν.

Ἡ ἀντίδρασις ἐξ ἄλλου εἰς τὴν μέχρι τοῦδε ἐφαρμοζομένην πολιτικὴν τῆς κλειστῆς οἰκονομίας, ἤρχισεν ἤδη νὰ ἐκδηλοῦται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἔντονος, διότι διεπιστώθη πλέον ὅτι παρὰ τὴν πολιτικὴν τῶν περιορισμῶν ὅλων τῶν κρατῶν, εἶναι οὐχ ἧττον γεγονὸς ὅτι παντοῦ καθίσταται βαθέως αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐξαγωγῆς. Ἡ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν βιομηχανικὴ καὶ ἐμπορικὴ ἐπέκτασις δὲν ἔπαυσε νὰ θεωρῆται ὡς οἰκονομικὴ ἀνάγκη καὶ ὡς ἡ λυδία λίθος τῆς ἐθνικῆς ζωτικότητος. Ἀλλ' ἡ βαθεῖα αὕτη ἀνάγκη θὰ ἱκανοποιηθῇ μόνον ἂν διαφυλαχθοῦν αἱ δυνατότητες τῶν διεθνῶν συναλλαγῶν. Ὡς ἐτόνισεν ἤδη τὸ Συμβούλιον τοῦ Διεθνοῦς Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Παρισίοις σύνοδόν του, ἐπιβάλλεται μία πολιτικὴ μετριοπαθείας εἰς τὸ ζήτημα τῶν τελωνειακῶν δασμολογίων, εἶναι ἀπαραίτητος μία ἐλαστικότης εἰς τὴν ἄνευ ὅρων καὶ ἀπεριόριστον ἐφαρμογὴν τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου κράτους. Πρέπει πανταχόθεν νὰ ἐνθαρρυνθῇ κάθε προσπάθεια τείνουσα εἰς τὴν ἀναχώνευσιν τῶν διαφόρων οἰκονομιῶν εἰς εὐρυχωροτέρας οἰκονομίας. Οἱ πολιτικοὶ καὶ οἰκονομικοὶ ἐθνικισμοὶ θὰ ἐνταφιάσουν τὸ διεθνὲς ἐμπόριον ἐὰν ἐξακολουθήσουν ἀναπτυσσόμενοι μὲ τὴν σημερινὴν ὁλονὲν αὐξουσαν φοράν των. Ὑπὸ δὲ τὰς παρούσας γενικὰς συνθήκας τίποτε δὲν ἐνδεικνύει ὕφεσιν τοῦ κύματος τῆς δυσπραγίας, ὅπερ ἀντιθέτως δὲν παύει νὰ ἀνέρχεται. Πῶς ὑπὸ τοιούτους ὅρους δυνάμεθα νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι θὰ παρέλθῃ ταχέως ἡ λεγομένη «κρίσις», ἐνῷ ὁ πολιτισμὸς μας ἔχει ὡς βάσεις τὰς διεθνεῖς συναλλαγὰς καὶ τὸν διεθνῆ καταμερισμὸν τῆς ἐργασίας;

Ἡ αὐτάρκεια, ὡς εἶπεν ἐσχάτως ὁ Caillaux, εἶναι ἀπόκρημνος στενωπός, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ὑπερπηδήσωμεν διὰ νὰ περάσωμεν ἀπὸ μίαν μορφὴν οἰκονομίας εἰς τὴν ἄλλην.

Ἡ τακτικὴ τῆς ὀργανώσεως καὶ ὁλοκληρώσεως τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου, διὰ τὴν ὁποίαν πανταχόθεν ὑποβάλλονται σχέδια καὶ συγκροτοῦνται συνέδρια διεθνοῦς συνεννοήσεως μεταξὺ τῶν παραγωγῶν, ἀναγνωρίζεται ὡς θεμελιώδης σήμερον εἰς τὸ πνεῦμα τῆς παγκοσμίου οἰκονομικῆς πολιτικῆς εἰς ὅλας τὰς πρακτικὰς αὐτῆς ἐκδηλώσεις.

ΠΑΝ. Ι. ΔΕΔΟΠΟΥΛΟΣ

Τὰ βερνίκια ΒΙΒΕΧΡΩΜ, Α—Καίς, εἶναι τὸ ἰδεῶδες βερνίκι ἐξωτερικῆς χρήσεως, μὲ θαυμασίαν ἀντοχὴν εἰς τὰς ἀτμοσφαιρικὰς μεταβολάς.

ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Η ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΙΣ ΚΑΙ Ο ΝΕΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

Τοῦ κ. ΝΙΚ. ΜΑΝΟΥΣΗ, βουλευτοῦ Σερρῶν

(Τελευταῖον)

Ἀλλ' ὁ νέος νόμος 6448 δὲν περιωρίσθη μόνον εἰς τὴν ἀλλοίωσιν ἢ ἀνατροπὴν τῶν ἀνωτέρω διὰ τοῦ νόμου 5496 εἰδικῶς θεσπισθεισῶν διατάξεων. Προέβη καὶ περαιτέρω. Ἔθιξε διατάξεις εἰδικὰς μὲν ἀλλὰ παλαιοτάτας τοῦ ἀγροτικοῦ κώδικος καὶ δὲν ἐφείσθη οὔτε αὐτῶν τῶν γενικῶν θεμελιωδῶν βάσεων αὐτοῦ.

Οὕτω, κατήργησε διὰ τοῦ ἄρθρου 74 τὰ ἄρθρα 114—116 τὰ ἀφορῶντα τὴν χορήγησιν κλήρου εἰς τοὺς λαβόντας τὸν πολεμικὸν σταυρὸν ἢ ἀριστεῖον ἀνδρείας παλαιοὺς πολεμιστάς. Αἱ διατάξεις αὗται, τεθεῖσαι ἀρχῆθεν ἐν τῷ νόμῳ 1072 τοῦ 1917 καὶ ἐπαναληφθεῖσαι ἐν τῷ νόμῳ 2052 τοῦ 1920 (ἄρθρα 66, 67, 68) περιελήφθησαν αὐτούσιαι σχεδὸν εἰς τὰς ἔκτοτε γενομένας κωδικοποιήσεις τοῦ 1924, 1926 καὶ 1932. Οὐδεὶς διενοήθη νὰ καταργήσῃ αὐτάς. Ἦτο αὐτονόητον τὸ καθῆκον τῆς πολιτείας ὅπως ἐπιδείξῃ ἰδιάζουσαν στοργὴν πρὸς τοὺς ἀγρότας ἐκείνους παλαιοὺς πολεμιστάς, οἱ ὁποῖοι ἐτιμήθησαν μὲ τὸν πολεμικὸν σταυρὸν ἢ μὲ τὸ ἀριστεῖον ἀνδρείας, παραχωρήσασα εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα ὑπὸ ὡρισμένας προϋποθέσεις νὰ ζητήσωσι καὶ λάβωσι κλῆρον δωρεὰν ἐν ταῖς Νέαις Χώραις ἐξαιρετικῶς. Καὶ ὅμως οἱ διατάξεις αὐταὶ ἀντὶ τὸ πολὺ νὰ βελτιωθῶσι καὶ ἀποβῶσιν οὕτω εὐεργετικώτεραι κατηργήθησαν, καθ' ἣν στιγμὴν μάλιστα εἰδικὴ κατηρτίσθη κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ διὰ τὴν ὁλοκληρωτικὴν ρύθμισιν τῆς πολιτειακῆς μερίμνης ὑπὲρ τῶν παλαιῶν πολεμιστῶν. Ἀλλὰ τόση ὑπῆρξεν ἡ προσοχὴ τῶν συντακτῶν τοῦ νόμου καὶ ἀπὸ νομοτεχνικῆς ἀπόψεως ἐν τῷ θέματι τούτῳ, ὥστε ἐλησμόνησαν ὅτι εἰς ἄλλο ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ νόμου καὶ δὴ τὸ ἄρθρον 20 § 5 περὶ Μακεδονομάχων κτλ. ἐπικαλοῦνται τὰς διὰ τοῦ ἄρθρου 74 καταργουμένας ταύτας διατάξεις. Εἰς τὸ ἕν τὰς ἐπικαλοῦνται, εἰς τὸ ἄλλο τὰς καταργοῦσιν.

Δὲν ἐφείσθη οὐδ' αὐτῶν τῶν θεμελιωδῶν βάσεων τῆς νομοθεσίας.

Ἡ ὁριστικότης καὶ τὸ ἀμετάκλητον τῶν γενομένων ἐκδικάσεων καὶ τῶν ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων τῶν Ἐπιτροπῶν Ἀπαλλοτριώσεων ἀπετέλεσεν ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ Ν.Δ. τῆς 15 Φεβρουαρίου 1923 (ἄρθρον 11) βασικὴν καὶ θεμελιώδη ἀρχὴν τῶν ἀγροτικῶν νόμων, κατοχυρωθεῖσα εἰς μὲν τὴν κωδικοποίησιν τοῦ Ὀκτωβρίου 1924 διὰ τοῦ ἄρθρου 41 § 2, εἰς τὴν κωδικοποίησιν τοῦ Ὀκτωβρίου 1926 διὰ τοῦ ἄρθρου 67 § 2 καὶ εἰς τὴν κωδικοποίησιν τοῦ Ἰουλίου 1932 διὰ τοῦ ἄρθρου 67 § 2. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι εἰς ἑκάστην τροποποίησιν τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου ἀπὸ τοῦ Ν.Δ. τῆς 6 Ἰουνίου 1923 καὶ ἐφεξῆς διετάσσοντο ἑκάστοτε,

Τὸ θαυμὰ Βερνικόχρωμα ΔΙΑΜΑΝΤΟΛ—ΜΑΤ τῆς ΒΙΒΕΧΡΩΜ, συγκρίνεται μόνον πρὸς τὰ καλύτερα εὐρωπαϊκά. Δοκιμάσατε.

τε δι' εἰδικῶν διατάξεων ἐπανεκδικάσεις ὡρισμένων κτημάτων (ἴδε ἄρθρα 96 κώδικος 'Οκτωβρίου 1924 καὶ 130 κώδικος 1926 καὶ 1932), ἐφ' ὧν θὰ προσυπῆρχε καὶ σύμφωνος γνώμη τοῦ Συμβουλίου 'Εποικισμοῦ, ὡς καὶ ὅτι διὰ τῶν ἄρθρων 137 καὶ 142 τοῦ κώδικος τοῦ 'Οκτωβρίου 1926 ἐτέθησαν ὡρισμένοι χρονικαὶ καὶ οὐσιαστικαὶ προϋποθέσεις, ὑφ' ἃς ἦτο δυνατὸν νὰ παραπέμψῃ ὁ ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας κτῆμά τι πρὸς ἐπανεκδίκασιν. 'Αλλ' αἱ περιωρισμέναι αὐταὶ περιπτώσεις, ὁσονδήποτε καὶ ἂν παραμένωσι κατ' ἀρχὴν ἐπίμεμπτοι, οὐδαμῶς ἠλλοίωσαν τὴν διήκουσαν τάσιν περὶ ὁριστικότητος τῶν ἐκδικάσεων καὶ δὲν ἠδύναντο ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ παραβλάψουν τὴν προώθησιν τοῦ ἔργου τῆς μεταρρυθμίσεως. Πρῶτον μὲν διότι ἦσαν νόμῳ περιωρισμέναι καὶ προκαθωρισμέναι δι' ὡρισμένα κτήματα. Δεύτερον διότι αἱ κατὰ τὰ ἄρθρα 137 καὶ 142 δυνητικαὶ ἐπανεκδικάσεις ἐναπέκειντο ἀπολύτως καὶ ὑπὸ αὐστηροὺς χρονικοὺς περιορισμοὺς εἰς τὴν πρωτοβουλίαν αὐτῶν τούτων τῶν ἐνδιαφερομένων συνεταιρισμῶν. Ἔδει ἐντὸς διμήνου ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως νὰ ἀποφασίσωσι περὶ τούτου τὰ 4)5 τῶν μελῶν τοῦ συνεταιρισμοῦ. Τρίτον διότι αἱ μέχρι τοῦ 1928 γενόμεναι ἐκδικάσεις ἦσαν ἐλάχισται καὶ ἡ ἐνδεχομένη πραγματοποίησις καὶ τῶν δυνητικῶν ἐπανεκδικάσεων δὲν θὰ ἐπέφερε ἀναστάτωσιν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀποκαταστάσεως. Παρὰ ταῦτα, οὐδεὶς καλῆς πίστεως συζητητὴς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπανεκδικάσεως ὑπῆρξε καὶ τότε ἀκόμη κακόν. 'Αλλ' ἐάν τότε ὑπῆρξε κακόν, σήμερον εἶναι μέγιστον κακόν, ἀποτελεῖ τὴν χειρίστην ἐμπλοκὴν εἰς τὸ ἔργον τῆς μεταρρυθμίσεως, τὸν χείριστον φραγμὸν εἰς τὴν ὁμαλὴν καὶ ταχεῖαν περαίωσιν αὐτοῦ καὶ δὴ ὅταν ἡ ἐπανεκδίκασις καθιεροῦται ἄνευ τῶν νομικῶν, χρονικῶν καὶ οὐσιαστικῶν περιορισμῶν, οὓς ἀνελύσαμεν ἀνωτέρω. Ποῖαι εἶναι αἱ τόσον ὀλέθριαι αὗται διατάξεις τοῦ νέου ἀγροτικοῦ νόμου, ἀρκοῦσαι καὶ μόναι αὐταὶ νὰ καταδικάσουν αὐτὸν ὡς κατασκεύασμα ἀσύγχρονον, ξένον πρὸς οἱανδήποτε κατανόησιν τῆς ἐξελίξεως καὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς μεταρρυθμίσεως;

Εἶναι βασικῶς τὸ ἄρθρον 12. 'Απορεῖ τις πῶς διέφυγε τὴν προσοχὴν τῆς Γερουσίας, ἡ ὁποία μὲ τόσον ἀξιέπαινον σθένος κατεπολέμησε τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπανεκδικάσεως, ἡ διατύπωσις τοῦ ἄρθρου τούτου. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ἀρχικὴ διατύπωσις τοῦ ἄρθρου, ὡς ἐμφανίζεται εἰς τὸ κατατεθὲν εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον, ἦτο περιωρισμένη καὶ ἀκίνδυνος. Παρεῖχεν ἁπλῶς εἰς τὴν 'Επιτροπὴν 'Απαλλοτριώσεως τὸ δικαίωμα κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας καὶ μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ Συμβουλίου 'Εποικισμοῦ νὰ ἀναθεωρήσῃ τὴν ὑπὸ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως νὰ ἀποφασίσωσι περὶ τούτου τὰ 4)5 τῶν μελῶν τοῦ συνεταιρισμοῦ. Τρίτον διότι αἱ μέχρι τοῦ 1928 γενόμεναι ἐκδικάσεις ἦσαν ἐλάχισται καὶ ἡ ἐνδεχομένη πραγματοποίησις καὶ τῶν δυνητικῶν ἐπανεκδικάσεων δὲν θὰ ἐπέφερε ἀναστάτωσιν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀποκαταστάσεως. Παρὰ ταῦτα, οὐδεὶς καλῆς πίστεως συζητητὴς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπανεκδικάσεως ὑπῆρξε καὶ τότε ἀκόμη κακόν. 'Αλλ' ἐάν τότε ὑπῆρξε κακόν, σήμερον εἶναι μέγιστον κακόν, ἀποτελεῖ τὴν χειρίστην ἐμπλοκὴν εἰς τὸ ἔργον τῆς μεταρρυθμίσεως, τὸν χείριστον φραγμὸν εἰς τὴν ὁμαλὴν καὶ ταχεῖαν περαίωσιν αὐτοῦ καὶ δὴ ὅταν ἡ ἐπανεκδίκασις καθιεροῦται ἄνευ τῶν νομικῶν, χρονικῶν καὶ οὐσιαστικῶν περιορισμῶν, οὓς ἀνελύσαμεν ἀνωτέρω. Ποῖαι εἶναι αἱ τόσον ὀλέθριαι αὗται διατάξεις τοῦ νέου ἀγροτικοῦ νόμου, ἀρκοῦσαι καὶ μόναι αὐταὶ νὰ καταδικάσουν αὐτὸν ὡς κατασκεύασμα ἀσύγχρονον, ξένον πρὸς οἱανδήποτε κατανόησιν τῆς ἐξελίξεως καὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς μεταρρυθμίσεως;

Εἶναι βασικῶς τὸ ἄρθρον 12. 'Απορεῖ τις πῶς διέφυγε τὴν προσοχὴν τῆς Γερουσίας, ἡ ὁποία μὲ τόσον ἀξιέπαινον σθένος κατεπολέμησε τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπανεκδικάσεως, ἡ διατύπωσις τοῦ ἄρθρου τούτου. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ἀρχικὴ διατύπωσις τοῦ ἄρθρου, ὡς ἐμφανίζεται εἰς τὸ κατατεθὲν εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον, ἦτο περιωρισμένη καὶ ἀκίνδυνος. Παρεῖχεν ἁπλῶς εἰς τὴν 'Επιτροπὴν 'Απαλλοτριώσεως τὸ δικαίωμα κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας καὶ μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ Συμβουλίου 'Εποικισμοῦ νὰ ἀναθεωρήσῃ τὴν ὑπὸ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως νὰ ἀποφασίσωσι περὶ τούτου τὰ 4)5 τῶν μελῶν τοῦ συνεταιρισμοῦ. Τρίτον διότι αἱ μέχρι τοῦ 1928 γενόμεναι ἐκδικάσεις ἦσαν ἐλάχισται καὶ ἡ ἐνδεχομένη πραγματοποίησις καὶ τῶν δυνητικῶν ἐπανεκδικάσεων δὲν θὰ ἐπέφερε ἀναστάτωσιν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀποκαταστάσεως; Παρὰ ταῦτα, οὐδεὶς καλῆς πίστεως συζητητὴς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπανεκδικάσεως ὑπῆρξε καὶ τότε ἀκόμη κακόν. 'Αλλ' ἐάν τότε ὑπῆρξε κακόν, σήμερον εἶναι μέγιστον κακόν, ἀποτελεῖ τὴν χειρίστην ἐμπλοκὴν εἰς τὸ ἔργον τῆς μεταρρυθμίσεως, τὸν χείριστον φραγμὸν εἰς τὴν ὁμαλὴν καὶ ταχεῖαν περαίωσιν αὐτοῦ καὶ δὴ ὅταν ἡ ἐπανεκδίκασις καθιεροῦται ἄνευ τῶν νομικῶν, χρονικῶν καὶ οὐσιαστικῶν περιορισμῶν, οὓς ἀνελύσαμεν ἀνωτέρω. Ποῖαι εἶναι αἱ τόσον ὀλέθριαι αὗται διατάξεις τοῦ νέου ἀγροτικοῦ νόμου, ἀρκοῦσαι καὶ μόναι αὐταὶ νὰ καταδικάσουν αὐτὸν ὡς κατασκεύασμα ἀσύγχρονον, ξένον πρὸς οἱανδήποτε κατανόησιν τῆς ἐξελίξεως καὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς μεταρρυθμίσεως;

Εἶναι βασικῶς τὸ ἄρθρον 12. 'Απορεῖ τις πῶς διέφυγε τὴν προσοχὴν τῆς Γερουσίας, ἡ ὁποία μὲ τόσον ἀξιέπαινον σθένος κατεπολέμησε τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπανεκδικάσεως, ἡ διατύπωσις τοῦ ἄρθρου τούτου. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ἀρχικὴ διατύπωσις τοῦ ἄρθρου, ὡς ἐμφανίζεται εἰς τὸ κατατεθὲν εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον, ἦτο περιωρισμένη καὶ ἀκίνδυνος. Παρεῖχεν ἁπλῶς εἰς τὴν 'Επιτροπὴν 'Απαλλοτριώσεως τὸ δικαίωμα κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας καὶ μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ Συμβουλίου 'Εποικισμοῦ νὰ ἀναθεωρήσῃ τὴν ὑπὸ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως νὰ ἀποφασίσωσι περὶ τούτου τὰ 4)5 τῶν μελῶν τοῦ συνεταιρισμοῦ. Τρίτον διότι αἱ μέχρι τοῦ 1928 γενόμεναι ἐκδικάσεις ἦσαν ἐλάχισται καὶ ἡ ἐνδεχομένη πραγματοποίησις καὶ τῶν δυνητικῶν ἐπανεκδικάσεων δὲν θὰ ἐπέφερε ἀναστάτωσιν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀποκαταστάσεως.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ κ. Ε. Ι. ΤΣΟΥΔΕΡΟΥ ΕΞ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1934

Β΄.

—Γεωργία.

Ἡ γεωργικὴ παραγωγὴ τῆς χώρας ἀποτελεῖ θετικὸν παράγοντα εἰς τὸ ἐξαγωγικόν μας ἐμπόριον, ἀλλὰ καὶ σπουδαῖον συντελεστὴν πρὸς τὴν αὐτάρκειαν τῆς χώρας. Ἡ ἐν Ἑλλάδι καλλιεργουμένη ἔκτασις τῷ 1923 ἦτο ἑκτάρια 1.269.000, ἀνῆλθε δὲ κατὰ τὰς προσωρινὰς πληροφορίας τῆς Γενικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τοῦλάχιστον εἰς ἑκτάρια 2.175.000 τῷ 1934.

Ἐντεῦθεν δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ αὔξησις τῆς παραγωγῆς τῶν τελευταίων ἐτῶν δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα μόνον τῆς ἐκ τῶν καιρικῶν συνθηκῶν εὐφορίας τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπεκτάσεως ἐν γένει τῆς καλλιεργείας, ὀφειλομένης εἰς τὴν συστηματικὴν ἀπό τινων ἐτῶν ἀκολουθηθεῖσαν γεωργικὴν πολιτικήν.

Ἡ σιτοπαραγωγὴ τῆς χώρας ἐκυμαίνετο μεταξὺ 1911 καὶ 1931 ἀπὸ ἀνωτάτου 373 χιλ. τόννους (τῷ 1918) μέχρι κατωτάτου τόννους 210 χιλιάδων (1924). Τῷ 1932 φθάνει τοὺς τόννους 465 χιλ. διὰ νὰ ἀνέλθῃ εἰς τόννους 773 χιλ. τῷ 1933 καὶ εἰς τόννους 742 χιλ. κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.

Ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ σίτου ἀπὸ 216 χιλ. τόννους τῷ 1911 αὐξάνει εἰς 663 χιλ. τῷ 1931. Περιορίζεται εἰς 602 τῷ 1932 καὶ εἰς 449 τῷ 1933, τὸ δὲ 1934 εἰς τόννους 260 χιλ.

Ἡ αὔξησις τῆς σιτοπαραγωγῆς ἐνισχύεται διὰ τῆς παρεχομένης εἰς αὐτὴν προστασίας διὰ τοῦ θεσμοῦ τῆς συγκεντρώσεως ἐγχωρίου σίτου. Ἐντεῦθεν ἡ κατανάλωσις τοῦ ἄρτου ἐπεβαρύνθη μὲ 57 % τῆς ἀξίας του τῷ 1930, μὲ 151 % τῷ 1931, μὲ 130 % τῷ 1932. Κατὰ τὸ 1934 τὸ βάρος τῆς καταναλώσεως κατ' ὀκᾶν εἶναι δραχ. 4.32 μὲ τιμὴν ἐξαγορᾶς συγκεντρωμένου σίτου δραχ. 7.27.

Ἡ κατὰ τὸ 1932-33 καλλιεργηθεῖσα ἔκτασις διὰ σιτηρῶν ἐν γένει ἀνῆλθεν εἰς 14.510.740 στρέμματα ἔναντι στρεμ. 15.679.228 τοῦ 1933-34. Καίτοι ἡ σπαρεῖσα ἔκτασις εἶναι ἀνωτέρα κατὰ στρέμ. 1.168.488, ἡ παραγωγὴ τοῦ 1934 εἶναι κατὰ 176.8 χιλ. τόννους ὀλιγωτέρα τοῦ 1933.

Ὁμοίως καὶ ἡ λοιπὴ παραγωγὴ τῆς χώρας τοῦ 1934 ἦτο ἀσθενεστέρα τῆς τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Τὰ 36—40 % τῆς εἰσαγωγῆς μας εἶναι εἰσέτι γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα.

Κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ Α.Ο.Σ. ἡ ἐγχώριος παραγωγὴ σήμερον συγκρινομένη πρὸς τὴν τοῦ 1928 καλύπτει ὡς ἑξῆς τὴν κατανάλωσιν. Διὰ τὸν σῖτον ἀπὸ 40 % ἔφθασεν εἰς 78 %. Διὰ τὰ λοιπὰ δημητριακὰ ἀπὸ 92 % εἰς 99 %· Διὰ τὰ ὄσπρια ἀπὸ 51 % εἰς 76 %. Διὰ τὰ γεώμηλα καὶ εἴδη κηπουρικῆς ἀπὸ 72 % εἰς 99 %. Διὰ τὰ βαμβακερὰ ἀπὸ 28 % εἰς 59 %. Τὸ ἐπιτελεσθὲν ἅλμα σημειώνει σπουδαῖον σταθμὸν ἐν τῇ γεωργικῇ ἐξελίξει τοῦ τόπου.

—Καπνός.

Ἡ καπνικὴ κίνησις τοῦ ἔτους 1933-34 ὑπῆρξεν ἐνδιαφέρουσα. Σύμφωνα μὲ πληροφορίας τῆς Καπνεμπορικῆς Ὁμοσπονδίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία εἰς τοὺς ὑπολογισμούς της ἀκολουθεῖ τὸ καπνικὸν ἔτος, ἤτοι τὸ ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου μέχρι τέλους Αὐγούστου δωδεκάμηνον διάστημα, τὸ ποσὸν τῶν πωληθέντων κατ' αὐτὸ καπνῶν ἀπὸ τοὺς παραγωγούς, ἀνῆλθεν εἰς 34 ἑκατ. ὀκάδας περίπου ἔναντι 30.5 ἑκατ. πωληθεισῶν κατὰ τὸ καπνικὸν ἔτος 1932-33.

Ἡ μέση τιμὴ ἀγορᾶς καπνῶν τοῦ ἔτους 1933-34 ἀνῆλθεν εἰς δραχ. 30.50 κατ' ὀκᾶν ἔναντι δραχ. 31.50 τοῦ 1932-33. Οὕτως ἡ μέση τιμὴ ἐμειώθη κατὰ 3.2 %.

Ἐπίσης ἀπὸ ἀπόψεως ἐξαγωγῆς καὶ τιμῶν εἰς ὑγιὲς νόμισμα ἡ κατάστασις δὲν εἶναι βελτιωμένη κατὰ τὸ 1933-34. Ἡ κατ' αὐτὸ ἐξαγωγικὴ κίνησις ἀνελθοῦσα εἰς 30.9 ἑκατ. κιλὰ παρουσιάζει ποσοτικὴν μείωσιν 17 % περίπου ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἀντίστοιχον ἐξαγωγὴν τοῦ 1932-33, ἥτις ἀνῆλθεν εἰς 37.8 ἑκατ. κιλά, ἡ δὲ μέση τιμὴ κατὰ κιλὸν τῶν πωληθέντων κατ' αὐτὸ καπνῶν, ὑπολογιζομένη εἰς ἐλβετικὰ φράγκα, παρουσιάζει ἔναντι τῆς ἀντιστοίχου μέσης τιμῆς τοῦ 1932-33 μείωσιν κατὰ 4—5 %. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐνισχύει τὰ κατωτέρω γενικὰ συμπεράσματά μας.

Ἡ καπνοκαλλιεργηθεῖσα ἔκτασις κατὰ τὸ καπνικὸν ἔτος 1933-34 ἀνέρχεται εἰς 780.000 στρέμματα, μικροτέρα κατὰ 10 % τοῦ προηγουμένου ἔτους, ἡ δ' ἀπόδοσις, συντρεχουσῶν καὶ τῶν καιρικῶν συνθηκῶν ἦτο κατὰ 20 % κατωτέρα τῆς τοῦ 1932-33.

Ἡ παραγωγικὴ προσφορά, συνυπολογιζομένων καὶ τῶν ὑπολοίπων καπνῶν ἐσοδείας 1933, διὰ τὸ ἔτος 1934-35 δὲν θὰ ὑπερβῇ τὰ 37.5 ἑκατ. ὀκάδες ἔναντι προσφορᾶς 44 ἑκατ. ὀκάδων τῶν ἀρχῶν τοῦ προηγουμένου ἔτους.

Κατὰ τὸ ἡμερολογιακὸν ἔτος 1934 (10 μῆνες) ἔχομεν ἐξαγωγὴν 23.500.000 κιλῶν καπνοῦ ἀξίας δραχ. 1270 ἑκατ.

Αἱ τιμαὶ τῶν καπνῶν ἀπὸ παραγωγοὺς κατὰ τὸ τελευταῖον τετράμηνον τοῦ 1934 (πρῶτον τοῦ καπνικοῦ 34-35) παρουσιάζονται ἱκανοποιητικώτεραι. Ἤδη ἡ τιμὴ τῶν ὑπερβαίνει τὰς δραχ. 50 κατ' ὀκᾶν κατὰ μέσον ὅρον.

Ἡ αὔξησις τῆς καλλιεργηθείσης ἐκτάσεως καπνῶν τῷ 34-35 ἐν σχέσει πρὸς τὸ προηγούμενον ἔτος γεννᾷ ἀνησυχίαν τινὰ καὶ ὀρθῶς ὑποστηρίζεται ἡ γνώμη τοῦ διὰ νομοθετικῶν μέτρων κανονισμοῦ ἑκάστοτε τῆς ἐκτάσεως τῶν καπνοφυτειῶν.

—Βιομηχανία.

Ἡ βιομηχανικὴ παραγωγὴ τῆς χώρας ἀπὸ ἀξίαν δραχ. 6.7 δισεκ. τῷ 1932 ἀνῆλθεν εἰς 8047 ἑκατ. τὸ 1933, ἤτοι ηὔξησε κατὰ μέσον ὅρον 19.23 %.

Ἡ αὔξησις ποικίλλει ἀναλόγως τοῦ εἴδους τῆς βιομηχανίας μεταξὺ 4—46 %. Ἡ κατὰ ποσὸν αὔξησις κατὰ μέσον ὅρον μεταξὺ τῶν αὐτῶν δύο ἐτῶν ἀνῆλθε κατὰ μέσον ὅρον εἰς 13.80 % μὲ ποικιλίαν 4—25 %.

Ἡ εἰσαγωγὴ βιομηχανικῶν προϊόντων ἀνῆλθε τῷ 1932 εἰς 258 ἑκατ. χιλ|μα ἀξίας 3.403, ἤτοι ἐνῷ ὑπελείφθη ποσοτικῶς κατὰ 10 %, ηὔξησε κατ' ἀξίαν κατὰ 17.9 %. Μέρος σπουδαῖον τῆς κατ' ἀξίαν αὐξήσεως ὀφείλεται εἰς τὴν κατὰ τὸ 1932 ὑποτίμησιν τῆς δραχμῆς.

Ἡ ἐξαγωγὴ ἐγχωρίων βιομηχανικῶν προϊόντων μεταξὺ τῶν αὐτῶν ἐτῶν αὐξάνει ποσοτικῶς κατὰ 19 ἑκατ. χιλ|μα καὶ εἰς ἀξίαν κατὰ δραχ. 133 ἑκατ.

Τῷ 1933 τὰ 76.41 % τῆς βιομηχανικῆς καταναλώσεως τῆς χώρας ἐκαλύφθησαν ἀπὸ τὴν ἐγχώριον βιομηχανίαν καὶ τὸ ὑπόλοιπον 23.59 % ἀπὸ τὴν ξένην.

Κατὰ τὸ 1934 ἡ ἀξία τῆς βιομηχανικῆς μας παραγωγῆς ἀνῆλθε περίπου εἰς δραχ. 9540 ἑκ. Εἶναι κατὰ δραχ. 1111 ἑκατ. ἀνωτέρα τοῦ προηγουμένου, ἤτοι κατὰ 13.20 %.

Ὁ γενικὸς δείκτης τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς κατὰ τὸ 1934 (τέλος Σεπτεμβρίου π.ἔ.) δεικνύει αὔξησιν ἐν σχέσει πρὸς τὸ 1933 κατὰ 14.05 %. Ἡ μεγαλυτέρα αὔξησις ἀνήκει εἰς τὴν βιομηχανίαν χάρτου μὲ ἀναλογίαν 53.12 %.

Ὁ δείκτης τῶν εἰσαγωγῶν ἑτοίμων βιομηχανικῶν προϊόντων κατὰ τὸ 1934 (Σεπτέμβριος) εἶναι ἀνώτερος κατὰ 30.31 % τοῦ 1933, ὁ δὲ τῶν ἐξαγωγῶν τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας κατὰ 36.21 %.

Ἡ βιομηχανία μας οὕτω παρίσταται ἐνισχυμένη καὶ ὑποβοηθοῦσα τὴν χώραν εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς παραγωγικῆς της ἱκανότητος καὶ τοῦ ἰσοζυγίου αὐτῆς. Δὲν ἐπανερχόμεθα εἰς τὰς περὶ μὴ ἐπεκτάσεως τῶν ἐγκαταστάσεων συστάσεις, οὔτε θὰ τονίσωμεν ἐκ νέου τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπὸ τῶν βιομηχάνων μειώσεως τῶν δανειακῶν ὑποχρεώσεων τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ σύνεσις τῶν Ἑλλήνων βιομηχάνων, κατοπτριζομένη εἰς τὰς σημειωθείσας προόδους, ἐγγυᾶται ὅτι δὲν θὰ τοὺς ὠθήσῃ εἰς ἀκινητοποιήσεις κεφαλαίων καὶ μάλιστα ἐκ δανεισμοῦ προερχομένων. Ἡ μείωσις τοῦ κόστους τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς, πλὴν δι' ἄλλων μέσων, ἀλλὰ διὰ τοῦ περιορισμοῦ τῶν ὑποχρεώσεων ἀποβαίνει ἀνάγκη. Ἡ δὲ μετὰ σωφροσύνης καὶ περισκέψεως ἀνάπτυξις τῶν παγίων ἐγκαταστάσεων ἐπιβάλλεται, μέχρις οὗ καταστῇ βέβαιον ὅτι αἱ ἐπιχειρήσεις ἐστερέωσαν τὴν κατανάλωσίν των ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἐξωτερικῷ, ὄχι μόνον διὰ τῆς φήμης τῆς καλῆς ποιότητος τῆς παραγωγῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ ὑποβιβασμοῦ τῶν τιμῶν εἰς τὰ ὅρια τῶν διεθνῶν.

Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι προσεγγίζει ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν οἱ βιομήχανοι θὰ εἶναι ἀπολύτως ἕτοιμοι νὰ ἀντικρύσουν οἱονδήποτε συναγωνισμὸν τῶν προϊόντων τοῦ ἐξωτερικοῦ, τῶν ὁποίων καὶ τὸ κόστος κατέρχεται καὶ ἡ ποιότης διαφημίζεται διὰ τῆς δοκιμῆς.

—Βιομηχανικὰ ἡμερομίσθια καὶ ἀνεργία.

Κατὰ τὸν ὑπὸ τοῦ Α.Ο.Σ. καταρτισθέντα δείκτην τοῦ ἀπασχολουμένου εἰς τὰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις προσωπικοῦ, μὲ βάσιν 100 τῷ 1928, ἡ μεγαλυτέρα ἔντασις ἀνεργίας, παρετηρήθη τῷ 1932 μὲ τιμάριθμον 86.7. Κατ' ἀμφότερα τὰ δύο τελευταῖα ἔτη ὁ τιμάριθμος παρέμεινε σταθερὸς ὑπὲρ τὸ 94.

Πρὸς τὰ δεδομένα αὐτὰ συμφωνεῖ καὶ ὁ ὑπὸ τῆς Γ.Σ.Ε.Ε. καταρτισθεὶς πίναξ ἀνεργίας, κατὰ τὸν ὁποῖον οἱ ἄνεργοι ἐν Ἑλλάδι ἦσαν 82 χιλ. τῷ 1928 καὶ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος 162 χιλ. Ὁ μέγιστος ἀριθμὸς ἐσημειώθη τῷ 1932 μὲ 218 χιλιάδας ἀνέργων.

Ὁ δείκτης τῶν ἡμερομισθίων μεταξὺ 1932 καὶ 1934 παρουσιάζει αὔξησιν ἀπὸ 96'82 εἰς 102.35. Ἡ αὔξησις ὅμως αὐτὴ ὑπεραπορροφᾶται ἀπὸ τὴν κατὰ 10 % αὔξησιν τοῦ εἰς δραχμὰς τιμαρίθμου τοῦ κόστους ζωῆς καὶ ἑπομένως παραμένει ὀνομαστική.

—Συγκοινωνία—Ναυτιλία.

Ἡ ἐνταθεῖσα αὔξησις τῆς παραγωγῆς, γεωργικῆς καὶ βιομηχανικῆς, εἶχεν ἄμεσον ἀντίκτυπον ἐπὶ τῶν μεταφορῶν καὶ ἐν γένει ἐπὶ τῆς κινήσεως τῶν συγκοινωνιακῶν μέσων.

Τὸ πλέον κρίσιμον σημεῖον ἦτο τὸ ἔτος 1932 μὲ δείκτην διὰ τὴν ναυτιλιακὴν κίνησιν 89.9 ἔναντι 104,2 τοῦ 1931, διὰ δὲ τὰς σιδηροδρομικὰς μεταφορὰς 92.8 ἔναντι 107 τοῦ 1931.

Ἔκτοτε ἡ κατάστασις βελτιοῦται, ἡ ναυτιλιακὴ κίνησις ἀνέρχεται εἰς 95.7 τῷ 1933 καὶ εἰς 100.5 τῷ 1934 (9 μῆνες). Ἡ δὲ σιδηροδρομικὴ κίνησις ἀνέρχεται εἰς 99 τῷ 1933 καὶ εἰς 107 τῷ 1934 (5 μῆνες).

Εἰδικότερον, ἡ ἐμπορικὴ ναυτιλία κατέλαβε κατὰ τὸ 1934 ἀπὸ ἀπόψεως μὲν χωρητικότητος τὴν ἑνάτην σειράν, ἀπὸ ἀπόψεως δὲ ἀριθμοῦ τὴν πέμπτην ἐν τῇ παγκοσμίῳ ναυτιλίᾳ.

Ἡ δύναμις τοῦ ἐμπορικοῦ στόλου κατὰ τὸ 1934 ἐν σχέσει πρὸς τὸ 1933 ηὐξήθη κατὰ 34 ἀτμόπλοια καὶ εἰς χωρητικότητα κατὰ 126.419 τόννους. Τὰ ἀκαθάριστα αὐτῆς ἔσοδα ἦσαν τῷ 1933 δραχ. 200 ἑκατ. καὶ £ 5842 χιλ., τῷ δὲ 1934 δραχμὰς 245 ἑκατομ. καὶ £ 7569 χιλ. καὶ τὸ ἐντεῦθεν εἰσαχθὲν ναυτιλιακὸν συνάλλαγμα τῷ 1933 ἀνῆλθεν εἰς £ 1.115.000, τῷ δὲ 1934 εἰς £. 1.600.000.

Οἱ ἀπόπλοι καὶ κατάπλοι τοῦ 1933 (11 μῆνες) ἦσαν πλοῖα 70.746 χωρ. τόν. 34.8 ἑκατ., τῷ 1934 (11 μῆνες) πλοῖα 71.577 χωρ. τόν. 35 ἑκατ.

Ἡ ἐπιβατικὴ κίνησις τῶν ἑλληνικῶν λιμένων δι' ἑλληνικῶν καὶ ξένων πλοίων τῷ 1933 (11 μῆνες) ἠρίθμησαν ἐπιβάτας 1.758'622, τῷ δὲ 1934 ἐπιβάτας 1.622.428. Ἡ κίνησις τῶν ἐμπορευμάτων ἀνῆλθεν εἰς τόν. 9.800.000 τῷ 1933 καὶ τόν. 11.444.500 τῷ 1934.

Κατὰ πληροφορίαν τοῦ Α.Ο.Σ. ἤδη ἀπὸ τοῦ 1932 τὰ 55.2 % τῶν ἐν Ἑλλάδι εἰσαγωγῶν καὶ τὰ 29.4 % τῶν ἐξαγωγῶν ἐγένοντο δι' ἑλληνικῶν ἀτμοπλοίων, ἡ ἀναλογία δὲ αὕτη ηὐξήθη κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη.

—Δείκτης οἰκονομικῆς δραστηριότητος.

Ὅ,τι ἐξεθέσαμεν ἤδη, συνοψίζεται συνολικῶς εἰς τὰ δεδομένα τοῦ γενικοῦ δείκτου τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος τῆς χώρας. Ὁ δείκτης ὁ ὑπὸ τοῦ Α.Ο.Σ. καταρτισθεὶς περιλαμβάνει δώδεκα εἰδικωτέρους δείκτας «τῶν κυριωτέρων ἐκδηλώσεων τοῦ ρυθμοῦ τῶν οἰκονομικῶν διακυμάνσεων», δεικνύει δὲ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1925 καὶ 1929 γραμμὴν ἐλαφρῶς ἀνιοῦσαν ἀπὸ 99.1 μέχρι 103.5. Ἀπὸ τοῦ 1930 κάμπτεται μέχρι τοῦ 1932 μεταξὺ 99.9 ἕως κατώτατον 91.5, ἀπὸ δὲ τοῦ 1933 μέχρι τοῦ 1934 ἀνέρχεται ἀπὸ 97 μέχρι 101.6.

Ὁ ὑπὸ τῆς Ὑπηρεσίας τῶν Οἰκονομικῶν Μελετῶν τῆς Τραπέζης κατηρτισθεὶς γενικὸς δείκτης μὲ βάσιν 100 τῷ 1928 σημειώνει 105.3 τῷ 1930 διὰ νὰ κατέλθῃ μέχρι τοῦ 86.9 τῷ 1932. Ἔκτοτε ἀνέρχεται εἰς 88.9 τῷ 1933 καὶ εἰς 96.6 κατὰ τὸ πρῶτον ἐννεάμηνον τοῦ 1934 (ὅρα Δελτίον Τραπέζης μηνὸς Ἰανουαρίου).

Ὅ,τι δεικνύουν οἱ δεῖκται αὐτοί, δὲν ἀνατρέπει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον διεκρίναμεν ἀπὸ τὴν συναλ)τικὴν κίνησιν καὶ ἀπὸ τὸ ἰσοζύγιον τῶν πληρωμῶν. Σημειοῦται καὶ παρ' ἡμῖν βελτίωσις ἐσωτερικὴ λόγῳ προσαρμογῆς πρὸς τὰς νέας οἰκονομικὰς συνθήκας ἢ καὶ πρὸ παντός, ἕνεκα τῶν καλῶν ἐσοδειῶν καὶ γενικῶς τῆς αὐξήσεως τῆς γεωργικῆς καὶ βιομηχανικῆς παραγωγῆς. Τὸ ἐθνικὸν ὅμως εἰσόδημα εἰς χρυσὸν δὲν βελτιοῦται, ἀλλὰ σμικρύνεται καὶ παράδειγμα εἰδικώτερον περὶ τούτου τὰ ὅσα περὶ καπνοῦ ἐξεθέσαμεν. Ἰδοὺ διατί τὴν ὅλην κατάστασιν πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἀπὸ τῶν δύο παρατηρητηρίων, ἔχοντες δὲ πρὸ ἡμῶν τὰ δεδομένα τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν νὰ μὴ παρασυρώμεθα εἰς ἄμετρον αἰσιοδοξίαν ἐκ τῆς πιστοποιήσεως τῆς σημειωθείσης ἀνατάσεως τῆς παραγωγῆς.

—Ἑλληνικαὶ Τράπεζαι καὶ Ταμιευτήριον.

Ἡ οὕτω ἐπελθοῦσα βελτίωσις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἶχεν ἐπίδρασιν εἰς πολλὰς ἐκδηλώσεις τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τοῦ τόπου, τῶν συναλλαγῶν καὶ εἰς αὐτὰ τὰ δημόσια οἰκονομικά.

Οὕτως αἱ ἐργασίαι τῶν Τραπεζῶν σημειώνουν ἀξιόλογον πρόοδον κατὰ τὸ 1934. Αἱ παρ' αὐτοῖς καταθέσεις πάσης φύσεως κατὰ τὰ τέλη Νοεμβρίου 1934 συμποσοῦνται εἰς δραχ. 19.252 ἑκατ. ἔναντι δραχ. 18.349 ἑκατ. τοῦ Δεκεμβρίου 1933.

Αἱ ἐν γένει τοποθετήσεις καὶ χορηγήσεις των μεταξὺ τῶν αὐτῶν δύο χρονολογιῶν αὐξάνουν κατὰ δραχ. 1.396 ἑκατ. ἀνερχόμεναι ἀπὸ 15.738 ἑκατ. εἰς 17.135 ἑκατ. Ἐξ αὐτῶν αἱ βραχυπρόθεσμοι πιστώσεις καὶ προεξοφλήσεις εἶναι τὰ 56.97 %, τὰ δὲ 43.03 % εἶναι αἱ μακρᾶς προθεσμίας τοποθετήσεις.

Διαπιστοῦται ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν ἀριθμῶν τούτων πρὸς τὰ δεδομένα τοῦ 1930 ὅτι αἱ τραπεζικαὶ ἐργασίαι (καίτοι ἀριθμητικῶς ἠλαττώθησαν ἐν τῷ μεταξὺ αἱ Τράπεζαι) προσεγγίζουν τὰ ἐπίπεδα τὰ πρὸ τῆς νομισματικῆς κρίσεως.

Ἡ ἀναλογία τοῖς ἑκατὸν τῶν ἐν τοῖς ταμείοις των καὶ παρὰ τῇ Τραπέζῃ τῆς Ἑλλάδος διαθεσίμων αὐτῶν πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις ὅψεως εἰς δραχμὰς ὑπῆρξε καθ' ὅλον τὸ 1934 μεταξὺ 19.0 % ἕως 23.6 % ἔναντι τῆς κατὰ τὸ 1933 σημειωθείσης ρευστότητος μεταξὺ 15.8 % μέχρι 28 % ἀνωτάτου. Κατὰ τὸ 1933 ὁ ρυθμὸς τῶν ἐργασιῶν ἦτο βραδύτερος.

Ἡ δραστηριότης τῶν Τραπεζῶν καὶ τὰ ηὐξημένα διαθέσιμα αὐτῶν προεκάλεσαν τὴν αὐτόματον πτῶσιν τῶν τραπεζικῶν τόκων, οἱ ὁποῖοι ἐκυμάνθησαν καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἀπὸ 9 μέχρις 7 % μέ τινα αὔξησιν κατὰ τὸν Σεπτέμβριον λόγῳ τῆς ἐκ τῶν ἐξαγωγῶν ζητήσεως τοῦ χρήματος.

Τ. Ταμιευτήριον. Ἡ αὔξουσα ἀποταμιευτικὴ ἱκανότης τοῦ πληθυσμοῦ παρατηρεῖται καὶ ἀλλοθεν. Αἱ παρὰ τῷ Ταχ. Ταμιευτηρίῳ καταθέσεις παρὰ τὴν μείωσιν τοῦ χορηγουμένου τόκου αὐξάνουν.

1932	ἑκατ. δρχ.	1255.5
1933	» »	1767.2
1934	» »	2023.3

Αἱ τοποθετήσεις τῶν κεφαλαίων τοῦ Τ. Τ. ἀκολουθοῦν κατὰ τὸν τελευταῖον καιρὸν ἀσφαλεστέραν ὁδόν, τὴν χρηματοδότησιν νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου καὶ τὴν συμμετοχὴν εἰς δάνεια κοινῆς ὠφελείας. Αἱ διὰ τοῦ Χρηματιστηρίου τοποθετήσεις ἀπεδείχθησαν ἀντιτραπεζιτικὴ ἐργασία δι' ὀργανισμόν, ὅπως εἶναι τὸ ταμιευτήριον.

—Χρηματιστήριον Ἀθηνῶν.

Ἡ ἀφθονία τοῦ χρήματος καὶ ἡ ἀνερχομένη δημοσία καὶ ἰδιωτικὴ πίστις προεκάλεσαν καὶ τὴν βελτίωσιν τῶν τιμῶν τῶν ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ διαπραγματευομένων ἀξιῶν. Ὁ μέσος χρηματιστηριακὸς δείκτης τοῦ 1934 συγκρινόμενος πρὸς τὸν μέσον δείκτην τοῦ 1933 παρουσιάζει κατὰ μέσον ὅρον αὔξησιν κατὰ 40 % τῶν τιμῶν τῶν μετοχῶν καὶ κατὰ 23 % τῶν τιμῶν τῶν ὁμολογιῶν.

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ συνέχεια.

ΧΡΗΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΑ
ΤΟΙΧΟΥ
ἀσφαλέστατα, ἄφλεκτα, ἀπὸ
ΔΡΧ. 500
καὶ ἄνω
Ἐργοστασίων
ΝΑΥΠΛΙΩΤΟΥ
Ἀθῆναι, Ἡφαίστου 18,
(Σ.Ι.Δ. Σταθμὸς) Μοναστηράκι.
ΠΛΑΣΤΙΓΓΕΣ
Μηχανουργικαὶ — Οἰκοδομικαὶ
ἐργασίαι.
Ζητοῦνται ἀντιπρόσωποι

Βερνίκια λιθογραφικὰ ἐλαίου, οἰνοπνεύματος, θὰ εὕρητε εἰς ἀρίστην ποιότητα μόνον μὲ μάρκαν ΒΙΒΕΧΡΩΜ.

Ὅσοι ἔχετε τὴν προκατάληψιν ὅτι τὰ ἀγγλικὰ Βερνίκια ὑπερέχουν ὅλων δοκιμάσατε τὰ Φλάττιγκ "Εξτρα ΒΙΒΕΧΡΩΜ διὰ νὰ ἀπαλλαγῆτε τῆς προκαταλήψεως.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΥΛΑΙ

ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ κ. Κ. ΚΛΕΙΝΙΑ

Συνήθως οἱ ἐξετάζοντες τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας, ἀγνοοῦντες ἐντελῶς τὴν πολυσύνθετον ἐμπορικὴν καὶ τεχνικὴν ἄποψιν ἑκάστης βιομηχανίας, ἀσχολοῦνται μὲ τὸ πρῶτον στοιχεῖον τὸ προσπίπτον εἰς τὴν κοινὴν ἀντίληψιν, τὸ τῆς πρώτης ὕλης, καὶ ἐξετάζουν τὴν βιομηχανίαν ἀπὸ τῆς περιωρισμένης ταύτης ἀπόψεως καὶ μόνον.

Ἐξετάζουν δηλαδὴ ἀφ' ἑνὸς ἐὰν ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία κατεργάζεται κατὰ μέγα μέρος πρώτας ὕλας τελείως ἀκατεργάστους, παραγομένας ἐν τῇ χώρᾳ ἢ ἐὰν οὕτη ἀφ' ἑτέρου εἰσάγῃ κατὰ μέγα μέρος πρώτας ὕλας ἀκατεργάστους παραγομένας ἐν τῷ ἐξωτερικῷ.

Ἐπίσης ἐξετάζουν ἐὰν ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία κατεργάζεται περαιτέρω ἡμικατειργασμένην πρώτην ὕλην, παραγομένην κατὰ μέγα μέρος ἐν τῇ χώρᾳ ἐκ πρώτων ὑλῶν τῆς χώρας ἢ ἐὰν τοὐναντίον ὁλόκληρον τὴν ἡμικατειργασμένην πρώτην ὕλην τὴν εἰσάγῃ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ πρὸς περαιτέρω ἐν Ἑλλάδι βιομηχανοποίησιν.

Κατὰ γενικὸν δὲ κανόνα πᾶσαν βιομηχανίαν μὴ χρησιμοποιοῦσαν κατὰ μέγα μέρος ἢ ἀποκλειστικῶς πρώτας ὕλας ἀκατεργάστους ἐν τῇ χώρᾳ τὴν θεωροῦν ὡς μὴ βιώσιμον!

Ἀλλὰ διὰ νὰ κάμῃ τις τὰς ἐπιπολαίας ταύτας διακρίσεις, καὶ νὰ περιορισθῇ εἰς αὐτὰς καὶ μόνον, δὲν εἶναι διόλου ἀνάγκη νὰ εἶναι «εἰδικός». Ὁποιοσδήποτε τὰς κάμνει τὰς διακρίσεις καὶ διαιρέσεις ταύτας μὲ τὴν κοινήν, τὴν κοινοτάτην καὶ πλέον ἐπιπολαίαν παρατήρησιν. Τὸ ἐπικίνδυνον εἶναι νὰ θέλῃ τις σοβαρῶς καὶ νὰ τολμᾷ, ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἐπιπολαίας παρατηρήσεως στηριζόμενος, νὰ ἐξάγῃ συμπεράσματα καὶ νὰ ὁμιλῇ περὶ βιωσίμων ἢ μὴ βιομηχανιῶν, παραβλέπων τελείως τὴν ἐμπορικὴν θέσιν ἑκάστης βιομηχανίας, ὡς καὶ τοὺς τεχνικοὺς ὅρους τῆς ὑπάρξεως ἑκάστης, ἤτοι τὰ σπουδαιότερα στοιχεῖα, τοὺς σπουδαιοτέρους παράγοντας εἰς κάθε βιομηχανίαν εἰς οἱανδήποτε τῶν ἀνωτέρω διακρίσεων καὶ ἂν περιλαμβάνεται βάσει τῆς προελεύσεως τῆς πρώτης ὕλης, τοὺς ὁποίους παράγοντας πρέπει νὰ γνωρίζῃ τις τελείως διὰ νὰ τολμᾷ νὰ τιτλοφορῆται «εἰδικὸς» ἐπὶ τοῦ πολυσυνθέτου τούτου κλάδου τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς οἰκονομίας τῆς χώρας.

Γενικῶς ὀφείλει τις νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὴν εἰδικότητα ὡς πρὸς τοὺς ἐμπορικοὺς ὅρους ἑκάστης βιομηχανίας μόνον ὁ ἰδών καὶ παθὼν βιομήχανος ἢ διευθυντὴς βιομηχανίας δύναται νὰ κατέχῃ, διότι εἶναι στοιχεῖον τὸ ὁποῖον δὲν διδάσκεται ἀπὸ καθέδρας, ἀλλ' ὑπὸ τῆς πράξεως καὶ τῆς πείρας συνδυασμένων μὲ ἀρτίαν τεχνικὴν μόρφωσιν. Μεταξὺ τῶν ἐμπορικῶν ὅρων τῆς ὑπάρξεως καὶ ἀναπτύξεως μιᾶς βιομηχανίας, ἐνωητέον καλῶς ὅτι δὲν ὑπονοεῖται ἐνταῦθα ὁ τελωνειακὸς προστατευτισμός. Ἐννοῶ τὴν προμήθειαν εὐθηνῶν καὶ καταλλήλων πρώτων ὑλῶν κυρίως καὶ τὴν πώλησιν τῶν παραγομένων προϊόντων ὑπὸ κανονικοὺς ὅρους συναγωνισμοῦ.

Ἐὰν ἀφίνετο τὸ πεδίον ἐλεύθερον εἰς τοὺς «εἰδικοὺς» ποὺ κάμνουν τὴν πρόχειρον καὶ ἐπιπολαίαν διάκρισιν μεταξὺ βιομηχανιῶν κατεργαζομένων ἐγχωρίας πρώτας ὕλας καὶ βιομηχανιῶν κατεργαζομένων ξένας πρώτας ὕλας, θὰ ἔπρεπε νὰ κλεῖσουν τὰ 9)10 τῶν ἑλληνικῶν ἐργοστασίων εἰς πεῖσμα τῶν πραγματικῶν εἰδικῶν, τῶν ἐξεταζόντων πρωτίστως τοὺς ἐμπορικοὺς καὶ τεχνικοὺς παράγοντας εἰς μίαν ἑκάστην περίπτωσιν καὶ τολμώντων ἐπὶ τῇ βάσει τῆς πείρας των νὰ διακινδυνεύσουν τὴν περιουσίαν των εἰς τὴν βιομηχανικὴν παραγωγὴν διαφόρων κλάδων."Ανευ τῆς τόλμης τῆς τάξεως ταύτης τῶν «εἰδικῶν» τῶν ἐπιχειρηματιῶν, οὐδεμία βιομηχανικὴ πρόοδος θὰ ἦτο δυνατή.

Ἀσφαλῶς οἱ δῆθεν «εἰδικοὶ» περὶ τὴν διάκρισιν τῶν βιομηχανιῶν εἰς χρησιμοποιούσας ἐγχωρίους πρώτους ὕλας ἢ τοὐναντίον ὅταν θ' ἀνεκάλυπτον ὅτι εἰς οὐδεμίαν προοδευμένην καὶ πολυσύνθετον βιομηχανίαν δὲν χρησιμοποιοῦνται ἀποκλειστικῶς ἐγχώριαι πρῶται ὕλαι, ἐὰν ἀφίνοντο ἐλεύθεροι θὰ ἀπέπνιγον κάθε ἐνεργητικότητα τῶν ἐπιχειρηματιῶν, τῶν ἀνησύχων καὶ προοδευτικῶν πνευμάτων καὶ πᾶσαν πολυσύνθετον πορόδον βιομηχανικὴν καὶ τεχνικήν. Εἶναι δὲ μεγίστης σημασίας νὰ γίνῃ ἔλεγχος τῶν ἀπόψεων τούτων, διότι ἐφ' ὅσον τὸ κράτος ἔχει τόσον μέγα δικαίωμα ἐλέγχου ἐπὶ παλαιῶν καὶ νέων βιομηχανιῶν, ὑπάρχει κίνδυνος νὰ κτυπηθοῦν ἢ ἀποθαρρυνθοῦν βιομηχανίαι τὰ μάλιστα βιώσιμοι ἐμπορικῶς ἐκ τῆς στρεβλῆς ἀντιλήψεως ἥτις δύναται νὰ ἐπικρατήσῃ μεταξὺ τῶν ὑπηρεσιῶν, ὅτι ὡς μὴ κατεργαζόμεναι ἐγχωρίους πρώτας ὕλας δὲν εἶναι βιώσιμοι, καὶ πρέπει νὰ ἐμποδισθοῦν ἢ ν' ἀποθαρρυνθοῦν.

Ἀλλ' ἂς ἐξετάσωμεν ἐκ τοῦ πλησίον τὰ πράγματα:

Εἶναι ἄρα γε τόσον ἀνόητοι οἱ ἐπιχειρηματίαι ὅταν τολμοῦν νὰ διακινδυνεύσουν τὴν περιουσίαν των ἐν τῇ βιομηχανοποιήσει ἐν ὅλῳ ἢ κατὰ μέγα μέρος ξένων πρωτῶν ὑλῶν, εἰσαγομένων ἀκατεργάστων ἢ ἡμικατειργασμένων;

Ἐκεῖνοι οἱ παράγοντες, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ ἐξετάζωνται πρωτίστως εἰς τὴν μελέτην τῶν ὅρων ὑπάρξεως καὶ ἀναπτύξεως μιᾶς βιομηχανίας, γενικώτατα εἶναι: 1) ὁ καλὸς καὶ ἱκανὸς ἐργάτης, περιλαμβανομένου παντὸς τεχνικοῦ ἀπὸ τοῦ μαλλχρι τοῦ μικροτέρου μαθητευομένου καὶ 2) ἡ εὐθηνὴ καὶ κατάλληλος πρώτη ὕλη, ἀδιάφορον ἂν εἶναι κατειργασμένη ἢ μή.

Τὸ ζήτημα τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς ἀγορᾶς καταναλώσεως εἶναι σοβαρώτατον στοιχεῖον βεβαίως, ἀλλὰ ἀφορᾷ τὴν ἐμπορικὴν θέσιν τῆς βιομηχανίας, ἀφοῦ ἔχει παραχθῇ τὸ καλύτερον καὶ εὐθηνότερον δυνατὸν βιομηχανικὸν προϊὸν ὑπὸ τοῦ καλοῦ τεχνικοῦ καὶ ἐκ τῆς εὐθηνῆς πρώτης ὕλης.

Ἐπίσης τὸ ζήτημα τοῦ ἀρτίου εἰς ἐργαλεῖα ἐξοπλισμοῦ μιᾶς βιομηχανίας εἶναι σοβαρώτατον στοιχεῖον τὸ ὁποῖον δὲν παραγνωρίζομεν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο προϋποθέτει τὸν ἱκανὸν καὶ φωτισμένον τεχνικόν, ὅστις θὰ τὸ ἐκλέξῃ καὶ θὰ τὸ χρησιμοποιήσῃ, καὶ τὸν φωτισμένον ἐπιχειρηματίαν καὶ κεφαλαιοῦχον, ὅστις θὰ τὸ προμηθευθῇ, ἀποβλέπει δὲ καὶ τοῦτο εἰς τὴν ἀποδοτικωτέραν χρησιμοποίησιν ἀρτίου τεχνικοῦ προσωπικοῦ καὶ εὐθηνῆς καὶ καταλλήλου πρώτης ὕλης πρὸς παραγωγὴν τοῦ καλυτέρου καὶ εὐθηνοτέρου βιομηχανικοῦ προϊόντος.

Ἐξετάσωμεν δι' ἑνὸς παραδείγματος τὸν παράγοντα τοῦ ἀρτίου τεχνικοῦ προσωπικοῦ. Εἶναι ἄρα γε ἀναγκαῖον νὰ παραγάγωμεν χάλυβα ἐν τῇ χώρᾳ διὰ νὰ κατασκευάσῃ ἕνας τεχνίτης ἓν ὡρολόγιον, ἢ ἄλλο ἐργαλεῖον ἀκριβείας; Δὲν εἶναι ἀκαὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ τὸν κατάλληλον ἡλον, νὰ τὸ πληρώσῃ πρὸς 20 τὸν τόννον π. χ., νὰ τὸ κατεργασθῇ καὶ νὰ τὸ πωλήσῃ πρὸς τιμὴν ἀντιστοιχοῦσαν μὲ λίρας 2000 τὸν τόννον; Ἢ εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἱδρύσωμεν πρῶτον ὑψικαμίνους ἐν Ἑλλάδι διὰ τὴν τῆξιν τοῦ σιδήρου διὰ νὰ παραγάγωμα παραθύρου, ὅταν ὁ μὲν ἀκατέργαστος σίδηρος θὰ κοστίσῃ, εἰσαγόμενος ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ λίρας 5 ἢ 6 κατὰ τόννον, τὸ δὲ ἄροτρον ἢ κιγκλίδωμα μετὰ τὴν κατεργασίαν ἀξίζει λίρας 30 ἢ 40 κατὰ τόννον; Ἢ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι χρησιμοποιουμένων τῶν ἐν Ἑλλάδι μεταλλευμάτων σιδήρου καὶ ἐπιτυγχανομένης τῆς εἰσαγωγῆς εὐθηνοῦ γαιάνθρακος γίνεται δυνατὴ ἡ ἵδρυσις ὑψικαμίνων, πρέπει ἄρα γε ν' ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὴν βασικὴν ταύτην βιομηχανίαν ἀντὶ νὰ ἀποκτήσωμεν πρῶτον ὅλους τοὺς κλάδους σιδηροβιομηχανίας, οἵτινες θὰ ἐχρησιμοποίουν τὴν βασικὴν πρώτην ὕλην μὲ τοὺς ἀρτίως κατηρτισμένους ἐργάτας, οὓς θὰ ἔχουν ἀποκτήσει ἐν τῷ μεταξὺ κατεργαζόμενοι τὴν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένην στοιχειωδῶς κατειργασμένην πρώτην ὕλην, σίδηρον ἢ χάλυβα;

Οὔτε εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἢ τὴν Γερμανίαν παράγει τὸ αὐτὸ ἐργοστάσιον ὅλα τὰ προϊόντα τῆς σιδηροβιομηχανίας π.χ. ἢ ἄλλης ἰδικευμένον ἐργοστάσιον τὴν κατειργασμένην πρώτην ὕλην, ἣν χρειάζεται, παράγει τὸ παράγοντος ταύτην ἄλλου ἐργοστασίου καὶ ἐξ αὐτῆς παράγει τὰ προϊόντα του.

Δίδομεν τὰ στοιχειωδέστερα παραδείγματα διὰ νὰ ἐννοηθῇ ὅτι ὁ ἱκανὸς ἐγχώριος τεχνίτης καὶ ὁ ἔμπορος τεχνικὸς καὶ ἐπιχειρηματίας εἶναι ἡ βάσις τῆς βιομηχανίας. Ἐπίσης διὰ νὰ μὴ συγχέωντοι αἱ βασικαὶ βιομηχανίαι μὲ τὰς βιομηχανίας αἵτινες περαιτέρω κατεργάζονται τὰ βασικὰ βιομηχανικὰ προϊόντα, τὰς ἡμικατειργασμένος πρώτας ὕλας, καὶ αἱ μὲν βασικαὶ βιομηχανίαι νὰ θεωρῶνται σοβαραὶ καὶ βιώσιμοι κλπ., αἱ δὲ βιομηχανίαι αἱ περαιτέρω, προβαίνουσαι εἰς λεπτοτέραν κατεργασίαν μὲ ἱκανώτερον, ἀρτιώτερον καὶ πολυπληθέστερον προσωπικὸν νὰ θεωρῶνται περίπου ὡς περιττὰι καὶ ἀποφευκτέαι, διότι εἰσάγουν πρώτην ὕλην ἡμικατειργασμένην ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ὅσον περισσότερον μορφωμένον τεχνικὸν προσωπικὸν χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν λεπτοτέραν τεχνικὴν παραγωγὴν τόσον μᾶλλον ἀδιάφορον εἶναι διὰ τὴν βιομηχανίαν ἂν θὰ χρησιμοποιήσῃ ὕλας ἡμικατειργασμένας ἢ μὴ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἢ τοῦ ἐσωτερικοῦ, διότι δὲν εἰσέρχεται τότε ὁ παράγων τῆς πρώτης ὕλης εἰμὴ κατ' ἐλάχιστον ποσοστὸν εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ τελειοποιημένου βιομηχανικοῦ προϊόντος. Ἐν δὲ κράτος, ὡς τὸ ἰδικόν μας, εἰς ὃ πλεονάζουν αἱ ἐργοπικαὶ χεῖρες πρέπει νὰ ἔχῃ ὡς πρό-

Τὸ βερνικόχρωμα «ΔΙΑΜΑΝΤΟΛ—ΛΟΥΞ», πωλεῖται εἰς τὸ ἥμισυ τῆς τιμῆς τῶν καλυτέρων Εὐρωπαϊκῶν, μολονότι ποιοτικῶς εἶναι ἀσυγκρίτως ἀνώτερον αὐτῶν.

γραμμα τὴν μόρφωσιν τῶν ἐργατῶν του εἰς ἐξειδικευμένους τεχνίτας καὶ νὰ εὐνοῇ πρὸς τοῦτο τὰς λεπτοτέρας βιομηχανίας καὶ τὰς ἀπαιτούσας τὴν περισσοτέραν ἐργαστηριακὴν ἐργασίαν, ὡς αἱ χημικαί, ἠλεκτρικαὶ κλπ. Οἱ δὲ ἐξειδικευμένοι τεχνίται καὶ τεχνικοὶ θὰ φθάσουν ταχέως καὶ εἰς τὴν δημιουργίαν καὶ τῶν βασικῶν βιομηχανιῶν ὅσαι εἶναι δυνατὸν ἐμπορικῶς νὰ ἐπιτύχουν ἐν τῇ χώρᾳ μας.

Εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἑτέρου βασικοῦ παράγοντος, τῆς πρώτης ὕλης, ἂς λάβωμεν ὡς παράδειγμα μίαν ἰδικήν μας βασικὴν βιομηχανίαν, τὴν τῶν ἐλαιολάδων. Τὸ ἁπλούστερον προϊὸν των εἶναι ὁ σάπων. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐκλεκτότερος ἀκόμη σάπων ἐκ τοῦ ἀγνοτάτου καὶ μόνον ἐλαιολάδου δὲν ἠμπορεῖ νὰ δώσῃ τὰ λεπτότερα προϊόντα μιᾶς τελειοποιημένης βιομηχανίας ἐλαίων καὶ σαπώνων. Χρειάζονται διάφοροι ἀναμίξεις μὲ διάφορα ἄλλα ἔλαια, ἔχοντα ἄλλας ἰδιότητας ἀπαιτουμένας εἰς τὴν χρῆσιν, π.χ. περισσότερον ἀφρόν, περισσοτέραν συντήρησιν τοῦ ἀφροῦ τοῦ σάπωνος κλπ. Εἶναι ἀνοσιούργημα ἐὰν εἰσαγάγωμεν καὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἑτέρας πρώτας ὕλας πρὸς παραγωγὴν τῶν διαφόρων ἄλλων ἐλαίων, ἅτινα ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν παραγωγὴν ἐκλεκτοτέρων σαπώνων; Ἤ, ἐὰν λάβωμεν τὴν ἐμπορικὴν ἄποψιν, δὲν θὰ εἶναι ἰσχυρότερος ἐμπορικῶς ὁ βιομήχανος ἐκεῖνος ἐλαίων καὶ σαπώνων, ὅστις θὰ διαθέτῃ ὅλας τὰς ποικιλίας σαπώνων, ἃς θὰ τοῦ ἐζήτει ἕνας ἔμπορος, ἢ ἀγορὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἢ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἐνῷ ἄλλος δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξαγάγῃ εἰμὴ μόνον τὴν πρώτην του ὕλην, τὸ ἐλαιόλαδον ἢ τὸν στοιχειωδέστερον σάπωνα; Τὸ αὐτὸ φαινόμενον ἢ ἀνάλογον ἐμφανίζεται εἰς πᾶσαν ἐξειλιγμένην βιομηχανίαν, βάμβακος, μεταξῆς, μαλλίνων καὶ ἄλλων ἰνῶν, Αἱ ἀναμίξεις εἶναι ἡ βάσις τῆς ἐξειλιγμένης βιομηχανίας, καὶ αἱ ἀναμίξεις προϋποθέτουν τὴν ἄνθησιν τῶν κατωλλήλων πρώτων ὑλῶν ἀπὸ ὅλην τὴν ὑφήλιον.

Οὔτε δύναταί τις σοβαρῶς νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι αἱ ἐξειλιγμέναι βιομηχανίαι τοῦ ἐξωτερικοῦ βασίζονται εἰς ἐγχωρίους πρώτας ὕλας. Τὰ ἔλαια καὶ οἱ ἐλαιοῦχοι σπόροι π.χ. γενικῶς εἰσάγονται εἰς τὴν εὐρώπην, ἰδίως Ἀγγλίαν, Γερμανίαν κλπ. καὶ εἰσέρχονται εἰς τὴν παραγωγὴν τῶν πολυποικιλοτέρων προϊόντων. Ὁ βάμβαξ ἐπίσης, ἡ μέταξα, γενικῶς σχεδὸν ὅλαι αἱ ἶνες, λίνου, κανάβεως κλπ., διάφορα μέταλλα, εἴτε ὡς μεταλλεύματα εἴτε πρὸς ἀνάμιξιν κλπ. Δὲν ὑπάρχει ὅριον ἐκ τῆς πρώτης ὕλης εἰς οὐδένα σχεδὸν κλάδον βιομηχανίας οὔτε ἀδυναμία πρὸς ἵδρυσίν του ἐν Ἑλλάδι, ὅταν μάλιστα εἰς τοὺς λιμένας της εἶναι δυνατὸν νὰ κομισθοῦν καὶ ἡμικατειργασμέναι καὶ ἀκατέργαστοι πρῶται ὕλαι μὲ εὐθηνότερα ἔξοδα μεταφορᾶς, ἐφ' ὅσον κοστίζει ἡ μεταφορὰ τῶν αὐτῶν πρώτων ὑλῶν εἰς διάφορα βιομηχανικὰ κέντρα τοῦ ἐξωτερικοῦ, πολλάκις δὲ καὶ ἀπὸ μιᾶς πόλεως εἰς ἄλλην, ἐν ταῖς βιομηχανικαῖς χώραις τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἂς ἐνθαρρύνωμεν ὅθεν τὴν ἐξειδίκευσιν καὶ μόρφωσιν καὶ ἀνωτέρων τεχνικῶν, ἂς εὐνοήσωμεν ἢ τοὐλάχιστον ἂς ἀφήσωμεν ἐλευθέρας τὰς βιομηχανίας τὰς χρησιμοποιούσας τόσον ἡμικατειργασμένας πρώτας ὕλας, ὅσον καὶ ἀκατεργάστους ὕλας ἐν γένει ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὅταν συμφέρουν ἐμπορικῶς νὰ εἰσάγωνται καὶ κατεργάζωνται ἐδῶ, διότι ἄμα ἀποκτήσωμεν τὸν κατάλληλον ἐργάτην καὶ τεχνίτην, δὲν θὰ ὑπάρχῃ ὅριον εἰς τὸν ὄγκον τῆς ἀναπτύξεως τῆς βιομηχανίας μας. Σκοπὸς δὲ τῆς ἀναπτύξεως τῆς βιομηχανίας μας εἶναι ἡ συντήρησις τοῦ ἐργατικοῦ πληθυσμοῦ, διδομένης εἰς τοῦτον ἐργασίας, τῆς εὐκαιρίας δηλαδὴ τοῦ νὰ προσφέρῃ ὑπηρεσίας.

Κ. ΚΛΕΙΝΙΑΣ

ΣΠΗΛ. ΑΓΑΠΗΤΟΣ
μηχανικὸς—σύμβουλος
ingenieur-conseil
ΑΘΗΝΑΙ ὁδὸς Καραβία 18
(Τ. 80.104)

Διαιτησίαι — Πραγματογνωμοσύναι — Ἐξελέγξεις — Γνωμοδοτήσεις — Συμβιβασμοί — Ἐκκαθαρίσεις. (Ἐπὶ παντὸς οἰκονομικοῦ καὶ τεχνικοῦ θέματος).

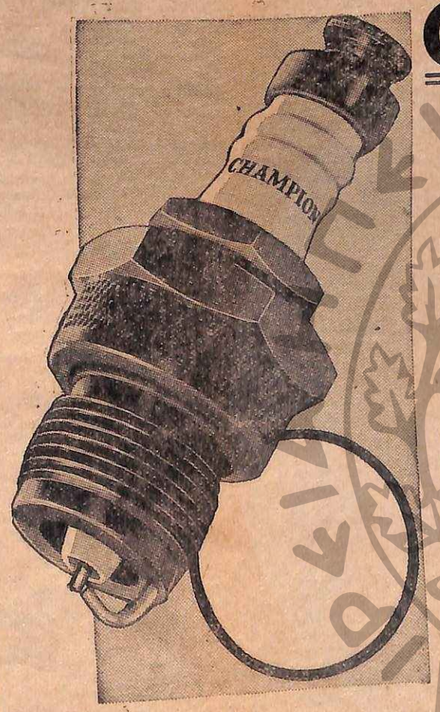

CHAMPION
ΤΑ ΑΝΩΤΕΡΑ
ΜΠΟΥΖΙ
ΟΛΩΝ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ
ΕΛΦΙΝΚΟ Α. Ε.
ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΑΝΙΓΓΟΣ

Η ΚΑΠΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ
15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1934-15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1935

ΚΑΠΝΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἡ ἐμπορικὴ κίνησις τῶν καπνῶν μας ἐξηκολούθησε καὶ κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον ἐξελισσομένη εἰς τὰ ὅρια εἰς τὰ ὁποῖα τελευταίως ἀνεπτύχθη.

Ἡ ἐσχάτως ἀφιχθεῖσα εἰς Ἑλλάδα Ἐπιτροπὴ τοῦ Πολωνικοῦ Μονοπωλίου ἐπεσκέφθη τὴν Καβάλλαν, ὅπου συνήψε πράξεις ἐπὶ ὡρισμένων μερίδων ἐσοδείας 1933. Ἐκ τῶν ἐκδηλωθεισῶν διαθέσεων τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης παρέχονται ἐνδείξεις τῆς στροφῆς τῶν βιομηχανικῶν κατευθύνσεων τοῦ Μονοπωλίου τούτου πρὸς τὰ ἑλληνικὰ καπνά, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δύναται συντόμως νὰ ἔχῃ εἰς εὐφυτέραν κλίμακα θετικὰς διὰ τὴν ἀγορά μας ἐκδηλώσεις.

Ἐκ παραλλήλου ἀντιπρόσωποι διαφόρων γερμανικῶν ἐργοστασίων ἢ καὶ μεταπράται, ἐργαζόμενοι διὰ τὴν προμήθειαν μικροτέρων τοιούτων ἐνδιεφέρθησαν διὰ δευτερευούσας καὶ κατωτέρας μερίδας, ἐπὶ τῶν ὁποίων καὶ συνήφθησαν πράξεις.

Ἐπίσης αἱ ἀμερικανικαὶ ἑταιρεῖαι ἐξακολουθοῦν νὰ ἐκδηλώνουν ἐνδιαφέρον δι' ἐκλεκτὰς μερίδας καπνῶν, αἱ ὁποῖαι ὅμως καὶ ἰδίᾳ αἱ τῶν νεωτέρων ἐσοδειῶν ὀσημέραι ἐξαντλοῦνται.

ΚΑΠΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Ἐν τῇ περιφερείᾳ Ξάνθης ἐβιομηχανοποιήθησαν κατὰ τὸν μῆνα Δεκέμβριον 1934 ἐν συνόλῳ 3.012 ¼ χιλ)μα ἅπαντα παρὰ τοῦ ἐργοστασίου Ἀν. Σιγάλα, ἔναντι 3.808 χιλ)μων, βιομηχανοποιηθέντων κατὰ τὸν ἀντίστοιχον μῆνα τοῦ 1933 καὶ 4.411 χιλ)μων κοπέντων κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα τοῦ 1932.

Καθ' ὁλόκληρον τὸ ἔτος 1934 ἐβιομηχανοποιήθησαν ἐν τῇ ὡς ἄνω περιφερείᾳ 38.450 χιλ)μα ἔναντι 46.548 ¼ καὶ 43.363 ¾ χιλ)μων βιομηχανοποιηθέντων κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη 1933 καὶ 1932.

Ἐκ τῶν καθ' ὁλόκληρον τὸ ἔτος 1934 βιομηχανοποιηθέντων, τὰ 504 χιλ)μα ἐκόπησαν παρὰ τοῦ ἐργοστασίου Π. Ζουλιάμη, τὰ 37.706 χιλ)μα παρὰ τοῦ ἐργοστασίου Ἀν. Σιγάλα, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἐκ χιλ)μων 240 παρὰ τοῦ ἐργοστασίου Δ. Ἀρδίττη.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ποσοτήτων, τὰ 38.016 χιλ)μα προωρίσθησαν διὰ τὴν ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν, τὰ δὲ 434 χιλ)μα ἀπεστάλησαν εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ἡ κίνησις τοῦ καπνεργοστασίου Ἀν. Σιγάλα κατὰ τὸν μῆνα Δεκέμβριον 1934 εἶχεν ὡς ἑξῆς:

Ἐργοστάσιον Ἀν. Σιγάλα.

Ἐκόπησαν ἐν συνόλῳ 3.012 ¼ χιλ)μα καπνοῦ. Ἐκ τούτων 3.000 χιλ)μα προωρίσθησαν διὰ τὴν ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν, βιομηχανοποιηθέντα ἅπαντα εἰς σιγαρέττα α' ποιότητος, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἐκ χιλ)μων 12 ¼ ἀπεστάλη εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Αἱ πρόσοδοι τοῦ Δημοσίου ἐκ τῆς βιομηχανοποιήσεως τῶν ὡς ἄνω ποσοτήτων ἀνῆλθον ἐν συνόλῳ εἰς δραχ. 1.003.050.

Ἐν τῇ περιφερείᾳ Σερρῶν ἐβιομηχανοποιήθησαν κατὰ τὸν αὐτὸν ὡς ἄνω μῆνα 120 χιλ)μα καπνοῦ, ἅπαντα παρὰ τοῦ ἐργοστασίου Τζήμου—Ραβάνη ἔναντι 240 καὶ 458 χιλ)μων βιομηχανοποιηθέντων κατὰ τὸν ἀντίστοιχον μῆνα τῶν ἐτῶν 1933 καὶ 1932. Καθ' ἅπαν τὸ ἔτος 1934 ἐβιομηχανοποιήθησαν ἐν τῇ ὡς ἄνω περιφερείᾳ 360 ½ χιλ)μα καπνοῦ προορισθέντα ἅπαντα διὰ τὴν ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν, ἔναντι 3.000 καὶ 6.192 χιλ)μων βιομηχανοποιηθέντων κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη 1933 καὶ 1932.

Ἡ κίνησις τοῦ καπνεργοστασίου Τζήμου—Ραβάνη εἶχε κατὰ τὸν μῆνα Δεκέμβριον 1934 ὡς ἑξῆς:

Ἐργοστάσιον Τζήμου—Ραβάνη.

Ἐκόπησαν ἐν συνόλῳ 120 χιλ)μα προορισθέντα ἅπαντα διὰ τὴν ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν καὶ βιομηχανοποιηθέντα εἰς σιγαρέττα α' ποιότητος.

Αἱ πρόσοδοι τοῦ Δημοσίου ἐκ τῆς βιομηχανοποιήσεως τῆς ὡς ἄνω ποσότητος ἀνῆλθον ἐν συνόλῳ εἰς δραχμὰς 40.122.

ΕΞΑΓΩΓΗ ΚΑΠΝΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΛΙΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΜΑΣ

Ἡ ἐξαγωγὴ καπνῶν ἐκ τῶν λιμένων τῆς περιφερείας τοῦ καθ' ἡμᾶς Γραφείου κατὰ τὸν μῆνα Δεκέμβριον 1934 ἀνῆλθεν ἐν συνόλῳ εἰς 3.366.188 ¼ χιλ)μα, ἔναντι 2.276.617 καὶ 1.302.210 ¾ χιλ)μων ἐξαχθέντων κατὰ τοὺς ἀντιστοίχους μῆνας τῶν ἐτῶν 1933 καὶ 1932.

Καθ' ἅπαν τὸ ἔτος 1934 ἐξήχθησαν ἐκ τῶν λιμένων τῆς περιφερείας τοῦ καθ' ἡμᾶς Γραφείου ἐν συνόλῳ 12.289.296 χιλ)μα, ἔναντι 12.228.250 χιλ)μων ἐξαχθέντων κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος καὶ 13.364.759 χιλ)μων κατὰ τὸ ἔτος 1932.

Αἱ ἐξαχθεῖσαι ποσότητες καπνοῦ κατὰ τὸν μῆνα Δεκέμβριον 1934 κατανέμονται κατὰ λιμένας ἐξαγωγῆς καὶ χώρας προορισμοῦ ὡς ἑξῆς)

Ἐξαγωγὴ λιμένες Καβάλλας

Χῶραι προορισμοῦ	Ποσὸν ἐξαχθὲν χιλ)μα
Γερμανία	1.753.257
Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι	541.703
Σουηδία	412.697
Ἀραβία	226.568
Βέλγιον	83.431
Ὀλλανδία	43.841
Ἀγγλία	32.015
Νορβηγία	8.606
Σύνολον	3.102.118

Ἐξαγωγὴ λιμένες Ἀλεξ)πόλεως

Χῶραι προορισμοῦ	Ποσὸν ἐξαχθὲν χιλ)μα
Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι	148.606
Γερμανία	47.274
Ὀλλανδία	34.095
Βέλγιον	34.095
Σύνολον	264.070

ΑΓΟΡΑΙ ΧΩΡΙΚΩΝ ΚΑΠΝΩΝ

Αἱ ἀγορασθεῖσαι ποσότητες χωρικῶν καπνῶν ἐσοδείας 1934 κατὰ τὸ ἀπὸ 15-12-34—15-1-35 χρονικὸν διάστημα ἀνῆλθον ἐν συνόλῳ εἰς 1.818.461 ὀκ., ποσὸν ὅπερ κατανέμεται κατὰ περιφερείας ὡς ἑξῆς:

Καβάλλα 80.000 ὀκ., Πράβιον 142.900 ὀκ., Δράμα 644.020 ὀκ., Ζίχνα 187.041 ὀκ., Νιγρίτα 35.500 ὀκ., Χρυσούπολις 95.000 ὀκ., Ξάνθη 362.600 ὀκ. καὶ Κομοτινὴ 271.400 ὀκ.

Μὲ τὴν προσθήκην τῶν ὡς ἄνω γενομένων ἀγορῶν εἰς τὰς μέχρι 15ης Δεκεμβρίου πραγματοποιηθείσας ἐξ ὀκάδων 5.800.400 προκύπτει σύνολον μέχρι τῆς 15-1-35 ἐξ ὀκάδων 7.618.861 (6.484.261 ὀκ. Ἀν. Μακεδονίας καὶ 1.134.600 ὀκ. Δυτικῆς Θράκης).

Τὰ καπνὰ ταῦτα προέρχονται ἐκ τῶν κάτωθι περιφερειῶν:

Καβάλλας 296.000 ὀκ., Πραβίου 873.000 ὀκ. Δράμας 1.661.820 ὀκ., Σερρῶν 668.500 ὀκ., Ζίχνης 1.849.641 ὀκ., Νιγρίτης 552.200 ὀκ., Συδηροκάστρου 294.400 ὀκ., Χρυσουπόλεως 298.700 ὀκ., Ξάνθης 500.100 ὀκ. καὶ Κομοτινῆς 634.500 ὀκ.

Αἱ γενόμεναι κατὰ τὸ ὑπὸ κρίσιν χρονικὸν διάστημα εἰς τὰς περιφερείας Δράμας, Ζίχνης, Ξάνθης καὶ Κομοτινῆς ἀγοραὶ εἶχον ἀναλυτικώτερον ὡς ἀκολούθως:

Καπνικαὶ περιοχαί	Ἀγορασθεῖσαι ποσότητες ἀπὸ 15)12)34—15)1)35		Ἀγορασθεῖσαι ποσότητες ἀπὸ ἑνάρξεως ἀγορ. μέχρι 15)1)35		Πραγματοποιηθεῖσαι τιμαὶ Μαξοῦλι	Ρεφοῦζι	Ἕνα καντ.
Ὀρᾶς	Μ.	15000	Μ.	18000	55-70	15-25	—
»	ΜΜ.	10000	ΜΜ.	10000	52-55	16-18	—
Κ. Μπασμάδες	Μ.	9000	Μ.	86000	—	—	—
Ἐδίρνετζικ	Μ.	100000	Μ.	162000	135-150	55-73	32-38
Κύργια	Μ.	59000	Μ.	129000	105-135	58-72	34-40
Μαχαλάδες	Μ.	182000	Μ.	296000	180-262	76-80	40-45
Μαχαλαδάκια	Μ.	37500	Μ.	102508	130-140	46-70	—
Προσωτσάνη	ΜΜ.	221000	Μ.	357000	33-92	12-33	48-60
Τσὲς		—	Μ.	30500	65-127	14-40	42—
»		—	ΜΜ.	248800	63-80	18-25	36-50
»		—	Μ.	111000	75-92	20-28	—
Νευροκόπιον		—	ΜΜ.	61500	53-65	8-16	35-62
»		—	Μ.	124082	75-82	20-30	28-35
Ὀσενίτσα	Μ.	10482	ΜΜ.	6438	38-40	14-15	28-56
»	Μ.	38					25—
Σύνολον		644020		1661820			
ΖΙΧΝΑ							
Ζίχνα Ι	Μ.	178400		954400	80-157	45-63	30-63
Ζίχνα ΙΙ	ΜΜ.	6511		893111	74-110	40-55	26-59
» »	ΜΜ.	2130		2130	—	—	—
Σύνολον		187041		1849641			
ΞΑΝΘΗ							
Γιακᾶς		44500		44500	100-252	55-	40-60
Μ. Γιακᾶς		43200		47700	65-145	30-45	42-65
Σοῦ-Γιαλεσί		120000		213400	125-195	36-62	—
Σοβὰν Γιακᾶς		80000		107200	45-114	10-20	—
Τζεμπέλια		33000		47700	95-110	48-52	40-65
Ὀρτὰ Κολοῦ		18700		18700	70-75	—	—
Μπαϊρ Κολοῦ		2000		4500	80-90	—	33-65
Ὀβᾶς		16200		16400	—	—	40-60
Σύνολον		362600		500100			
ΚΟΜΟΤΙΝΗ							
Γιακᾶς	Μ.	241900		430000	70-124	8-15	36-85
Καροῆ Γιακᾶς	Μ.	29500		79000	55-105	8-15	36-75
Μαρώνεια		—		25000	—	—	40-45
Σάππαι		—		100000	—	—	40-45
Σύνολον		271400		634500			

ΔΡΑΜΑ

Μ=Μπασμᾶς, ΜΜ=Μπασῆ Μπαγλῆ, ΚΚ.=Καμπὰ Κουλάκ.

Εἰς τὰς ἄλλας περιφερείας αἱ τιμαὶ κατ' ὁλκὰν διεκυμάνθησαν κατὰ τὸ ἀπὸ 15-12-34 — 15-1-35 χρονικὸν διάστημα ὡς ἀκολούθως: Καβάλλας 90—100 δραχ. διὰ μαξοῦλι καὶ 50—60 δρ. διὰ ρεφοῦζι, Πραβίου 100—118 δραχ. διὰ μαξοῦλι, 50—55 διὰ ρεφοῦζι καὶ 58—60 δρ. δι' ἕνα καντάρι Καμπὰ-Κουλάκ, Νιγρίτης 80—83 δραχ. διὰ μαξοῦλι, 33—52 δρ. διὰ ρεφοῦζι καὶ 40—42 δραχ. δι' ἕνα καντάρι καὶ Χρυσουπόλεως (Τζεμπέλια) 90—117 διὰ μαξοῦλι, 30—55 δρ. διὰ ρεφοῦζι καὶ 58—79 δρ. δι' ἕνα καντάρι.

Ἡ Βιομηχανικὴ Ἑταιρεία ΒΙΒΕΧΡΩΜ τῶν Δρος Στεφ. Δ. Πατέρα καὶ Σιας, κατέλαβεν ἐξέχουσαν θέσιν εἰς τὴν σύγχρονον βιομηχανικὴν πρόοδον τῆς Ἑλλάδος.

ΑΙ ΧΡΗΜΑΤΑΓΟΡΑΙ
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ

ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΑΞΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐπισκόπησις τῆς ἀγορᾶς (22-28)2)35)

Κατὰ τὴν λήξασαν ἑβδομάδα ἡ χρηματιστηριακὴ ἀγορὰ χρεογράφων, γενικῶς εἰπεῖν, ἦτο μᾶλλον χαλαρά. Ἅπασαι αἱ ἀξίαι, σταθεροῦ καὶ μεταβλητοῦ εἰσοδήματος, ἐκλεισαν ἢ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἢ χαμηλοτέρων ἐπιπέδων τιμῶν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν προηγουμένην ἑβδομάδα, ἐξαιρέσει ἐλαχίστων ἐκ τούτων καὶ ἰδίᾳ τῶν κυριωτέρων ἐκ τῶν εἰς δραχμὰς δανείων, ἐλαφρῶς βελτιωθέντων.

Αἱ κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην συναφθεῖσαι τοῖς μετρητοῖς καὶ ἐπὶ προθεσμίᾳ συναλλαγαὶ ἦσαν ἐλάχισται καὶ πολὺ περιωρισμέναι.

Τὸ ἐν τῇ τελευταίᾳ σελίδι τοῦ παρόντος τεύχους δημοσιευόμενον χρηματιστηριακὸν δελτίον τιμῶν δίδει ἐναργῆ εἰκόνα τῆς τε κινήσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς πορείας τῶν τιμῶν τῶν διαφόρων ἀξιῶν, αὐτινες κατὰ τὴν λήξασαν ἑβδομάδα συνεκέντρωσαν τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ἀγορᾶς.

Κατὰ κατηγορίας τίτλων αἱ συναλλαγαὶ διεκυμάνθησαν ὡς ἑξῆς:

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ. Ἐν τούτοις ἀξιόλογον κίνησιν εἶχον τὰ ἑξῆς, διακυμανθέντα ὡς ἀκολούθως: τοῦ 1881 καὶ 1884 (3725—3675), τοῦ 1902 (2640—2600), τοῦ 1910 (2660—2600), τοῦ 1914 (3490—3400), τοῦ 1925 (71000—71500—71300), τοῦ α' Παραγωγικοῦ (3900—3875), τοῦ Μοναστηρίου (3375—3625—3525) καὶ τοῦ β' Παραγωγικοῦ (4900—5080—4975).

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ. Τὰ κυριώτερα ἐκ τούτων, ἐπὶ πολὺ ἀπασχολήσαντα τὴν ἀγοράν, διεκυμάνθησαν ὡς ἑξῆς: Ἀνταλλάξιμα 8 % (701.50—709), Ἀνταλλάξιμα 6 % (700—706), Ὑπηκόων (443.50—345), Μεταναστεύσεως (268—271—270), Ναυτικῶν Χορηγημάτων (29.50—32), 300 ἐκ. 1920 (129—132), Λιπασμάτων 1931 (8650—8700—8685), Κτηματικῆς 1926 (309—312—311), ἐνῷ ἐπὶ τῶν λοιπῶν δανείων ἡ διακύμανσις ποικίλει μεταξὺ μιᾶς μέχρι δύο μονάδων.

ΤΡΑΠΕΖΙΚΑΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑΙ ΑΞΙΑΙ. Ἐκ τῶν μᾶλλον κερδοσκοπουμένων ἀξιῶν τούτων, ἀξιόλογον κίνησιν αἱ ἑξῆς μόνον, διακυμανθεῖσαι ὡς ἀκολούθως: Τράπεζαι Ἑλλάδος (7960—8025—8000), Ἀθηνῶν (268—282—272), Ἐθνικὴ (59500—60600—59800), Ἐμπ. Πίστεως (120—126—125), Ἐμπορικὴ (480—487—485), Κτηματικὴ (1735—1730), Λαϊκὴ (6400—6500) καὶ Ἑταιρεῖαι Ἠλεκρ. Συδ)μων (562—570—564), Συδηρ. Θεσσαλίας (1035—1000), ΣΠΑΠ (120—113), Ἐθν. Ἀτμοπλοΐας (300—334—305), Λιπασμάτων (1495—1545—1500), Πυριτιδοποιείου (2190—2275—2200), Χημικῆς Βιομ. (278—275), Χρωματουργείων (1010—1001), Βέρμιον (285—315—296), Ἐριουργίας (347—362—350), Πειραϊκαὶ Ἐπιχ. (401—412—409), Χρυσαλλὶς (318—310), Ἐργοληπτικὴ (51—54—52), Τέκτων (116—131—123), Ἄπλας (32—34), Ἡρακλῆς (1390 1355), Κομπᾶς (620—640), Οἰνοπνευματοποιΐας (253—265—255), Θεσσαλικῆς (180—205), Ζύμαι (397—410—400), Καπνοῦ (107—110—109), Ἑρμῆς (385—375+, ΒΙΟ (124—128—124.50), Γεωργικῆς Βιομ. (207—214), Προμηθεὺς (508—495), ἐνῷ αἱ λοιπαὶ ἀξίαι περιεστράφησαν εἰς τὰς τιμὰς τοῦ Δελτίου μὲ διακύμανσιν μεταξὺ μιᾶς μέχρι δύο ἢ τριῶν μονάδων.

Ι. Κ. Κ.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Τῇ αἰτήσει των ἐτέθησαν εἰς κατάστασιν διαθεσιμότητος οἱ κ.κ. Γεώργιος Παπαγεωργίου, χρηματιστὴς καὶ Γεώργιος Σγουρίδης, μεσίτης.

—Ἡ διὰ τὴν 21ην Φεβρουαρίου προσκληθεῖσα τακτικὴ ἐπαναληπτικὴ γενικὴ συνέλευσις τῶν μελῶν τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν, πρὸς ἔγκρισιν τοῦ Ἰσολογισμοῦ καὶ ἐκλογὴν χρηματιστῶν ὡς τακτικῶν μελῶν τοῦ Εἰδικοῦ Συμβουλίου Χρηματιστηρίων Ἀξιῶν κλπ., ἐλλείψει ἀπαρτίας, ἐπαναληφθήσεται τὴν 28ην ἰδίου.

—Τὴν 25ην λήξαντος ἐπωλήθησαν τοῖς μετρητοῖς ἀναγκαστικῶς διὰ τοῦ Ἐπόπτου 100 μετοχαὶ τῆς Ἑταιρείας Οἰνοπνευματοποιΐας, τὴν 26ην ἰδίου ὁμοίως 15 ὁμολογίαι α' Ἀναγκαστικοῦ Δανείου, 25 ὁμολογίαι β' Ἀναγκαστικοῦ Δανείου καὶ 10 ὁμολογίαι Δανείου 300 ἐκ. 1920, τὴν 27ην ἰδίου ὁμοίως 5 ὁμολογίαι Δανείου Ἀνταλλαξίμων 8 % καὶ τὴν 28ην ἰδίου ὁμοίως 2 ὁμολογίαι Δανείου 300 ἐκ. 1920, 21 ὁμολογίαι α' Ἀναγκαστικοῦ Δανείου, 9 ὁμολογίαι β' Ἀναγκαστικοῦ Δανείου, 2 ὁμολογίαι Δανείου Κτηματικῆς Πίστεως 1926 καὶ 100 μετοχαὶ Ἑταιρείας Οἰνοπνευματοποιΐας.

—Ἀπὸ τῆς 28ης λήξαντος πληρώνεται τὸ ὑπ' ἀριθ. 42 τοκομερίδιον τῶν ὁμολογιῶν τοῦ Δανείου τῆς Ἑταιρείας Ἠλεκτρικῶν Συδηροδρόμων «ΣΑΠ» 1914, πρὸς δραχ. 12.50.

—Ἀπὸ τῆς 2ας τρέχοντος εἶναι πληρωτέα τὰ ληξιπρόθεσμα τοκομερίδια τῶν Δανείων 500 ἑκατ. 1914 καὶ Κτηματικῆς Πίστεως 7 % 1925.

—Τὴν 5ην τρέχοντος θὰ πληρωθῶσι 267 ὁμολογίαι μετὰ λαχνοῦ τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Δανείου 1922, τὴν 9ην τρέχοντος ὁμοίως 16 ὁμολογίαι μετὰ λαχνοῦ τοῦ Δανείου 300 ἑκατ. 1920 καὶ τὴν 14ην ἰδίου ὁμοίως 16 ὁμολογίαι μετὰ λαχνοῦ τοῦ Δανείου Ἐθν. Τραπ. (Κτηματικῆς) 1912.

—Διὰ τὴν 2αν τρέχοντος (4 μμ.) προσκεκλήθη τακτικὴ γενικὴ συνέλευσις τῶν μετόχων τῆς Ἐμπορικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος (4.30' μμ.) μὲ θέματα, ἐκτὸς τῶν συνήθων, «ἐκλογὴ 4 Συμβούλων, τροποποίησις Συμβάσεως τῆς 27-6-29».

—Κατὰ τὸν Μάρτιον τὸ Χρηματιστήριον Ἀθηνῶν θὰ ἀργήσῃ τὴν 11ην καὶ 25ην.

—Κατ' ἀνακοίνωσιν τῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τῶν Συδηροδρόμων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, αἱ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν τῶν Σ.Ε.Κ. εἰσπράξεις ἐκ κινήσεως ἐπιβατῶν κατὰ τὸν μῆνα Ὀκτώβριον 1934 ἀνῆλθον εἰς δραχμὰς 12.029.164.60 (ἤτοι ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς εἰσπράξεις τοῦ Σεπτεμβρίου 1934 παρουσιάζουν μείωσιν κατὰ δραχ. 3 ἑκατομ. περίπου).

Κ.

ΤΑ ΞΕΝΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ

ΑΘΗΝΑΙ (τιμαὶ ἀγορᾶς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος 22—28-2-35). Κατὰ τὴν λήξασαν ἑβδομάδα παρετηρήθη ἀξιόλογος διακύμανσις τῶν τιμῶν ἐπὶ τῶν κάτωθι μόνον ἐκ τῶν ξένων συναλλαγμάτων: εἰς τὴν λίραν Ἀγγλίας (520—515), τὸ δολλάριον Ἡνωμένων Πολιτειῶν, τὴν λιρέτταν Ἰταλίας καὶ τὴν Σουηδικὴν κορώναν.

ΣΗΜ. Λεπτομερὴς πίναξ τῆς πορείας τῶν τιμῶν τῶν ξένων συναλλαγμάτων ἐν Ἀθήναις δημοσιεύεται εἰς τὴν τελευταίαν σελίδα τοῦ παρόντος τεύχους.

ΛΟΝΔΙΝΟΝ (κλεῖσιμον Χρημ)ρίου 26-2-35). Ἐπὶ Ζυρίχης 14.935, Παρισίων 73.32, Νέας Ὑόρκης 4.8631, Μιλάνου 57.125, Ἀλεξανδρείας 97.50, Ἀμστελοδάμου 7.16, Στοκχόλμης 19.395, Βρυξελλῶν 20.695, Βερολίνου 12.055, Βιέννης 26.00, Πράγας 115.75, Βαρσοβίας 25.62.

ΖΥΡΙΧΗ (κλεῖσιμον Χρημ)ρίου 26-2-35). Ἐπὶ Παρισίων 0.203.775, Λονδίνου 14.94, Νέας Ὑόρκης 3.0725, Μιλάνου 0.2611, Ἀμστελοδάμου 2.087, Στοκχόλμης 0.7705, Βρυξελλῶν 0.7215, Βουκουρεστίου 0.03075, Βερολίνου 1.2385, Βιέννης 0.576, Βουδαπέστης 0.62, Βελιγραδίου 0.0698, Πράγας 0.129, Σόφιας 0.035, Κωνσταντινουπόλεως 2.45, Βαρσοβίας 0.583.

ΤΑ ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ ΑΞΙΩΝ

Τιμαὶ Ἑλληνικῶν χρεογράφων ἀπὸ 21—27-2-35

ΧΡΗΜ)ΡΙΟΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ. Ἡ σημειωθεῖσα κατὰ τὴν λήξασαν ἑβδομάδα κατωτάτη τιμὴ ἐπὶ τῶν μετοχῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας Οἴνων καὶ Οἰνοπνευμάτων εἶναι φρ. Γαλ. 172, ἡ ἀνωτάτη φρ. Γαλ. 183 καὶ τὸ σημερινὸν κλείσιμον φρ. Γαλ. 175 κατὰ μετοχήν.

—Ὁμοίως ἐπὶ μετοχῶν τῆς Ἑταιρείας Σιδηροδρόμων Θεσσαλίας ἐγένοντο συναλλαγαὶ εἰς φρ. Γαλ. 140—139 κατὰ μετοχήν.

ΧΡΗΜ)ΡΙΟΝ ΛΟΝΔΙΝΟΥ. Κατὰ τὴν λήξασαν ἑβδομάδα ἐνδιαφέρον παρουσίασαν ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν Δανείων μόνον τὰ ἑξῆς, διακυμανθέντα ὡς ἀκολούθως: 1914 £ 33, 1924 Προσφυγικὸν £ 45 ½—45 ¼, 1928 Σταθεροποιήσεως £ 37 ¼—36 ½, 1931 Παραγωγικὸν £ 47, Κτηματικῆς Τραπέζης 7 % £ 80—80 ½.

ΑΙ ΕΚΤΟΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΑΞΙΑΙ

Τιμαὶ ἀγορᾶς (21—27-2-35)

Τράπ. Ἀνατολῆς 45, Τρ. Βιομηχανίας 22, Τράπ. Κουλουκουνδῆ 90, ΣΠΕΣ 300, ΕΒΕΣ 25, Ἐκάλη 26, Ἀσφ. Κυκλαδικὴ 185, Πανελ. ἀσφαλ. 900, Ἐθν. Ἀσφαλ. 6300—6600, Καστρὶ 60, Λυσιμαχία 60, Ταμ. Χαλκίδος 500—560, Ἑναερ. Συγκοινωνιῶν 3000, Καλογρέζα 23, Δάν. Δημ. Πειραιῶς 250, Χαρτ. Αἰγίου 380, Δατ. Ψυχικοῦ 76—80, ΕΛΚΑ 28, ΕΤΜΑ 1100—1170, «Φῶς» 540, Ἱπποδρομίων 210, Κάδμος 47, Σαν. Μελισσίων 270—280, Λαύρια 2.50, Ὠρωποῦ 3—2, Σάντας 0.50, Κάππαρη 0.50, Μαγαζὶ τῆς Κερκ. 10, Ἐλαστικοῦ 30, ΘΕΤΕΚ 35, Ἡσαΐας 2.50, Χάψα 650, Ἑλλ. Μεταλλουργία 100, Ἡλ. Λαμπτ. «Φῶς» 488—495, Ἐλαιουργ. Κερκύρας 30, Κυλινδρόμ. Εὐαγγελιστρίας 180—190, Τράπ. Νάξου 160, Σανατ. Πεντέλης 298.

ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Τιμαὶ ἀγορᾶς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος Δελτίον τῆς 27-2-35

Λίρα Ἀγγλίας	Δραχ.	865.—
Λίρα Αἰγύπτου	»	872.—
Λίρα Τουρκίας	»	777.50
Εἰκοσάφραγκον	»	685.—
Δολλάριον Ἡν. Πολιτειῶν	»	177.25
Ρούβλιον	»	90.—
Φλωρίνιον Ὀλλανδίας	»	71.—
Μάρκον Γερμανίας	»	42.—
Κορώνα Αὐστρίας	»	35.—

ΑΙ ΕΜΠΟΡΑΓΟΡΑΙ
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ

ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Στατιστικὸς πίναξ τῶν διενεργηθεισῶν πράξεων ἀπὸ 15—21-2-35 ἐν τῷ Χ.Ε.Π.

Εἴδη	Τόννοι	Ἀξίας δρ.
Σῖτος	200.—	534.290
Βρώμη	800.—	1.993.950
Φακὴ	13.—	191.460
Μπιζέλια	5.—	42.840
Φασόλια	77.—	462.540
Ζαχχάρεις	10.—	42.845
Καφφὲς	20.800	528.885
Ὄρυζα	14.—	83.160
Θεῖον	130.—	510.964
Σύνολον	1.269.286	4.390.934

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Τιμαὶ κλεισίματος τῆς 25-2-35

ΖΑΚΧΑΡΙΣ. Λονδίνον: Παράδοσις Μαρτίου 4.3 ½, Μαΐου 4.4. ½, Ἰουλίου 4.5 ½, Αὐγούστου 4.6 ½, Σεπτεμβρίου 4.6 ¾, Ὀκτωβρίου 4.7, Δεκεμβρίου 4.8 ¼.

Νέα Ὑόρκη: Παράδοσις Μαρτίου 1.99, Μαΐου 2.06, Ἰουλίου 2.10, Σεπτεμβρίου 2.15, Δεκεμβρίου 2.22.

ΣΙΤΟΣ. Λίβερπουλ: Παράδοσις Μαρτίου 4.7 3)8, Μαΐου 4.10 5)8, Ἰουλίου 5.1.

Σικάγον: Παράδοσις Μαΐου 97, Ἰουλίου 91 ½, Σεπτεμβρίου 90 3)8.

Βίννιπεγκ: Παράδοσις Μαΐου 83 ¼, Ἰουλίου 82 ¾.

ΚΑΦΦΕΣ (Ρίου Νο 7). Νέα Ὑόρκη: Παράδοσις Μαρτίου 5.49, Μαΐου 5.64, Ἰουλίου 5.77, Σεπτεμβρίου 5.82.

ΒΑΜΒΑΞ. Λίβερπουλ: Παράδοσις Μαρτίου 6.87, Μαΐου 6.82, Ἰουλίου 6.77, Ὀκτωβρίου 6.66, Δεκεμβρίου 6.64.

Νέα Ὑόρκη: Παράδοσις Μαρτίου 12.48, Μαΐου 12.40, Ἰουλίου 12.50, Ὀκτωβρίου 12.43, Δεκεμβρίου 12.49.

Ἀλεξάνδρεια: Παράδοσις Μαρτίου 15.65, Ἀπριλίου 13.41.

ΚΑΟΥΤΣΟΥΚ. Λονδῖνον: Παράδοσις Ἀπριλίου 6 9)16, Ἰουνίου 6 9)16.

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΖΩΝΗ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

Κατὰ τὸ ἑσπέρας τῆς 16ης Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. ἐνυπῆρχον ἐν ταῖς ἀποθήκαις (ὑπόστεγα 1-5) τῆς Ε.Ζ.Π. αἱ ἑξῆς ποσότητες ἐκ τῶν κάτωθι εἰδῶν ἐμπορευμάτων:

Φασόλια	χιλιόγραμμα	739.415
Ζάκχαρις	»	2.978.742
Καφφὲς	»	393.069
Ὄρυζα	»	1.257.731
Πιπέρι	»	40.206
Φακὲς	»	26.000
Ἄλευρα	»	221.300
Κανέλλα	»	16.090
Βακαλάος	»	520.000
Δέρματα	»	32.350
Λινοσπόρος	»	351.767
Σουσάμι	»	21.300
Μπιζέλια	»	17.500
Θεῖον	»	36.462
Κεχρὶ	»	17.600
Κακάο	»	35.000
Φυστίκια	»	24.700
Βάμβαξ	»	142.090
Ξυλεία	»	76.987
Κριθὴ	»	30.000
Μπαχαρικὰ	»	2.000

ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΘΕΣΝΙΚΗΣ

Στατιστικὸς πίναξ τῶν συναφθεισῶν συναλλαγῶν ἐν τῷ Χ.Ε.Θ. ἀπὸ 11—16-2-35

Εἴδη	Χιλιόγραμμα
Φασόλια	192.693
Ἔλαιον	29.422
Κολοκυνθόσπορος	9.796
Κουκοῦλια	11.964
Κριθὴ	245.119
Σύνολον	488.994

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΖΩΝΗ ΘΕΣΝΙΚΗΣ

ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

Κατὰ τὸ ἑσπέρας τῆς 16ης Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. ἐνυπῆρχον ἐν ταῖς ἀποθήκαις τῆς Ε.Ζ.Θ. αἱ ἑξῆς ποσότητες ἐκ τῶν κάτωθι εἰδῶν ἐμπορευμάτων:

Κριθὴ	χιλιόγραμμα	330.218
Φασόλια	»	363.915
Ὄσπρια	»	42.465
Ἄλευρα	»	8.337
Ζάκχαρις	»	1.815.528
Ὄρυζα	»	398.000
Καφφὲς	»	26.657
Ψαρικὰ	»	23.003
Ἔλαια	»	15.722
Βούτυρον	»	7.033
Λίπη	»	14.860
Βάμβαξ	»	320.148
Τέϊον	»	9.448
Ντοματα πολτὸς	»	667
Τυρὸς	»	465.783
Σαρδέλλαι κονσέρβαι	»	2.869

Η ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΧΡΥΣΩΝ ΚΟΣΜΗΜΑΤΩΝ

Τιμαὶ ἀγορᾶς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος Δελτίον τῆς 27-2-35

Κόσμημα:	Ἀξία:
Καρατίων 12	Γαλ. φρ. 8.34
» 13	» 9.05
» 14	» 9.75
» 15	» 10.45
» 16	» 11.15
» 17	» 11.85
» 18	» 12.55
» 19	» 13.25
» 20	» 13.95
» 21	» 14.65
» 22	» 15.38
» 23	» 16.07
» 24	» 16.77

ΣΗΜ. Τὸ γαλλικὸν φράγκον ὑπολογίζεται ἐπὶ τῇ ἑκάστοτε εἰς δραχμὰς τιμῇ ἀγορᾶς δελτίου τιμῶν ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΛΕΩΝΙΔΑ Β. ΔΕΡΤΙΛΗ
Ὁδὸς Σοφοκλέους ἀριθ. 7
Τηλέφωνον 27-732

Τὰ Ὑφαλοχρώματα ΒΙΒΕΧΡΩΜ Νο 1 Anticorrosive. Νο 2 Anti-fouling. Νο 3 Anti-fouling tropical, ἐξετέπισαν τὰ Ἀγγλικά. Ἐντὸς δύο ἐτῶν ἐβάφησαν μὲ αὐτὰ 100 μεγάλα φορτηγὰ ἀτμόπλοια.

ΤΙΜΑΙ ΠΟΛΥΤΙΜΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ

Κλεῖσιμον Χρηρίου Λονδίνου τῆς 25-2-35

Εἴδη	Μετρητοῖς	3 μηνῶν
Χρυσὸς (καθαρὸς ἢ 1 οὐγγία) σελ.	142.6 ½	—
Ἄργυρος (καθαρὸς ἢ 1 οὐγγία) πέν.	24 5)8	24 ¾
Χαλκὸς	26.5.0	26.11.3
» ἠλεκτρολ.	—	—
Κασσίτερος	221.0.0	227.0.0
Μόλυβδος	10.5.0	10.7.6
Ψευδάργυρος	11.11.3	11.15.0

ΣΗΜ. Αἱ τιμαὶ τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργύρου εἶναι τῆς 14-2-35.

ΣΤΑΦΙΔΑΓΟΡΑ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

Δελτίον τῆς 23-2-35

Τιμαὶ εἰς ἀνάλωσιν κατὰ στατῆρα ἀγγλικὸν

ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΑΙ. Ἡ ἀγορὰ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἤρεμος. Ἡ μεγαλυτέρα σημειωθεῖσα πώλησις εἶναι ἐμπορεύματος Κόρφου πρὸς φόρτωσιν εἰς τὴν τιμὴν 31)6 τσίφ.

ΤΙΜΑΙ: ἀμετέβλητοι, ἤτοι Πύργου 31)6—32, Ἀμαλιάδος 32—33, Ζακύνθου 33)6—34, Πατρῶν 33—35, Πατρῶν σκιᾶς 38—40, Κόρφου 34)6—38, Κόρφου σκιᾶς 39—41, Αἰγίου (γουλὸ) 43—53, Αἰγίου (φιλὸ μέτριο) 42—44, Αὐστραλίας 26—32, εἰς χεῖρας μεταπωλητῶν.

ΣΟΥΛΤΑΝΙΝΑΙ. Ἡ ξωτρότης τῆς ἀγορᾶς ἐμετριάσθη αἰσθητῶς, μολονότι ἐγένοντο ἀρκεταὶ πράξεις ἐπὶ ἐμπορεύματος Αὐστραλίας πρὸς 36—44 καὶ Περσίας πρὸς 38—44. Σουλτανίναι προελεύσεως ἄλλων χωρῶν ἀζήτητοι.

ΤΙΜΑΙ: Αὐστραλίας 34 καὶ ἄνω. Παλαιᾶς Ἑλλάδος 54—75, Κρήτης 50—67, Σμύρνης 44—56, Περσίας 38—50, Καλιφορνίας (φυσικαὶ) 37 καὶ λευκασμέναι 42.

ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΑΙ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ

ΑΠΟ 11—20 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

Τελωνεῖον Ἀθηνῶν:	
11—20 Φεβρουαρίου 1934	δρχ. 269.827
11—20 Φεβρουαρίου 1935	» 536.198
Πλέον 11—20 Φεβρουαρ. 1935	» 266.371
Τελωνεῖα Πειραιῶς:	
11—20 Φεβρουαρίου 1934	δρχ. 30.622.423
11—20 Φεβρουαρίου 1935	» 53.297.696
Πλέον 11—20 Φεβρουαρ. 1935	» 22.675.273
Τελωνεῖα Θεσσαλονίκης:	
11—20 Φεβρουαρίου 1934	δρχ. 14.762.340
11—20 Φεβρουαρίου 1935	» 18.838.969
Πλέον 11—20 Φεβρουαρ. 1935	» 4.076.629

ΤΙΜΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

ΑΝΕΥ ΤΟΚΟΜΕΡΙΔΙΩΝ (27 ½—35 %) ἀπὸ 21—27-2-35

Δάν 120 ἑκατ. 1881 (coup. Νο 108) δραχ. 3390—3340.

—Δάν. 170 ἑκατ. 1884 (coup. Νο 108) δρ. 3390—3340.

—Δάν. Μονοπωλίων 1887 (coup. Νο 96) δραχ. 2650.

—Δάν. Πάγιον 1889 (coup. Νο 92) δραχ. 2600.

—Δάν. Σιδ. Λαρίσσης 1890 (coup. Νο 90) δραχ. 3350.

—Δάν. Ὑδρεύσεως 1925 (coup. Νο 20) δραχ. 65500—64500.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

Η ΧΙΛΙΟΣΤΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ

Ἐφ' ὅσον ἔζη ὁ μακαρίτης Φῶτος Πολίτης, τὸ Ἐθνικὸν ὡμοίαζε ὀλιγώτερον ὡς τὰ συνήθη κρατικὰ θέατρα, παρὰ εἰς ἄλλας τινὰς σκηνάς, ὧν ἡ σημασία κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα ἰσοφάρισεν ἀναντιρρήτως ἐκείνην τῶν κρατικῶν καὶ τῶν ὁποίων προΐστανται μεγάλοι σκηνοθέται, ὧν δικαίως γνωστότερος εἶναι ὁ Ράϊγχαρτ.

Ὄντως, τὸ ἑλληνικὸν κράτος, ἀναγνωρίζον τὴν ἰδιοφυΐαν τοῦ Πολίτη, τοῦ ἔδωκεν ὅλα τὰ μέσα νὰ ἱδρύσῃ καὶ νὰ διευθύνῃ θέατρον, ὅπως αὐτὸς τὸ ἀντελαμβάνετο.

Τὸ πρᾶγμα, ὅπως ὅλα τὰ ἀνθρώπινα, εἶχε τὰ καλὰ καὶ τὰ κακά του. Ἐκλιπόντος ὅμως τόσον προώρως τοῦ Πολίτη ἐπεβάλλετο ἡ ἐπάνοδος εἰς τὸν κλασσικὸν τύπον τῶν κρατικῶν θεάτρων, τοσούτῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον ὁ μόνος Ἕλλην ὅστις, ἐκλιπόντος αὐτοῦ, ἠδύνατο νὰ συνεχίσῃ τὴν δικτατορίαν του, δηλαδὴ ὁ κ. Σπύρος Μελᾶς, δὲν ἐφάνη (καὶ δικαίως) διατεθειμένος νὰ θυσιάσῃ τὴν ποικίλην λογοτεχνικήν του πρωτότυπον παραγωγὴν διὰ ν' ἀφιερωθῇ εἰς ἔργον ὅπερ δὲν ἀφήνει στιγμὴν ἀναψυχῆς. Ἡ ἀνάγκη δὲ βασικῆς μεταρρυθμίσεως ἐπιβάλλεται, διότι ἄνευ ταύτης θὰ ἔχωμεν τὰ κακὰ τῆς ἀποτόμως τερματισθείσης δικτατορίας, χωρὶς νὰ ἔχωμεν τὰ καλά της.

Ὁπωσδήποτε, μετὰ λύπης βλέπομεν συνεχιζομένην μίαν συνήθειαν, ἣν μόνον αἱ δυσκολίαι τῶν πρώτων ἐτῶν θὰ ἐπέβαλον εἰς τὸν Πολίτην, διότι ἐν Γερμανίᾳ, ὅπου ἐμορφώθη, εἶναι τελείως ἄγνωστος εἰς τὰ κρατικὰ θέατρα καὶ δὲν τὴν ἀκολουθοῦν οὔτε αἱ ἔχουσαι δικαιολογημένας καλλιτεχνικὰς ἀξιώσεις ἰδιωτικαὶ ἐπιχειρήσεις. Ἐννοῶ τὴν διατήρησιν ἐπὶ τοῦ προγράμματος τοῦ αὐτοῦ ἔργου μέχρις ἐξαντλήσεως τῆς ἑλκτικῆς του δυνάμεως ἐπὶ τοῦ κοινοῦ. Ἐνῷ ἐπεβάλλετο κατὰ κανόνα ν' ἀφιεροῦνται δύο τοὐλάχιστον (1) παραστάσεις καθ' ἑβδομάδα εἰς τὰ ἔργα τοῦ δραματολογίου.

Ἀνεπτύξαμεν πολλάκις τὰς ὀλεθρίας συνεπείας ποὺ ἔχει τὸ σύστημα τοῦτο καὶ διὰ τὸ κοινὸν καὶ διὰ τοὺς ἠθοποιούς, ἀπηχήσαμεν δὲ καὶ παράπονα γονέων δικαίως διαμαρτυρουμένων διότι ἐφέτος λ.χ. δὲν τοῖς ἐδόθη εὐκαιρία νὰ ὁδηγήσωσι τὴν οἰκογένειάν των εἰς παράστασιν κλασσικοῦ ἔργου, οὔτε κἂν κατὰ τὰς ἑορτάς. Ματαίως ὅμως, διότι ἔφθασεν ὁ Μάρτιος καὶ οὔτε Αἰσχύλος, οὔτε Σοφοκλῆς, οὔτε Εὐριπίδης, οὔτε Σαίξπηρ ἔκαμαν τὴν ἐμφάνισίν των.

Τὰ παράπονα ταῦτα ἠδύναντο νὰ ἐπαναληφθῶσι ὑπὸ ἄλλον τύπον καὶ κατὰ τὰς ἑβδομάδας ταύτας. Ὅλα τὰ ἐθνικὰ θέατρα φροντίζουν νὰ ὀργανώνουν κατὰ τὰς ἀποκρέω ἀπογευματινάς, καθ' ἃς παριστάνονται εὔθυμα κλασσικὰ ἔργα, κατάλληλα καὶ διὰ νεωτέρους. Τοιαῦτα ἔργα τὸ Ἐθνικὸν ἔχει εἰς τὸ δραματολόγιόν του τοὐλάχιστον δύο: τὴν «Βαβυλωνίαν» καὶ τὸν «Ἀρχοντοχωριάτην», ἅτινα ἀμφότερα μετὰ θριαμβευτικὴν ἐν τούτοις ἐπιτυχίαν καὶ παρὰ τὰς μεγάλας δαπάνας ἃς προεκάλεσε τὸ ὁμολογουμένως ἐπιμελέστατον ἀνέβασμά των φαίνονται ριψοκίνδυνα εἰς τὸν κάλαθον τῶν ἀχρήστων.

Περὶ ἐπαναλήψεως ἑνὸς τῶν δύο τούτων ἔργων ἠδύνατο ἐν τούτοις κάλλιστα νὰ γίνῃ σκέψις καὶ κατὰ τὰς δοκιμὰς τοῦ «Βασιλικοῦ», ὅστις εἶναι ἔργον ὅπερ δὲν παρουσιάζει μεγάλας σκηνοθετικὰς δυσκολίας, εἶχεν ἀνεβασθῇ πρὸ ἐλαχίστων ἐτῶν ὑπὸ τοῦ Πολίτη εἰς τὰς θεατρικὰς Ἐπιδείξεις τῆς δραματικῆς σχολῆς, καὶ δὲν ἀπησχόλει σπουδαίως τοὺς ἠθοποιοὺς ποὺ εἶχον πρὸ 18 μηνῶν παίξει τὸν «Ἀρχοντοχωριάτην». Ἀλλ' οὔτε καὶ ἡ μεγίστη ὑλικὴ ἐπιτυχία τοῦ «Βασιλικοῦ» (2) ἰσχυσε ὅπως παρεκκλίνῃ ἡ διεύθυνσις ἀπὸ τῆς σκολιᾶς ὁδοῦ τὴν ὁποίαν ἀκολουθεῖ.

Πρᾶγμα δὲ ἀπίστευτον προκειμένου νὰ ἑορτασθῇ ἡ χιλιοστὴ παράστασις τοῦ Ἐθνικοῦ, ἡ διεύθυνσις περιωρίσθη εἰς τὴν ἄκοπον πρόσκλησιν τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν. Ἡ δὲ τελετή, διαφημισθεῖσα δι' εἰδικῶν μεγάλων ἀγγελιῶν εἰς τὰς ἐφημερίδας, περιωρίσθη εἰς τὴν διδασκαλίαν ἔργου (τοῦ «Βασιλικοῦ») ὅπερ παίζεται ἤδη ἀπὸ ἑβδομάδων καὶ τὸ ὁποῖον μάλιστα πολλοὶ τῶν προσκληθέντων εἶχον ἴδει παριστανόμενον.

Ἐν τούτοις, προκειμένου νὰ πανηγυρισθῇ σταθμὸς ἐν τῇ ἐξελίξει ἱδρύματος ὑπὲρ οὗ ἀφειδῶς καὶ σχεδὸν ἀτασθάλως δαπανᾶ τὸ κράτος, τὸ ὀλιγώτερον ποὺ ἠμποροῦσε νὰ γίνῃ θὰ ἦτο μία παράστασις καθ' ἣν θὰ ἐπαίζοντο ἀνὰ μία πρᾶξις τῶν ἑλληνικῶν ἔργων, κλασσικῶν καὶ νέων, ἅτινα ἐπέτυχον τὸ περισσότερον καὶ ὧν ἡ σκηνοθεσία παρουσιάζει τὴν μεγαλειτέραν πρωτοτυπίαν.

Οὕτω τί εὐκολώτερον νὰ ἐδίδετο ἀνὰ μία πρᾶξις τοῦ «Ἀγαμέμνονος», τῶν «Περσῶν» ἢ τοῦ «Οἰδίποδος» καὶ ἀνὰ μία τοῦ «Ποπολάρου» καὶ τοῦ «Ἰούδα». Ἐπειδὴ δὲ αἱ πανηγυρικαὶ παραστάσεις, δύνανται ἄριστα νὰ ὦσι κάπως μακρότεραι τῶν συνήθων, τὸ πρόγραμμα ἠδύνατο νὰ πλουτισθῇ μὲ καμμίαν πρᾶξιν τῆς «Βαβυλωνίας» ἢ τοῦ «Φιντανακιοῦ». Τοιοῦτος τις συνδυασμὸς θὰ ἐπέτρεπε νὰ ἐμφανισθοῦν ἐπὶ σκηνῆς ἂν ὄχι ὁλόκληρος ὁ πολυαριθμότατος θίασος, τοὐλάχιστον οἱ πρωταγωνισταὶ καὶ οἱ ὁπωσδήποτε διακριθέντες ἠθοποιοί τοῦθ' ὅπερ καὶ δίκαιον θὰ ἦτο καὶ δ' ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῆς ἑορτῆς.

Ἀλλὰ τοιαύτη παράστασις καθ' ὃ προϋποθέτουσα ἔστω καὶ σχετικὴν ἐργασίαν, θὰ παρεβίαζε τὸν βασιλεύοντα εἰς τὴν ὁδὸν Ἁγ. Κωνσταντίνου «Νόμον τῆς Ἐλάσσονος Προσπαθείας» (loi du moindre effort).

ΑΛΚ.

(1) Ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ καὶ μία.

(2) Αὕτη ἐρχομένη μετὰ τὴν ἐπίσης μεγάλην ἐπιτυχίαν τῶν «Φοιτητῶν» καὶ τοῦ «Ἰούδα» καὶ τὴν μισο-ἀποτυχίαν τοῦ «Δὸν Κάρλος» καὶ τοῦ «Ἰδάν», ἐπιβεβαιοῖ, τοῦτο εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ὅτι, παρὰ τὰ ἠθικά, καὶ τὰ ὑλικὰ συμφέροντα τοῦ Θεάτρου θὰ ἐξυπηρετοῦντο ἂν δὲν εἶχεν ἐπικρατήσει ἐν ἀρχῇ κάποια πρόληψις κατὰ τῶν ἑλληνικῶν ἔργων, πρόληψις καθ' ἣς εἴχαμε τοσάκις διαμαρτυρηθῆ.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΑΒΗΣΣΥΝΕΖΙΚΑ

ΤΟ ΣΚΟΤΩΜΑ ΤΟΥ ΛΕΝΤΣΟΥ

ΤΟΥ κ. Δ. Κ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Ὁ ἥλιος δὲν εἶχε σηκωθῆ καλὰ στὸν ὁρίζοντα σ' ἕνα χωριὸ κοντὰ στὸ Γκόρε τῆς Ἀβησσυνίας, κι' ὁ γέρω-Γκάλας Ὄρκο βγῆκε ἀπὸ τὴν κιαλαμένια καλύβα του, τὴ σκεπασμένη μὲ χόρτα καὶ κλαδιὰ καὶ τριγυρισμένη ἀπὸ φράχτες μὲ μεγάλα ἀγκάθια ὡς δυὸ μέτρα ὕψος.

Ὁ Ὄρκο, ἕνας γέρος μαῦρος ὡς ἐξῆντα χρονῶν, λιγνός, ψηλός, μὲ ἄσπρες τρίχες, σκορπισμένες ἐδῶ κι' ἐκεῖ στὸ κεφάλι του, ἔτρεξε γύρω στὸ φράχτη του μὲ εὐκινησία μικροῦ παιδιοῦ. Ἤθελε νὰ δῆ μήπως τὴ νύχτα πήδησε μὲς στὸν περίβολο ἀπὸ τὸ φράχτη κανένα θεριὸ καὶ τοῦφαγε κανένα ζῶο, μουλάρι, ἀγελάδα ἢ πρόβατο, ζῶα ποὺ κάθε Ἀβησσυνὸς ἔχει στὴ «ζαρίμτα» του (κτῆμα του) ἄφθονα.

Ὁ Ὄρκο, ξαφνικά, στάθηκε σαστισμένος. Ἔτρεξεν ἔπειτα ἀμέσως σὰν δαιμονισμένος σ' ὁρισμένο σημεῖο τοῦ φράχτη του. Κ' ἐκεῖ, μὲ θυμό, μὲ λύσσα, ἀκούστηκε νὰ λέῃ:

—Ἀχ! Γαϊδοῦρι! Ποῦ θὰ μοῦ πᾶς!

Μπροστά του ἤπανε ξαπλωμένη, βουτηγμένη στὸ αἷμα, μιὰ καλόπαχη ἀγελάδα, μὲ τὴν κοιλιὰ ἀνοιγμένη, μὲ λίγα ἐντόσθια ἔξω. Ὁ λέντσος (τὸ λιοντάρι) εἶχε πηδήσει τὴ νύχτα στὸ φράχτη, χύμηξε, ὅπως συνηθίζει πάντα νὰ κάνῃ, ἀπάνω σὲ μιὰν ἀγελάδα, τὴν καβάλλησε καὶ μὲ τὸ δυνατὸ ἀριστερὸ μπροστινὸ πόδι του τὴ χτύπησε στὸ σβέρκο, τὴ σώριασε χάμου καὶ λαίμαργια, ἔφαγε τὰ σπλάχνα της μόνο, ἤπιε τὸ αἷμα της, χόρτασε κ' ἔφυγε.

Ἔτσι τὸ λιοντάρι σκοτώνει καὶ τρώγει τὰ θύματά του, συνήθως...

□□

Ὁ γέρω-Ὄρκο, ἔξω φρενῶν, ἔτρεξε στὴν καλύβα του καὶ μὲ ἄγριες φωνὲς καὶ τρομερὸ θυμὸ εἶπε ὅ,τι ἔγινε. Ζήτησε τὴ χάρπα του (δόρυ του) μὲ τὴ σουβλερὴ σιδερένια αἰχμή του, τὴ δερμάτινη ἀσπίδα του, κ' εἶπε στοὺς δυὸ γυιούς του νὰ τὸν ἀκολουθήσουν γιὰ νὰ βροῦν καὶ σκοτώσουν τὸ λέντσο, πού ἴσως τώρα ποὺ γλυκάθηκε ἀπὸ τὴν ἀγελάδα θὰ πηδοῦσε καὶ ἄλλη καμμιὰ νύχτα στὸ φράχτη καὶ θὰ τοὔτρωγε καὶ ἄλλα ζῶα.

Οἱ γυιοί του κ' οἱ γυναῖκες τους ἔμπηξαν τὶς φωνὲς γιὰ τὸ κακὸ ποὺ ἔγινε. Οἱ γειτονικοὶ μαῦροι ἄκουσαν καὶ τρέξανε στὸ καλύβι τοῦ Ὄρκο. Πέντε-ἕξη ἀπ' αὐτοὺς πῆραν τὶς χάρπες καὶ τὶς ἀσπίδες τους γιὰ νὰ βοηθήσουν τὸ γέρω-Γκάλα καὶ σκοτώσουν τὸ λέντσο, τὸ φόβητρο τοῦ χωριοῦ.

Ἕνας Φράγκος (Εὐρωπαῖος) ἔμαθε κι' αὐτὸ τὸ φάγωμα τῆς ἀγελάδας κ' ἔτρεξε νάβρῃ τὸν Ὄρκο καὶ σκέφθηκε νὰ τοῦ προσφέρῃ τὸ ὅπλο του, ποὺ ἦταν ἐπίτηδες γιὰ θηρία.

Μά, ὁ γέρω-Γκάλας, ὅταν τἄκουσε, κούνησε περιφρονητικὰ τὸ κεφάλι του, καὶ τοῦπε:

—Φράγκο, τὸ ὅπλο σου σκοτώνει ἀπὸ μακρυὰ τὸ λέντσο, ἡ χάρπα μου τόνε σκοτώνει ἀπὸ κοντά. Θὰ δῆς!

Ὁ ἄσπρος κούνησε τὸ κεφάλι του μὲ κάποιαν ἔκφραση στὸ πρόσωπό του ἀμφιβολίας κ' ἔφυγε εὐχόμενος στὸ γέρω-Γκάλα νὰ τὸν βοηθήσῃ ὁ Θεός.

□□

Οἱ μαῦροι, μὲ τὸν ἀρχηγό τους μπροστά, κρατῶντας τὶς χάρπες τους καὶ τὶς ἀσπίδες τους γιὰ νὰ προφυλαχθοῦν ἀπὸ τὰ νύχια καὶ τὰ δαγκώματα τοῦ θηριοῦ, ἄν αὐτὸ τοὺς πλησίαζε, μ' ἕνα μαχαῖρι στὴ μέση τους, ἐγύρισαν τὸν περιτριγυρισμένον ἀπὸ ἀραβόσιτο φράχτη, γιὰ νὰ ἰδοῦν ἀπὸ ποῦ πέρασε φεύγοντας ὁ λέντσος. Μερικὰ σπασμένα ἀραπόσταρα ἔδειχναν τὸ δρόμο ποὺ πῆρε.

Ὁ Ὄρκο τραβοῦσε μπροστὰ μὲ προσοχή, ἕτοιμος μὲ τὴ χάρπα του ν' ἀντιμετωπίσῃ τὸν κίνδυνο. Οἱ ἄλλοι τὸν ἀκολούθησαν μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, σιγαλὰ καὶ προσεκτικά.

Ἔξαφνα ὁ Ὄρκο στάθηκε καὶ τοὺς ἔκαμε νόημα νὰ μὴ κάνουν θόρυβο.

Ἐκεῖ κοντά, σ' ἕνα ποταμάκι, καμμιὰ σαραντάριὰ μέτρα μακρυά, ἦταν ἕνα ἀρξαπλωμένο τεμπέλικα μὲς στοὺς θάμνους. Κάπου-κάπου μόνο, σὰν νἄχε μυριστῆ πώς κάποιος πλησίαζε, γύριζε δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὸ κεφάλι του. Φαινότανε ὅμως πώς εἶχε μεγάλη τεμπελιά, καὶ χορτασμένο ἀπὸ τὴν ἀγελάδα ποὺ ἔφαγε, δὲν κουνοῦσε γιὰ νὰ φύγῃ.

Πρὶν οἱ ἄλλοι μαῦροι, σιγὰ-σιγά, καὶ ὅπως συνηθίζουν πάντα, περιτριγυρίσουν τὸ λέντσο καὶ τὸν ἀρχίσουν στὶς ἀκοντιὲς ἀπ' ὅλες τὶς μεριές, ὁ γέρω-Γκάλας Ὄρκο ἔκανε μερικὲς πηδηξὲς σὰν παιδὶ δεκαοχτώχρονῶν, σημάδεψε τὸ λέντσο, καί, μὲ τὸ ἔξοικειωμένο καὶ δυνατὸ χέρι του, τοῦρριξε τὸ δόρυ του λέγοντας στὸ λιοντάρι παλληκαρωσύνες.

—Λέντσο, εἶμαι ὁ ξακουσμένος Ὄρκο. Θὰ πεθάνης!

Ἡ χάρπα, ὡς ἐνάμισυ μέτρο μάκρος, μὲ τὴ μακρυὰ σουβλερὴ αἰχμή της, ὄφυριξε πλάτη τοῦ λιονταριοῦ, περνώντας τὸ κορμί τοῦ πῆρε.

Τὸ λιοντάρι μούγκρισε, θέλησε νὰ σηκωθῆ γιὰ νὰ ἐπιτεθῆ, ἔπεσε ὅμως κάτω. Ἡ χάρπα τοῦχε περάσει ὅλο τὸ κορμί. Δυὸ ἢ τρεῖς ἀκόμη φορὲς μουγκρίζοντας ἄγρια, φάνηκε πὼς θέλησε νὰ σηκωθῆ, ἀλλὰ καὶ πάλι τοῦ κάκου. Σὲ λίγη ὥρα ξεψυχοῦσε, ἀφοῦ δέχτηκε στὸ κορμί του καὶ ἄλλες χαρπιὲς ἀπὸ τοὺς ἄλλους μαύρους.

Ἅμα ξεψύχησε, ὁ γέρω-Γκάλας πλησίασε, ἔβαλε τὸ πόδι του στὸ κορμί του καὶ τότε μιλώντας στὸ σκοτωμένο λιοντάρι, πότε στοὺς γυιούς του καὶ στοὺς συχωριανούς του, ἄρχισε νὰ καυχιέται γιὰ τὴν παλληκαριά του, ἐνῷ οἱ ἄλλοι τραγουδοῦσαν καὶ χόρευαν γύρω ἀπ' τἄψυχο θεριό.

Τὰ παιδιὰ τοῦ γέρω-Γκάλα γιὰ νὰ ἀναγγείλουν τὴν παλληκαριὰ τοῦ γέρω-πατέρα τους, πῆγαν νὰ τοῦ φέρουν φρέσκο βούτυρο, σύμφωνα μὲ τὸ ἔθιμο τῶν Γκάληδων, γιὰ ν' ἀλείψῃ τὸ κεφάλι του καὶ ἔτσι νὰ γνωρίσῃ ὁ κόσμος πώς αὐτὸς σκότωσε τὸ λιοντάρι.

□□

Σὲ λίγη ὥρα τὸ λιοντάρι τῶβαλαν τέσσαρες μαῦροι ἀπάνω σὲ κορμοὺς δένδρων καὶ τὸ μετέφεραν στὸ χωριό. Μπροστὰ ὁ γέρω-Γκάλας, καβάλλα, ἀλειμμένος μὲ βούτυρο φρέσκο στὸ κεφάλι, τραγουδῶντας καὶ διηγούμενος τὴν παλληκαριά του, σ' ὅσους συναντοῦσε στὸ δρόμο. Γύρω οἱ μαῦροι, ποὺ ἔτρεχαν ἀπὸ τὸ χωριὸ τραγουδῶντας καὶ χορεύοντας ἄγρια πίσω ἀπ' τὸ σκοτωμένο λιοντάρι. Ἔτσι ὁ γέρω-Γκάλας πῆγε στὴν καλύβα του. Ἐκεῖ, μπροστὰ στὸν κόσμο ποὺ ἔτρεξε, διηγήθηκε πάλι τὴν παλληκαριά του καὶ δέχθηκε δῶρα. Οἱ μαῦροι, χόρεψαν, τραγούδησαν, ἤπιαν, καὶ ὁ Φράγκος ἀγόρασε τὸ δέρμα τοῦ λιονταριοῦ σὲ ἀξία τέσσερις-πέντε φορὲς παραπάνω ἀπὸ τὴν ἀξία τῆς ἀγελάδας ποὺ ἔφαγε τὸ λιοντάρι.

ΔΗΜ. Κ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ
ΨΥΧΙΑΤΡΟΣ
Κ. ΓΑΡΟΦΑΛΙΔΗΣ
Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Παρισίων Ancien Résident. Κλινικῆς Καθηγητοῦ Παρισίων Laignel. Δέχεται: 10 π.μ. — 1 μ.μ. καὶ 5 μ. μ. — 8 μ. μ.
ΗΛΕΚΤΡΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΝ, Στουρνάρα 33, Ἀθῆναι. Τηλ. 23-435.

ΒΑΛΕΡΙΟΣ ΜΑΡΣΕΛΟΣ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΛΟΓΟΣ
Ἑταῖρος τῆς Διεθνοῦς Οὐρολογικῆς Ἑταιρίας
Μέλος τῆς Γερμανικῆς Ἑταιρίας Οὐρολογίας
Τ. Ε. βοηθὸς τοῦ καθηγητοῦ Joseph ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Βερολίνου.
Εἰδικὴ ἐφαρμογὴ Ἐνδοθερμογονίας (Diathermie).
ΔΕΧΕΤΑΙ ΕΝ ΤΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΤΟΥ
Λυκαβηττοῦ—Ἀλ. Σούτσου 21.—Τηλέφωνον 20.660

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΖΩΗ

ΜΑΣ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ;

Ἡ α' συναυλία τῆς συμφωνικῆς ὀρχήστρας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὠδείου ἔφερε πάλι ἐπὶ τάπητος τὸ σπουδαιότατο γιὰ τὸν τόπο μας μουσικὸ ζήτημα: Χρειάζονται καὶ μποροῦν νὰ συντηρηθοῦν δυὸ συμφωνικὲς ὀρχῆστρες στὴν Ἀθήνα; Δυὸ ἐρωτήματα πού, καθένας ἐνδιαφερόμενος γιὰ τὴ μουσική μας ζωή, ἔχει χρέος νὰ τὰ ἀντικρύσει καὶ νὰ τοὺς βρῆ μιὰ ἀπάντηση. Ἡ ἀπάντηση δὲν πρέπει ὅμως νὰ εἶναι τυχαία καὶ ἀνεξέλεγκτη, οὔτε νὰ ὑπαγορεύεται ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς κλίκας, στὴν ὁποία μπορεῖ τυχὸν νἀνήκει ὁ καθένας.

Γιατὶ βέβαια ἐκεῖνοι ποὺ διευθύνουν τὴν ὀρχήστρα τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν θὰ ποῦν χωρὶς δισταγμὸ πώς δὲ χρειάζεται δεύτερη ὀρχήστρα καὶ θὰ στηριχθοῦν πρῶτα στὸ ὅτι μόλις καὶ μετὰ βίας ἐπαρκεῖ ἡ μιὰ στὴ συντήρησή της, μ' ὅλη τὴ γενναία ἐπιχορήγηση τοῦ κράτους, καὶ δεύτερον στὴν ἀνεπάρκεια τῶν μουσικῶν στοιχείων στὸν τόπο μας γιὰ νἀποτελεσθοῦν δυὸ πλήρεις ὀρχῆστρες.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ τὸ Ἑλληνικὸν Ὠδεῖον θὰπαντήσει —καὶ μὲ τὸ δίκιο του— ὅτι τὰ περισσότερα μουσικὰ στοιχεῖα ποὺ ἀποτελοῦν τὴν ὀρχήστρα τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν εἶναι δικά του καὶ ἑπομένως θὰ εἶχε αὐτὸ περισσότερα δικαιώματα στὴν ὀργάνωση τῆς συμφωνικῆς ὀρχήστρας καὶ στὴν ἐπιχορήγηση τοῦ κράτους. Ἐπὶ πλέον, ὑπάρχει ἕνας νέος μουσικός, ὁ κ. Εὐαγγελᾶτος, μὲ ἐξαιρετικὰ προσόντα γιὰ τὴ διεύθυνση τῆς ὀρχήστρας ποὺ μένει ἔτσι ἄχρηστος κι ἀνεκμετάλλευτος γιὰ τὸν τόπο καὶ καταδικάζεται σὲ μαρασμό. Ἑπομένως εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνει καὶ δεύτερη ὀρχήστρα καὶ νὰ ἐπιχορηγηθῆ κι αὐτὴ ἀπὸ τὸ κράτος ἤ, ἐπὶ τέλους, νὰ μοιραστῆ ἡ ἐπιχορήγηση καὶ στοὺς δύο μουσικοὺς ὀργανισμούς.

Θέλω νὰ ἐξετάσω ὅσο τὸ δυνατὸν πιὸ ἀντικειμενικὰ καὶ τὶς δυὸ ἀπόψεις καὶ τὸ ζήτημα τῆς ὀρχήστρας γενικά, γιὰ νὰ φτάσω σὲ συμπεράσματα ἀμερόληπτα.

Κοιὰ πρῶτα-πρῶτα, καλὸ εἶναι νὰ ρίξωμε μιὰ ματιὰ στὴν πρόσφατη ἱστορία τῶν συμφωνικῶν μας συναυλιῶν, γιατὶ μέσα σαὐτὴ θὰ ἰδοῦμε καὶ τὴ μουσική ἐξέλιξη τοῦ κοινοῦ μας.

Οἱ συμφωνικὲς συναυλίες τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν ἄρχισαν τὸ 1893. Πρωτήτερα καὶ συγχρόνως ὑπῆρχε μιὰ συμφωνικὴ ὀρχήστρα τῆς Μουσικῆς Ἑταιρείας μὲ διευθυντὴ τὸν κ. Κλαμηλιέρη καὶ κάπου-κάπου μεριχοὺς ξένους μαέστρους. Θὰ ἦταν ἐνδιαφέρουσα πολὺ μιὰ σύγκριση τῶν προγραμμάτων καὶ τῆς μουσικῆς κριτικῆς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μὲ τὰ σημερινὰ γιὰ νὰ φανῆ ἡ τεράστια πρόοδο στὴ μουσικὴ ἀντίληψη τοῦ κοινοῦ. Ὁ χῶρος δὲ μοῦ ἐπιτρέπει μιὰ τέτια λεπτομερῆ ἀνασκόπηση. Θἀναφέρω μονάχα μιὰ χαρακτηριστικὴ κριτικὴ τοῦ μακαρίτη Πετσάλη, διευθυντῆ τοῦ Βασιλικοῦ θεάτρου καὶ συγχρόνως μουσικοῦ κριτικοῦ, ποὺ ἔγραφε μὲ ἀγανάχτηση, ἔπειτα ἀπὸ τὴν πρώτη ἐκτέλεση τοῦ κονσέρτου γιὰ πιάνο τοῦ Γκρῆγκ, γιὰ «τὶς στρίγγλες τοῦ βορρᾶ ποὺ ζητοῦμε νὰ μεταφέρωμε στὸν τόπο μας» καὶ πώς εἶναι καλύτερα νὰ λείπουν αὐτοὶ οἱ νευτερισμοί. Μᾶς φτάνει νὰ παραβάλωμε τὴ γνώμη αὐτὴ ἑνὸς ἐρασιτέχνη ἐκείνης τῆς ἐποχῆς μὲ τὶς σημερινὲς κριτικὲς γιὰ τὸ ἴδιο κονσέρτο ποὺ ἔπαιξε ἡ κ. Λαλαουνηκαραντινοῦ, ὅπου θεωρεῖται ἀπὸ τὶς περισσότερες ὡς παλιὸ καὶ ξεπερασμένο, γιὰ νἀναμετρήσωμε τὴν ἀπόσταση ποὺ μᾶς χωρίζει σήμερα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πώς ἕνα μεγάλο μέρος τῆς προόδου αὐτῆς ὀφείλεται στὶς συμφωνικὲς συναυλίες τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν, ποὺ ἐξακολούθησαν ἀπὸ τότε χωρὶς διακοπὴ μὲ τὴ διεύθυνση διαφόρων μαέστρων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ κ. Φράγκ Σουαζύ, ὁ κ. Μαρσίκ, ποὺ ἔδωσε καὶ τὴ μεγαλύτερη ἀνάπτυξη στὴν ὀρχήστρα, καὶ τελευταῖα ὁ κ. Μπουτνικώφ. Φαίνεται ὅμως πώς μὲ τὸν καιρὸ δημιουργήθηκαν καὶ μερικὲς νέες καλλιτεχνικὲς ἀπαιτήσεις, ποὺ δὲν τὶς ἱκανοποιοῦσαν οὔτε τὸ Ὠδεῖον Ἀθηνῶν, οὔτε ἡ ὀρχήστρα του κι ἔτσι ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἵδρυση τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὠδείου, στὰ 1919, ἀπὸ μιὰ ὁμάδα καθηγητῶν τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν, ποὺ ἀποσχίστηκε ἀπὸ τὸ παλιὸ ἵδρυμα, σχηματίστηκε καὶ μιὰ δεύτερη συμφωνικὴ ὀρχήστρα, ποὺ τὴ διεύθυνσν κατὰ σειρὰ ὁ Καλομοίρης, ὁ Λαυράγκας, ὁ Βάρβογλης κι ἔπειτα, ὅταν ἐπέστρεψε ἀπὸ τὶς σπουδές του στὴν Εὐρώπη, ὁ Μητρόπουλος, στὰ 1924, ποὺ τὸν προσέλαβε τὸ Ἑλληνικὸν Ὠδεῖον ὡς καθηγητὴ ἀνωτέρων θεωρητικῶν καὶ διευθυντὴ τῆς ὀρχήστρας. Ἡ ὀρχήστρα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὠδείου γνώρισε λαμπρὲς ἡμέρες. Πολλοὶ διάσημοι ξένοι καὶ δικοί μας σολίστες, ὅπως ὁ Ἰτούρμπι, ὁ Λαμπρινὸς καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἔλαβαν μέρος στὶς συναυλίες της, ἔμεινον ὅμως πρὸ πάντων ἱστορικὲς οἱ συναυλίες ὅπου διεύθυνε ἐδῶ τὴν ὀρχήστρα αὐτὴ ὁ μεγάλος γάλλος συνθέτης καὶ διευθυντὴς τῆς ὀρχήστρας Κολὸν Γαβριὴλ Πιερνὲ τὸ Μάη 1924. Κάτω ἀπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ Μητροπούλου σ' ὅλη τὴ μουσικὴ περίοδο 1924-25 ἡ ὀρχήστρα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὠδείου παρουσίασε μιὰ καλλιτεχνικὴ ἐργασία ἐξαιρετικὴ καὶ σὲ ποιότητα καὶ σὲ ποσότητα.

Ἔτσι, στὴν περίοδο αὐτὴ ὑπῆρχαν δυὸ ὀρχῆστρες, ἀξιόλογες καὶ οἱ δυό. Τὸ καλλιτεχνικὸ ἀποτέλεσμα σημαντικό. Τὸ οἰκονομικὸ... οἰκτρὸ καὶ γιὰ τοὺς δυὸ ὀργανισμούς. Ἀποτέλεσμα, ἡ ἵδρυση τοῦ Συλλόγου Συναυλιῶν, ὅπου τὰ δυὸ Ὠδεῖα ἔδωσαν τὰ χέρια κι ἑνώσαν τὶς δυνάμεις τους τὶς ὑλικὲς καὶ καλλιτεχνικὲς σὲ μιὰ κοινὴ προσπάθεια, ποὺ τ' ἀποτελέσματά της εἶναι γνωστὰ σὲ ὅλους μας.

Ὅλες οἱ μουσικὲς δυνάμεις τοῦ τόπου ἐπιστρατεύθηκαν γιὰ τὴ συγκρότηση τῆς ὀρχήστρας, ποὺ κάτω ἀπὸ τὴ διεύθυνση τῶν μαέστρων Μητροπούλου, Μπούτνικωφ, Οἰκονομίδη καὶ Μπουστιντοῦ ἔδωσε στὶς δυὸ μουσικὲς περιόδους 1925—26 καὶ 1926—27 σειρὰ ἀπὸ συναυλίες ποὺ τιμοῦσαν ἀληθινὰ τὸν τόπο μας. Ὁ μεγάλος Ρουμὰν Στράους, ποὺ διεύθυνε μὲ τὴν ὀρχήστρα τοῦ Συλλόγου Συναυλιῶν ἕνα φεστιβὰλ Μόζαρτ καὶ μιὰ συναυλία μὲ ἔργα δικά του, ἐκφράστηκε μὲ τὸ μεγαλύτερο ἐνθουσιασμὸ γιὰ τοὺς μουσικούς μας.

Δυστυχῶς ὅμως ἡ οἰκονομικὴ ἀποτυχία, πού, ὅπως βεβαιώνουν οἱ ὀργανωτὲς τοῦ Συλλόγου Συναυλιῶν, ὀφείλεται πρὸ πάντων στὴν πολυτέλεια τῆς διαχείρισης καὶ σὲ πολλὰ ἔκτακτα ἔξοδα, ποὺ μποροῦσαν νὰ προληφθοῦν, ἔδωσε τὴν εὐκαιρία στὸ Ὠδεῖο Ἀθηνῶν νὰ παραβιάσει τὴ συμφωνία ποὺ εἶχε ὑπογράψει μὲ τὸ Ἑλληνικὸν Ὠδεῖον καὶ νἀναλάβει μόνο του τὴν ὀργάνωση συμφωνικῶν συναυλιῶν.

Ἡ ἐμπιστοσύνη ποὺ ἐμπνέει γιὰ τὴν ἀρχαιότητά του —ἡ ἡλικία εἶναι πάντα σεβαστή— τὸ ἀρχαιότερο ἀπὸ τὰ μουσικά μας ἱδρύματα στὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ μεγαλοαστικοῦ μας κοινοῦ, πρὸ πάντων ὅμως τὸ γόητρο τοῦ Μητροπούλου, ποὺ οἱ θρίαμβοί του στὰ μεγάλα μουσικὰ κέντρα τοῦ ἐξωτερικοῦ τοῦ πρόσθεσαν ἀκόμα περισσότερη αἴγλη καὶ ἡ γενναία οἰκονομικὴ ἐπιχορήγηση τοῦ κράτους, ἔγιναν ἀφορμὴ νὰ στερεωθοῦν οἱ συμφωνικὲς συναυλίες τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν καὶ νὰ καταπνίξουν γιὰ κάμποσον καιρὸ κάθε ἀνταγωνισμό.

Ἴσως, ἄν ἡ διεύθυνση τῶν συναυλιῶν αὐτῶν εἶχε περισσότερη διορατικότητα, θὰ καταλάβαινε ὅτι κάθε ἀπολυταρχία, σὲ ὁποιοδήποτε κλάδο τῆς κοινωνικῆς ζωῆς δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἐγκυμονήσει γι αὐτὴ κινδύνους. Ἔτσι καὶ στὴ μουσική, ἡ ἀπόλυτη κυριαρχία τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν ἀπάνω στὴ μουσικὴ κίνηση τοῦ τόπου μὲ τὴ συμφωνικὴ του ὀρχήστρα, ποὺ ἀγνοοῦσε συστηματικὰ μουσικὲς ἀξίες δικές μας, εἴτε ὡς δημιουργούς, εἴτε ὡς ἐκτελεστές, δὲν ἦταν δυνατὸν παρὰ νὰ προκαλέσει μιὰ ἀδημονία στὸ μουσικὸ κόσμο, ἀδημονία ποὺ δὲν μποροῦσε παρὰ νὰ ξεσπάσει ἀργὰ ἢ γρήγορα. Ἔτσι, τὸ Δεκέμβριο τοῦ 1932 ὁ Πανελλήνιος Μουσικὸς Σύλλογος ὠργάνωσε μιὰ σειρὰ ἀπὸ συμφωνικὲς συναυλίες μὲ διευθυντὴ τὸν κ. Ἀντίοχο Εὐαγγελᾶτο. Τὸ κοινὸ ὑποδέχτηκε μὲ μεγάλο ἐνθουσιασμὸ τὸν νέο μουσικὸ ὀργανισμὸ καὶ τὸ μαέστρο του, τόσο περισσότερο, ποὺ δόθηκε ἕνας χαραχτήρας λαϊκώτερος στὶς συναυλίες αὐτές, μὲ μικρὴ εἴσοδο, πρὸ πάντων ὅμως ἐκδηλώθηκε ἀμέσως μὲ τὰ προγράμματα τῶν συναυλιῶν ξεχωριστὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τοὺς δικούς μας μουσικοὺς καὶ ἐδόθηκε ἡ εὐκαιρία νἀκουστοῦν οἱ καλύτεροι σολίστες μας καὶ ἔργα τῶν συνθετῶν μας.

Ὡς τόσο, μ' ὅλο τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ ἔδειξε τὸ κοινὸ γιὰ τὴ νέα αὐτὴ συμφωνικὴ ὀρχήστρα, τὸ ἀποτέλεσμα τὸ οἰκονομικὸ ἦταν πολὺ ἀποθαρρυντικὸ γιὰ τοὺς ὀργανωτές της, μιὰ καὶ δὲ βρῆκαν καμμιὰ ἐνίσχυση κι ἀπὸ τὸ κράτος ποὺ κατώρθωσε νὰ μονοπωλήσει τὸ Ὠδεῖον Ἀθηνῶν, τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἐπιχορήγησή του.

Αὐτή, σὲ λίγα λόγια, ἡ ἀνασκόπηση τῆς ἱστορίας τῆς συμφωνικῆς κίνησης στὸν τόπο μας. Ὅμως τὰ ἐρωτήματα ποὺ ἔθεσα στὴν ἀρχὴ μένουν ἀκόμα ἀναπάντητα: α) Χρειάζεται μιὰ δεύτερη ὀρχήστρα στὴν Ἀθήνα καὶ β) θὰ μπορέσει νὰ συντηρηθῆ;

Σαὐτὰ θὰ προσπαθήσω νἀπαντήσω στὸ ἐρχόμενο τεῦχος.

ΑΥΡΑ Σ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ
Συνάλλαγμα _____ Ἐπιταγαί

Γενικῶς ἀνεγνωρίσθησαν τὰ Βερνικοχρώματα (λακέδες) ΒΙΒΕΧΡΩΜ, ὡς ποιοτικῶς ἀσυναγώνιστα. Ὁ πρετιμῶν ταῦτα, ἐξυπηρετεῖ τὸ συμφέρον του.

ΜΙΑ ΙΔΙΟΦΥΪΑ - ΦΡΥΛΟΣ

Δ. Α. ΧΑΜΟΥΔΟΠΟΥΛΟΥ

Πολλὲς φορὲς βλέπουμε ἕναν μουσικὸ ποὺ ἐκτελεῖ σὲ μιὰ συναυλία ἕνα ἔργο, ἢ ἕναν ρήτορα ποὺ ὁμιλεῖ ἐπάνω σὲ ἕνα οἱονδήποτε θέμα, νὰ κοπακτᾶ κυριολεκτικῶς τὸ ἀκροατήριό του, νὰ τὸ συναρπάζῃ, νὰ τὸ μαγεύῃ, νὰ τὸ κάνῃ νὰ ξεσπᾷ στὸ τέλος τῆς ἐκτελέσεως τοῦ μουσικοῦ ἔργου ἢ τῆς ὁμιλίας σὲ ἐκδηλώσεις θαυμασμοῦ καὶ ἐπιδοκιμασίας ποὺ ὄχι σπάνια, φθάνουν πιὰ τὰ ὅρια τῆς τρέλλας.

Βλέπουμε δὲ ἀντιθέτως ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ἄλλους μουσικοὺς—ἐκτελεστὰς ἢ ρήτορας, ἐξ ἴσου δυνατούς, ἐξ ἴσου μορφωμένους, ἔχοντας τὴν ἴδια μέσα τους φωτιὰ μὲ τοὺς πρώτους, ἄν ὄχι δυνατώτερη καὶ λαμπρότερη, νὰ μὴ κατορθώνουν ἐν τούτοις παρὰ νὰ ἀποσποῦν τὰ χλιαρὰ χειροκροτήματα καὶ τὶς ἐπιδοκιμασίες τοῦ κοινοῦ των, ἑνὸς κοινοῦ ποὺ μένει μᾶλλον ψυχρὸ καὶ ἀδιάφορο, χωρὶς νὰ λαμβάνῃ καθόλου τὸν κόπο νὰ ἐξετάσῃ ἄν ἐκεῖνος ποὺ τοῦ μίλησε ἐκείνη τὴν στιγμὴ εἶτε μὲ τοὺς ἤχους εἶτε μὲ τὰ λόγια, ἔκλεινε μέσα του ἀπείρως περισσότερους κόσμους ἀπὸ τὸν ἄλλον ἐκεῖνον ποὺ τὸ εἶχε ξετρελλάνει μὲ τὰ ἴδια, ὅπως αὐτός, μέσα.

Καὶ διερωτᾶται κανείς, πολὺ φυσικά, ὅταν παρουσιάζωνται τέτοιες περιπτώσεις: Ποῦ ἀκριβῶς ἔγκειται ἡ δύναμις ἐκείνου ποὺ ἠλεκτρίζει τὰ πλήθη; Ποία μυστηριώδης δύναμις εἶναι αὐτὴ ἡ ὁποία ἐκ παραλλήλου μὲ τὴν τέχνη καὶ τὴν ἱκανότητα τοῦ μουσικοῦ ἢ ρήτορος, κατορθώνει μιὰν ὁλόκληρη ἀνθρωπομάζα νὰ τὴν κινῇ, νὰ τὴν κάνῃ νὰ σκέπτεται καὶ νὰ ἐνεργῇ ὁμαδικῶς, σὰν νὰ ἐπρόκειτο περὶ ἑνὸς καὶ μόνου ἀνθρώπου; Τὸ αἴτιον τοῦ φαινομένου αὐτοῦ, τὴν μυστηριώδη αὐτὴ δύναμι πρέπει νὰ τὴν ἀναζητήσωμε, ἀναμφισβητήτως, ὄχι στὸν ὑλικό, ἀλλὰ στὸν ἄυλο, στὸν ἀόρατο κόσμο, στὸν κόσμο τῶν ψυχικῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι μιὰ ὁμαδικὴ ὑποβολὴ τὴν ὁποίαν ἀσκεῖ ὁ καλλιτέχνης-ἐκτελεστὴς ἢ ὁ ὁμιλητὴς στὸ ἀκροατήριό του.

Δὲν εἶναι λίγα τὰ παραδείγματα ποὺ μπορεῖ ν' ἀπαριθμήσῃ κανεὶς σ' αὐτὸ ἐπάνω τὸ θέμα, ἐρευνώντας τόσον τὰ περασμένα χρόνια ὅσον καὶ τὰ σημερινά. Ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ κλασσικὰ ὅμως καὶ φωτεινὰ τοῦ εἴδους αὐτοῦ εἶναι καὶ τὸ φοινόμενο τοῦ βιολιστοῦ Νικολὸ Παγκανίνη.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ νομισθῇ οὐδὲ πρὸς στιγμήν, ὅτι μὲ ὅσα προηγήθησαν, ἐπιδιώκεται ἡ μείωσις τῆς προγματικῆς ἀξίας ἢ μᾶλλον ἡ ἀμφισβήτησις τοῦ ἀνεκτιμήτου δώρου μὲ τὸ ὁποῖον ἡ φύσις ἐπροίκισε τὸν Παγκανίνη. Τὴν ἰδιοφυΐα.

Δὲν πρέπει ὅμως καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, παρασυρόμενος κανεὶς ἀπὸ τὴν ἀνυπέρβλητη δεξιοτεχνία του στὸ βιολί, ἀπὸ τὰ νέα του τεχνικὰ εὑρήματα στὸ ὄργανο αὐτό, μὲ τὰ ὁποῖα κατώρθωνε πράγματα παράξενα, ἀπίστευτα καὶ ἄγνωστα ὡς τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, πράγματα ποὺ κατέπλησσαν καὶ ἐμάγευαν κυριολεκτικῶς τὸ ἀκροατήριό του, νὰ σταμοτήσῃ ἐκεῖ, καὶ ἐπάνω στὸν λανθασμένο αὐτὸν δρόμο ποὺ ἀκολούθησε, νὰ βγάλῃ συμπεράσματα, τὰ ὁποῖα κατὰ μέγα μέρος θὰ ἀνατραποῦν, ὅταν λογικὰ καὶ ψύχραιμα σκεφθῇ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτός, (τὸ Monstrum unicum, ὅπως πολὺ ὀρθὰ τὸν ἀποκαλοῦσαν τότε), ὁ ὁποῖος μέσα στὸ εἶναι του ἔκλεινε τὰ πιὸ ἀντίθετα πράγματα μὲ τὰ ὁποῖα ἡ φύσις μπορεῖ νὰ προικίσῃ τὸν ἄνθρωπο, ἑνωμένα κατὰ τὸν πιὸ περίεργο, ἀπίστευτο καὶ σοφὸ συνάμα τρόπο, τὴν ἰδιοφυΐα καὶ τὸν τσαρλατανισμό, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε καὶ πολὺ ἄβρὲς σχέσεις μὲ τὴν musique pure, τὴν πραγματικὴ καὶ ἀνώτερη ἐκείνη μουσική, ἡ ὁποία ἐξαγνίζει τὴν ψυχὴ καὶ ἐξιδανικεύει τὰ ὑλικὰ καὶ γήϊνα, ὁ ὁποῖος τέλος θεωροῦσε τὴν τεχνικὴ τοῦ βιολιοῦ ὄχι ὡς μέσον παρὰ ὡς σκοπὸ καὶ τοῦτο γιὰ νὰ φανῇ. Αὐτός, γιὰ νὰ ἐπιβάλῃ τὸ Ἐγώ του καὶ μόνον αὐτό, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐπαναλαμβάνω αὐτὸς δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ προκαλῇ τὴν φρενίτιδα, τὸ ὁμαδικὸ αὐτὸ παραλήρημα στοὺς ἀκροατάς του μὲ τὴν καταπληκτικὴ δεξιοτεχνίαι του στὸ βιολί, χωρὶς τὴν συνδρομὴ κάποιας ἀνωτέρας καὶ μυστηριώδους δυνάμεως, ἡ ὁποία νὰ ἀνεπλήρου τὸ κενὸν ἐκεῖνο διάστημα, τὸ ὁποῖον ἔμενε μεταξὺ τῆς ἀνυπερβλήτου δεξιοτεχνίας του καὶ τῆς ὄχι τόσον ἀνωτέρας μουσικότητός του.

Δὲν ἠμποροῦσε ἕνας ὑπερτέλειος δεξιοτέχνης, ἀλλ' ὄχι καὶ ἐξ ἴσου καλὸς μουσικὸς ν' ἀποθεώνεται ἔτσι μιὰν ἐποχὴ ποὺ ὁ ρωμαντισμὸς εἶχεν ἐνσκήψει πάνοπλος σὲ ὅλους τοὺς κλάδους, σὲ ὅλες τῆς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς, κτυπῶντας καὶ ρίχνοντας κάτω κάθε τι τὸ ψεύτικο,τὸ κούφιο,τὸ συμβατικό, κάθε τι ποὺ δὲν ἔκλεινε μέσα του τὸ ἀγνό, τὸ ἀληθινὸ καὶ ὡραῖο, ποὺ δὲν ἀποτελοῦσε ἕνα πραγματικὸ ὅμνο στὴ φύσι. στὴ ζωὴ καὶ στὴν ἀγάπη. Καὶ μόνη ἡ ἐμφάνισις τοῦ Παγκανίνη στὴν σκηνὴ προκαλοῦσε αἴσθησι! Τὸ κοινὸν σώπαινε ἀμέσως, κράταε τὴν ἀναπνοή του καὶ μὲ ἀγωνία περίμενε.

Ὁ σκελετώδης αὐτὸς ἄνθρωπος, ὠχρὸς ὅπως ὁ νεκρός, μὲ τὸ κυρτὸ μέτωπο, μὲ τὰ κατάμαυρα καὶ ἀνακατεμένα μαλλιά του, μὲ τὰ σπιθηροβόλα μάτια του, τὴν ἀέτιο μύτη καὶ τὰ μακρυὰ δοτεώδη δάκτυλά του, ἔφθανε νὰ δονήσῃ τὶς χορδὲς τοῦ βιολιοῦ μὲ τὸ δοξάρι του παράγοντας τοὺς περιέργους ἐκείνους ἤχους, ποὺ λὲς καὶ ἤρχουνταν ἀπὸ τὸ ὑπερπέραν, γιὰ νὰ μαγεύσῃ τὸ κοινό του καὶ νὰ τὸ κάνῃ δικό του.

Στὴ φαντασία τοῦ ἀκροατοῦ ὁ Παγκανίνη ἔπαιρνε τὶς πιὸ παράξενες μορφές. Καὶ ὑπῆρχαν πολλοὶ οἱ ὁποῖοι ἐπίστευαν ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ποὺ ἤξευρε τόσο καλὰ νὰ μαγεύῃ μὲ τὸ βιολί του, ἀντλοῦσε τὴ δύναμι αὐτὴ ἀπὸ τὸν Σατανᾶ, μὲ τὸν ὁποῖον βρισκότανε σὲ ἰδιαίτερες φιλίες καὶ σχέσεις. Ἄλλοι πάλιν ὑπεστήριζαν μὲ πάθος, ὅτι ὁ Παγκανίνη δὲν ἦταν ἄνθρωπος ζωντανός, ἀλλὰ ἕνας νεκρὸς ὁ ὁποῖος βγῆκε ἀπὸ τὸν τάφο του καὶ ἐβρυκολάκιασε.

Ἡ ζωή του ἐξ ἄλλου ἦταν τόσο παράξενη καὶ μυστηριώδης, ἡ ἐρωτικές του περιπέτειες καὶ αὐτὲς τόσο περίεργες, (λέγουν μάλιστα, ὅταν γιὰ κάμποσο καιρὸ εἶχεν ἐξαφανισθεῖ ἀπὸ προσώπου γῆς, ὅτι ἦταν κλεισμένος στὶς φυλακὲς ἐπειδὴ εἶχε δῆθεν σκοτώσει μιὰν ἐρωμένη του), ὥστε ὑποβοηθοῦσαν τὴν φήμη αὐτήν, ἡ ὁποία τὸν παρουσιάζεν ὡς ἄνθρωπο πουλημένο ἐξ ὁλοκλήρου στὸν Βεελζεβούλ.

Τὸ ὅτι δὲ πολὺ ἐπίστευαν σ' αὐτό, ἀποδεικνύει τὸ γεγονὸς τοῦ θανάτου καὶ ἐνταφιασμοῦ του. Εἰς τὴν Νίκαια ὅπου τὸ 1840 ἀπέθανε, ὁ ἐκεῖ ἐπίσκοπος δὲν ἐπέτρεψε νὰ τὸν ἐνταφιάσουν, μὲ τὴν δικαιολογία, ὅτι ἦταν φίλος τοῦ διαβόλου καὶ δὲν εἶχε ἑπομένως θέσι μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Θεοῦ ποὺ ἀνεπαύοντο εἰς τὰ ἅγια χώματα. Ἀναγκάστηκαν λοιπὸν νὰ τὸν βαλσαμώσουν καὶ νὰ τὸν ἀφήσουν μὲς στὸ σπίτι ποὺ ἀπέθανε.

Τέλος, κατόπιν κόπων καὶ μόχθων ὁ Πάπας ἐχορήγησε μιὰν προσωρινὴ ἄδεια ταφῆς στὴ βίλλα Polcevera στὴ Γένοβα. Οἱ δεισιδαίμονες ὅμως κάτοικοι τῆς πόλεως δὲν ἠμποροῦσαν νὰ ἡσυχάσουν. Πολλοί, οἱ ὁποῖοι ἔμεναν κοντὰ στὸ νεκροταφεῖο, ἐβεβαίωναν, ὅτι τὴν νύχτα ἀπὸ τὸν τάφο τοῦ Παγκανίνη ἔβγαιναν ἀναστεναγμοί, οἱ ὁποῖοι σκέπαζαν κάτι ἤχους λυπητεροὺς, ποὺ ἕνα κουρασμένο χέρι ἔπαιζε σὲ ἀόρατο βιολί.

Οἱ διαδόσεις αὐτὲς ἄρχισαν σιγὰ-σιγὰ νὰ παίρνουν διαστάσεις, νὰ φουσκώνουν, νὰ ἐξάπτουν τὰ πνεύματα, ν' ἀπειλοῦν τὴν διασάλευσι αὐτῆς τῆς δημοσίας τάξεως, ὥσπου οἱ πολιτικὲς καὶ ἐκκλησιαστικὲς ἀρχὲς ἀναγκάστηκαν νὰ ἐπέμβουν καὶ νὰ λάβουν ριζικὰ μέτρα. Ἄνοιξαν τὸν τάφο τοῦ Παγκανίνη καὶ μετέφεραν τὸ πτῶμα του στὴν Πάρμα, ὅπου τὸ ἔθαψαν στὴ Villa Gaione πρῶτα καὶ μετά, μετὰ νέα ἐκταφή, στὸ νεκροταφεῖο τῆς πόλεως. Ὡς σήμερα ὅμως τὸ ζήτημα τῆς τελευταίας κατοικίας τοῦ Παγκανίνη δὲν ἔχει διευθετηθῆ, ἀφοῦ ἡ πόλις τῆς Γενούης, στὴν ὁποία γεννήθηκε ὁ μάγος βιολιστὴς προσφέρει στοὺς κληρονόμους του ἕναν ὁριστικὸ τάφο γιὰ ἐκεῖνον ποὺ μὲ τὸ ὄνομά του τὴν ἐδόξασε στὸν κόσμο ὅλον, «τιμῆς ἕνεκεν».

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ θρῦλος ποὺ δημιουργήθηκε ἀπὸ τὴν δεισιδαιμονίαν τοῦ λαοῦ, ὅτι ὁ βιολιστὴς αὐτὸς τοῦ διαβόλου—ὁ μουσικὸς κατὰ τὸν ψύχραιμο καὶ λογικὸ παρατηρητὴ ὁ ὁποῖος ἀσκοῦσε μιὰ ἐξαιρετικὴ ὁμαδικὴ ὑποβολὴ στὸ ἀκροατήριόν του—δὲν θὰ εὕρῃ ποτέ, οὔτε καὶ μετὰ τὸν θάνατό του ἡσυχία, ἐπειδὴ ἔχει βρυκολακιάσει, ὡς σήμερα τοὐλάχιστον, ἀληθεύει. καὶ ἐπειδὴ ἔχει βρυκολακιάσει, ὡς σήμερα τοὐλάχιστον βγαίνει ἀληθινό.

ΔΗΜ. Α. ΧΑΜΟΥΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ
ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ὁδὸς Γλάδστωνος 1
Μετοχικὸν Κεφάλαιον δρ.14.600.000
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ
Ἐν Δραπετσώνᾳ παρὰ Πειραιᾷ
Τσιμέντα«ΗΡΑΚΛΗΣ» 70.000 τ. ἐτησ.
ΕΝ ΒΟΛΩ
Τσιμέντα «ΟΛΥΜΠΟΣ» 35.000 τ. ἐτησ.
Αἱ μεγαλύτεραι καὶ μὲ τὰ πλέον συγχρονισμένα μηχανήματα ἐγκαταστάσεις:
Τρεῖς περιστροφικοὶ κλίβανοι, ἀρτιώτατα ἐργαστήρια χημικῶν καὶ μηχανικῶν δοκιμῶν παρακολουθήσεως ποιότητος προϊόντων.
ΤΗΛΕΦΩΝΑ
Ἐργοστασίου ἀριθ. 40-441 Πειραιεὺς
Κεντρ. Γραφεῖα ἀριθ. 25-101 Ἀθῆναι.
Πρατηρίου ἀριθ. 25-191 Ἀθῆναι.
Γραφεῖα Βόλου: Δημητριάδος 128—Τηλ. 55.
Πρατήριον Θεσ)νίκης: Στοὰ «Παρθενών» 8 —Τηλ. 39-18.
Τηλεγραφικὴ διεύθυνσις: «Συμπραξις» Ἀθῆνας. — «Βολοτσιμὲντ» Βόλον.

Εἰς κάθε χρωματοπωλεῖον, κουράζεται κανεὶς νὰ ἀκούῃ: «Θέλω Βερνίκια ΒΙΒΕΧΡΩΜ, Βερνικοχρώματα ΒΙΒΕΧΡΩΜ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΑΝΟΥΡΑΚΗ, τμηματάρχου παρὰ τῇ Ἀγροτικῇ Τραπέζῃ τῆς Ἑλλάδος.— «Γεωργικαὶ Ἀσφάλειαι» 1935. Ἀθῆναι.

Τὸ ἔνστικτον τῆς αὐτοσυντηρήσεως ὑπάρχει εἰς ὅλους τοὺς ζωϊκοὺς ὀργανισμούς. Τὸ πνευματικὸν ὅμως στοιχεῖον τῆς προβλέψεως εἶναι ἴδιον τοῦ ἀνθρώπου μόνον, μολονότι καὶ διά τινα τῶν ζώων δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ ἀρνηθῇ ἐντελῶς.

Ἡ ἀνθρωπίνη πρόβλεψις εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ οἰκονομικὸν ἐπίπεδον, ἐκδηλώνεται εἴτε ὡς ἀποταμίευσις, ἐνὸς τμήματος ἐκ τῶν διαθεσίμων ἀγαθῶν καὶ οἰκονομικῶν μέσων, ἐπιφυλασσομένων διὰ τὰς μελλοντικὰς ἀνάγκας, εἴτε ὡς ἀσφάλισις ἐναντίον τῶν φυσικῶν καὶ λοιπῶν κινδύνων ποὺ ἀπειλοῦν τὴν ἰσορροπίαν τῆς οἰκονομίας τῶν ἀνθρώπων.

«Αἱ Γεωργικαὶ Ἀσφάλειαι» τοῦ Γεωργ. Α. Φανουράκη εἶναι ἕνας μικρὸς τόμος, ὁ ὁποῖος ἀναφέρεται εἰς τὸν γεωργικὸν κλάδον τῆς ἀσφαλίσεως, ὁ ὁποῖος ἐν τῇ παρούσῃ μορφῇ τῆς οἰκονομίας τυγχάνει ἀπὸ τοὺς πλέον ἀνοργανώτους.

Πράγματι, εἰς προηγηθείσας μορφὰς τῆς οἰκονομίας, ἡ ἀσφάλισις ἦτο ἐκ τῶν πρώτων ποὺ προεβλήθη, ἐστηρίζετο δ' αὕτη εἰς δύο παραλλήλους βασικοὺς σχηματισμοὺς, ἀφ' ἑνὸς εἰς τὸ τσιφλίκι καὶ ἐξ ἄλλου εἰς τὴν ἐλευθέραν οἰκονομικὴν κοινότητα (Κεφαλοχῶρι).

Ἐὰν ὁ λίβας ἐξεμηδένιζε τὴν ἐσοδείαν, ὥστε ὁ θερισμὸς νὰ μὴ ἀποδώσῃ οὔτε τὴν ἐτησίαν ζωάρκειαν τῶν κολλήγων καὶ τῶν ζευγαριῶν, συχνὰ δὲ οὔτε κἂν τὸν σπόρον, ὁ τσιφλικοῦχος ὑπὸ τὸν ρόλον αὐτοῦ ὡς προβλεπτοῦ ἐν τῷ σχηματισμῷ τοῦ τσιφλικιοῦ, εἶχε κάθε λόγον συμφέροντος ἵνα συστηματικῶς προβλέψῃ, ὀργανώσῃ καὶ ἐξοικονομήσῃ ὅλα τὰ μέσα ποὺ ἀπητοῦντο διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἄλλων συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς, ὡς καὶ διὰ τὴν ἐπανάληψιν καὶ συνέχισιν τῆς καλλιεργείας καὶ τῆς γονιμοποιήσεως τοῦ κτήματος ἐπίσης, ἐὰν ἐψοφοῦσε τὸ ζευγάρι, ἡ ἀντικατάστασις αὐτοῦ ἀνῆκεν εἰς τὸν ρόλον τοῦ προβλεπτοῦ τσιφλικούχου, ὁ ὁποῖος πάλιν τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων αὐτῶν δὲν ἄφινεν εἰς τὴν τύχην, ἀλλὰ συστηματικῶς τὴν προέβλεπε μὲ τοιαύτην συνδυασμένην διὰ ποικίλης γεωργίας καὶ παραλλήλου κτηνοτροφίας ἐκμετάλλευσιν τοῦ κτήματος, ὥστε ὁ καθένας ἐκ τῶν κλάδων τούτων νὰ παρέχῃ ἀμοιβαίαν καὶ διὰ τοὺς λοιποὺς ἀσφάλισιν· ἄλλως τε δὲ ἡ προβλεψις τῆς ρυθμίσεως ταύτης ἐπὶ μιᾶς ἐπαρκῶς μεγάλης καὶ καταλλήλως ἐξ ὅλων τῶν ἀπαραιτήτων στοιχείων καλλιεργειῶν καὶ βοσκῆς ἀπηρτισμένης ἐκτάσεως εἶναι ἕνας ἐκ τῶν κυριωτέρων λόγων, ὅστις καὶ συνεκράτησεν ἐπὶ τόσους αἰῶνας τὸν κοινοπρακτικὸν σχηματισμὸν τοῦ τσιφλικιοῦ, παρ' ὅλον ὅτι οὗτος εἰς πολλὰ ἄλλα σημεῖα ἠδίκει τὸν κολλήγον.

Ἐξ ἄλλου, εἰς τὰς ἐλευθέρας κοινότητας τῶν ἔξω τῆς φεουδαρχίας μικροχωρικῶν, ἡ εἰρημένη ρύθμισις, ὡς καὶ ἡ σχετικὴ πρόβλεψις ἀπέκειτο εἰς τὸν κοινοτικὸν σχηματισμόν, ἐνῷ αἱ κυριώτεραι λειτουργίαι ἐκ τῆς ἀνάγκης τῶν πραγμάτων εἶχαν ἐκπαλαι προσανατολισθῆ καὶ εἰδικευθῆ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐν τῇ φύσει τοῦ γεωργοκτηνοτροφικοῦ τοπίου καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἀναπτυσσομένης χωρικῆς οἰκονομίας ἐνυπαρχουσῶν ὑπερατομικῶν δυσχερειῶν, τῶν ἐπιδεκτικῶν προβλέψεως καὶ ἀσφαλίσεως.

Περαιτέρω, ὑπὸ τὸ αὐτὸ μικροχωρικὸν καθεστώς, ἐὰν ἕνας χωρικοκτηνοτρόφος ὑφίστατο, π.χ. ἀπὸ ἀσθένειαν πλήξασαν τὰς χειμερινὰς νομὰς ὡρισμένου χωριοῦ, τοιαύτην φθορὰν ἡ ὁποία νὰ κλονίζῃ τὴν ἀναπαραγωγικὴν σύνθεσιν τοῦ ποιμνίου του, ἠδύνατο, κατὰ τὰ κοινοτικὰ θέσμια, ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν σύνθεσιν ταύτην, διὰ συνεισφορᾶς τῶν λοιπῶν κτηνοτρόφων.

Ἀπέκεινεν, δὲ σημειωτέον, αἱ λειτουργίαι αὗται, ὡς πρὸς τὴν σύστασιν καὶ τὴν ἄσκησιν αὐτῶν καὶ ἐν γένει ὡς πρὸς τὴν τήρησιν τῶν θεσμίων, ὄχι εἰς τὴν γενναιοφροσύνην κανενός, ἀλλὰ εἰς τὴν ὀρθὴν ἀντίληψιν τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, ὅπερ ἐν τῇ διαρκείᾳ τοῦ χρόνου δοκιμαζόμενον καὶ ἐπαληθευόμενον, ἐνώνει τοὺς ἀνθρώπους νὰ συνασπίζωνται καὶ νὰ κοινοπρακτοῦν μὲ τὸν μᾶλλον ἐξυπηρετικὸν δι' ἑκάστην εἰδικὴν περίπτωσιν σχηματισμόν.

Καὶ αὐτὰ μὲν διὰ τὴν περίοδον, ἥτις ἔκλεισε μὲ τὴν ἐξάθρωσιν τῆς φεουδαρχίας καὶ μὲ τὴν παραμόρφωσιν καὶ τὴν ἐκτροχιαστικὴν ἐκτροπὴν τῶν κοινοτικῶν κεφαλοχωριῶν ἀπὸ τὴν κανονικήν των ἐξέλιξιν.

Ἡ ἐπακολουθήσασα γνωστὴ ἀποσύνθεσις ἐκράτησεν ἐκασταχοῦ ἐπὶ βραχὺ ἢ μακρὸν ἕως ὅτου ἡ ἀνασυγκέντρωσις τοῦ πλούτου καὶ τῶν συναφῶν εὐθυνῶν πραγματοποιηθῇ ἤδη ἐν ὀνόματι τῆς κρατησάσης νέας τάξεως πραγμάτων.

Ἡ δὲ νέα περίοδος τῆς καπιταλιστικῆς ἀστικῆς οἰκονομίας, ὕστερα ἀπὸ ἕνα κενόν, καθ' ὃ αὕτη ἔχασε τὴν συστηματικὴν ἐπαφήν τῆς χωρικῆς οἰκονομίας καὶ ὅπερ εἶναι πάντοτε χαρακτηριστικὸν τῶν μεταβατικῶν περιόδων, ἐπανεῦρε βαθμηδὸν τὸ προσῆκον ἐνδιαφέρον εἰς τοὺς κλάδους αὐτοὺς τῆς ἀσφαλίσεως καὶ τῆς προβλέψεως γενικῶς ἐν τῇ χωρικῇ οἰκονομίᾳ, ὑπὸ τὰς ἑξῆς δὲ συνθήκας: α) Ὁ προϊὼν ἐκχρηματισμὸς τῶν χωρικῶν κλάδων τῆς οἰκονομίας μετέφερεν εἰς τοὺς σχηματισμοὺς τοὺς χειριζομένους τὸ χρῆμα μὲ προϊοῦσαν ἐπίσης ἀναλογίαν τὸ ἀπεύθυνον κέντρον τοῦ βάρους, ὅπερ πρότερον ἀνῆκεν εἰς τὸν φεουδάρχην καὶ εἰς τὰ ἐλεύθερα χωριὰ διὰ νὰ προβλέψουν. β) Διότι τινὲς ἐκ τῶν σχηματισμῶν αὐτῶν ποὺ συγκεντρώνουν καὶ χειρίζονται τὸ χρῆμα, εὑρόντες βαθμηδὸν συμφέρον παράλληλον μὲ τὴν βελτίωσιν τῆς τιμῆς τῶν προϊόντων τῆς χωρικῆς οἰκονομίας εἰς τὴν ἐν τῇ οἰκονομίᾳ ταύτῃ ἐπένδυσιν κεφαλαίων, εἰσῆλθαν συγχρόνως εἰς τὴν μελέτην καὶ εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ τῶν ἀσφαλιστικῶν ἐπίσης λειτουργιῶν. καὶ γ) Ὡρισμένοι ἐκ τῶν σχηματισμῶν αὐτῶν, οἵτινες ὑπὸ μίαν ἢ ἄλλην μορφὴν ἔχουν διαθέσει κεφάλαια εἰς τοὺς κλάδους τῆς χωρικῆς οἰκονομίας, εὑρῆκαν ὄχι μόνον συμφέρον των, ἀλλὰ καὶ ἀπαραίτητον νὰ ὀργανώσουν καὶ τῆς ἀσφαλίσεως τὴν πρόβλεψιν.

Ἐπὶ τοῦ τελευταίου αὐτοῦ σημείου ἀσχολούμενον μὲ πρωτοτυπίαν καὶ μὲ ὀξύτητα τὸ βιβλίον τοῦ κ. Φανουράκη, εἶναι καθ' ὅλα ἀξιομελέτητον ἀπὸ ὅλους τοὺς περὶ τὰ οἰκονομικὰ ἀσχολουμένους λόγῳ δ' ἐξ ἄλλου τῆς γλαφυρότητος τοῦ συγγραφέως, τὸ βιβλίον τοῦτο θὰ ἦτο καὶ ἀπὸ οἱονδήποτε τρίτον λίαν ἀξιανάγνωστον.

Κ. Δ. Καραβίδας

Ἐγγραφαὶ εἰς τοὺς τίτλους κεφαλαιοποιήσεως τῶν 25.000 δραχμῶν μετὰ μηνιαίων κληρώσεων

Ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1935 ἐδέχθημεν εἰς δημοσίαν ἐγγραφὴν τοὺς νέους τίτλους τῆς Κεφαλαιοποιήσεως ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Προεδρ. Διατάγματος τῆς 3ης Αὐγούστου 1934, ὑπὸ τοὺς κάτωθι ὅρους:

ΟΡΟΙ

1) Ἕκαστος νέος τίτλος εἶναι ὀνομαστικῆς ἀξίας δραχ. 25.000 καὶ διαρκείας 20 ἐτῶν.

2) Παραδίδεται εἰς τὸν ἐγγραφόμενον ἐπὶ τῇ καταβολῇ μιᾶς τοῦλάχιστον μηνιαίας δόσεως ἐκ Δραχ. 97 μετὰ τῶν ἐφ' ἅπαξ ἐπὶ πλέον δικαιωμάτων κλπ. ἐκ Δραχ. 43.

3) Οἱ τίτλοι τῶν ὁποίων αἱ καταβολαὶ εἶναι κανονικαὶ συμμετέχουσιν εἰς τὰς κατὰ τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς διενεργουμένας κληρώσεις καθ' ἃς ἐξάγεται ἑκάστοτε εἰς ἀριθμὸς κατὰ χιλιάδα.

4) Οἱ τίτλοι οἱ ὁποῖοι πυνοήθησαν κατὰ μιὰν οἱανδήποτε κληρωσιν ἐξαφλοῦνται ἀμέσως ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας δι' ὁλοκλήρου τῆς ὀνομαστικῆς ἀξίας των, ἤτοι διὰ Δραχ. 25.000 ἔστω καὶ ἂν ἐκληρώθησαν ἐντὸς τοῦ α' μηνὸς ἀπὸ τῆς ἰσχύος των καὶ ἑπομένως εὐθὺς μετὰ τὴν καταβολὴν τῆς α' δόσεως.

5) Οἱ ἐν ἰσχύϊ τίτλοι οἱ ὁποῖοι εἰς οὐδεμίαν ἐξήχθησαν τῶν 240 μηνιαίων κληρώσεων τῆς διαρκείας των, θὰ ἐξοφληθῶσι διὰ Δραχμὰς 25.000 κατὰ τὴν λῆξιν των.

Οἱ τίτλοι τῆς νέας Κεφαλαιοποιήσεως σᾶς ζητοῦν μίαν ἀνεπαίσθητον καθημερινὴν οἰκονομίαν ἐκ Δραχ. 3.25. Ἂν δύνασθε νὰ ἐξοικονομήσητε τὸ μικρὸν τοῦτο ποσόν, ἐγγραφῆτε δι' ἕνα ἢ περισσότερους τίτλους. Βραδύτερον, ἴσως αὔριον, θὰ εὑρεθῆτε κάτοχοι Δραχ. 25.000 κατὰ τίτλον χωρὶς νὰ κοπιάσητε. Ἡ Ἑταιρία διὰ νὰ σᾶς διευκολύνῃ θὰ σᾶς ἐφοδιάσῃ μὲ ἕνα κομψὸν μεταλλικὸν κουμπαρᾶν ἵνα ρίπτητε τὴν ἡμερησίαν δόσιν σας. Ὁ κουμπαρᾶς αὐτὸς θὰ εἶναι ἡ σκαφὶς ἐντὸς τῆς ὁποίας θὰ θέσητε τὴν ζύμην τοῦ μελλοντικοῦ κεφαλαίου σας.

Μιμηθῆτε τὸν Γαλλικὸν λαὸν —τὸν ἀποταμιευτικώτερον τοῦ κόσμου— τοῦ ὁποίου αἱ καταθέσεις εἰς τὴν Κεφαλαιοποίησιν ἀνέρχονται εἰς πολλὰ δισεκατομμύρια φράγκων. Ἡ Ἑταιρία ἡμῶν ἐργαζομένη προνομιακῶς ὡς Ἑλληνικὴ εἰς τὸν Κλάδον τοῦτον σᾶς δίδει τὴν εὐκαιρίαν νὰ γίνητε ἀφαλῶς κάτοχος ἑνὸς κεφαλαίου. Διὰ τοὺς γονεῖς ἡ ἐγγραφὴ ἑκάστου τέκνου δι' ἕνα ἢ περισσότερους τίτλους εἶναι ἡ ἀπωφελεστέρα πρᾶξις προνοίας. Ζητήσατε βιβλιάρια ὁδηγιῶν παρὰ τῶν κατὰ τόπους Πρακτόρων μας, ἢ παρὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις Κεντρικοῦ.

ΕΘΝΙΚΗ ΖΩΗ & ΚΑΛΗ ΠΙΣΤΙΣ
Ἀθῆναι, Λυκούργου 3.
ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΔΡΑΧ. 40.000.000
ΚΛΑΔΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ: Ζωῆς, Πυρός, Θαλάσσης, Αὐτοκινήτων.
Προτιμήσατε τὴν Ἑταιρίαν τῆς πατρίδος σας. Ὅταν κληθῇ νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ὑποχρεώσεις της, θὰ τὸ πράξῃ προθύμως καὶ ἀμέσως.

Ἡ ΒΙΒΕΧΡΩΜ, παράγει Ὑφαλοχρώματα, Ἐλαιοχρώματα, Βερνικοχρώματα, Βερνίκια, Στεγνωτικά, τυπογραφικὰς καὶ λιθογραφικὰς Μελάνας, ξηρὰ Χρώματα, χρώματα τύπου Ντυκό, κλπ.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

Μετοχικὸν κεφάλαιον
Δραχμ. 30.000.000
Ἀποθεματ. Τακτ. καὶ Ἔκτακτον
Δρ. 120.496.030.25

Τηλ. Διεύθυνσις ΟΞΕΑΔ Ἀθήνας Πειραιᾶ

Ἕδρα ἐν Ἀθήναις
Κοραῆ 1

Ἐμπορικὴ Διεύθυνσις καὶ Ἐργοστάσια ἐν Πειραιεῖ (Δραπετσῶνα)

ΧΗΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΟΞΕΑ
(Θειϊκόν, Ὑδροχλωρικόν, Νιτρικόν, Θειῶδες, Ἄνυδρον).
ΘΕΙΪΚΟΣ ΣΙΔΗΡΟΣ
ΘΕΙΪΚΟΝ ΝΑΤΡΙΟΝ
ΦΘΟΡΙΟΠΥΡΙΤΙΚΟΝ ΝΑΤΡΙΟΝ
ΖΩΪΚΟΣ ΑΝΘΡΑΞ
ΓΑΡΓΑΛΟΣ

ΧΗΜΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ

Ἁπλᾶ καὶ σύνθετα

ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ

Ἐντομοκτόνα καὶ Παρασιτοκτόνα.
(Θειϊκὸς Χαλκός, Περοσπορίνη, Θειοχαλκίνη, Μελιγρίνη, Δαυλιτίνη, Πετρελαιοσάπων, Θειασβέστιον, Νικοτινοῦχα, Ἀρσενικοῦχα, Διθειοῦχος Ἄνθραξ, Φθοριοπυριτικὸν Νάτριον).

ΥΕΛΟΥΡΓΕΙΟΝ

Φιάλαι παντὸς εἴδους.
Δαμιζάναι πλεκταί.
Ἠλοπίνακες κοινοί (Τζάμια).
Ἠλοπίνακες Μάτ.
Ἠλοπίνακες Διαμάντε.
Ἠλικὰ οἰκιακῆς χρήσεως.
Διάφορα Καλλιτεχνικά.
Ἠλίνα εἴδη οἰκοδομῆς.
(Τοῦβλα, Κέραμοι, Φωταγωγοί).

ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ

ΣΙΔΗΡΟΠΥΡΙΤΑΙ Κασσάνδρας Ἑρμιόνης
ΔΙΠΝΙΤΑΙ Ὠρωποῦ Κορώνης

Ἀντιπρόσωποι καὶ Πράκτορες ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΠΡΟΣ ΕΥΚΟΛΙΑΝ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ, ὁδὸς Σοφοκλέους 11, ΑΘΗΝΑΙ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΤΗΣΙΩΝ, ὁδὸς Πατησίων ἀριθ. 165.
ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ, Λεωφόρος Θησέως ἀριθ. 110.
ΠΑΓΚΡΑΤΙΟΥ, ὁδὸς Εὐτυχίδου 23.
ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ, Γωνία Μαυρομιχάλη καὶ Καλλιδρομίου.
ΠΛΑΚΑ[illegible] ὁδὸς Καπνικαρέας ἀρ. 37.

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
Ὁδὸς Ὁμήρου 16, παρὰ τὴν Ἁγ. Τριάδα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
Μ. ΔΙΓΟΑΣ, Λεωφόρος Μακρᾶς Στοᾶς ἀριθ. 55.
ΑΓΙΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ, ὁδὸς Ἁγ. Διονυσίου καὶ Ψαρρῶν.

ΠΑΣΑΙ ΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ

Συναλλασσόμενοι μὲ τὸ πλησιέστερον συνοικιακὸν παράρτημά μας ἀποφεύγετε τὰ ἔξοδα καὶ τὴν ἀργοπορίαν τῆς μεταβάσεως εἰς τὸ κέντρον.

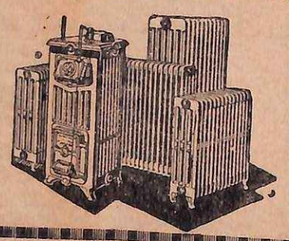

ΧΑΡ. Γ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ
ΔΙΠΛ. ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
ΜΕΛΕΤΑΙ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΙ, ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΑΙ ΘΕΡΜΑΝΣΕΙΣ,
ΑΕΡΙΣΜΟΙ, ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ
ΑΘΗΝΑΙ — Μέγ. Μετοχικοῦ, Σταδίου 4 — Τηλέφ. 24—020

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΛΟΥΪΖΙΔΗΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ
Διπλωματοῦχος τῆς Ὀδοντοϊατρικῆς Σχολῆς Παρισίων E.D.P.
Ἀκαδημίας 29, ἔναντι Δημοσίου Μαιευτηρίου
Τηλ. 24568
Δέχεται 9—1 καὶ 3—7

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ — ΕΠΙΤΑΓΑΙ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ - ΤΑΧΥΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝ. ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΥΠΕΓΓΥΩΝ ΠΡΟΣΟΔΩΝ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΠΟ 1ης ΙΟΥΛΙΟΥ ΜΕΧΡΙ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1934 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Ἑλληνικὰ χρεόγραφα εἰς χρυσὸν παρὰ τῇ Τραπέζῃ τῆς Ἀγγλίας:		
£ 90.000 Ὁμολ. 4.500 Δάν. 4% Μον. Φρ. 988.537.50		
» 49.500 Ὁμολ. 2.475 Δάν. 5% 1881 » 506.199.35		
» 10.000 Ὁμολ. 500 Δάν. 5% 1884 » 101.315.65		
» 41560 Ὁμολ. 2.078 Δάν. 5%1890 » 404.000.—	φρ.	2.000.052.50
Παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ τῆς Ἑλλάδος		
Ὁμολογίαι 28.000 Δαν. Ἐνοποιήσεως 5%	Δρ.	1.675.137.70
Ἐν τῷ Χαρτοφυλακίῳ:		
Ὁμολογίαι 16.537 Δανείου Ἐνοποιήσεως 5%	»	953.074.—
» 2.854 Ἐθν. Δαν. τοῦ 1900 5%	»	177.621.80
» 5.265 Ἐθν. Δαν. τῶν 500 ἐκ.	»	4.259.936.70
» 656 Ἐθν. Δαν. τοῦ 1910 4%	»	196.620.—
» 72 Ἐθν. Δαν. τοῦ 1890 5%	»	252.000.—
Ἀκίνητα κτήματα	»	16.576.867.15
Καταθέσεις παρὰ Τραπέζαις	»	12.648.409.30
Καταθέσεις διὰ Λογαριασμὸν Διεθνοῦς Οἰκ. Ἐπιτροπῆς	»	310.829.991.84
Καταθέσεις παρὰ Δημοσίῳ διὰ λογαριασμὸν Ἀναγκαστικοῦ Δανείου	»	3.600.000.—
Διάφοροι Λογαριασμοὶ Δημοσίου	»	7.074.747.45
Διαχειρισταὶ εἰδῶν Μονοπωλίου	»	140.304.333.40
Ἔνσημα πρὸς παράδοσιν	»	1.089..009.114.92½
Εἴδη Μονοπωλίου καθ' ὁδὸν	»	4.312.128.80
Προσωρινοὶ λογαριασμοὶ	»	3.979.421.99
Διάφοροι λογαριασμοὶ	»	18.780.875.38
Ταμεῖον	»	53.544.556.06
	Δραχ.	1.670.174.888.99½

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Κεφάλαιον Ἑταιρικὸν	Φρ.	4.000.000.—
Ἀποθεματικὸν ἐξ ὑπερτιμήσεως νέων μετοχῶν	»	450.581.40
Ἀποθεματικὸν διὰ νομισματικὴν διαφορὰν τῶν εἰς δρχ. Ἑλλ. χρεωγρ.	Δρχ.	1.000.000.—
Ἀποθεματικὸν τακτικὸν	»	4.377.912.—
Ἀποθεματικὸν δι' αὐτασφαλείας	»	329.944'60
Ἔκτακτον Ἀποθεματικὸν	»	4.078.968.20
Ἀποθεματικὸν ἄρθρον 36 § 1 τοῦ Καταστατικοῦ	»	9.322.295.90
Κρατήσεις πρὸς ἀπόσβεσιν τοῦ εἰς χρυσὸν κεφαλαίου	»	12.000.000.—
Προσωρινοὶ Λογαριασμοὶ	»	2.979.429.80
Διάφοροι Λ/σμοὶ ὑπεγγύων προσόδων	»	1.556.182.700.72 ½
Διάφοροι Λογαριασμοὶ	»	70.324.109.05
Μερίσματα ὀφειλόμενα παρελ. ἐξαμηνιῶν	»	328.947.32
Μέρισμα διανεμητέον	»	4.800.000.—
	Δραχ.	1.670.174.888.99½

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΜΕΡΙΔΟΣ ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑΙ

ΧΡΕΩΣΙΣ

Ἔξοδα Μονοπωλιακῶν εἰδῶν παλ. Προσόδων	Δρχ.	7.208.548.10	
Ἔξοδα εἰδῶν προσθέτων ὑπεγγ. Προσόδων	»	1.535.688.20	
Ἔξοδα εἰδῶν προσόδων Προσφ. Δανείου	»	7.217.468.—	
Μισθοί, Ἀμοιβαί, Ἐνοίκια κτλ.	»	6.833.403.—	
Δαπάναι μεταφορᾶς χρημάτων	»	37.197.90	
Ἀποσβέσεις	»	77.156.85	
Ἀπόσβεσις τῶν εἰς χρυσὸν χρεωγράφων	»	3.500.000.—	
τοῦ Ἑταιρ. Κεφαλαίου	»	397.375.—	
Συμμετοχὴ Δημοσίου			
Ὑπόλοιπον διαθετέον ἐκ τόκων ἑταιρ. κεφ. μετὰ τῶν κρατήσεων τοῦ ἄρθρ. 36 § 1 τοῦ Κατάστ.	δρ.	1.129.411.80	
Ὑπόλοιπον διαθετέον ἐκ βιομ. κέρδους	»	5.582.139.90	6.711.551.70
	Δρχ.		33.518.388.75

ΠΙΣΤΩΣΙΣ

Τόκοι Ἑταιρικῶν Κεφαλαίων	Δρχ.	1.129.411.80
Ἀμοιβαὶ Ἑταιρείας	»	32.388.976.95
	Δρχ.	33.518.388.75

ΔΙΑΘΕΣΙΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ ΕΚ ΔΡΧ. 5.582.139.90

					Δρχ.	279.107.—
Τακτικὸν ἀποθεματικὸν	5 % ἐπὶ	Δρ. 5.582.130.90	ἀνῆκον τῷ Διοικ. Συμβουλίῳ	δρ. 4.744.818.90	»	558.214.—
Ποσοστὸν	10 % ἐπὶ	» » »	ἀνῆκον τοῖς μετόχοις	» 904.818.90	»	3.840.000.—
Μέρισμα	85 % ἐπὶ	» » »			»	904.818.90
Μεῖον Φόρου					»	5.582.139.90
Φόρος μερίσματος πρὸς 10.0696%						

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Ἰανουαρίου 1935

Ὁ Ὑποδιευθυντὴς τῆς Ἑταιρείας
Γ. Ι. ΚΑΝΕΤΣΙΟΣ

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ. Συμβουλίου
Χ. ΔΟΝΤΟΣ

Οἱ τόκοι τῶν Κεφαλαίων ἐκ Δρχ. 30 καὶ τὸ μέρισμα ἐκ βιομηχανικοῦ κέρδους ἐκ Δρχ. 148.27 συνολικῶς ἐκ Δρχ. 178.27, ἤτοι καθαρὸν ἐκ Δρχ. 150.— κατὰ μετοχήν, πληρώνονται ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ τῆς ὑπ' ἀριθ. 73 μερισματοδείξεως ἀπὸ τῆς 15 Ἰανουαρίου 1935. Ἐν Ἀθήναις παρὰ τῷ Ταμείῳ τῆς Ἑταιρείας.

ΣΗΜ. Οὐδεμία ἀποζημίωσις ἀναγνωρίζεται διὰ δημοσίευσιν τοῦ παρόντος Ἰσολογισμοῦ γενομένην ἄνευ ρητῆς ἐντολῆς τῆς Ἑταιρείας.

ΤΙΜΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΑΞΙΩΝ 22-28)2)35

(Ἐκ τοῦ ἐπισήμου Δελτίου τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν)

ΤΙΤΛΟΙ	Παρασκ.	Σάββατ.	Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ						
Ι. Ἐθν. Δαν.						
α) εἰς χρυσὸν						
1881 120 ἑκατ.	3725,	3725.	—	3700,	—	3675,
1884 170 ἑκατ.	3725	3725,	—	3700,	—	3675,
1887 Μονοπωλ.	2900,	—	2900,	—	—	—
1889 Πάγιον	2770,	—	—	—	—	—
1890 Λαρίσης	3625,	—	—	—	—	—
1893 Κεφαλαιώσ	3600	-	—	—	—	—
1898 Ἠγγυημέν.	84000,	—	—	—	—	—
1902 Σιδηροδρ.	2640,	—	—	—	—	2600.
1907 Ἀμύνης	690,	—	—	—	—	—
1910 110 ἑκατ.	2660,	2645,	2625,	—	—	2600.
1914 500 ἑκατ.	3485,	—	3460,	3435,	3415,	3400,
1924 Προσφ. £	4800,	—	—	—	—	—
1924 Προσφ. $	23000,	—	—	—	—	—
1925 Ὑδρεύσεως	71500,	—	—	71300,	—	—
1928 Σταθερ. £	4000,	—	—	—	—	—
1928 Σταθερ. $	18500,	—	—	—	—	—
1928 Παραγωγ.	3900,	—	3875,	—	—	—
1893 Μοναστηρ.	3560.	3480,	3375.	3440.	3475	3525,
1931 Παραγωγ.	5080,	5040,	4975,	4950,	4975,	—
1893 Κων)πόλεω	525,	—	—	—	—	—
β) εἰς τραπεζ.						
1898 Ἑνοποιήσ.	48,	—	—	—	—	—
1900 Σιδ. Μελιγ.	50,	—	—	—	—	—
1906 Ναυτ. Χορ.	29.50	—	—.	32,	—	—
1917 Ἐπιτάξεως	52,	—	—	—	—	—
1918 75 ἑκατομ.	53,50	—	—	—	—	53.50
Ἀπαλλοτριώσ.	70,25	—	70,	71,	71,	71,
1926 Ἔντ.Γραμ.	73,	—	73.25	—	73,	—
1927 Ἑλλ. ὑπηκ.	344,	344,	344.50	344,50	344,50	345.
Ἀνταλλαξ. 8 %	703.50	702,	704,	705.	704,	709.
» 6 %	703,	701.50	—	704,	704.	706,
1923 Μεταναστ.	268,	269,	268,50	270,	270,	270,
1929 Πολεμοπ.	55,	54,50	54,50	54,50	54,75	54,75
1925 «Τέκτονος»	80,	—	—	—	—	—
1931 Ἀγροτικῆς	535,	—	—	—	—	—
γ) Λαχειοφ.						
1885 Πατριωτικ.	4,50	—	—	—	—	—
1920 300 ἑκατ.	132,	—	—	152.	—	132,
1922 Ἀναγκαστ.	75.	75,	74,50	74,50	74,50	74,50
1926 Ἀναγκαστ.	63,75	63,75	63.75	63,	63,50	63,50
ΙΙ. Τραπ.-Ἐτ.						
1925 £ 1.800.000	6920,	—	—	—	—	—
1904 Ἐθν. Τρ.	94,	—	—	—	—	—
1912 » »	92,	—	—	—	—	—
1925 Κτημ.Πίστ.	328,	—	—	—	—	—
1926 » »	309,	310,	311,	310,	311,	—
1912 «ΣΠΑΠ»	3000,	—	—	—	—	—
1931 Λιπασμ.	8700,	—	—	—	8675,	—
ΜΕΤΟΧΑΙ						
Τραπεζικά						
Ἑλλάδος	8025,	8020,	8000,	7960,	8010.	8000
Ἀθηνῶν	278,	270,	269,	270,	272,	272,
Ἐθνικῆς	59900,	60200,	60100,	60000,	59800,	59800,
Ἐμπ. Πίστεως	123	126.	125,	—	—	—
Ἐμπορ. Τραπ.	485,	482,	485,	—	—	—
Καραβασίλη	2150,	—	—	—	—	—
Κτηματικῆς	1735,	—	—	1730,	—	—
Λαϊκῆς	6400,	—	—	—	6500,	—
Λακωνίας	79,	—	—	—	—	—
Πειραιῶς	250.	—	—	—	—	—
Χίου	225,	—	—	—	—	—
Σιδηροδρ.						
Ἠλεκτρ. Σιδηρ.	570,	570,	569,	568,	562,	564.
Θεσσαλίας	1025,	—	1030.	1025,	1015,	1000,
«ΣΠΑΠ»	120,	—	—	115,	113,	—
Ἀτμοπλοϊκά						
Ἐθν. Ἀτμοπλ.	330,	330,	330,	325.	313.	305.
Διώρ. Κορίνθου	250,	—	—	—	—	—
«Κορκόδειλος»	65	—	—	—	—	—
«Μιχαλινὸς»	340,	—	—	—	—	—
Βιομηχανικά						
«ΑΒΕΑ»	208,	—	—	—	—	—
«Αἴολος»	360,	—	—	—	—	—
Λιπασμάτων	1540,	1530,	1530.	1515,	1500,	1500,
Παλ. Ἀθηνᾶ	540.	—	—	—	—	—
Πυριτιδοποιείου	2220,	2220,	2250,	2225.	2200.	2200.
Χημ. Βιομηχ.	278,	—	—	275,	—	—
Χρωματουργ.	1008,	1005	1005,	1006,	1003,	1001,
«Βάμβαξ»	190,	—	—	—	—	—
«Βέρμιον»	302,	313,	—	302,	296.	—
Ἐλαιουργ. Λεβ.	220.	—	—	—	—	—
«Ἔρια»	15.	15	—	—	—	—
Ἐριουργίας	356.	354,	355.	355.	349,	350.

ΤΙΤΛΟΙ	Παρασκ.	Σάββατ.	Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη
Πειρ. Ἐπιχειρ.	408,	404.	405	407,	408	409,
Ὑφαντουργικῆς	1500,	—	—	—	—	—
Ἀθηναΐς	220,	—	--	—	—	—
Ναθαναὴλ	1080,	—	—	—	—	—
Χρυσαλλὶς	315,	312.	311	312,	310,	310,
Οἰκοδομικά						
Ἐργοληπτικὴ	53.	—	53,	52	—	—
Ἔργον	209,	—	—	—	—	—
«ΕΡ—ΘΑ»	670,	—	—	—	—	—
Καψαμπέλης	13,	—	14,	—	—	—
Κέκροψ	210,	—	—	—	—	—
Πρώτη Θε)νίκης	220,	—	—	—	—	—
«Τέκτων»	131,	126,	125,	—	—	123,
«Ἄτλας»	32,	—	33,	34	—	—
«Ἡρακλῆς»	1365,	1360,	1370.	—	1365,	1355.
«Κύκλωψ»	82,	—	—	—	—	—
«Τιτὰν»	4000,	—	—	—	—	—
Μεταλλευτ.						
Ἀλιβερίου	6,	—	—	—	—	—
Ἐπιχ. κοιναὶ	47,50	—	—	—	—	—
» προνομ.	107,	—	—	—	—	—
Οἰνοποιητικά						
«Ἕνωσις»	115,	115,	—	—	—	—
«Καμπᾶς»	620.	630,	630,	—	635.	640,
Οἰνοπνευματοπ.	260,	—	264.	263,	256,	255,
Οἴνων	1300,	1265,	1280,	1260,	1290,	1275
Οἰν. Θεσσαλικὴ	195,	—	—	205.	—	—
Διάφορα						
Ὑπεγγ. Προσόδ.	5200,	—	5200.	—	—	—
«Ἑλλοὺλ»	61.	—	—	—	—	—
«Σέκερης»	70,	—	—	—	—	—
«Βασιλειάδης»	810.	—	—	—	—	—
«Ἑστία»	650,	—	—	—	—	—
«Εὐρώτας»	150,	—	—	—	—	—
Κυλινδρ. Ἀττικ.	220,	—	—	—	—	—
Ζύμαι Ἄρτοπ.	400,	397,	400,	—	—	—
Ἅλατος	8.	—	—	—	—	—
Κονσερβῶν	515,	—	—	—	—	—
Βιομηχ. Καπνοῦ	108,	109.	110.	—	109.	—
Ἀεριόφωτος	10000,	—	—	--	—	—
Ἠλεκτρικῆς	261,	—	—	—	—	261.
» (Ἐπικαρπίας)	29,	—	—	—	—	—
Παγ. Πατησίων	90	—	—	—	—	—
Ψυγεῖα Θ)νίκης	260,	—	—	—	—	—
» Πειραιῶς	160,	—	—	—	—	—
«Ἑρμῆς»	385,	385,	—	375,	—	—
«Β.Ι.Ο.»	126,	125,	125,	125	124.50	124,50
Γεωργ. Βιομηχ.	207,	—	214.	—	—	—
Αὐτοκ. «Ἀθηνᾶ»	48,	—	—	—	—	—
Γενικ. ἀποθηκῶν	460,	—	—	—	—	—
«Ἑνιαίας»	700,	—	--	—	—	—
» (Ἰδρ. Τίτλοι)	20,	—	—	—	—	—
«Προμηθεὺς»	505,	500.	—	—	—	595.

ΤΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΙΜΑΙ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ 22—28)2)35

	ΠΑΡ.	ΣΑΒΒ.	ΔΕΥΤ.	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡ	ΠΕΜΠ
Λονδῖνον	519,	517,	—	—	516,	515,
Νέα Ὑόρκη	106,	—	—	—	105.50	—
Παρίσιοι	7,04	—	—	—	—	—
Ζυρίχη	34,55	—	—	—	—	—
Μιλάνον	8,99	9	—	—	—	9.01
Βαρσοβία.	20.	—	—	—	—	—
Ἀμστελόδαμον	72,05	—	—	—	—	—
Στοκχόλμη	26,65	26.55	—	—	26,50	26.45
Βρυξέλλαι	4,96	—	—	—	—	—
Βουκουρέστιον	1,—	—	—	—	—	—
Βερολῖνον	40,50	—	—	—	—	—
Πράγα	4,42	—	—	—	—	—
Κων)πολις	84,	—	—	—	—	—
Βελιγράδιον	2,39	—	—	—	—	—
Σόφια	1,15	—	—	—	—	—

ΤΙΜΑΙ ΚΛΗΡΙΓΚ

Παρίσιοι	7,02	—	—	—	—	—
Βερολῖνον	40,50	—	—	—	—	—
Πράγα	4.41	—	—	—	—	—
Ζυρίχη	34,50	—	—	—	—	—
Βρυξέλλαι	4,95	—	—	—	—	—

Ἐπεξήγησις: Ἡ κεφαλὶς (—) δηλοῖ ὅτι οὐδεμία πρᾶξις, οὐδὲ προσφορὰ ἢ ζήτησις ἐσημειώθη ἐπὶ τῆς ἀντιστοίχου ἀξίας.